સુધા મૂર્તિ

મહશવેતા

VISIT…

LANZAROTE Caliente.COM

સમાવિષ્ટો

લેખક વિશે

સુધા મૂર્તિનો જન્મ 1950 માં ઉત્તર કર્ણાટકના શિગગાંવમાં થયો હતો. એક એમટેક ઇન કમ્પ્યુટર વિજ્ .ાન, તે અનુસ્નાતક વિદ્યાર્થીઓને કમ્પ્યુટર વિજ્ teacાન શીખવે છે. તેણી ઇન્ફોસીસ ફાઉન્ડેશનના અધ્યક્ષ પણ. અંગ્રેજીમાં પ્રચુર લેખક અને કન્નડ, તેણે નવ નવલકથાઓ, ચાર તકનીકી પુસ્તકો, ત્રણ મુસાફરી, ટૂંકી વાર્તાઓનો એક સંગ્રહ અને નોન-ફિક્શન ટુકડાઓનાં ત્રણ સંગ્રહ. તેણીના પુસ્તકોનું તમામ મુખ્ય ભારતીય ભાષાઓમાં ભાષાંતર કરવામાં આવ્યું છે અને તેનું વેચાણ થયું છે 150,000 નકલો.

એ જ લેખક દ્વારા

સુધા મર્ટી દ્વારા પણ

કાલ્પનિક

હું મારી દાદીને કેવી રીતે વાંચવા માટે અને અન્ય વાર્તાઓ શીખવી
મેજિક ડ્રમ અને અન્ય મનપસંદ વાર્તાઓ
Dlarલર બહુ

કાલ્પનિક

ધ ઓલ્ડ મેન અને હિઝ ગોડ

આપણા દેશની તે તમામ મહિલાઓને કે જેઓ તેમની ભાવનાઓને દબાવવા અને પીડાય છે શાંતિથી કારણ કે તેમની પાસે લ્યુકોડર્મા છે. તેઓ આશા સાથે રંગાયેલા હોઈ શકે છે અને હિંમત.

એક

તે રાત્રે હોસ્પિટલમાં કટોકટી આવી હતી. ગંભીર મહિલા
હૃદયની સ્થિતિ મજૂર થઈ ગઈ હતી, અને ડ Anand આનંદ તેની બાજુમાં રહ્યા હતા
આખી રાત. બાળકનો બચાવ થયો ત્યાં સુધીમાં આનંદ થાકી ગયો હતો. તેમણે
માતા અને બાળક તરફ જોયું, આશ્ચર્યજનક છે કે શું જન્મની ચોક્કસ ક્ષણ હતી
બાળક અથવા તેની માતા દ્વારા નક્કી જોકે તેને રાહત થઈ હતી કે માતા
જીવંત અગ્નિપરીક્ષામાંથી પસાર થઈ હતી, હજી પણ તેની પાછળની ચિંતા રહેતી હતી
તેના મન. નવજાત જરા રડ્યો ન હતો. આનંદ અને તેના સાહેબ ડો.દેસાઇએ ચીસો પાડી
શિશુ મરી ગયું હોવાની સંભાવનાને ધ્યાનમાં રાખીને દૂર ચોક્કસ, તેઓ હતી
એક મૃત બાળકને પહોંચાડવા માટે આખી રાત સંઘર્ષ કરવો નહીં. . .

અંતિમ ઉપાય તરીકે, આનંદે કૃત્રિમ દ્વારા યુવતીને ફરીથી જીવંત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો
શ્વસન. તેના રફ હોઠ શિશુના નાજુક મોંને ભાગ્યે જ સ્પર્શી ગયા હતા,
જ્યારે તે રડતી.

ડ Desક્ટર દેસાઇ ખુશીથી હસ્યા, હવે વિશ્વાસ છે કે બાળક જીવશે.

બાળરોગ ચિકિત્સકે પણ રાહતનો શ્વાસ લીધો. 'અરે, આનંદ, તે સુંદર નથી?' ડો
દેસાઇ અને બાળ ચિકિત્સક ઓપરેશન થિયેટર છોડી દીધા. બાળક રડતો હતો
lustily હમણાં, અને નર્સ પ્રભાવતિ સ્મિત. માં વૃદ્ધત્વ કામ કરતા થયા
પ્રસૂતિ વ wardડ, તે આવા દ્રશ્યોની આદત હતી. એક ક્ષણ માટે, પ્રભાવવતી હતી
વિચારમાં ખોવાઈ ગઈ. ભલે સ્ત્રી બાળક તેના કરતા પુરૂષ બાળક કરતા વધુ મજબૂત હોય
જન્મ, પુખ્ત વયે તે માણસ છે જે દમન કરનાર બને છે, અને સ્ત્રી
પીડાય છે. આવું કેમ થયું? તેણીને જવાબ ખબર નહોતી - તે ફક્ત તે જાણતી હતી
તે જીવનની હકીકત હતી. પ્રભાવતીએ તેની મ્યુઝિક ટૂંકી કા cutી અને તેણી પાસે પાછા દોડી ગઈ
તે આનંદની નજર પડતાં જ કામ કરે છે.

ડ Anand આનંદને તેમના વ્યવસાય પ્રત્યે ઉત્સાહ હતો. મોટાભાગના ડોકટરોની જેમ આનંદ પણ હતો
શોધ્યું કે તેનો સમય ભાગ્યે જ પોતાનો હતો. તે ટૂંક સમયમાં જ રેકોર્ડ કરવામાં વ્યસ્ત હતો
કેસની વિગતો, પરંતુ રખડતા વિચારો તેના મગજમાં જતા રહ્યા. બંને
બાળકના જન્મમાં માતાપિતા સમાન નોંધપાત્ર ભૂમિકા ભજવે છે. પણ આ ક્ષણે
જન્મ - સત્યનો ક્ષણ - એકમાત્ર વાસ્તવિકતા માતા છે. તે એક છે જે
પિતાએ જોયું ત્યારે તેના શરીરમાં બાળકને આશ્રય આપ્યો અને તેનું પાલન કર્યું

બાજુઓ. વિંડો દ્વારા, સૂર્યની કિરણો તેના ચશ્મા પર ચમકતી હતી, અને

આનંદને સમજાયું કે બીજો દિવસ શરૂ થઈ ગયો છે. ઘડિયાળ પર એક ઝડપી નજર બતાવી
કે પહેલાથી સાત વાગ્યા હતા. તે હવે ફરજ પર ન હતો અને ઘરે જઇ શકતો હતો
હવે. તેણે હાથ ધોયા અને પ્રભાવતિ નજીક આવી ત્યારે નીકળવાના હતા
તેને. 'સાહેબ, ડો.દેસાઇએ પોતાની ઘડિયાળ ઓપરેશન ટેબલ પાસે છોડી દીધી. કૃપા કરી તમે આપી શકો
તે તમારા ઘરે જતા હતા? '

પ્રોફેસર માટે ઘડિયાળ કેટલી ખાસ છે તે આનંદને ખબર હતી. ડો.દેસાઇએ કરી હતી
એક યુવાન માણસ તરીકે ઇંગ્લેંડમાં તેમની અનુસ્નાતક, અને ખૂબ જ કામ કર્યું હતું
ત્યાં પ્રખ્યાત સ્ત્રીરોગચિકિત્સક. જ્યારે તેણે અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કર્યો, ત્યારે તેમના માર્ગદર્શક હતા
તેમને ઘડિયાળ રજૂ કરી, અને ત્યારથી ડ Drક્ટર દેસાઇએ તેનું મૂલ્ય રાખ્યું. તે ઘણી વાર
તેના શિક્ષક વિશે વાત કરી હતી અને હોસ્પિટલના દરેકને ઘડિયાળની વાર્તા ખબર હતી.

આનંદે તેને વર્ગમાં એક વખત ચીડવ્યો હતો, 'સર, તમે કોની પાસે પસાર થશો
જુઓ? '

'સારો પ્રશ્ન! મારે તેની સાથે ભાગ લેવાનો કોઈ ઇરાદો નથી. પરંતુ હું એક ખરીદીશ
ફાઇનલમાં સૌથી વધુ ગુણ મેળવનાર વિદ્યાર્થી માટે નવી ઘડિયાળ
પરીક્ષા

આનંદ તેની પોતાની ઘડિયાળ તરફ જોતો હતો. તે તેમના પ્રિય શિક્ષક અને પ્રૂફની ભેટ હતી
તેની શૈક્ષણિક પરાક્રમની, તેણે ફાઇનલમાં સૌથી વધુ ગુણ મેળવ્યા છે
પરીક્ષા. તે થાકી ગયો હોવા છતાં, તેને લાગ્યું કે તેના પ્રોફેસરની લેવાની ફરજ હતી
તેને પાછા જુઓ. ડ Des. દેસાઇ અત્યંત ગેરહાજર હતા, અને સંભવત.
ઘરની .ંધુંચતુ થઈ જતાં જ તેને ખબર પડી કે તેની ઘડિયાળ ગુમ થઈ ગઈ છે.

આનંદ તેની મર્સિડીઝમાં ગયો અને પ્રોફેસરના ઘર તરફ ગયો. ડો
દેસાઇ ક collegeલેજ કેમ્પસના આરામદાયક બંગલામાં રોકાયા હતા. એક પ્રખ્યાત
ડ doctorક્ટર અને શિક્ષક, તે તેમના કાર્ય માટે સંપૂર્ણ પ્રતિબદ્ધ હતા. તે ઘણી વાર મજાક કરતો,
'હું આખું શહેર જાણું છું કારણ કે તેમાંના અડધા મારા દર્દીઓ છે અને બીજો અડધો
મારા વિદ્યાર્થીઓ! '

દેસાઇની પત્ની ડ Vasક્ટર વસુમતીની પ્રોફેસરના બંગલામાં જ્યારે તેમની કાર દાખલ થઈ,
આનંદને જોઈ આનંદથી આશ્ચર્ય થયું; તેઓ દૂરના પિતરાઇ ભાઈઓ હતા. એકમાત્ર પુત્ર
સમૃદ્ધ માતાપિતાના, આનંદ શરમાળ અને અનામત હતા, અને તેમ છતાં તે સંબંધિત હતા
તેમ છતાં, તેમણે કારણ વગર તેમના ઘરે ક્યારેય મુલાકાત લીધી ન હતી. 'અંદર આવ, આનંદ!'
વસુમાથીએ કહ્યું. 'આ એક આશ્ચર્યજનક વાત છે! શું તમે અહીં ખૂબ શરૂઆતમાં લાવે છે
સવાર? મને ખાતરી છે કે તે કંઈક વિશેષ હોવું જોઈએ. સાત વર્ષમાં
તમે આ ક collegeલેજમાં છો, તમે અહીં માત્ર ત્રણ વાર આવ્યા છો. શુ બધું બરાબર છે
ઘરે?'

'બધું બરાબર છે. પ્રોફેસર હોસ્પિટલની તેની ઘડિયાળ ભૂલી ગયા અને હું
વિચાર્યું કે હું તેને પાછો આપીશ. હું જાણતો હતો કે તે કેટલો અસ્વસ્થ હશે. '

તેના પતિને જાણતા, વસુમાથી હસવામાં મદદ કરી શક્યા નહીં. 'આનંદ, હવે તે

તમે અહીં છો, ચાનો કપ લો, 'તેણે આગ્રહ કર્યો.
'ના, અક્કા, અવવા ઘરે મારી રાહ જોશે.'
આનંદનો અવાજ સાંભળીને ડો.દેસાઇ તેના ઓરડામાંથી બહાર આવ્યા, અને તેનો ચહેરો પ્રકાશિત થયો જ્યારે તેણે તેની ઘડિયાળ જોઇ. 'આનંદ, બાળકની જેમ વર્તે નહીં. તમે યુવાન છો હવે. માતાની પાસે દોડતા વાછરડાની જેમ તમારે ઘરે કેમ દોડવું જોઈએ? જ્યારે હું રવાના થયો ઇંગ્લેન્ડ હું તમારા કરતા નાનો હતો અને બધું જ જાતે કરવાનું હતું. . '
'તમારી ઇંગ્લેંડની વાર્તા બધાને ખબર છે. એકવાર તમે પ્રારંભ કરો છો, તો તમે આ માટે બંધ નહીં કરો આગામી અડધા કલાક. આનંદ એ આપણી સાથે કદી મુલાકાત ન લે તે એક કારણ હોઈ શકે, ' વસુમાથીએ તેને અટકાવ્યો. 'આનંદ, તમારે આજે બપોરના ભોજન માટે પાછા રહેવું જ જોઇએ. મારું ભાઈ, શ્રીનાથ યુ.એસ. થી આવ્યા છે. તે તમને મળવાનું પસંદ કરશે. જો તને ગમે તો, હું રાધાકકાને બોલાવીશ અને કહીશ. ' આનંદને ખૂબ અસ્વસ્થતા અનુભવાઈ. તે ખૂબ થાકી ગયો હતો કે તે ઘરે જઇને તુરંત સૂઈ જવા માંગતો હતો. પરંતુ તે ના પાડી શક્યો ન હતો આમંત્રણ. તેમના મૌનને ધ્યાનમાં લેતા, ડો દેસાઇએ સમજણથી કહ્યું, 'આનંદ, હું જાણો કે તમે સખત રાત કરી છે. તમે ઉપર જઈને ગેસ્ટ-રૂમમાં આરામ કરી શકો છો બપોરનું ભોજન તૈયાર ન થાય ત્યાં સુધી. ' વસુમાથીએ કરારમાં હાંટી લગાવી અને લાચાર લાગ્યું, આનંદ બોલ્યા વગર ઉપર ઉપર ગયો.
મહેમાન-ઓરડો સ્વચ્છ અને સુઘડ હતો, પરંતુ તેમાં સંપત્તિના કોઈ ફાંફાં નહોતાં કે તેના પોતાના ઘર ભર્યા. આનંદની તેની કેરી બેગમાં તેની સાથે નાઈટ ક્લોથ્સ હતા. તે ઝડપથી બદલાઈ ગયો અને પલંગ પર સૂઈ ગયો જેથી સંપૂર્ણ રીતે થાકી ગયો કે કંઇ નહીં ખોરાક કે કપડાં કે કંપનીની નહીં પણ વાંધો છે. તેને માત્ર સૂવાની ઇચ્છા હતી. પણ તેના માથાએ ઓશીકું સ્પર્શ્યું તે ક્ષણે તેણે એક મીઠી અવાજ સાંભળ્યો, 'ડાર્લિંગ, તમે ઉદાર અને અનિવાર્ય છે. . .તમે મનમાતાનું ખૂબ જ ચિત્ર છે. જ્યારે મેં આજે તમને પરીજાતની ઝાડની ડાળીઓ દ્વારા જોયું ત્યારે મને પ્રેમ થયો તરત જ તારી સાથે. '
આનંદ ડમ્બસ્ટ્રક હતો. એક મિનિટ માટે, તેણે વિચાર્યું કે તેની કલ્પના છે તેના પર યુક્તિઓ રમે છે. તે અવાજમાંથી તે વ્યક્તિ બનાવી શકે છે જેની પાસે હતો બોલાતી એક યુવતી હતી; અને તેણીએ જે કહ્યું તેનાથી તે ખૂબ જ ચોંકી ગયો હવે વ્યાપક જાગૃત હતી. તેણે ચારે તરફ ધ્યાનથી જોયું, પરંતુ ત્યાં કોઈ નહોતું.
આનંદ ઉંચો અને વાજબી હતો, અને વાંકડિયા વાળ અને મોહક સ્મિત ધરાવતો હતો. તેનો કઝીન અનુસુઆ, ક collegeલેજમાં તેનો જુનિયર, વારંવાર ઘરે આવીને તેમને વાર્તાઓ કહેતો આનંદ કે જે કોલેજના મહિલા ઓરડામાં ફરતો હતો. છોકરીઓ કરશે

પૃષ્ઠ 12

ફક્ત તેમની સાથે વાત કરવા માટે તેમની પાછળ આવો, અને ડ Drક્ટર દેસાઇ પોતે જ ઘણી વાર કહેતા હતા, 'કાશ મારી પાસે હોત એક પુત્રી. હું તને મારો જમાઈ બનાવત. ' તેની પાસે દરેક ગુણવત્તા હતી કે એ યુવાન છોકરી એક માણસ માં ઇચ્છા કરી શકે છે. તે માત્ર ઉદાર જ નહોતો, પરંતુ સારી રીતે ઉછરેલા અને બુદ્ધિશાળી પણ.
આનંદ પોતાને અરીસામાં જોઈને હસ્યો. જેણે તેને ત્યાં જોયો હોત અને

પહેલી નજરે તેની સાથે પ્રેમ થઈ ગયો?

બહાર, પક્ષીઓ ચરબીયુક્ત હતા. પરિજાતાના ફૂલોની સુગંધ વળી ગઈ વિંડોઝ દ્વારા. આનંદ પલંગ પર બેઠો અને અવાજ ફરી શરૂ થાય તેની રાહ જોતો હતો બોલતા. પરંતુ ત્યાં સંપૂર્ણ મૌન હતું. તેને તેની શરમ અનુભવાઈ અહંકાર — તે કલ્પના કરી શકે કે કોઈની પાસે તે ક્યારેય ન હોય તેની સાથે પ્રેમ થયો હતો જોયું? તે સાંભળીને તે સુવા જઇ રહ્યો હતો આ જ સ્પષ્ટ, મધુર અવાજ ફરી એકવાર, 'મને લાગે છે કે હું ઘણા લોકોની રાહ જોઉં છું જીવનકાળ. તમે મારા આદર્શ માણસ છો. '

હવે આણંદ કે તેઓ કલ્પના ન હતી વસ્તુઓ કોઈકને ખાતરી હતી *આવી હતી* તેની સાથે વાત કરી. દિવાલોની બીજી બાજુથી શબ્દો આવી રહ્યા હતા. આ સ્ત્રી દેખીતી રીતે સમજાવી રહી હતી કે તે આનંદ સાથે કેવી રીતે પ્રેમમાં પડી ગઈ હતી મિત્ર. પરંતુ તે બીજી વ્યક્તિનો જવાબ સાંભળી શક્યો નહીં. તેને થોડો કરતાં વધારે લાગ્યું તેમણે સાંભળ્યું હતું તે વિશે બેડોળ, પરંતુ કદાચ તે છોકરીઓ હતી સામાન્ય રીતે એકબીજા સાથે વાત કરી હતી. . .તેને ખાતરી નહોતી. તેની બહેન ગિરિજા હંમેશાં આવી હતી આક્રમક અને તેની પોતાની દુનિયામાં લપેટાય કે તેઓ ભાગ્યે જ નજીક હતા. આનંદ ભાગ્યે જ તેની સાથે આકસ્મિક વાતચીત પણ થઈ હતી.

તે પલંગ પરથી ઉતર્યો અને કાન સાથે દીવાલ તરફ stoodભો રહ્યો જેથી તે સાંભળી શકે બીજી બાજુથી નરમ વ્હિસ્પર. તેણે ધાર્યું હતું કે એક બે છોકરીઓ હતી તેની ચર્ચા.

'પ્રેમ એ કોઈ ચીજ વસ્તુ નથી કે જેને તમે પરીક્ષણમાં મૂક્યા પછી ખરીદી શકો. તે નથી કંઈક કે જે તમે અન્ય લોકોની સલાહ લીધા પછી ખરીદી શકો છો. તે બજારમાં વેચાય નહીં પૈસા માટે. જ્યારે તમે કોઈ માણસ જુઓ છો અને તમારી નાડી દોડવાનું શરૂ કરે છે, ત્યારે તમારું લોહી શરૂ થાય છે ગાવાનું અને તમે બાકીની જિંદગી ફક્ત તેની સાથે જ વિતાવવા માટે ઝંખશો, તેની સાથે શેર કરો સુખ અને દુ: ખ કે પ્રેમ છે. તે અકલ્પનીય છે; તેને કોઈ હેઠળ કચડી શકાતું નથી સંજોગો. તે કોણ છે, અથવા તેનું કુટુંબ શું છે, અથવા જ્યાં તે કામ કરે છે તે અવિચારી છે મને. હું તેને દિલથી પ્રેમ કરું છું. મને ખબર નથી કે તે મને પ્રેમ કરે છે કે નહીં. તેમણે કદાચ તે જાણતા પણ ન હોય કે કોઈ એવી વ્યક્તિ છે જે તેને ખૂબ પ્રેમ કરે છે. પણ મારી તેમના માટેનો પ્રેમ હિમાલય જેટલો મક્કમ છે અને જેટલો જ પાણી સ્પષ્ટ છે માનસરોવર. '

પ્રેમની આ ઘોષણા - મધુર અવાજ અને મધુર હોવા છતાં શબ્દો so એટલા નાટ્ય હતા કે આનંદ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયો. ભરેલા અવાજમાં ઉદાસી, યુવતીએ નમ્રતાથી અપીલ કરી, 'રોહિણીની જેમ ચંદ્ર, લક્ષ્મીની જેમ નારાયણ, હું તેની સાથે છું. જેમ લતા ઝાડ પર આધારીત છે, તેમ હું તેના પર નિર્ભર છું. હું તેના વિના જીવી શકતો નથી, અને તેના ખાતર, હું બધું છોડી દેવા માટે તૈયાર છું. ચાલો સમાજ ઇચ્છે તે કાંઈ પણ કહે. મને કોઈ પરવાહ નથી. . '

વાતચીતની વચ્ચે તે બંગડીઓની ક્લીકિંગ સાંભળી શકતો હતો. જ્યાં સુધી

તે જાણતો હતો, ડ Des દેસાઇને બે પુત્રો હતા. શ્રીનાથ પરિણીત હતા અને તેમની પત્ની ડ doctorક્ટર હતી
યુ.એસ. માં. અવાજ જેણે હમણાં જ સાંભળ્યો હતો તેમાંથી, તેણે અનુમાન લગાવ્યું કે આ
છોકરી વીસ કરતા વધારે નહોતી. અને ડો.દેસાઇની કોઈ યુવતી નહોતી
ઘર. વધુ સાંભળવાની આશાએ આનંદે થોડી વધુ રાહ જોવી. પરંતુ ત્યાં હતી
સંપૂર્ણ મૌન.

આનંદ દિવાલથી દૂર ગયો અને બાજુના ઓરડા તરફ ગયો,
લવસ્ટ્રક છોકરી જોવાની આશા રાખીએ છીએ. દરવાજો બંધ હતો પણ લchedટ નહીં. મહાન સાથે
ખચકાટ, તેમણે તેને ખુલ્લું દબાણ કર્યું. પરંતુ તેના આશ્ચર્યની વાત ત્યાં કોઈ નહોતું. ત્યાં
થોડી મિનિટો પહેલા કોઈનો ત્યાં રહેવાનો ટ્રેસ પણ નહોતો!

નિરાશ થઈને આનંદ પાછો તેના રૂમમાં ગયો. તેની નિંદ્રા ગાયબ થઈ ગઈ હતી
સંપૂર્ણપણે. તેથી તે પલંગ પર બેઠો અને શું થયું તે યાદ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. તે હતી એ
ભ્રાંતિ, અથવા એક સ્વપ્ન?

તે જવાબ શોધી શક્યો નહીં. પરંતુ તે તે છોકરીને મળવા માંગતો હતો જે
પરીજાતાના ઝાડની પાછળથી, પ્રથમ નજરે જ તેની સાથે પ્રેમ થઈ ગયો હતો. તેમણે
આશ્ચર્ય જો તેણી તેના અવાજ જેવી મીઠી હતી.

તે સાંજ હતી અને પ્રોફેસર તેના મિત્ર સાથે વાતચીતમાં .ંડા હતા.
સામાન્ય રીતે, કોઈ વરિષ્ઠ ડ doctorક્ટર સાંજે હોસ્પિટલમાં ગયા ન હતા, પરંતુ ડો.દેસાઇ હતા
ખાસ કરીને સાંજની રાઉન્ડ બનાવવા, દર્દીઓ સાથે વાત કરવા અને ખર્ચ કરવા વિશે
તેના મુલાકાતીઓ સાથે થોડો સમય. અને જ્યારે તેમના જેવા સિનિયર ડોકટરો હતા
સદસ્ય, આનંદ જેવા જુનિયર સાંજની રાઉન્ડ ચૂકી શક્યા નહીં.

આનંદ પ્રોફેસરના વેઇટિંગ રૂમમાં હતો, આગળની કેટલીક નોંધો તૈયાર કરતો હતો
દિવસનો વર્ગ ડ Des.દેસાઇએ તેમને નિશ્ચિતપણે કહ્યું હતું, 'આનંદ, હું મારા મિત્રને પછી મળું છું
લાંબા સમય. જો કોઈ મુલાકાતીઓ હોય, તો તેમને કહો કે હું અહીં નથી અને તેમની સાથે વ્યવહાર કરું છું
જાતે. '

પૃષ્ઠ 14

આનંદ તેના ડેસ્ક પર બેઠો હતો, તે ડsing.માં જે બન્યું હતું તે યાદ રાખતો રહ્યો
પાછલા અઠવાડિયે દેસાઈનું ઘર. તે હજુ પણ આ ઘટનાથી ગભરાઈ ગયો હતો. તેમણે
તે છોકરીને જોવાની અપેક્ષા છે કે જેનો અવાજ તેણે બપોરના સમયે સાંભળ્યો હતો, પરંતુ તે જ એકમાત્ર
હાજર વ્યક્તિ વસુમાથીનો ભાઈ શ્રીનાથ હતો. તેણે કહ્યું નહોતું
જે બન્યું હતું તે વિશે વસુમાથી. વસુમાથી અને ડ Dr.દેસાઇની સમજશક્તિ હતી
રમૂજની, અને સંભવત. વાસુમાથી આખી વાર્તાને ભરત ભરી શકે
અને તેની માતા, રાધકકાને પણ તેના વિશે કહો. 'આપણા ઘરમાં સ્ત્રી ભાવના છે
આનંદને ત્રાસ આપી રહ્યો છે. કદાચ તે મોહની મોહની છે! આ મોહિની છે
ક collegeલેજ કેમ્પસ અથવા તેણી ક્યાંય મળ્યા હતા? તેને ઝડપથી લગ્ન કરાવો

શક્ય હોય તો! ' તે કહેશે.
પોતાની જાતને આવી રીતે બેસાડવાના માત્ર વિચાર પર આનંદ છૂટી ગયો શરમજનક પરિસ્થિતિ, અને લાગ્યું કે જે હતું તે અંગે ચૂપ રહેવું શ્રેષ્ઠ રહેશે તે દિવસે થયું. તેની રીવેરી મીઠી અવાજથી વિક્ષેપિત થઈ.

'માફ કરજો, હું ડો દેસાઇને મળી શકું?'

આનંદે તેની નોંધ ઉપરથી જોયું, અને એક યુવાન છોકરીને જોઈને તે સ્તબ્ધ થઈ ગયો તેની સામે extraordinaryભેલી અસાધારણ સુંદરતા. તેમણે ઉપર અગણિત છોકરીઓ મળી હતી વર્ષો, પરંતુ તેણે આશ્ચર્યજનક કોઈને ક્યારેય જોયું નહોતું. તેના સુંદર સાથે મોટી આંખો, ઉત્કૃષ્ટ રંગ અને લાંબી, જેટ-કાળા વાળ દ્વારા ચહેરો ચહેરો અપ્સરા જેવું લાગ્યું. તેણે બ્લુ બોર્ડરવાળી ગ્રીન કપાસની સાડી પહેરી હતી અને બ્લુ બ્લાઉઝ. જ્યારે તે આનંદ તરફ હસ્યો ત્યારે તેનામાં deepંડા ડિમ્પલ્સ દેખાયા ગાલ. તેના ચહેરા પરની અભિવ્યક્તિ સૂચવે છે કે તે આવા પ્રકારની ટેવાયેલી છે પ્રતિક્રિયા, અને તેણી તેના પ્રશ્ન પુનરાવર્તન. 'હું ડો દેસાઈને જોઈ શકું?'

'માફ કરશો, ડ Des દેસાઇ અહીં નથી,' આનંદે પોતાનો આસપાસનો વાતો યાદ કરતાં કહ્યું.

'પણ તે સાચું નથી. હું જાણું છું કે તે અહીં છે. '

'માફ કરશો, તમે તેને હવે જોઈ શકતા નથી. તમને જે જોઈએ છે તે તમે મને કેમ નથી કહેતા? ' આનંદની ઇચ્છા હતી કે તેણી વધુ થોડો સમય રહે.

એક ક્ષણ માટે, તે ભડકી ગઈ. પછી, તેણીની ભુમ્મત સાફ થઈ ગઈ અને તેણે કહ્યું, 'ચાલો કૃપા કરીને તેને કહો કે અનુપમા આવી છે? '

શું યોગ્ય નામ છે, આનંદે વિચાર્યું. તે ખરેખર 'અનુપમ' હતી.

'તે કિસ્સામાં, તમે અહીં રાહ જોશો? હું જઈશ અને તેને કહીશ કે એક દર્દી છે તેની રાહ જોતા. '

ઝાકળના સ્પર્શ પર અનુપમા ફૂલતા પરીજાતા ફૂલની જેમ હસ્યો.
'માફ કરજો, હું તેનો દર્દી નથી, મિસ્ટર?'

'હું ડ Anand આનંદ છું.'

'ઓહ, હું જોઉં છું. . . ! '

ડો.દેસાઇ અને બીજા તરીકેની સજા પૂરી કરવાની તેને ક્યારેય તક મળી નહીં ત્યારે સજ્જન બહાર આવ્યા. તેણે અનુપમા તરફ જોયું અને કહ્યું, 'અનુ, કેવી રીતે મારે તારી રાહ જોવી જોઈએ? અહીં તમે આનંદ સાથે આનંદપૂર્વક ચેટ કરી રહ્યા છો, જ્યારે એક વૃદ્ધ માણસ અંદર બેઠો તમારી રાહ જોઈ રહ્યો છે! હું હવે રવાના થવાનો હતો. '

'કાકા, ટિકિટ વેચવી એ સહેલું કામ નથી. મારે લોકોને કોક્સ અને કજોલ કરવો પડ્યો તેમને ખરીદો, અને હું અહીં થોડા સમય માટે રહ્યો છું. . ' એક ક્ષણ માટે અનુપમા એ ભ્રાંતિ. તેણીએ શું કહેવાનું હતું. . .તે આનંદે તેને અટકાવ્યો હતો અંદર જવું છે? તેણે ઝડપથી પોતાની જાતને એકઠી કરી અને કહ્યું, 'આવવા દે. હવે, કઈ ટિકિટ હું તમને આપી શકું? '

'ઓહ અનુ, હું મારા મિત્ર ડ Raoરાવની રજૂઆત કરવાનું ભૂલી ગયો. તે આચાર્ય છે
આર્ટ્સ કોલેજ. તમે તેને જાણતા હશો. અને આ છે અમારા આનંદમાંના એક ડ our
તેજસ્વી ડોકટરો, જે ટૂંક સમયમાં ઇંગ્લેન્ડ વધુ અભ્યાસ માટે જઇ રહ્યા છે. તે એક છે
ભાગ્યશાળીને સરસ્વતી અને લક્ષ્મી બંને દ્વારા આશીર્વાદ. '

'સાહેબ, કૃપા કરીને. . ' આનંદ ગડબડી .ઠ્યો, શરમજનક.

ડો.દેસાઇએ તેની અવગણના કરી અને ચાલુ રાખ્યું. 'આનંદ, આ અનુપમા છે. તેના પિતા,
શમા રાવ, અને હું શાળાથી જ સારા મિત્રો છીએ. હું તમને શું કહી શકું?
અનુપમા; તે ખૂબ પ્રતિભાશાળી છે. . '

અનુપમાએ ડો.દેસાઇને રોકવાનો પ્રયત્ન કર્યો. 'કાકા. કૃપા કરી, મારા વિશે વાત ના કરો. જસ્ટ ખરીદી
ટિકિટ. તે મારા માટે પૂરતા પ્રમાણમાં વધારે છે. '

પણ ડ doctorક્ટર અટક્યો નહીં. 'આનંદ, તમે કેવી રીતે કલ્પના કરી શકતા નથી
અમારા અનુ બહુમુખી છે. તે હંમેશાં એક શાનદાર અભિનેત્રી અને એક ઉત્તમ વિદ્યાર્થી છે
ટોચનો ક્રમ મેળવવો. તે હિન્દુસ્તાની શાસ્ત્રીય સંગીત પણ ગાય છે. જે ઘરના
શું તું અનુ ની છે? '

'કાકા, મારા વખાણ પૂરતા! કૃપા કરી એક હજાર રૂપિયાની ટિકિટ ખરીદો. '

ડ Des દેસાઈએ હસીને કહ્યું, 'અનુ, હું કોઈ ગરીબ માણસ છું, જેમાં કોઈ ખાનગી પ્રથા નથી. હું ના કરી શકું
તમારી હજાર રૂપિયાની માંગ પરવડી. મને એક-એક સોની બે ટિકિટ આપો,
તેના બદલે આચાર્ય પણ મારા જેવા છે. તેને એક સોની બે ટિકિટ આપો
સારું. શું બધુ ઠીક છે, ડ Rao રાવ? '

'અલબત્ત, દેસાઇ. તે મારું બજેટ પણ છે! હું દિવસે શહેરમાં નહીં રહીશ
આ શો, પરંતુ મારી પુત્રી ચોક્કસપણે ત્યાં હશે. તે ચૂકી જવા માંગતી નથી
તમારા નાટક, 'આચાર્ય જવાબ આપ્યો.

અનુપમા ક્રિસ્ટફfલેન લાગતી હતી, તેના હાથમાં હજી પણ હજાર રૂપિયાની ટિકિટ છે.
તેની તરફ જોઈ દેસાઈએ આગળ કહ્યું, 'અનુ, ચિંતા ન કર. તમે હજી પણ તમારું વેચી શકો છો

હજાર રૂપિયાની ટિકિટ. અમારો આનંદ તે બધાને ખરીદવા પરવડે છે. '

આનંદને આશ્ચર્ય થયું કે તેણે કેમ જાણ્યા વિના ટિકિટ ખરીદવી જોઈએ
ટિકિટ માટે હતી. આશ્ચર્ય સાથે તેમણે કહ્યું, 'કૃપા કરીને મને સો રૂપિયાની ટિકિટ આપો,
પણ. '

અનુપમાએ પહેલેથી જ તેના પુસ્તકમાંથી બે હજાર રૂપિયાની ટિકિટ કાપી નાખી હતી. તે
આનંદનું નામ તેમના પર લખ્યું અને કહ્યું, 'ડોક્ટર, બે હજાર બહુ નથી
તમારા માટે પૈસા. પરંતુ એવી સંસ્થા માટે કે જે તેને શારીરિક રીતે લડતા બાળકોને મદદ કરે
મોટી રકમ છે. તેઓ તમારા દાન માટે આભારી રહેશે. આ એક ભંડોળ .ભું કરે છે
કાર્યક્રમ. કૃપા કરીને ટિકિટ ખરીદવાનો ઇનકાર કરશો નહીં. કૃપા કરીને તમારી પત્ની સાથે આવો
અમારા નાટક માટે. '

અનુપમાએ એક અનુભવી સેલ્સ વુમનની જેમ વાત કરી, અને જ્યારે તેણીએ તેનું આયોજન કર્યું
ટિકિટ, આનંદ તેને ઇનકાર કરવામાં ખૂબ શરમાળ લાગ્યો.

'અરે અને, આનંદના હજી લગ્ન થયા નથી. જોકે આશાવાદીની એક મોટી લાઇન છે
તેના ઘરની સામે મહિલાઓ. તે તેની પસંદની કોઈની સાથે લગ્ન કરવા માંગે છે, અને કોણ
તે છે, કોઈને ખબર નથી. તેના વતી હું બાંહેધરી આપીશ કે તે આવશે, 'ऽ Dr
દેસાઇએ તારણ કા .્યું.

બીજા દિવસે સવારે આનંદ રાબેતા મુજબ જાગી ગયો. તેમ છતાં તે ચાલુ ન હતો
રાત્રે ફરજ, તે આખી રાત સૂઈ શક્યો ન હતો. અનુપમાના વિચારો
બધા સમય તેના મન પર કબજો જમાવ્યો હતો. ऽ Des. દેસાઇએ ઘણા સુપરલાઇટિવનો ઉપયોગ કર્યો હતો
તેનું વર્ણન કરો અને તેમ છતાં આનંદને તેના બીજા વિશે કંઇ ખબર ન હતી
ગુણો, તેણે ચોક્કસપણે તેની સુંદરતાની અસર અનુભવી હતી. તેને ખાતરી હતી કે તે કરશે
કોઈપણ બ્યુટી ક્વીનથી આગળ નીકળી જવું.

પરંતુ સુંદરતા અને હિસ્ટ્રિઅનિક પ્રતિભા બે જુદી જુદી વસ્તુઓ હતી, તેથી તેણીની રમત કદાચ બને
તેથી મહાન ન હોવું, તેમણે પોતાની જાતને કહ્યું. તે શોમાં જવુ છે કે નહીં તેની ચર્ચા કરી રહ્યો હતો. પણ
તેના હૃદયએ તેને કહ્યું કે તેણે તેને ફરીથી જોવું પડશે; તેણે તેણીને જાણવાનું હતું. છેવટે તેમણે
તેણીને ફક્ત એક જ વાર મળી હતી, તેણી તેના વિશે કશું જ જાણતી ન હતી. ભલે તે હતી
પરણિત કે કુંવારા, જોકે તેણે જે જોયું હતું ત્યાંથી કોઈ સંકેત મળ્યો નથી
તેણી પરિણીત હતી. પરંતુ તેણીએ તેના વિશે શું વિચાર્યું? તેના સંગીત ટૂંકા કાપી હતી
જ્યારે રેઝર બ્લેડ તેના ગાલ પર લાડ લગાવી અને કટમાંથી લોહી નીકળવાનું શરૂ થયું. તેમણે
કલ્પના કરી અનુપમા હસતાં હસતાં તેની પાછળ .ભી રહી. તેને ખુશી અને હળવાશ અનુભવાઈ
તેના ખૂબ જ વિચાર પર દિલનું. ખુશીથી સીટી વગાડી, તે માટે જવા તૈયાર થઈ ગઈ
રમ.

ટાઉન હ Hallલમાં ભીડ હતી અને આનંદને સમજાયું કે અનુપમા પાસે હોવી જ જોઇએ
ઘણી ટિકિટ વેચવા માટે ખરેખર સખત મહેનત કરી. ક્યાંક તેની બેઠક શોધી રહ્યા હતા
આગળની હરોળની નજીક, તે વસુમાથીને મળ્યો. 'મને ખબર હતી કે તમે આવશો,' તેણે કહ્યું,
તોફાની હસતાં. 'અનુએ મને છોકરાઓ માટે પ્રશંસાપત્રો આપ્યા પણ
તેમના પર સીટ નંબર નથી. અને તેઓ મને આઈસ્ક્રીમ માટે પેસ્ટર કરી રહ્યા છે. ચાલો
જ્યારે તેઓ આઈસ્ક્રીમ મેળવે ત્યારે તેઓ તમારી સીટ પર બેસે છે. તમે જઈને અનુપમાને શોધી શક્યા?
અને તેણીને મારા પ્રશંસાત્મક પાસના સીટ નંબર પૂછો? '

'તે ક્યાં છે?'

'તે પડદા પાછળ ગ્રીન-રૂમમાં છે. પરંતુ તમે કોઈને પણ પૂછી શકો છો, તેઓ
તમને તેના તરફ દોરી જશે. ' તેના જવાબની રાહ જોયા વગર પણ વસુમાથી ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા.

સુખી, પણ કંઈક અંશે ખચકાતા આનંદ અનુપમાની શોધમાં ગયા. તેણે શોધ્યું
તે ખુરશી પર બેસતી, એક સાથે કેટલાક લોકોને સૂચના આપી. ક્લેડ
deep ડા લાલ રંગની સાડીમાં, તેણીએ તેને એક સુંદર ગુલાબની યાદ અપાવી. તેના લાંબા વાળ છૂટક હતા
અને ઘાટા વાદળની જેમ જમીનને સ્પર્શ્યો. તેણીએ એક હાથમાં માળા પકડી હતી

અને બીજામાં એક પુસ્તક. આનંદને લાગ્યું કે જાણે એના દરબારમાં પ્રવેશ કર્યો હોય
રાણી, અને ગ્રીન-રૂમ નહીં! તેમ છતાં તે અંદર ગયો અને તેની પાસે stoodભો રહ્યો, અનુપમા તે એટલી વ્યસ્ત હતી કે નજીકમાં standingભેલી યુવતી સુધી તેણીએ તેની નોંધ લીધી પણ નહોતી તેને whispered. એક ગમગીની બ્લશ તેના ગાલમાં ચોરી કરે છે, જેમકે તેણે પૂછ્યું, 'ક્યાં છે તમે બેઠા છો? '

'ઓહ, મને મારી બેઠક મળી છે. પરંતુ વાસુઆક્કાનો પ્રશંસાપત્ર પાસ. . '

અનુપમા પાસે તેને સાંભળવાનો સમય નહોતો. તેને ઉતાવળ થઈ. 'ઓહ, તેઓ બેસી શકે છે લાલ સોફામાંથી એક અને જો તમે ઇચ્છો તો તમે તેમની સાથે બેસી શકો. ' અને પછી કોઈએ તેને બોલાવ્યો અને તેણી ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા. તેણીએ તેને ભૂતપૂર્વક ઉછાળ્યો, આનંદને તેવું લાગ્યું તેમ છતાં એક સુંદર પરીજાતનાં ઝાડ તેના પર તેના ફૂલો વરસાવ્યા હતા.

આનંદને ત્યાં standingભો રહેવાનું કોઈ કારણ નહોતું, પણ તેમ છતાં તે ન હતો ચાલ અનુપમા પાછો આવ્યો ન હતો છતાં તેણે અંદર આવવાનું કહ્યું હતું થોડીક ક્ષણો. પછી તેમને યાદ આવ્યું કે વસુમાથી તેની રાહ જોશે, અને જો તે પાછા જવા માટે મોડું કરે તો ઘણી સૂચક ટિપ્પણીઓ કરશે સભાગૃહ. તેથી, તે અનિચ્છાએ પોતાની બેઠક પર પાછો ફર્યો. અનુપમા પાછા ફર્યા આનંદ ગયા પછી ગ્રીન-રૂમ પળો.

તેના મિત્ર સુમિત્રાએ અનુપમાના કાનમાં સૂઝ્યું, 'અનુ, આ રાજકુમાર કોણ છે મોહક? શું તે તમારા પ્રશંસકોમાંનો એક છે? '

'સુમી આવજો, ઘણી વસ્તુઓની કલ્પના ના કરો. મેં તેને બે કિંમતી ટિકિટો વેચી દીધી હજાર. શું તેની મદદ કરવી મારી ફરજ નથી? તે સંપૂર્ણપણે વ્યાવસાયિક છે! કોઈપણ રીતે, હું

મારો મેક-અપ જાવું પડશે. તમે હવે વસ્તુઓ સંભાળી લો. ' અનુપમા ધસી ગઈ.

તે એક ભંડોળ raisingભું કરવાનો પ્રોગ્રામ હતો - તેથી સામાજિક વિશેના ઘણા ભાષણો હતા જવાબદારી, માનવતા અને તેથી વધુ. આનંદ થોડો કંટાળો આવ્યો; તે જાણતો હતો જ્યારે લોકો માઇક પકડી લેતા, તેઓ તેની સાથે ભાગ લેવાની ધિક્કારતા હતા. દર મિનિટે લાગતું હતું એક વર્ષ રહે છે.

અંતે, બધા ભાષણો પૂરા થયા, અને મધુર અવાજ -ફ-સ્ટેજથી શરૂ થયો જે નાટકનું અનુસરવાનું હતું તેના પર બોલો: '*કદંબરી* એ પ્રારંભિક નવલકથાઓમાંથી એક છે મહાન વિદ્વાન બાના ભટ્ટે સંસ્કૃતમાં લખ્યું છે. આ નવલકથાનો એક ભાગ છે અનુપમા દ્વારા ભાષાંતર અને નાટક કરવામાં આવ્યું છે. નવલકથાનો સાર છે નાયિકા, મહાશ્વેતા અને નાયક, પુંડારિકા વચ્ચે પ્રેમ. કાસ્ટ કુશળ અનુપમાને મહાશ્વેતા તરીકે, કુ નિર્માલા તરીકે પુંડારિકા છે. . .

'મહાશ્વેતા અત્યંત સુંદર રાજકુમારી અને રાજાની પુત્રી છે ગંધારાનો. એક દિવસ તે તેના મિત્ર, કદમ્બરી અને સાથે પિકનિક પર જાય છે undષિનો ચમકતો મનોહર પુત્ર પુંડારિકાને મળે છે. તે પ્રથમ નજરમાં પ્રેમ છે

તે બંને માટે '
રાજકુમારી તરીકે, અનુપમા હાથીદાંતમાં મૂર્તિકળા દેખાતી હતી. જ્યારે તેણીએ પ્રેમ બનાવ્યો પુન્ડરિકા સાથેનું દ્રશ્ય, તેનો ચહેરો ઉત્સાહથી ચમક્યો. તેણીએ તેની લાઇનો પહોંચાડી કુદરતી રીતે: 'ડાર્લિંગ, તમે ઉદાર અને અપ્રતિમ છો. . તમે ખૂબ જ ચિત્ર છે મનમાથા. જ્યારે મેં આજે તમને પરીજાતની ઝાડની ડાળીઓ દ્વારા જોયું, ત્યારે હું તરત જ તમારી સાથે પ્રેમ થઈ ગયો.

'મને લાગે છે કે હું તમારી આજીવન ઘણા સમયથી રાહ જોઉં છું. તમે મારા આદર્શ માણસ છો. ' આનંદને તરત સમજાયું કે આ તે જ શબ્દો છે જે તેણે સાંભળ્યા હતા તે બપોરે વસુમાથીનું ઘર. તેની અજ્oranceાનતામાં તેણે ધાર્યું હતું કે આ અદ્રશ્ય છોકરી તેના વિશે વાતો કરતી હતી. જેમ જેમ તેણે ફરીથી તે શબ્દો સાંભળ્યા, તે વિચાર્યું, *ભગવાનનો આભાર, મેં આ વિશે કોઈની સાથે ચર્ચા કરી નથી. અનુપમા જ જોઈએ છે બાકી દ્વારા પાછળના સીડી અન્ય દિવસ, જે હતી શા માટે હું કર્યું નથી જુઓ તેના.*

નાટક ચાલુ રાખ્યું. બાદમાં, મહાશ્વેતાએ તેના મિત્રને કહ્યું, 'રોહિણી ટુ લક્ષ્મીથી નારાયણની જેમ ચંદ્ર, હું તેમનો છું. જેમ લતા પર આધાર રાખે છે એક વૃક્ષ, ભાવનાત્મક રૂપે હું તેના પર નિર્ભર છું. હું તેના વિના જીવી શકતો નથી, અને તેના ખાતર, હું હું બધું ત્યાગ કરવા તૈયાર છું. સમાજને ઈચ્છે તેવું કહેવા દો. હું નથી કાળજી. . '

મહાશ્વેતાની પ્રિય પુંડારિકા અકાળ મૃત્યુ અને ઈ.સ. રાજકુમારી, સફેદ સાડી અને માળા પહેરીને, માં તીવ્ર તપશ્ચર્યા કરે છે વન. તેનો સંકલ્પ અવિચારી છે. તેનો પ્રિય મિત્ર કદમ્બરી તેનો પ્રયત્ન કરે છે તેણીને અસંતુષ્ટ કરો, પરંતુ તેનો કોઈ ફાયદો થયો નહીં. છેવટે, મહાશ્વેતા પ્રત્યેનો હૃદયસ્પર્શી પ્રેમ પુન્ડરિકા તેને ફરીથી જીવનમાં લાવે છે અને પ્રેમીઓ ફરી જોડાયા છે.

આનંદે આસપાસ જોયું — અનુષ્માનું મહાશ્વેતાનું ચિત્રણ એટલું હતું ખાતરી છે કે સમગ્ર પ્રેક્ષકો જોડણી હતી. આનંદને સમજાયું કે ડ Dr દેસાઇએ અતિશયોક્તિ કરી ન હતી. સાચે જ, અનુપમા માત્ર સુંદર જ નહીં પણ એ તેજસ્વી અભિનેત્રી.

જ્યારે આ નાટક સમાપ્ત થયું, ત્યારે પ્રમુખના પ્રમુખ તરીકે જબરદસ્ત વધામણી થઈ સંગઠને અનુપમાને સ્ટેજ પર બોલાવ્યો હતો અને તેના પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા અંગે ખૂબ બોલ્યા હતા તેમના કારણ. 'શ્રીમતી અનુપમાએ આ માટે નાણાં એકત્ર કરવામાં ઘણી મદદ કરી છે શાળા. હું સંસ્થા વતી તેનો આભાર માનું છું. તેણી માત્ર સામેલ થઈ નથી આ નાટક સાથે, પણ ટિકિટોની નોંધપાત્ર સંખ્યામાં વેચી દીધી છે. અમે ગમશે તેના પ્રયત્નોની પ્રશંસામાં તેમને સ્મૃતિચિહ્ન સાથે રજૂ કરો. '

અનુપમાને એવી પ્રશંસા માટે ગાવામાં આવશે તેવી અપેક્ષા નહોતી અને લેવામાં આવી આશ્ચર્યજનક છે, પરંતુ નમ્રતાપૂર્વક ભેટ સ્વીકારી. પ્રશંસામાં ખોવાઈ ગયેલા આનંદ આનંદથી બેસી ગયા તેના દરેક ચાલ બાદ.

અનુપમાએ તેની વસ્તુઓ ભેગી કરી અને વસુમાથી ઘરે જવા તૈયાર થઈ
તેની પાસે ગયો અને બોલ્યો, 'અનુ, નાટક અદભૂત હતું! તે ખૂબ અંતમાં છે, કેવી રીતે કરશે
તમે છોકરીઓ છાત્રાલય પર પાછા ફરો? '

અનુપમા સાથે અન્ય ત્રણ છોકરીઓ હતી.

અનુપમાએ જવાબ આપ્યો, 'અમે ઓટો કે ટેક્સી લઈશું.'

'ટેક્સી લેતાં મોડું થઈ ગયું છે. આનંદનું ઘર નજીકમાં છે. હું તેને કહીશ કે તને છોડી દે
તેમના ઘરે જતા હતા. '

'ના માસી, અમે મેનેજ કરીશું.'

'આનંદ તમને મદદ કરવામાં ખૂબ જ ખુશ હતો,' હું તમને બધા પાછા મૂકીશ, 'એમ તેમણે કહ્યું.

તે બધા કંટાળી ગયા હતા અને એક છોકરી અનુપમાના કાનમાં બબડાટ બોલી, 'ચાલો આપણે મળીએ
ઉચકવું.'

આનંદે પાછલો દરવાજો ખોલ્યો અને તે ચારેય લોકો અંદર આવી ગયા. આનંદ પાસે હતો
આશા છે કે અનુપમા તેની સાથે બેસી જશે. મૂર્ખ વિચાર! જેવી છોકરી

પૃષ્ઠ 20

અનુપમા નિશ્ચિતરૂપે આગળ ક્યારેય કશું કરશે નહીં. ખૂબ 18 મી સદી તેણી
તે ટિકિટ વેચવાની વાત આવે ત્યારે જ આક્રમક હતી!

આનંદ મૌન માં ડ્રાઇવિંગ અને છોકરીઓ પણ, વાત કરી ન હતી. જ્યારે તેઓ પહોંચી ગયા
છાત્રાલય, તે બધા ભળી ગયા, અને અનુપમાએ કહ્યું, 'આભાર, ડ doctorક્ટર.'

'તમારું સ્વાગત છે, અનુપમા. તમારું નાટક ઉત્તમ હતું. '

'તમારા જેવા લોકોનો આભાર, જેમણે ટીકીટ ખરીદી અને અમને હોસ્ટ કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કર્યા
કાર્યક્રમ.'

આનંદે હસીને કાર ચાલુ કરી. તે તેની પાછળ સૌથી વધુ રહ્યો હતો
વિશ્વમાં સુંદર છોકરી. . .અને તેનું હૃદય.

બધી છોકરીઓ પોતપોતાના ઓરડાઓ તરફ વળ્યા, વાત કરતાં કંટાળી ગયા. સુમિત્રા
અને અનુપમા, જેમણે એક ઓરડો શેર કર્યો, સાથે ચાલવાનું ચાલુ રાખ્યું.

તેઓ છેલ્લા છ વર્ષથી મિત્રો અને રૂમ-સાથી હતા. તેઓ જેવા હતા
બહેનો, અને એક બીજાના મગજમાં શું ચાલી રહ્યું છે તે સમજી શકશે. જોકે તેઓ
સ્વભાવમાં ધ્રુવો સિવાય હતા, તેઓ એકબીજાને ઘણું પસંદ કરતા હતા, અને તેમનું જીવન બની ગયું હતું
ગૂંથાયેલું. જ્યારે પણ તે નવી સાડી ખરીદે ત્યારે સુમિ એ અનુપમાનો આગ્રહ રાખતી
પ્રથમ પ્રયાસ કરો.

તેમના નાઈટ ક્લોથ્સમાં પરિવર્તન કરતી વખતે સુમિએ અચાનક પૂછ્યું, 'અનુ, ક્યાં થઈ?
તમે ડો આનંદની શોધ કરો છો? '

'સુમી, બેવકૂફ ન બનો! લાગે છે કે તે દેસાઈ અંકલનો સહાયક છે. ખૂબ શ્રીમંત માણસ,
પણ. . .તેથી હું તેને બે હજાર રૂપિયાની ટિકિટ વેચવામાં સફળ રહ્યો. '

'તમે તેને પહેલા ક્યારે જોયો?'
'એક પખવાડિયા પહેલા. જ્યારે હું દેસાઈ અંકલના ઘરે હતો. હું રિહર્સલ કરતો હતો નાટક, અને તેને પ્રથમ માળેથી જોયું. તે તેની મર્સિડીઝમાં આવ્યો હતો. હું કરી શકું આશા છે કે તે હજાર રૂપિયાની ટિકિટ ખરીદશે. પણ તમે બોલાવતાં જ હું ત્યાંથી નીકળી ગયો અને મને છાત્રાલય પાછા આવવાનું કહ્યું, તેથી તે દિવસે હું તેમને મળી શક્યો નહીં. પાછળથી, હું ગયો ટિકિટ વેચવા માટે હોસ્પિટલમાં ગયા અને ત્યાં તેમને મળ્યા. '

'અનુ, તમે સુપર સેલ્સ વુમન છો! માર્ગ દ્વારા, તમે તરીકે કલ્પિત હતા મહાશ્વેતા આજે. જ્યારે તમે પુંડારિકા માટે સૂતા હતા ત્યારે મને આવવાનું મન થયું સ્ટેજ પર અને તમારા આંસુ લૂછી. '

અનુપમા હસી પડી.

'મને આનંદ વિશે વધુ કહો.'

અનુપમા પલંગ પર સુવા જઇ રહી હતી, પરંતુ તેણીએ બેસીને કહ્યું નાટકીય રીતે, 'મિસ સુમિત્રા દેવી, મને આ આનંદ વિશે કંઇ ખબર નથી, પુંડારિકાનો બદલો અહંકાર કોણ છે, અને કોની સાથે લાગે છે કે તમે પડ્યા છો

પ્રેમ. જો તમે મને કમાન્ડ કરો છો, તો હું બધી વિગતો ખોલીશ અને તમને પાછા મળીશ વહેલું. હું પણ તમારી ભાવનાઓ તેમને જણાવીશ. હવે, અડધી રાત થઈ ગઈ છે અને હું સૂવું ગમશે. કૃપા કરી, હું કરી શકું? '

સુમિત્રા નારાજ થઈ ગઈ. 'અનુ, તમે ક collegeલેજ નાટકોમાં ઘણી ભૂમિકાઓ ભજવશો કે અભિનય તમારા માટે બીજો સ્વભાવ બની ગયો છે. તમે તમારી સાચી લાગણીઓને છુપાવી શકો છો બધાને પણ હું. આજે તમે અભિનય કર્યો ન હતો. હું જાણું છું કે તમે તમારું હૃદય ગુમાવી ચૂક્યા છો આનંદ — તે *તમારી* પુંડારિકા છે. તેથી જ તમે મહાશ્વેતાની ભૂમિકા ભજવી હતી તેથી વાસ્તવિક રીતે. આનંદની નજર ક્યારેય તમારી પાસેથી ભટકી નથી. હું જાણું છું કે તમે નહીં હશો તે આજની રાત સુવા માટે સક્ષમ છે, 'તે વિજયથી તારણ કા .ર્યું.

અનુપમા ચૂપ રહી. તેણે દિવાલ તરફ અને તેના માધ્યમથી તેનો ચહેરો ફેરવ્યો આદતની શક્તિએ, તેની લાઇનો સંભળાવી: 'રોહિણીની જેમ ચંદ્ર, લક્ષ્મીની જેમ નારાયણને, હું તેનો છું. જેમ લતા ઝાડ પર આધારીત છે, ભાવનાત્મક રૂપે હું તેના પર આધાર રાખે છે. હું તેના વિના જીવી શકતો નથી, અને તેના ખાતર, હું તૈયાર છું બધું છોડી દો. સમાજને ઈચ્છે તેવું કહેવા દો. મને કોઈ પરવાહ નથી. . '

'રાજકુમારી મહાશ્વેતા, આ તમારો મહેલ નથી. આ ગર્લ્સ હોસ્ટેલ છે. અને, સદ્ભાગ્યે, તમારી પુંડારિકા જંગલમાં નથી. તે ફક્ત એક પથ્થર ફેંકી દે છે દૂર કૃપા કરીને સૂઈ જાઓ. . .અને ગુડનાઈટ! ' સુમિત્રા હસી પડી.

બે

જોકે અનુપમા તેને સ્વીકારશે નહીં, સુમિત્રા સાચી હતી. અનુપમાને લાગ્યું હતું તેણીએ ડ Dr દેસાઇના પહેલા માળેથી જોયું ત્યારથી જ તે આનંદ તરફ આકર્ષાયો હતો ઘર. વસુમાથી આનંદની વાત ક્યારેક-ક્યારેક કરતી હતી, અને તેણે તેણીને પકડી લીધી હતી તે ક્ષણે તેણીએ તેના પર નજર નાખી. મહાશ્વેતા તરીકે, જ્યારે તેણીએ વાત કરી હતી પ્રથમ નજરમાં પ્રેમ, તેણી તેના પોતાના હૃદયથી બોલતી હતી. જોકે, તે હતી વ્યવહારુ છોકરી, તેની પરિસ્થિતિથી સારી રીતે વાકેફ છે. તેમના તફાવત આપવામાં બેકગ્રાઉન્ડમાં, તે જાણતી હતી કે જીવનનું સ્વપ્ન જોવું તેના માટે અવાસ્તવિક હશે આનંદ સાથે. તે એક ગરીબ ગામના શિક્ષિકાની મોટી પુત્રી હતી, અને તેના જીવનભર સંઘર્ષ કરવાનું લક્ષ્ય છે. તે જાણતી હતી કે આનંદની તરફેણ કરવામાં આવી હતી લક્ષ્મી, ધનની દેવી. જોકે તેણીએ પોતે આશીર્વાદ મેળવ્યો હતો વિદ્યાની દેવી સરસ્વતી, અનુપમાનું જીવન ક્યારેય સરળ નહોતું. આનંદને તેના વિશે શું લાગે છે તે વિશે પણ તેનો કોઈ ચાવી નહોતી, અને તે સમાપ્ત થવાની ઇચ્છા નથી કરતી તૂટેલા હૃદય સાથે. આકાશમાં કોઈ તારા માટે પહોંચવામાં માત્ર તરફ દોરી જવું નિરાશા.

આ પહેલો વખત હતો જ્યારે તેણે સુમી પાસેથી કોઈ રહસ્ય રાખ્યું હતું. અનુપમા હંમેશાં હતાં તેણી સાથે તેના વિચારો અને ભાવનાઓ શેર કરી. પરંતુ, કોઈક, તે માટે અનિચ્છા હતી આનંદ માટે તેની ભાવનાઓ વિશે એક શ્વાસ લો.

અનુપમા બીજે દિવસે વહેલી સવારે તેની નોટો તૈયાર કરવા જાગી. સુમિત્રા, જે

હજી પથારીમાં પડ્યો હતો, આળસ કરતો હતો, 'અનુ, નાટક તો ગઈકાલે જ હતો. પણ તમે હંમેશની જેમ વહેલા ઉભા છો. તમે હંમેશાં ખૂબ મહેનત કરો છો. તારે વિરામની જરૂર નથી? '

'સુમી, જો હું વધારે મહેનત નહીં કરું તો હું મારી શિષ્યવૃત્તિ ગુમાવીશ અને તેનો અંત આવશે મારી કારકિર્દીની. '

સુમિત્રા એક ઓશીકું ગળે લગાવીને બેઠી અને બોલ્યો, 'અનુ, તું તારું પૂર્ણ કરે છે આ વર્ષે અનુસ્નાતક. હવે તમે ચિંતા કેમ કરો છો? '

'સુમી, આ જ કારણથી હું ચિંતિત છું. તમે જાણો છો કે પ્રથમ વર્ષથી ક collegeલેજની આજ સુધી, હું શિષ્યવૃત્તિ પર ટકી રહી છું. જો હું સારી રેન્ક સુરક્ષિત નહીં કરું, હું મારું પીએચડી કરી શકશે નહીં અને મારે નોકરી શોધવા પડશે. '

સુમિત્રા ચૂપ થઈ ગઈ.

પૃષ્ઠ 24

તે સાચું હતું કે શમન્ના તેની પુત્રીના શિક્ષણ માટે ખર્ચ કરી શકતી નહોતી. અનુપમાની સાવકી માતા તેની પત્ની સબકકાએ તેમના પતિને સ્પષ્ટ રીતે કહ્યું હતું, 'ચાલો આપણે તેને આગળ શિક્ષિત ન કરીએ. માટે પતિ શોધવાનું મુશ્કેલ થઈ શકે છે તેણીના. ઉપરાંત, તે અમારું સમર્થન કરશે નહીં. તેણે લગ્ન કરીને બીજા કોઈની પાસે જવું છે એક દિવસ ઘર. '

અનુપમા બરબાદ થઈ ગઈ હતી. પરંતુ, સદભાગ્યે, તેણે સ્કોલરશીપ જીતી લીધી હતી અને તેની સાવકી માતાની પકડમાંથી છટકી ગયો. સબક્કા અને તેની પુત્રીઓ, વસુધા અને નંદા, અનુપમાને પસંદ ન હતા. મુખ્ય કારણ એ હતું કે અનુપમા તે ખૂબ જ સુંદર દેખાતી હતી અને તેની સાવકી બહેનો સાદી હતી. તીવ્ર ઈર્ષ્યા પૂછવામાં તેઓએ અનુપમાને એમ કહીને ટોણો માર્યો કે તે માત્ર થોડીક લાઇનો લખી શકશે તેણીને પોતાને માટે ખૂબ ગર્વ હતો.

શમન્ના ડરપોક માણસ હતો. તે તેના બીજા માટે સંપૂર્ણ રીતે આધીન હતો પત્નીની ઇચ્છાશક્તિ, અને તે તેની મોટી દીકરીની જેમ મદદ કરવાની સ્થિતિમાં નહોતી આખરે સબકકા જેણે ઘરે તમામ નિર્ણયો લીધા. પણ ભાગ્ય રહ્યું હતું અનુપમાને દયાળુ. કન્યા બાળકને શિક્ષિત કરવા માટે ઉદાર દાતા દ્વારા કરાર ગામમાંથી, તેણીએ શરત લગાવી હતી કે જો તેણીએ સારું પ્રદર્શન કર્યું તો તેને વૃત્તિ મળશે દર વર્ષે જ્યાં સુધી તે ભણવાની ઇચ્છા રાખે છે, ત્યાં સુધી તેના બચાવમાં આવી હતી. અનુપમા, જે એમ.એ. ના અંતિમ વર્ષમાં હતી, તે હજી પણ આ શિષ્યવૃત્તિ માટે પાત્ર હતી.

ચાર મહિનામાં સુમિત્રા અને અનુપમા અલગ-અલગ રીતે ચાલશે. સુમિત્રા પાછો ઘરે જઇને લગ્ન કરી લેતી. જોકે તેનો પરિવાર ખૂબ હતો સારી રીતે બંધ છે અને પર્યાપ્ત દહેજ ચૂકવવાનું પરવડે છે, દુર્ભાગ્યે તેના ઘેરા રંગમાં હશે હજી પણ સમસ્યા .ભી થાય છે.

સુમિત્રા ઘણી વાર અનુપમાને ચીડવતો, 'અનુ, જ્યારે હું તમારી બાજુમાં standભો હોઉં, ત્યારે હું કરી શકું તમારી પાસેથી દુષ્ટ આંખને કા wardી નાખો. ' જેને અનુપમા કહેતી, 'સુમી, વાત ના કરો આવા કચરો! '

પછીના કેટલાક દિવસોમાં, અનુપમાએ પ્રચંડ આત્મ-નિયંત્રણનો ઉપયોગ કર્યો અને

તેના બદલે તેના અભ્યાસ પરથી ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને 'પુંડારિકા' ને તેના મનમાંથી કા .ી મુકી.

અનુપમા આનંદના વિચારોથી ક્યારેય દૂર નહોતી. તેને કંઇ ખબર નહોતી
તેના સિવાય કે તે હોશિયાર અભિનેત્રી અને એક સુંદર છોકરી હતી. આનંદ કોઈક વાર હતો
સ્વપ્ન જોયું તે સ્ત્રી વિશે જે એક દિવસ તે લગ્ન કરશે, અને તે નિશ્ચિત હતો
એક વસ્તુ - તે સુંદર હશે. પડછાયાવાળી આકૃતિ
તેના સપના ની ધાર પર હવે અનાવરણ થયું. અનુપમા.

પૃષ્ઠ 25

તેની માતા એક પ્રબળ સ્ત્રી હતી. તે આનંદને મેળવવા માટે હંમેશાં સકંજા કરતી હતી
પરણિત. પરંતુ તેણે હજી સુધી તેને ગંભીર વિચાર આપ્યો ન હતો. આનંદ ઇચ્છતો હતો એ
સુંદર સ્ત્રી; તેની માતા ઇચ્છે છે કે જે તેમની સ્થિતિમાં મેચ કરી શકે
સમુદાય. એક છોકરી શોધવા જેણે આ શરતોને સંતોષી હતી તે સાબિત થઈ રહ્યું હતું
તેના બદલે મુશ્કેલ.

પણ હવે આનંદ તેની સ્ત્રીને સ્પષ્ટ જોઈ શક્યો. તે અનુપમા હતી, તેના મેળો સાથે
રંગ, સુંદર લાંબા વાળ અને ગાલ ઉમટે છે. પણ તેને ખબર નહોતી કે શું છે
તેણીએ તેના વિશે, અથવા તે કયા સમુદાયનો છે, અથવા તેણીને વિશે લાગ્યું
પહેલેથી જ કોઈની સાથે સગાઇ કરી હતી.

વિચારમાં Deepંડો, તે તેના ઓરડાની બહાર ટેરેસ પર આવ્યો. મનોહર પરીજાત
મોર તેમને અનુપમા ની યાદ અપાવે છે. તેણે સાંભળ્યું તે પ્રથમ વખત યાદ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો
તેના વિશે. તે ડો.દેસાઇના ઘરે રહ્યો હતો. ખરેખર વસુમાથીનો ભાઈ શ્રીનાથ,
તેના વિશે જાણતા હોત. આનંદની લાગણીથી તે શ્રીનાથને બોલાવવા ગયો.

'શ્રીનાથ, હું તમારી સાથે કંઈક વિશે વાત કરવા માંગુ છું.'

'ઓહ! કોઇ વાંધો નહી. . .તમે અક્કા ના ઘરે આવી શકો છો. '

'ત્યાં નહિ. ચાલો આપણે બીજે ક્યાંક મળીએ. '

શ્રીનાથ કામત હોટલમાં આનંદની રાહ જોવા માટે સંમત થયા. આનંદ ક્યારેય ન હતો
આવી સ્થિતિમાં પહેલા, અને તે વધુ ને વધુ નર્વસ થવાનું શરૂ કર્યું -
યુનિવર્સિટીના પરિણામોની રાહ જોવી નર્વ-રેકિંગ ઓછી રહી હતી.

શ્રીનાથે ચતુરતાથી તેની તરફ જોયું અને કહ્યું, 'શું, ડ doctorક્ટર, તું એક જેવો દેખાય છે
આજે દર્દી!

'ઓહ, તે કંઈ નથી. તમે નાટક જોવા કેમ નથી આવ્યા? '

'જ્યારે અનુપમા અને તેના મિત્રો આવ્યા ત્યારે મેં કેટલીક રિહર્સલ જોયેલી
અક્કાનું ઘર. '

'એવું છે ને?'

'હા. છેવટે, તેના પિતા મારા ભાભીના મિત્ર છે. '

'તેણી કંયાથી છે?'

'ઓહ, તેથી જ તમે મને અહીં ચા માટે આમંત્રણ આપ્યું છે,' શ્રીનાથે કહ્યું

બુદ્ધિથી. 'જો મને આ પહેલા ખબર હોત, તો હું કંઇપણ ઓછા માટે સ્થિર ન હોત
રાત્રિભોજન કરતાં! '

'હા, હું અનુપમા વિશે વધુ શીખવા માંગુ છું,' આનંદે કબૂલ્યું.

'કેમ? તમે તેની સાથે લગ્ન કરવા માંગો છો? '

'હા.'

'તમારી માતાની અવગણના કરીને તેની સાથે લગ્ન કરવાની હિંમત છે?'

ફરી એકવાર નિરાશા તેના મગજમાં વાદળછાયું. શું તે કોઈ અન્ય સાથે સંબંધ ધરાવે છે
સમુદાય, અથવા તેણી પહેલેથી જ રોકાયેલા હતા? અનુપમા જેવી સુંદર છોકરી કદાચ
ઘણા સમય પહેલા 'માટે બોલાય' છે.

શ્રીનાથે તેનું મન વાંચ્યું. 'આનંદ, તે આપણા સમુદાયનો છે, પણ તે છે
અત્યંત નબળી પૃષ્ઠભૂમિમાંથી. '

આનંદને રાહત થઈ. તે જાણતું હતું કે તેની માતા પૈસા માટે ખૂબ ઉત્સુક છે, પરંતુ
જ્યાં સુધી તે છોકરી યોગ્ય સમુદાયની હતી, ત્યાં સુધી તેણી આજુબાજુ આવશે.
શ્રીનાથ જો કે વધુ લૌકિક હતા. તેણે તે રાધાકકાને દર્શાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો
સમાન મેચની મેચથી ખુશ ન હોઈ શકે, પરંતુ આનંદે કહ્યું
આનંદથી, 'અવ્વા સહમત થશે. મારી ખુશી તેના માટે પૈસા કરતા વધારે મહત્વની છે. '
તેના બૌદ્ધિક પ્રેમથી તે તેની માતાની નબળાઇઓથી અંધ બની ગયો હતો.

શ્રીનાથ ચૂપ રહ્યો.

જ્યારે આનંદે રાધકકાને કહ્યું કે તેણે જે છોકરી સાથે લગ્ન કરવાની ઇચ્છા રાખી છે તે તેણે પસંદ કરી છે, તેણી
મૌન સાંભળ્યું. રાધાક્ક થોડા શબ્દોની સ્ત્રી હતી. તેણીએ તેને કદી દો નહીં
લાગણીઓ તેનાથી વધુ સારી થાય છે. શું ચાલી રહ્યું હતું તે કોઈ બહાર કા .ી શક્યું નહીં
તેના મગજ દ્વારા. જોકે રાધકકા હવે તેના પચાસના દાયકાની શરૂઆતમાં હતી, પણ તેના નિશાન
સુંદરતા હજુ પણ રહી છે. છેવટે, તેણીને તેના જીવનમાં ખૂબ વેદના ખબર ન હતી.
રાધકકાની તીક્ષ્ણ, વેધન આંખો હતી જેણે ક્યારેય નમ્રતાનું નિશાન રાખ્યું ન હતું
મિત્રતા. તેનાથી .લટું, તેના હડતાલવાળા દેખાવથી લોકો ગભરાય છે. તેઓ
ક્યારેક એમ કહેતું કે જો તેનો જન્મ છેલ્લા સદીમાં થયો હોત, તો તે ચોક્કસપણે કરશે
રાણી રહી છે.

તેમના સ્વર્ગસ્થ પતિ ગોપાલ રાવ ખૂબ જ સફળ કોન્ટ્રાક્ટર હતા, પરંતુ તે
હંમેશા તેની પત્નીથી ડરતો હતો. તેમને આનંદ અને ગિરીજા નામના બે બાળકો હતા.

આનંદનો જન્મ તેના લગ્નજીવનમાં પાંચ વર્ષ થયો - ઘણા તીર્થયાત્રાનું પરિણામ
અને પુરુષ બાળક માટે પ્રાર્થના. તે તેની આંખનો સફરજન હતો, તેનામાં આનંદનો ઝરણા હતો
ઉજ્જડ જીવન. તે સ્મિત કરે ત્યારે તે સ્મિત કરશે; અને જ્યારે તે રડતો, અંધકારમય હતો
તેના પર ઉતરવું. તેઓના ઘરે અનેક સેવકો હોવા છતાં, તે તેણી હતી
કંટાળી ગયેલ અને તેની સંભાળ રાખવામાં. આનંદ આશ્રય વાતાવરણમાં ઉછર્યો. એ હતો

ભણવામાં સારી અને તેની માતા પ્રત્યે આજ્ientાકારી. તેને હંમેશાં લાગ્યું કે તે જ હતી
તેની બધી પ્રગતિ માટે જવાબદાર વ્યક્તિ. આનંદને તેની માતાના દેખાવનો વારસો મળ્યો અને
તેના પિતાની બુદ્ધિ.

પૃષ્ઠ 27

તેની બહેન ગિરિજાનો જન્મ તેમના પાંચ વર્ષ પછી થયો હતો. તે એક જેવા લાવવામાં આવી હતી
રાજકુમારી. સુભાષી અને અત્યંત ઘમંડી, ગિરિજા કડક વર્તન કરતા હતા
દરેક જણ અને કોઈની પાસે તેની સાથે ફરી રજૂઆત કરવાની હિંમત નહોતી. રાધાક્ક
હંમેશાં તેના વર્તન માટે બહાનું શોધી કા ,તા, 'ઓહ, તે ફક્ત એક બાળક છે, છેવટે,'
તે કહેશે. ગિરીજા ભણવામાં સારી નહોતી, પણ કોઈએ તેની પરવા નહોતી કરી.

તેમના ઘરનું નામ લક્ષ્મી નિવાસ હતું. તેનું યોગ્ય રીતે દરેક રીતે નામ આપવામાં આવ્યું - તે
જમીનના મોટા પ્લોટમાં એક મોટી હવેલી હતી. દરેક દીપાવલી, રાધકકા હોત
લક્ષ્મી દેવી માટે એક મોટી પૂજા-અર્ચના કરો અને આખું નગર હશે
ઉજવણી માટે આમંત્રિત કર્યા છે.

રાધાક્ક અત્યંત રૂthodિચુસ્ત અને સંકુચિત માનસિક હતા. જ્યારે તેના પતિ
મૃત્યુ પામ્યા, તે વિચાર કે તે વિધવા છે તેના કારણે તેણીને ખૂબ અસ્વસ્થતા અનુભવાય છે
જોકે તેને કોઈ આર્થિક ચિંતા નહોતી. પતિના મૃત્યુ સાથે તેને લાગ્યું
તે હવે દેવીની પૂજા ઉજવણી કરી શકશે નહીં, એટિટ્યુડને ધ્યાનમાં રાખીને અને
તેણી જ્યાં રહેતા હતા ત્યાં નાના શહેરમાં પ્રવર્તિત સંમેલનો. તેણી ફક્ત તે જ માને છે
આનંદની પત્ની હવે લક્ષ્મી પૂજા કરી શકતી હતી, અને તે તેની રાહ જોતી હતી
લગ્ન કરવા. જોકે તેણે ઉચ્ચતર ઇંગ્લેંડ જવા માટે શિષ્યવૃત્તિ મેળવી હતી
ભણતર, રાધાકકા તેના લગ્ન પછી તેને જવા દેતો નહીં.

ગામના શાળાના શિક્ષક, શમા રાવ, 'શમાન્ના' તરીકે તેઓ કહેવાતા હતા
તેમના ઘરની વરંડામાં ગણિતનું શિક્ષણ વિદ્યાર્થીઓના જૂથને
બધા સારા કુટુંબીજનો હતા. ગામમાં સામાન્ય રિવાજને ધ્યાનમાં રાખીને,
શિક્ષકને કોઈ પૈસા ચૂકવવામાં આવતા ન હતા, પરંતુ બાળકો તેને નારિયેળ લાવ્યા,
શાકભાજી અથવા અન્ય પાક તેમના ખેતરોમાંથી.

શમન્નાનું મન તે જે ભણાવી રહ્યું હતું તેના પર નહોતું. તે અધીરાઈથી હતો
ગામના પોસ્ટમેનના ચક્ર બેલનો અવાજ સાંભળવાની રાહ જોતા. નાના હોવાથી
ગામ, જિલ્લા મથકથી થોડે દૂર આવેલું હતું, ટપાલી
અઠવાડિયામાં એકવાર આવ્યો. તેમણે ફક્ત પત્રો જ પહોંચાડ્યા, પરંતુ, જો જરૂરી હોય તો, તે પણ વાંચો
તેમને બહાર કા the્યા અને તેમને જવાબ પ્રમાણે જવાબ લખ્યા. તે ગામમાં જ રોકાઈ જતો
માસ્ટરનું ઘર અને પછીના સવારે બીજા ગામ માટે રવાના.

વસુધા, શમન્ના અને સબક્કાની પુત્રી, તેની માતાને તેની માતાની મદદ કરી રહી હતી
રસોડું. જોકે સબક્કા શાકભાજી કાપવામાં વ્યસ્ત હતો, તે દરેકની બહાર આવી

પાંચ મિનિટ તે જોવા માટે કે પોસ્ટમેન આવ્યો છે કે નહીં.

પોસ્ટમેન પપન્ના આવ્યા ત્યારે પત્રોનો ileગલો લાવ્યો. હતા શમન્ના માટે બે પત્રો. તેણે એક ખોલીને વાંચવાનું શરૂ કર્યું. બાળકો જોયું કે તે કબજો કરી રહ્યો છે અને તેઓએ તેમની વચ્ચે ફફડાટ શરૂ કર્યો વ્હિસ્પર્સ ઝડપથી ઝઘડામાં ફેરવાય છે. અવાજથી શમન્ના વિચલિત થઈ ગઈ. એ હતો પહેલેથી જ પત્રની સામગ્રી દ્વારા અસ્વસ્થ છે, અને આ બેફામ વર્તનથી તે ગુસ્સે થયો છે આગળ.

'બાળકો, હવે ઘરે જાવ. તમારા હોમવર્ક માટે, ગુણાકાર લખો એકવીસથી ત્રીસ સુધીના કોષ્ટકો, ત્રણ વખત, અને કાલે તે મને બતાવો. '

બાળકોએ એવું વર્તન કર્યું કે જાણે પાંજરાનાં દરવાજા ખોલ્યાં હોય, અને તેઓ ક્ષણોમાં ગાયબ થઈ ગઈ.

શમન્ના જે પત્ર વાંચતો હતો તે એક છોકરાના પિતાનો હતો લગ્ન દરખાસ્ત સાથે. સૌથી મોટી હોવા છતાં અનુપમાએ તેના પિતાને ખૂબ કહ્યું હતું સ્પષ્ટ છે કે તેણી હજી સુધી લગ્ન કરવા માંગતી નથી, કારણ કે તેણી તેનો પીછો કરવાની ઇચ્છા ધરાવે છે અભ્યાસ, અથવા કામ શરૂ કરો. તેણે તેના પિતાને પણ આગળ વધવા વિનંતી કરી હતી નંદાના લગ્ન. કેમ કે નંદાને ભણવામાં રસ ન હતો અને તે મેળવવા માટે તૈયાર હતો પરિણીત, તેણે તેના લગ્નની ગોઠવણ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, અને તે એ દ્વારા 'જોવામાં' આવ્યો હતો ભાવિ વર અને તેના પરિવાર.

> *લાગે છે કે તમારી મોટી પુત્રી અનુપમા શહેરમાં એમએ કરી રહી છે. અમારા દીકરાને જોવાનું થયું તેણીને એક નાટકમાં અને તેણીને ખૂબ ગમ્યું. જો તમને તમારી બીજી પુત્રીને બદલે તેના પર વાંધો ન હોય તો, અમે તમારી મોટી પુત્રી સાથે જોડાણ પસંદ કરીશું. અમને કોઈ દહેજની અપેક્ષા નથી. ગમે તે તમે આપવાનું પસંદ કરો તે પૂરતું હશે. જો તમે આ દરખાસ્તને સ્વીકારો તો અમને ખૂબ આનંદ થશે. કૃપા કરી અમને ગેરસમજ ન કરો. છેવટે, લગ્ન સ્વર્ગમાં કરવામાં આવે છે. અમને ખાતરી છે કે નંદાને મળશે વધુ સારી મેચ.*

'ઓહ, પેટીલો તરફથી કોઈ પત્ર છે? જ્યારે તેઓ જોવા આવ્યા ત્યારે થોડો સમય થયો છે નંદા, 'સબકકાએ જ્યારે તે રસોડામાંથી આવી ત્યારે ઉત્સાહથી પૂછ્યું.

'હા, પત્ર એમનો છે. પરંતુ તેઓએ મેચને મંજૂરી આપી નથી. '

સબક્કાના ચહેરા પરથી રંગ નીકળી ગયો. 'તે દિવસે તેઓ જાણે બોલ્યા જોડાણ સાથે આગળ વધવાની ઇચ્છા. તેમને તેમનો વિચાર બદલવા માટે શું કારણ બન્યું? '

'સારું, તેઓએ હવે તેમનો વિચાર બદલી નાખ્યો છે.'

'કેમ?'

'એ જ જૂની વાર્તા. આ છોકરો પણ અનુપમા સાથે લગ્ન કરવા માંગે છે, 'શમન્ના તેણીની પ્રતિક્રિયા શું હશે તે જાણીને ખચકાતા જવાબ આપ્યો.

સબક્કાનો ગુસ્સો હતો. 'પેલા સાથીએ અનુને ક્યારે જોયો? અમે પણ ક્યારેય તેના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો! તમે કશું કહ્યું? '

'ના. લાગે છે કે તેણે તેને એક નાટકમાં જોયો છે. '

સબક્કાનો ગુસ્સો કોઈ મર્યાદા જાણતો ન હતો, 'આ અપ્સરા જાતે લગ્ન કરશે નહીં અને મારી છોકરીઓના જીવનનો નાશ કરવાનો આગ્રહ રાખે છે! '

નંદાના રડતા અવાજથી સબ્બાકા પ્રત્યેની અદાવત વધતી ગઈ
અનુપમા. તેણે અંદર જઇને તેના હૃદયભંગ બાળકને આશ્વાસન આપવાનો પ્રયાસ કર્યો.

શમન્નાએ આગળનો પત્ર વાંચવાનું શરૂ કર્યું. જ્યારે તે વાંચ્યું, ત્યારે તે હતો
આશ્ચર્ય સાથે કાબુ. તેણે તેને ફરીથી વાંચ્યું તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે કે તે સમજી ગયો છે
યોગ્ય રીતે સમાવિષ્ટો. તેણે કહ્યું તેમ તેમનો આનંદ અને ઉત્સાહ ભાગ્યે જ રાખી શક્યો
સાબક્કા બહાર.

'આ શુ છે? હું વ્યસ્ત છુ.'

'તને યાદ છે મારા જૂના મિત્ર મિત્ર, ડ Dr દેસાઈ?'

'આહ! તે પ્રખ્યાત પ્રોફેસર. . .તમે તેને કહો કે એક સારા વરરાજા માટે
અમારી પુત્રી? ' સબકકા તેની પોતાની દીકરીઓને પરણિત જોવા માટે ઉત્સુક હતી. તે
કહ્યું, 'મને લગ્ન કરવા માટે બે પુત્રીઓ છે, અને યોગ્ય જોડાણની શોધમાં છે
કોઈ મજાક નથી. તમારે અનુની ચિંતા કરવાની જરૂર નથી. તે હંમેશાં છોકરાઓનો પીછો કરશે
તેના પછી. '

'અનુ વિશે કચરો બોલવાનું બંધ કરો. તે ક્યારેય કોઈ છોકરા તરફ બે વાર ન જોતી. જો
છોકરાઓ તેનો પીછો કરે છે, તે તેની ભૂલ નથી. ડો.દેસાઇએ એક છોકરા વિશે લખ્યું છે. તેના
નામ આનંદ છે. તે ડોક્ટર પણ છે. તેમના પિતા ગોપાલા રાવ હતા, જે ખૂબ પ્રખ્યાત હતા
ઠેકેદાર

'અમે તેમની અપેક્ષાઓ સાથે ક્યારેય મેચ કરી શકશે નહીં. સૂચન કરવા માટે ડ doctorક્ટરને કહો
અમારી પહોંચમાં કોઈને. '

'તે સાચી વાત છે. પરંતુ, આનંદે અનુપમાને જોયો છે અને. . '

'અને શું?' સબક્કાનું હૃદય ધબકતું થયું. તેણીએ આતુરતાથી પ્રાર્થના કરી કે આવા
શ્રીમંત છોકરો અનુપમાને પસંદ નહીં કરે.

પરંતુ ભગવાન તેની પ્રાર્થના માટે બહેરા હતા.

'ડો.દેસાઇએ લખ્યું છે કે આનંદને અનુપમા પસંદ છે અને તેમણે મને મોકલવાનું કહ્યું છે
આનંદમાની માતા અનુપમાની કુંડળી. '

સબક્કા મૌન હતો.

'તમે શું વિચારો છો?'

'હું જે કાંઈ પણ કહું છું તે નિર્દય દેખાશે. હું ફક્ત તેની સાવકી માતા છું, છેવટે. તમે
તેના પિતા છે, તેથી તમે નક્કી કરો. '

શમન્નાએ તેની પત્ની સાથે દલીલ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો. 'તમે તેની માતા છો. અનુ હંમેશા રહે છે
તમારા પ્રત્યે આદર રાખ્યો છે. તમે હંમેશાં તેની સાથે દોષ કેમ શોધી શકશો? જો છોકરો
તેણી તેને પસંદ કરે છે, તે તેના કરતા નથી. તને શું લાગે છે તે મને કહો. '

'જો તમે ખરેખર મારો અભિપ્રાય જાણવા માંગતા હો. . .આ મેચ સાથે આગળ વધશો નહીં. તેમની આર્થિક સ્થિતિ અને આપણી વચ્ચે કોઈ તુલના નથી. લગ્ન કરવા જોઈએ હંમેશા સમાન બનો. મારા ભાઈ, રંગામાં શું ખોટું છે? તેમણે એક હોઈ શકે છે થોડો શ્યામ પરંતુ તેની પાસે એન્જિનિયરિંગમાં ડિપ્લોમા છે. તેથી જો વયનો તફાવત હોય તો શું દસ વર્ષ? તે પૈસા માંગશે નહીં. અનુપમા સાથે વાત કરો, તે તમારી વાત સાંભળશે. '

'ના. તે આપણી અનુ માટે યોગ્ય મેચ નથી. માતા તરીકે, તમારે ન કરવું જોઈએ એવું કંઈપણ સૂચવો. '

'હું અનુ અને નંદા વચ્ચે ભેદ પાડતો નથી. જો રંગા લગ્ન કરવા સંમત હોય તો નંદા, હું તેના માટે બધુ જ રહીશ. '

અંદર, નંદા જૂના મકાનની છત તરફ જોતી હતી. ત્યાં કોબવેબ્સ હતા દરેક જગ્યાએ, અને તૂટેલી ટાઇલ્સમાંથી સૂર્ય ડોકિયું કરતો હતો. તેણીએ કહ્યું પોતાને, *પણ જો દરેક સંમત નથી, આ હું ચાલશે નહીં.* . . તે સારી રીતે જાણતી હતી રંગાને તેની કાળી ત્વચા અને મોટા નાકને ક્યારેય મંજૂરી ન હોત.

જમવાના સમય સુધી શમન્ના વાત નહોતી કરી. સબક્કાએ પોતાનું મૌન હકારાત્મક તરીકે લીધું હસ્તાક્ષર. 'મહેરબાની કરીને તેનો વિચાર કરો. ચાલો આપણે આગળ વધીએ નહીં. અમને તો ખબર નથી કે આ કોણ છે લોકો છે, અથવા તેમના ઇરાદા શું હોઈ શકે છે. શું તે થોડું અસામાન્ય નથી કે આવા શ્રીમંત અને ઉદાર ડ doctorક્ટર અમારી ગરીબ પુત્રી સાથે લગ્ન કરવા માંગે છે? હોઈ શકે છે છોકરાએ કંઇક ખોટું કર્યું છે જેનો તેમણે ખુલાસો કર્યો નથી. '

'હું અનુની કુંડળી તેમને મોકલવા માંગું છું. દેસાઈએ મને લખ્યું ન હોત તે બધાની ચકાસણી કર્યા વિના. તે જાણે છે કે આપણે શ્રીમંત નથી. આ આપણને ગોડસેંડ છે. હું ભલે હું આખી જિંદગી ખર્ચ કરું, પણ અનુ માટે આનાથી વધુ સારી મેચ શોધી શકશે નહીં તે શોધી. જો અનુ કહે ના, તો હું તેને સંમત થવા માટે મનાવીશ; તે હજી જુવાન છે અને જાણતું નથી કે દુનિયા કેવું છે. '

શમન્ના અનુની કુંડળીની નકલ કરવામાં વ્યસ્ત થઈ ગઈ. સબક્કાએ સામે દીવો પ્રગટાવ્યો કુટુંબ દેવતા અને પ્રાર્થના કે જન્માક્ષર મેળ ન શકે. નંદા, પર બીજી બાજુ, શાંતિથી ઇચ્છા છે કે જન્માક્ષરો સુસંગત છે, જેથી અનુ છેવટે તેના જીવનની બહાર નીકળી જશે.

ઘરે ચડતા ટોર્નેડોથી અજાણ, અનુપમા તેની સાથે ચાલુ રહી અભ્યાસ.

રાધકકા ચુપચાપ પોતાના ઘરે ઝૂલતા આગળ પાછળ ધસી રહ્યો હતો, લક્ષ્મી નિવાસ. તેના વિશ્વાસુ અને સલાહકાર, કુટુંબના પૂજારી, નારાયણ બેઠા તેના પહેલાં જાણે તેના ઓર્ડરની રાહ જોતા હોય.

'અવવા, હવે તમે શું કરશો?' રાધાક્ક દરેકને 'અવ' હતો.
'નારાયણ, કુંડળી ખરેખર મેળ ખાય છે? છોકરીની કુંડળી કેવી છે? '
'અવ્વો, જન્માક્ષરો સંપૂર્ણ રીતે મેળ ખાય છે. છોકરીની કુંડળી ઉત્તમ છે. '
'આનંદ મારો એકમાત્ર પુત્ર છે. બાળકોનું શું? '
'ઓહ, તેની કુંડળી ફક્ત પુરુષ બાળકો બતાવે છે.'
આનંદની સાથે મેળ ખાતી બધી કુંડળીમાંથી, આજ સુધી જન્માક્ષર સૌથી સુસંગત હતી.

તેઓ વાત કરતા હતા ત્યારે ગિરિજા અંદર ચાલ્યા ગયા. તેણી તેના પ્રથમ વર્ષના એમ.એ. અને કોલેજમાં અનુપમાને જોઇ હતી. રાધકકાએ તેની પુત્રીનો અભિપ્રાય પૂછ્યો.

'અવવા, તે ગરીબ છે પણ ખૂબ જ સુંદર દેખાતી. તે આશ્ચર્યજનક નથી કે આનંદ તેને પસંદ કરે છે. ' કહ્યું.

રાધકકા વિચારમાં ખોવાઈ ગયો. તે કોઈ બુદ્ધિગમ્ય દલીલોનો વિચાર કરી શકતી નહોતી આ દરખાસ્ત સામે કયા આધારે તે આ મેચ માટે તેની સંમતિનો ઇનકાર કરી શકે? અનુપમાની ગરીબી એકમાત્ર ખામી હતી. પરંતુ તે તે તરીકે ટાળી શક્યા નહીં તેના વાંધા માટેનું કારણ; લોકો તેને લોભી કહેતા. તે આશ્ચર્ય પામી શું સ્ટેન્ડ તે લેવી જોઈએ. જો ગિરીજા જેટલી સુંદર કોઈએ સ્વીકાર્યું કે તેણી સારી હતી- જોઈ રહ્યો, કયા છોકરાને અનુપમા ન જોઈએ? જો રાધકકાએ નકારી કા .્યો દરખાસ્ત, આનંદ તેના વિશે સંભવત: તેની સાથે દલીલ કરશે. જો તેણે આગ્રહ કર્યો તો શું છોકરીએ શું કહ્યું તેના ધ્યાનમાં લીધા વિના લગ્ન કરશો? તેણી ચહેરો ગુમાવશે, અને તે હતી છેલ્લી વસ્તુ જે તે ઇચ્છતી હતી. પછી બીજા વિચાર તેના પર પ્રહાર કર્યા. આનંદ જાય તો શું ઇંગ્લેન્ડ લગ્ન કર્યા વગર અને તેમના ઘરે એક ઇંગ્લિશ વુમન લાવ્યા પત્ની? આ જ વિચારથી રાધકકાના પરસેવા નીકળી ગયા. સમુદાય ગપસપ કહેશે, 'રાધાક્કાનો પુત્ર જુઓ, તે ઘરે વિદેશી લાવ્યો છે તેની પત્ની. રાધકકા એટલા પસંદદાર હોવા માટે યોગ્ય સેવા આપે છે. ' કેવી રીતે એક મહિલા શકે છે બીજી જમીન રિવાજો અને પરંપરાઓને સમર્થન આપે છે જેને સોંપવામાં આવ્યું હતું તેમને તેમના પૂર્વજો દ્વારા અને હવે ફેબ્રિકમાં વણાયેલા તેમના જીવનની? તેણે કુટુંબ, બાળકો, વારસો, વિશે વિચાર્યું પૌત્રો, અને તે shivered. ચોક્કસ, ગરીબ છોકરી તરીકે હોવું વધુ સારું છે બીજા સમુદાયની છોકરીને બદલે તેના ડauઝર-સાસરે. તે ન કરી શકી જો થવું હોત તો બદનામીનો વિચાર સહન કરો.

મૌનપૂર્વક, રાધકકા સ્વિંગને પાછળથી આગળ ધપાવી. તે બનાવવા માટે હશે જલ્દી જ નિર્ણાયક નિર્ણય.

જો તે જોડાણ માટે સંમત થાય, તો આનંદ આનંદ થશે. અને તે તેની કમાણી કરશે અનુપમાની અનંત કૃતજ્ .તા. લોકો તેની પ્રશંસા કરશે, 'જુઓ

રાધાક્ક. . .તે કેટલા મોટા દિલનું છે! જ્યારે તેણી એક ગરીબ છોકરીને સ્વીકારી છે સારી પૃષ્ઠભૂમિથી પુત્રવધૂ મળી શકે. '

ધીમેથી, તેણીએ પગ પર નીચે દબાવ્યો અને સ્વિંગ બંધ કરી દીધી. તેણીના મન હવે બનેલું હતું. 'નારાયણ, માટે શુભ દિવસ પસંદ કરો સગાઈ અને છોકરીના પિતાને કહો કે હું તેને પહેલાં એકવાર જોવા માંગુ છું તે, 'રાધકકાએ કંટાળાથી કહ્યું.

તેથી, અનુપમા છે જઈ માટે બની મારા બહેન ઈન કાયદો, ગિરિજા વિચાર્યું જ્યારે તે તેની માતાના નિર્ણયને સાંભળ્યો.

ત્રણ

અનુપમા આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ જ્યારે શમન્ના અણધારી રીતે છાત્રાલયમાં આવી ગઈ.
તે વર્ષમાં એક કે બે વાર તેની મુલાકાત લેતો હતો, પરંતુ ત્યારે જ જ્યારે તેની પાસે કેટલીક સત્તાવાર કામગીરી કરવામાં આવતી હતી
શહેર છે, અને તે હંમેશાં તેને તેની યોજનાઓની જાણ પહેલા જ કરતો હતો. તેમણે ક્યારેય ન હતી
છ વર્ષમાં તેણીથી દૂર રહી ગઈ હતી
ઘર. અનુપમાએ વિચાર્યું કે શમન્ના તેની છેલ્લી વખત કરતા વધારે હેગાર્ડ દેખાઈ રહી છે
તેને જોયો હતો. કદાચ તેના નાના પર ત્રણ પુત્રીની સંભાળ લેવાની ચિંતા
આવકને કારણે તે બધા નિસ્તેજ અને કાળજીપૂર્વક દેખાય છે.

'અનુ, હું તમારી સાથે કોઈ મહત્ત્વની વાત કરવા માંગુ છું. ચાલો એક માટે બહાર નીકળીએ
જ્યારે. '

અનુપમા તેને હોસ્ટેલની અંદર એક મોટા વરિયાળીના ઝાડ નીચે પથ્થરની બેંચ પર લઈ ગઈ
કેમ્પસ. પૂર્ણ ચંદ્રની રાત્રિએ, છાત્રાલયની છોકરીઓ સામાન્ય રીતે આસપાસના બેંચ પર બેસતી
ઝાડ, અને અનુપમા ઘણી વાર મોડી રાત્રે ગીતો ગાઈને તેના મિત્રોનું મનોરંજન કરતી
રાત્રે.

પિતા-પુત્રી બેઠા અને શમન્નાએ કેમ આવ્યો તે સમજાવ્યું.
અનુપમાને આશ્ચર્ય થયું. 'અપ્પા, હું હવે લગ્ન કરી શકતો નથી. હું હજી પણ મારી ફાઈનલમાં છું
વર્ષ. હું કોઈ કામ ઉપાડવા માંગુ છું અને તમને આર્થિક મદદ કરીશ. '

'અનુ, મૂર્ખ ન બનો. તમને આનાથી સારી મેચ નહીં મળે. તમે ક્યારેય નથી
મારા માટે એક ભાર હતો. તમે હંમેશા શિષ્યવૃત્તિ પર અભ્યાસ કર્યો છે, અને તમે રહ્યા છો
તમે બચાવેલા બધા પૈસા મને મોકલી રહ્યા છે. મારા માટે, કૃપા કરીને આને ના કહેશો નહીં
દરખાસ્ત

'અપ્પા, આ લોકો બહુ ધનિક છે. અમે તેમની અપેક્ષાઓ પૂરી કરી શકતા નથી. જો તમે
લોન લો, તેને કોણ ચૂકવશે? નંદા અને વસુધાના લગ્ન હજી બાકી છે અને
અનુપ્રમા હતી એમ.એ. પૂર્ણ કરવા પહેલાં હજી હજી બે મહિના બાકી છે
ઘટનાઓના આ અચાનક વળાંક દ્વારા આશ્ચર્યચકિત.

'અનુ, મેં તેમને મારી આર્થિક સ્થિતિ વિશે કહ્યું છે. નંદાની ચિંતા કરશો નહીં
અને વાસુ. હું મારા પેન્શન પર તેમના લગ્ન કરીશ અને હું તમને વચન આપું છું કે હું કરીશ
કોઈ લોન ન લો. તમે લગ્ન પછી તમારી એમ.એ. પૂર્ણ કરી શકો છો. માર્ગ દ્વારા, અનુ,
તમે છોકરાને જોયો છે? તે કેવો છે? '

અનુપમાએ કોઈ જવાબ આપ્યો નહીં. તે આનંદને તેના પિતાને કેવી રીતે વર્ણવી શકે? શકવું

તે કહે છે, હું છું રોહીણી અને તેમણે છે ચંદ્ર, હું છું લક્ષ્મી અને તેમણે મારા નારાયણ. તેમણે છે , અનિવાર્ય ખૂબ ચિત્ર ની Manmatha, અને હું પડી અને પ્રેમ સાથે તેમને ક્ષણ મેં તેને જોયો . . . ?

તે દિવસે અનુપમાને મળવાનો હતો તે દિવસ હતો, વડીલોની ઉપસ્થિતિમાં કુટુંબ, 'સ્ત્રી જોવા' ની ityપચારિકતા પૂર્ણ કરવા માટે. મેચ હતી તેમ છતાં ચોક્કસ, રાધકકાએ અનુપમા સાથે સંમત થયા પહેલા પહેલા 'જોવાની' જીદ કરી હતી સગાઈ

રાધાક્ક ખૂબ પરંપરાગત હોવાથી, તેને લાગ્યું કે અનુપમા દાખલ થવી જોઈએ નહીં લક્ષ્મી નિવાસે લગ્ન પછી, અને અનુપમાને ડો દેસાઈનું ઘર. છેવટે, લક્ષ્મી પુત્રવધૂના રૂપમાં આવે છે અને તેણે શુભ સમયે ઘરમાં પ્રવેશ કરવો જ જોઇએ, તેનો જમણો પગ પલટાઇને ચોખાનું માપ કે જે થ્રેશોલ્ડ પર રાખવામાં આવશે, લાવવા માટે તેના સાસરિયામાં સમૃદ્ધિ.

અનુપમાએ ઘણા નાટકોમાં અભિનય કર્યો હતો, પરંતુ આ વાસ્તવિક જીવન હતી, અને તે હતી સંકોચ સાથે કાબુ. પુન્ડરિકા તેના પતિ અને તેના ભાવિ બનવા જઈ રહી હતી તેના જીવન સાથે જોડાયેલા હશે. તેના ભયાનક સપનામાં નહીં પરંતુ તેણે વિચાર્યું હતું કે તેણી આવા સંજોગોમાં આનંદને મળો. અનુપમા જ્યાં રૂમમાં પ્રવેશ કર્યો આનંદ તેના પરિવાર સાથે ડ Des દેસાઇ, વસુમાથી અને શમન્ના સાથે બેઠા હતા. ત્યારથી તેણી હતી આવા પ્રસંગ માટે પહેરવા યોગ્ય કંઈ નથી, સુમિત્રાએ તેને ઈંટ ઉધાર આપી હતી - લાલ સાડી. તેની લાંબી પ્લેટ, ડાર્ક લાલ બંગડીઓ અને નાના ડ્રોપ એરિંગ્સે અનુપમાને બનાવી હતી બધા વધુ અદભૂત જુઓ. આનંદની નજર તેના ચહેરા પરથી ક્યારેય લહેરાતી નહોતી તેની સામે *હતી આ જ અનુપમા જે હતી વેચી તેને ટીકીટ અને અભિનય માં નાટક?* આનંદને આશ્ચર્ય થયું.

ગિરીજાએ ઇર્ષાપૂર્વક અનુપમા તરફ જોયું. તે હવે માટે હરીફ હશે આનંદનો સ્નેહ. બધા સાથે, આનંદ તેમના હતા. હવે તે અનુસરે છે અનુપમા અને આને રોકવા માટે તેઓ કંઇ કરી શક્યા નહીં.

રાધાકકાએ શમા રાવના થ્રેડબેર કોટ અને ધોતી પર એક નજર નાખી હતી અને તરત જ તેની નાણાકીય સ્થિતિનું મૂલ્યાંકન કર્યું. યુવતીની ગેરહાજરીની નોંધ લેવી સાવકી માતા, તેણીએ ચતુરાઈથી બંને વચ્ચેના સંબંધોનું અનુમાન લગાવ્યું હતું અનુપમા અને સબક્કા.

રાધાક્કાનો આભૂષણ, અને આનંદના મર્સિડીઝ a ના પ્રતીકો જોતાં વિશ્વ તેના માટે સંપૂર્ણપણે પરાયું - શામન્ના તેનાથી પીડાદાયક રીતે પરિચિત થઈ ગઈ હતી મર્યાદાઓ કે જે તેણે બિલકુલ બોલી ન હતી.

ડ Dr દેસાઈએ મૌન તોડ્યું હતું, 'આનંદ, તારે કહેવાનું મન કરો
કાંઈ? ' તેણે પૂછ્યું.
આનંદે માથું હલાવ્યું. છેવટે, તે શું કહી શકે? આ સમય ભાગ્યે જ હતો
અથવા અનુપમા પ્રત્યેના તેના પ્રેમને વ્યક્ત કરવા અથવા તેની સુંદરતાને પ્રગટ કરવા માટેનું સ્થળ.
'અનુ, તારે કંઈ કહેવું છે?' વસુમાથીને પૂછ્યું.
શું કહેવાનું હતું? આનંદે તેના દિમાગમાં લાંબા સમયથી આ ગીત સાંભળ્યું હતું. . નોટિસ
તેના ચહેરા પર ગ્લો. અનુપમા બોલ્યા વગર બેઠી, તેનું માથું નમાવ્યું, તેની આંખો
ડાઉનકાસ્ટ.
તે રાધકકા પાસે જ છેલ્લો શબ્દ હતો. 'અમારું એક ખૂબ મોટું વર્તુળ છે
મિત્રો અને સંબંધો, તેથી અમે ઇચ્છીએ છીએ કે લગ્ન અમારા ઘરે અને અમારામાં યોજવામાં આવે
ખર્ચ. ' રાધાકકાએ કાળજીપૂર્વક તેની નિરાશાને kedાંકી દીધી હતી. તે એક હતી
વ્યવહારુ સ્ત્રી અને સમજાયું હતું કે અનુપમા માટે તે અશક્ય હશે
પિતા તેમની સ્થિતિને યોગ્ય રીતે લગ્ન કરવા માટે. આ હતી
ફક્ત એક જ ઉપાય - તે પછી, તેણે સમુદાયમાં પોતાનું સ્થાન જાળવવું પડ્યું.
રાધકકાએ શમન્ના તરફ જોયું અને ચાલુ રાખ્યું, 'તમે ઘણા લોકોને બોલાવી શકો છો
તમે ઇચ્છો. ખર્ચની ચિંતા ન કરો. '
આનંદ અને શમન્ના તેની ભવ્યતાથી આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા.
એ સાંજે પહેલી વાર અનુપમાએ માથું liftedંચું કરીને તેની તરફ જોયું
કૃતજ્ withતા સાથે ભાવિ સાસુ. સુખ કે હૂંફનું કોઈ સંકેત નહોતું
રાધકકાના ચહેરા પર, પરંતુ તેની આંખોમાં એક જાણીતી ચમક હતી. એક ક્ષણ માટે,
અનુપમા શિરવાઈ ગઈ.

લગ્ન એક ભવ્ય પ્રસંગ હતો. અનુપમાને લાગ્યું જાણે તે વચ્ચે છે
એક પરીકથા. કુટુંબની અનુપમાની બાજુથી માંડ વીસ લોકોએ હાજરી આપી
કાર્ય. તેણી જ્યારે એક વર્ષની હતી ત્યારે તેની માતાને ગુમાવી દીધી હતી, અને તેથી તેણી આવી ન હતી
તેના માતૃત્વ સંબંધીઓ સાથે ખૂબ સંપર્ક હતો; ફક્ત તેના કાકાએ જ હાજરી આપી હતી
વિધિ. એક બાળક તરીકે, શમન્નાની માતાએ અનુપમાની સંભાળ રાખી હતી, પરંતુ તેણી
પણ થોડા વર્ષોમાં મૃત્યુ પામ્યા હતા. સાબક્કને તેની સાવકી પુત્રીને ના પસંદ ન હતી
ખૂબ શરૂઆત. જેના ભવ્ય સ્કેલ પર લગ્નની ઉજવણી કરવામાં આવી રહી છે
તેણીને વધુ હતાશ કરી. અનુપમાની સાવકી બહેનો પણ આવી જ રીતે હુમલો કરી રહી હતી

સમૃદ્ધિ બીજી બાજુ શમન્ના ભાગ્યે જ તેની ખુશીને સમાવી શક્યો અને
કૃતજ્ .તા તેમણે વિચાર્યું કે દેવી પોતે ભગવાન માં પૃથ્વી પર આવી હતી
રાધાક્કાનો વેશ.
લગ્નમાં હોસ્ટેલના અનુપમાના લગભગ બધા મિત્રો હાજર હતા,
કારણ કે તેણી તેમની સાથે ખૂબ જ લોકપ્રિય હતી. સુમિત્રા સતત તેની સાથે હતી, અને

લગ્નના એક દિવસ પહેલા જ તેણીએ તેણીને તોફાની રીતે પૂછ્યું હતું, 'મહાશ્વેતા, તું કર
તમારી પુંદરિકા સાથે વાત કરવા માંગો છો? જો તમારી પાસે કોઈ સંદેશ છે, તો તમારો સાથીદાર કરશે
જાઓ અને પહોંચાડો. ' અને તે બંને હસતાં હસતાં છલકાયાં હતાં.

અનુપમાના પિતાએ તેને કૃત્રિમ રેશમની સાડી ખરીદી હતી, તે જ તે હતી
પરવડી શકે છે. રાધાક્ક તેના ભાવિના માર્ગ વિશે ખૂબ જ વિશેષ રહ્યો હતો
પુત્રવધૂએ પોતાને સજ્જ કરી. તેણીએ તેને ઘણાં ખર્ચાળ બનાવ્યા હતા
સાડીઓ અને ઘરેણાં. જ્યારે અનુપમા હીરાના હારનો પ્રયાસ કરી રહી હતી, ત્યારે તે
વસુમાથી બૂમો પાડતા સાંભળ્યા, 'ઓહ, આ રાધકકાના દસ ટકા જ છે
ઝવેરાત. ' આણે ઉપસ્થિત બધી મહિલાઓને યોગ્ય રીતે પ્રભાવિત કરી હતી.

પરંતુ અનુપમા પોતાને કહ્યું, *કરો મને મહાન રત્ન છે મારા આનંદ. બાકીના
માત્ર મને વજન .*

જોકે આનંદ અનુપમા સાથે વાત કરવા માંગતો હતો, પરંતુ તે કારણે તે કરી શક્યો નહીં
તેમની આસપાસ ભીડ. જ્યારે તેઓ આખરે એકલા હતા, ત્યારે તેમણે શોધી કા .્યું કે તે હજી પણ છે
મૌન રહ્યા. 'અનુ, તમે મારી સાથે કેમ વાત નથી કરતા? જે દિવસે તમે વેચવા આવ્યા હતા
ટિકિટ, તમે ખુલ્લેઆમ વાત કરતા હતા. '

સંકોચથી કાબુ મેળવતા અનુપમાએ માથું notંચક્યું નહીં.

'અનુ, આજે હું તને મારું હૃદય આપું છું, કૃપા કરીને તેને સુરક્ષિત રાખો.'

અનુપમા હસતી અને તેના ગાલ પર ડિમ્પલ્સ દેખાઈ.

લગ્નને એક અઠવાડિયા વીતી ગયો હતો અને બધા સબંધીઓ ચાલ્યા ગયા હતા. અનુપમા
અને આનંદ પાસે લક્ષ્મી નિવાસના પહેલા માળે એક ઓરડો હતો. અનુપમાએ એ લીધો હતો
આરામથી સ્નાન અને બાલ્કનીમાં stoodભો રહ્યો, તેના લાંબા વાળ સૂકવી રહ્યો, આનંદ લઈ રહ્યો
ગોપનીયતા અને એકાંત. તેનું જીવન આનંદ, પ્રેમ અને એક બારમાસી ઝરણું લાગતું હતું
સુખ. તે સમજવામાં અસમર્થ હતી કે ફિલસૂફો આવા વર્ણન કેવી રીતે કરી શકે
કામચલાઉ તરીકે આનંદ.

કોઈપણ તેની ઈર્ષા કરશે. ભગવાન તેના પર કૃપા કરી હતી અને તેણે લગ્ન કરી લીધાં હતાં
આવા પ્રતિષ્ઠિત કુટુંબ કોઈપણ અવરોધોનો સામનો કર્યા વિના. તેણીની જ ચિંતા છે

તે જ, બે મહિનાની અંદર, આનંદ આગળ ઇંગ્લેન્ડ જવાનું હતું
અભ્યાસ.

રાધકકા પણ સૂચિત પ્રવાસ અંગે નારાજ હતા અને સતત દલીલ કરી રહ્યા હતા
આનંદ, 'તમે આપણા દેશમાં ખૂબ અભ્યાસ કર્યો છે. તમારે કેમ જવું પડશે
બીજો દેશ વધુ અભ્યાસ કરવા માટે? ભગવાનની કૃપાથી આપણી પાસે પૂરતા પૈસા છે
અને તમારે વધારે કમાવવા માટે ત્યાં જવાની જરૂર નથી. હવે તમે લગ્ન કરી લીધું છે
અહીં સ્થાયી થવું જોઈએ. '

'અવવા, હું પૈસા ખાતર નથી જતો. હું ત્યાં નવું શીખવા જાઉં છું
વસ્તુઓ અને તે માત્ર બે વર્ષ માટે છે. મહેરબાની કરીને મને રોકો નહીં. '

અનુપમા તેની સાથે દલીલ કરવા પોતાને લાવી શક્યો નહીં. તે હજી પણ એડજસ્ટ થઈ રહી હતી
તેણીનું નવું વાતાવરણ અને તે તેનાથી અલગ હતું. આનંદે તેને કહ્યું, 'અનુ,
બહાર જવા અને દુનિયાને જોવાની આ એકમાત્ર તક છે. એકવાર આપણે પાછા આવીશું
અમે કાયમ લક્ષ્મી નિવાસમાં રહીશું. '

પછીનાં બે મહિનામાં આનંદ અને અનુપમા બધે સાથે મળીને ગયા;
અને દરેક અન્ય કંપનીમાં વિતાવેલી દરેક મિનિટ અનંત કિંમતી હતી.

રાધાકકાએ આખરે આનંદની વિદાય સાથે સમાધાન કરી લીધું હતું, પરંતુ તેણી પાસે હતી
એક ઇચ્છા. દીપાવલી માત્ર બે મહિનાની જ દૂર હતી, અને તેણી નવી ઇચ્છતી હતી
પુત્રવધૂ લક્ષ્મી પૂજા કરવા અને પછી ઇંગ્લેન્ડ જવા રવાના.

આ ગેરવાજબી માંગ નહોતી અને કારણ કે તે ફક્ત બે જ બાબતો હતી
મહિના, આનંદ અને અનુ ખુશીથી તેમાં સંમત થયા. તે નક્કી થયું કે અનુપમા
દીપાવલી પછી તરત જ આનંદમાં જોડાશે.

આનંદનો વિદાયનો દિવસ નજીક આવતાં જ અનુપમા વશ થઈ ગઈ. તેણીના
પતિ અજાણ્યા દેશમાં જતો હતો, અને લોકો બનાવતા હતા
દુર્ભાવનાપૂર્ણ ટિપ્પણીઓ કે જેને તે અવગણી શકતી નથી. 'કોઈ અહીં પત્ની રાખી શકે છે અને
ત્યાં બીજા પણ. ત્યાંની મહિલાઓ ખૂબ આક્રમક છે, 'એમ તેઓએ કહ્યું હતું.

અનુપમાને સતત ડર હતો કે આનંદ આનંદ થાય તો કંઇક અયોગ્ય થાય છે
વિદેશ ગયા. આનંદે તેનું મન વાંચીને કહ્યું, 'અનુ, ચિંતા ન કર. હું દરેક ગણીશ
કલાક, દર મિનિટે અને દરેક સેકંડ તમે આવો ત્યાં સુધી. '

'ધારો કે તમને કંઈક ભૂલાવવાનું કંઇક થાય છે?'

'તમે શું મૂર્ખ છોકરી છો! તમે ચર્ચમાં શું કહ્યું તે તમે સાંભળ્યું નથી
લગ્ન? “મૃત્યુ સુધી અમને ભાગ નથી. . ” અને તે મારો તમને વચન છે. અમે કરીશું
હમેશા સાથે રહો. અનુ, હું તારા સિવાય બીજા કોઈ વિશે કેવી રીતે વિચારી શકું? '

અનુપમાએ રાહતનો શ્વાસ લીધો.

અનુપમા જ્યાં સુધી વિમાનની દૃષ્ટિ ન ગુમાવે ત્યાં સુધી આકાશ તરફ જોતી હતી. તેણીએ અનુભવ્યુ
દુ: ખી અને તેનું હૃદય ભારે હતું. આનંદ તેના ત્રણેય માટે અજાણ્યો રહ્યો હતો
મહિનાઓ પહેલા અને હવે તે તેના જીવનનો સૌથી મહત્વપૂર્ણ ભાગ બની ગયો હતો. તેણીની પાસે
હજી પણ તે સમજી શક્યું નથી કે તે કેવી રીતે બન્યું. તેણે ફરી આકાશ તરફ જોયું.

રાધકકાએ તેની મૂંઝવણ સમજી અને તેને આશ્વાસન આપ્યું, 'ચિંતા કરશો નહીં, સમય આવશે
ખૂબ જ ઝડપથી ઉડાન. હવે આપણે જઈશું? ઘરે પહોંચતા સુધીમાં મોડુ થઈ જશે. '

રાધાક્ક, ગિરિજા અને અનુપમા આનંદને seeપલ જોવા માટે એરપોર્ટ ગયા હતા. ના
એક ઘરે પાછા ડ્રાઈવ પર બોલ્યો. તેઓ માર્કેટમાં જતા હતા, રાધકકા
યાદ આવ્યું કે તેણીએ આદેશ આપ્યો હતો તેમાંથી કેટલાક ઘરેણાં એકત્રિત કરવા પડ્યા હતા

ઝવેરીની દુકાન. રાધકકા તેની નવી પુત્રવધૂને ત્યાં લઈ જવા માટે ખચકાતો હતો
તેની સાથે ઝવેરી. તેણી ઇચ્છતી નહોતી કે તેણીને ડિસ્પ્લેમાંની બધી સંપત્તિ દ્વારા આકર્ષિત કરવામાં આવે
અને તેના કારણે જે હતું તેના કરતા વધુની ઇચ્છા. તો તેણે કહ્યું, 'તમે થોડી ખરીદી કરો
અહીં શાકભાજી. હું થોડીવારમાં ગિરિજા સાથે પાછો આવીશ. '

અનુપમાએ પૂછ્યું ન હતું કે તેઓ ક્યાં જઇ રહ્યા છે કારણ કે તે ઇચ્છતી નથી કે તેઓ વિચારે
તે prying હતી. તેણે વેચનારને શાકભાજીનું વજન કા toવાનું કહ્યું અને હતી
દુકાન પાસે ઉભેલા, વિચારમાં ખોવાઈ ગયા, જ્યારે ડ્રાઇવરે તેને પૂછ્યું, 'મેડમ, અવ
મને પૈસા આપવાનું ભૂલી ગયો છે. તમે શાકભાજી ચૂકવશો? '

અનુપમા પોતાનો પર્સ લેવા પાછળ કારમાં ગઈ. તે પહેલેથી જ બહાર કા hadી હતી
પૈસા જ્યારે તેણીને સમજાયું કે પર્સ તેનો નથી. તે ગિરિજાની હતી. આનંદ પાસે હતો
જ્યારે તેઓ તેમના હનીમૂન પર otટી ગયા હતા ત્યારે બે સરખા પર્સ ખરીદ્યો -
એક અનુપમા માટે અને એક ગિરિજા માટે. વિચારીને અનુપમા હતાશ થઈ ગઈ
કે તેણે પૂછ્યા વિના કોઈ બીજાનું પર્સ સંભાળ્યું હતું. જેમ અનુપમાએ બદલી લીધી
પૈસા, તેણે નોંધ્યું કે ગિરીજા નો પર્સ અન્ય કોઈ કોલેજ જેવો હતો
વિદ્યાર્થી. તેમાં એક અરીસો, એક નાનો કાંસકો, બિંદીનો પેકેટ, એક રૂમાલ હતો
અને કેટલાક પૈસા. અનુપમાનું ધ્યાન ખેંચીને મૌખિક પેકેટ હતું
ગર્ભનિરોધક એક નોંધ સાથે અંદર છુપાયેલ છે, જે કહે છે, 'રાત્રે 10 વાગ્યા પછી'.

અનુપમા તેના લગ્ન પછીથી તે જ ગોળીઓ લેતી હતી કારણ કે આનંદ
જેથી જલ્દીથી બાળકોની ઇચ્છા નહોતી. ગિરિજાના પર્સમાં રહેલી ગોળીઓ શોધી
ક્ષણભરમાં તેને સ્તબ્ધ કરી. જ્યારે ડ્રાઈવર પૈસા લેવા પાછો ગયો, અનુપમા
તેને આપ્યો. મૂંઝવણમાં પડી, તે નોટ વિશે વિચારીને કારમાં બેઠી. કોણ હતું
વ્યક્તિ ગિરિજાને મળવા જઇ રહ્યો હતો? શું રાધાક્કને આની જાણકારી હતી?

માતા-પુત્રી પાછા આવ્યા ત્યાં સુધીમાં અનુપમા શાંત થવામાં સફળ થઈ ગઈ હતી
પોતાને. ગિરિજા એટલા નિર્દોષ દેખાતા હતા કે, એક મિનિટ માટે, તેને લાગ્યું કે તે ખોટી રીતે ખોટું છે

તેણીના. અનુપમાના ચહેરા પરના વિચિત્ર દેખાવથી ચિંતિત ગિરીજાએ તેને એક સાથે પૂછ્યું,
'અનુપમા, તમે મારો પર્સ જોયો છે?'

'ના, મને ખબર નથી કે તે ક્યાં છે.' તે અનુપમાએ બોલાવેલા કેટલાક જૂઠોમાંનો એક હતો
તેના જીવન માં.

'ગિરિજા, તમારે તમારી સામાનની કાળજી લેવી જોઈએ. નહીં તો લક્ષ્મી કરશે
ક્યારેય તમારી સાથે ન રહો, 'રાધાકકાએ સલાહ આપી.

તે દિવસથી અનુપમાએ ગિરિજાની પ્રવૃત્તિઓનું અવલોકન કરવાનું શરૂ કર્યું. તેણીએ હિંમત ન કરી
કોઈપણ સાથે તેની શંકાઓની ચર્ચા કરો. તેણીને તેની સાસુ દ્વારા ખૂબ ડરાવવામાં આવી હતી
કાયદો તેની સાથે સરળતા લાગે છે. કોઈક વાર તે આનંદને બધું કહેવાનું વિચારી લેતો.
પરંતુ તેણી તેને માંડ બે મહિનાથી ઓળખતી હતી અને તેને આરામદાયક લાગતી નહોતી

આવા સંવેદનશીલ મુદ્દા પર તેમને લખવું; અથવા તેણીએ આ વિશે વાત કરવાની ઇચ્છા નહોતી કરી
કામ.

એવું કહેવામાં આવે છે કે સામાન્ય રીતે સંપત્તિ ક્યારેય એકલા આવતી નથી. તે સામાન્ય રીતે અનુસરવામાં આવે છે ઘમંડી, અને તેથી તે ગિરિજા સાથે હતું. તેણે અનુપમા તરફ કોઈ ધ્યાન આપ્યું નહીં અથવા તેની સાથે મૈત્રીપૂર્ણ રહેવાનો પ્રયત્ન કરો. તેણી પાસે પોતાનો ઓરડો અને મિત્રોનો પોતાનો સેટ હતો, અને તે હંમેશાં પોતાની પ્રવૃત્તિઓમાં વ્યસ્ત રહેતી.

એક દિવસ, રાત્રિભોજન દરમિયાન, ગિરીજાએ તેની માતાને કહ્યું, 'અવવા, મારા બધા મિત્રો છે બે દિવસના બેલુર અને હલેબીડુ અભ્યાસ પ્રવાસ પર જવાનું નક્કી કર્યું. મારે જવું છે, પણ. '

'આ ટૂરમાં કોઈ છોકરા જોડાઈ શકશે?' રાધાક્કને પૂછ્યું.

'ના, ફક્ત અમારા વર્ગની છોકરીઓ અને અમારા મહિલા શિક્ષકો જઇ રહ્યા છે,' ગિરિજા તેણીને ઝડપથી ખાતરી આપી હતી અને તેને ટ્રિપ પર જવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

જ્યારે ગિરીજા રાધકાનો મિત્ર, સુંદરમ્મા, જે ઉજવણી કરી રહ્યો હતો તે દૂર હતો તેના પૌત્રના પ્રથમ જન્મદિવસ, તેમને આ કાર્યક્રમમાં હાજર રહેવા આમંત્રણ આપ્યું હતું. રાધકકા પાસે હતો સારું નથી લાગતું, તેથી તેણે અનુપમાને ફોન કર્યો અને કહ્યું, 'અનુપમા, તમારે જ જોઈએ કાર્ય હાજર. ભેટ તરીકે બાળકને ચાંદીનો બાઉલ આપો. પહેરવાનું યાદ રાખો તમારા નીલમણિ ઘરેણાં અને કાર લો. પણ તેમના ઘરમાં વધારે સમય ન રોકાઓ. '

રાધકાનું માનવું હતું કે કોઈ કાર્યક્રમમાં ભાગ લેવાનો હેતુ એટલો વધારે નહોતો કોઈની સંપત્તિને વધારવા માટે ઉત્સવમાં સમાયોજિત કરવું અથવા ભાગ લેવો. તેની ક્રિયાઓ પ્રેમ અથવા સ્નેહનું પરિણામ ક્યારેય ન હતું. અનુપમા વગર બહાર ન જઇ શકે કાર અને ડ્રાઈવર લઇને અને સાસુ-વહુની પરવાનગી વિના ક્યારેય નહીં.

તેના લગ્ન પહેલાં, તે એક મુક્ત પક્ષી હતી અને તે જ્યાં પણ ગઈ હતી ખુશ. હવે, તેને લાગ્યું કે જાણે તે સોનેરી પાંજરામાં બંધ છે.

તેણીએ તેની સાસુને ખુશ કરવા પોશાક પહેર્યો અને સમારોહ માટે રવાના થઈ. દ્વારા જ્યારે તે સુંદરમ્માના ઘરે પહોંચ્યો, ત્યારે અન્ય મહેમાનો રવાના થયા હતા, અને માત્ર પરિવારના સભ્યો આસપાસ હતા. અનુપમા વાત કરવા લાગી સુંદરમ્માની પુત્રી કમલા, જે ગિરિજાની સહપાઠી હતી. આકસ્મિક રીતે અનુપમાએ કમલાને પૂછ્યું, 'અરે, તમે હલીબીદુ કેમ ન ગયા?'

'તમે શેના વિશે વાત કરી રહ્યા છો?' કમલા મૂંઝાઈ ગઈ.

'મને લાગ્યું કે ક collegeલેજે અભ્યાસ વર્ગમાં તમારા વર્ગની છોકરીઓને લઈ લીધી છે.'

'ક collegeલેજે અમારા માટે આવી કોઈ સફરનું આયોજન કર્યું નથી. હવે અમે તેમાં છીએ અમારા સેમિનારોની વચ્ચે, કોઈ પણ ક્યાંય જઈ શકે નહીં. '

અનુપમા બિનહરીફ હતી. તેણીને સમજાયું કે કંઈક ખોટું હતું, પરંતુ થયું નહીં

કોઈ પણ કૌટુંબિક રહસ્યો બહારના વ્યક્તિને જણાવવા માગે છે.
કમલા, તેમ છતાં, મક્કમ રહી, 'તમને સફર વિશે કોણે કહ્યું?'

'મને યાદ નથી. હું માનું છું કે હું મૂંઝવણમાં હતો અને બધું ભળી ગયું છે. '

'ગિરિજા ક્યાં છે?'

અનુપમા કંટાળી ગઈ, 'ઓહ, તે સારી નથી, તેથી તે ઘરે જ રહી ગઈ.'

'એટલે જ તે ગઈ કાલે ક collegeલેજમાં નથી આવી?'

'હા!' અનુપમા હવે કમલાની પકડમાંથી છટકી જવા માટે તલપાપડ હતી. 'ઓહ, તે મોડું થઈ રહ્યું છે; મારે હવે જવું જોઈએ, 'તે ગડબડી ગઈ.

'શું ઉતાવળ છે? તો પણ, આનંદ અહીં નથી. કેટલાક વધુ સમય માટે રહો. તે લાગે છે કે શારીરિક વિકલાંગો માટેની શાળા ભંડોળ .ભું કરવાનું આયોજન કરે છે આ વર્ષે પણ કાર્યક્રમ! '

'એવું છે ને?' લક્ષ્મી નિવાસની બહાર અનુપમાનો વિશ્વ સાથેનો સંપર્ક તૂટી ગયો હતો તેના લગ્ન થી.

'તમે તેમના નાટકમાં અભિનય નથી કરી રહ્યા?'

'કયું ખેલ?'

'ચાંદ બીબી. હવે તમે ઘરે છો, મને લાગ્યું કે તમે રિહર્સલ માટે જશો. મને આશ્ચર્ય છે કે તમને આ વિશે પણ ખબર નથી. '

સુંદરમ્મા, જેમણે તેમની વાતચીત સાંભળી હતી, તેઓએ કહ્યું, 'તે સમાપ્ત થઈ ગયું છે પ્રશ્ન. રાધાક્ક તેની પુત્રવધૂને ક્યારેય અભિનય કરવા દેશે નહીં. છોકરીઓની કલ્પના સ્ટેજ પર જતા શિષ્ટ પરિવારો તરફથી! વસ્તુઓ જેમ કે તેઓ પહેલાં કરી શકતા નથી લગ્ન. જો તેની પુત્રવધૂ ગમતી વહન કરે તો રાધાક્કને હાર્ટ એટેક આવે છે કે! '

અનુપમા ડૂબતા હૃદયથી ચાલ્યા ગયા. તેથી આવા આવા તેમના અભિપ્રાય હતો સુંદર કલા! તેનો અર્થ એ છે કે, હવેથી તે ક્યારેય અભિનય કરી શકશે નહીં અને ગાશે નહીં. તેના માત્ર હેતુ સંપાદન તરીકે શણગારેલું અને પ્રદર્શિત થવાનું હતું, તેનું પ્રતિબિંબ સમાજમાં સ્થિતિ. તેણીએ ક્યારેય આ પ્રકારની જીંદગીની અપેક્ષા રાખી ન હતી.

તેણીની એક માત્ર આશાની કિરણ હતી કે આનંદ જેવા શિક્ષિત વ્યક્તિને પકડશે નહીં આવા મંતવ્યો. છેવટે, શું તેણી તેના રમતથી મોહિત ન હતી?

તેણીને વિશ્વાસ હતો કે તે તેને ક્યારેય નિરાશ નહીં કરે.

જ્યારે અનુપમા ઘરે પહોંચી ત્યારે તેણે જોયું કે ગિરિજા તેના પ્રવાસથી પરત આવી છે. તે તેની માતાને બેલુર અને હલેબીડુની સુંદરતા વર્ણવી રહી હતી મંદિરો. અનુપમાએ એવું વર્તન કર્યું કે જાણે કંઇ ન થયું હોય, અને શ્વાસ ન લેતો હોય તેણીએ કોઈને સાંભળ્યું તે એક શબ્દ.

જેમ જેમ દિવસો પસાર થતા ગયા, અનુપમા કંટાળી અને હતાશ થવા લાગી. તે ન હતી

તેના સાસુ-સસરાના ઘરે ઘરે અનુભવો, અને એવી શંકા છે કે તે હંમેશા જેવી લાગે છે
ત્યાં એક અજાણી વ્યક્તિ. એકમાત્ર આરામ તેણીને આનંદના કોલ્સ અને
અક્ષરો. ગરમ ઉનાળા દરમિયાન વરસાદનું તેમ જ સ્વાગત છે, જેટલું તાજું છે
રણમાં ઓએસિસ. તેમણે તેમના પત્રોમાં, તેમની પાસેની સુંદર જગ્યાઓનું વર્ણન કર્યું
જોયું, અને તેની એકલતા અને તેણી તેને જોવા માટે કેવી તડપતી. *જો ફક્ત મારી પાંખો હોત ,*
હું હો ઉડાન દૂર કરવા તેને અનુપમા વિચાર્યું.

એક દિવસ અનુપમા તેના ઓરડામાં હતી, આણંદનો આખરી પત્ર વારંવાર વાંચતો હતો
ફરીથી, જ્યારે ગિરિજા ભારે ગુસ્સામાં રૂમમાં ચાલ્યા ગયા.

'અનુપમા, તને મારા વિશે ગપસપ કરવાનું કહ્યું હતું?'

આશ્ચર્યચકિત થઈને અનુપમાએ પૂછ્યું, 'મેં શું કર્યું?'

'લાગે છે કે તમે પ્રવાસ વિશે કમલા સાથે તપાસ કરી હતી.'

'ના. મેં તેને ક્યારેય કંઈ પૂછ્યું નહીં. અમે હમણાં જ એક પ્રાસંગિક વાતચીત કરી રહ્યા હતા.
તમને ભૂલ થાય છે જો તમને લાગે કે હું પ્રયાસ કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યો હતો. '

'ના. હું ભૂલથી નથી. તમને મારા વિશે શંકા હતી, તેથી તમે કમલાને પૂછ્યું. '

'તમે ખરેખર પ્રવાસ પર ગયા હતા કે નહીં તે મને ખબર નથી. ફક્ત તમે જ જાણો છો
તેના વિશે. પરંતુ ગિરિજા, તમારી ભાભી અને તમારા કરતા મોટા વડીલ તરીકે, હું કરી શકું છું
તને કંઈક કહું? '

ગિરિજાએ જવાબ આપ્યો નહીં.

'તમે સાચો રસ્તો પસંદ કર્યો નથી, અને તમારી વર્તણૂક એ યોગ્ય નથી
કુટુંબ તમે આવે છે. મારે એટલું જ કહેવું છે. '

'ઓહ, ઉપદેશ બંધ કરો. મને સલાહ આપવાનો અધિકાર ફક્ત અવ્વોને જ છે. તમે કોને જણાવો
મને કંઈ? તમે સ્ટેજ પર ઘણા પ્રેમ દ્રશ્યો બનાવ્યા છે. તે બધું હતું
બરાબર? '

'તેઓ માત્ર નાટક હતા, ગિરીજા. વાસ્તવિક જીવન નથી. તમે મારા વિશે કોઈને પૂછી શકો છો-
તમે કૌભાંડનો એક પણ શબ્દ સાંભળશો નહીં. '

'ફક્ત તમે મારા ભાઈ સાથે લગ્ન કર્યા છે, તેથી તમે મને શું કહી શકો તેવું ન વિચારો
શું કરવું. તમારે તમારી મર્યાદાઓ જાણવી જોઈએ. ' ગિરિજા રૂમમાંથી નીકળવાની હતી
જ્યારે રાધકકા પ્રવેશ કર્યો. જ્યારે તેણે તેની માતાને જોયું, ત્યારે ગિરિજાનું વલણ એ
સંપૂર્ણ ફેરફાર.

'અવવા, અનુપમા વિચારે છે કે હું હાલીબીદુ પાસે નથી ગયો અને તેણે કમલાને પૂછ્યું
તે વિશે. આ વાત આજે ક collegeલેજમાં કમલા પાસેથી શીખી, 'ગિરિજા રડવા લાગી.

રાધાક્ક અનુપમા ઉપર ગુસ્સે થયા. આ છોકરી જે તેમનામાં આવી હતી
થોડા મહિના પહેલા ઘર તેની પુત્રીને રડતો હતો!

રાધકકાએ તેનો અવાજ ઉઠાવ્યો, 'શું તે અનુપમા સાચી છે?'

બાબતો નિયંત્રણમાંથી બહાર નીકળી રહી હતી. જાણે કોઈ સમુદ્ર હતો
તેમની વચ્ચે ગેરસમજ. અનુપમાએ તેનું કારણ સમજી લીધું અને

અટકીને કહ્યું, 'મેં ફક્ત સફરમાં પસાર થવાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. . તે એક કેઝ્યુઅલ પ્રશ્ન હતો.
જો મારે તમને બધાને દુ:ખ પહોંચાડ્યું હોય તો માફ કરશો.' તેના ગાલથી આંસુ વળ્યાં - ત્યાર પછી પહેલું
તેના લગ્ન. તેણી પહેલા ભાગ્યે જ રડી પડી હતી. મૌનપૂર્વક, તે પાછો ગયો
બારી અને રાધકકા નીચે ગિરિજાની પાછળ ગયા.

'ગિરિજા, હવે સાચું કહો. ક્યાં ગયા? '

'અવ્વા, હું દેવી લક્ષ્મીની શપથ લેઉં છું કે હું ક tourલેજ ટૂર પર ગયો છું.'

'તો પછી કમલાને કેમ ખબર નહોતી?'

'કમલા જુદી જુદી બેચની છે અને અમે દરેક સાથે વધારે વાતચીત કરતા નથી
અન્ય

રાધકકાને એમ ખબર નહોતી કે એમ.એ. કક્ષાએ કોઈ બેચ નથી
અનુપમા પર તેનો ગુસ્સો દર્શાવ્યો. 'આશ્ચર્ય નથી કે તેઓ કહે છે કે તમારે આ તપાસવું જોઈએ
કુટુંબની પૃષ્ઠભૂમિ તમે છોકરીને તમારા ઘરે લાવતા પહેલા. તે વિનાશ કરવા માંગતી હતી
તમારી પ્રતિષ્ઠા! તે કેવી હિંમત! હું આ જોડાણ માટે માત્ર સંમત થયો કારણ કે આનંદ હતો
તેથી અડગ. '

આખી રાત અનુપમા જાગૃત રહી; તે માત્ર .ંઘી શક્યો નહીં. ગિરિજાની
તેની સાથે ઝગડો થતાં અનુપમાને બાકીના લોકોમાંથી પાછા ખેંચી લેવાની ફરજ પડી હતી
ઘરગથ્થુ. તે ઇંગ્લેન્ડ જવા માટે ભયાવહ હતી; દરેક દિવસ એક બની હતી
તેના માટે અજમાયશ.

અનુપમાને ગૌરી પર્વ માટે તેની માતાના ઘરે મોકલવામાં આવી નહોતી. એવું નથી
સબક્કા તેને આમંત્રણ આપવા માટે ઉત્સુક હતો. તેના પિતાએ તેને સો રૂપિયા મોકલ્યા હતા
મની ઓર્ડર દ્વારા - તેના માટે એક મોટી રકમ. રાધકકાને ઘૃણા થઈ ગઈ. 'ધ
'બક્ષિશ હું આપું રસોઈયા આ કરતાં વધારે છે,' તેણીએ બોલાચાલી કરી.

અંતે, તે લક્ષ્મી પૂજનનો શુભ દિવસ હતો. તે બધા ભૂલી ગયા તેમના
તફાવતો કારણ કે તે વર્ષની ઉજવણી હતી. દરેક નૂક અને ક્રેની, દરેક
ઘરનો ઓરડો સાફ થયો ત્યાં સુધી તે ચમકતું નહીં. સેંકડો આમંત્રણો હતા
બહાર મોકલ્યો અને અનુપમાને રેશમ, સોના અને હીરાથી સજ્જ કરવામાં આવ્યા. તેણી રાહ જોતી હતી
તેના વિઝા માટે, અને થોડા મહિનામાં ઇંગ્લેન્ડ જવા રવાના થવાનું હતું.

પૂજા પૂર્વે, નારાયણે બધાને ધમાલ કરી રાખ્યા, 'કોઈએ આ ભૂલ ન કરવી જોઈએ
શુભ સમય; નહીં તો લક્ષ્મી અહીં રોકાશે નહીં. '

રાધકકાએ અનુપમાને ગરમ કોલસો મેળવવા માટે ધૂપ પ્રગટાવવા મોકલ્યો
દેવી. રસોડામાંથી પરત ફરતી વખતે કોલસાનો લાલ-ગરમ ટુકડો પડ્યો
અનુપમા નો પગ, તેને ગંભીર રીતે દાઝી ગયો. તેણે શાંતિથી તેના પર થોડું ઠંડુ પાણી રેડ્યું
પગપાળા થઈને પૂજા સાથે ચાલુ રાખવા હ hallલમાં ગયા.

પીડા હોવા છતાં, અનુપમા દરેક સાથે ભળી ગઈ; તે સંપૂર્ણ હતી
પરિચારિકા. રાધકકા ખૂબ જ આનંદમાં હતા કે આ કાર્ય સફળ થયું.

કાર્ય પૂર્ણ થયા પછી અને મહેમાનો રવાના થયા પછી, અનુપમાએ રેડ્યું

તેના પગ પર કેટલાક વધુ ઠંડા પાણી. શરદીએ તેને પીડાથી થોડી રાહત આપી,
પરંતુ બર્નિંગ સનસનાટીભર્યા શમી ન હતી. તે સૂઈ ગઈ ત્યાં સુધીમાં
નોંધ્યું છે કે બર્ન મોટા ફોલ્લા માં પરપોટા હતી.

તેની અગવડતા આવતા બે દિવસ સુધી જળવાઈ રહી, પરંતુ તેણે કોઈને કહ્યું નહીં
તે વિશે. તેણે મૌન સહન કરવાનું પસંદ કર્યું કારણ કે તે જાણતી હતી કે ત્યાં કોઈ નથી
તેના વિશે ચિંતા. તેણે થોડી દવા લગાવી અને ઘા શરૂ થયા છતાં
હીલિંગ, તે ક્યારેક ક્યારેક ખંજવાળ આવે છે.

થોડા દિવસો પછી, તેણીએ ખૂબ વિચિત્ર કંઈક જોયું. ત્યાં એક નાનો હતો
તેના પગ પર સફેદ પેચ જ્યાં તે બળી ગઈ હતી.

ચાર

શરૂઆતમાં, અનુપમાએ પેચ વિશે વધારે તસ્દી લીધી ન હતી. પરંતુ જેમ જેમ દિવસ પસાર થતા ગયા,
તેને સમજાયું કે તે મોટા થઈ રહ્યું છે. તે હવે તેની અવગણના કરી શકે તેમ નથી.
તે શું હતું ? તેણીને આશ્ચર્ય થયું. તેને શંકા થવા લાગી કે તે લ્યુકોડર્મા હોઈ શકે છે,
અને ડરથી સુન્ન થઈ ગયા. તે રડતાં પણ ચોંકી ગઈ.

રાધકકાએ જોયું કે તેની પુત્રવધૂ દિવસે-દિવસે સૂચિબદ્ધ બની રહી છે,
અને ધાર્યું કે તે આ જ કારણ હતું કે તે આનંદને ગુમ કરી રહ્યો હતો. અનુપમાએ શેર ન કર્યો
કોઈની સાથે તેની સમસ્યા.

તે દરમિયાન અનુપમાના પિતાએ તેને લખવાનું લખ્યું કે નણંદ મળી રહી છે
પરણિત. વરરાજા લક્ષ્મી સહકારી બેંકમાં કારકુન હતો, અને તેના તરીકે
દાદી તાજેતરમાં જ અવસાન પામ્યા હતા, તેઓ ઇચ્છતા હતા કે લગ્ન ફક્ત યોજવામાં આવે
છ મહિના પછી.

શમન્નાના પત્રમાં પૂછવામાં આવ્યું હતું કે શું તે વધુ છ મહિના પછી રહી શકશે?
તેના પતિ સાથે જોડાઓ. અનુપમા નંદા માટે ખૂબ ખુશ હતી, પરંતુ તે કોઈ મૂડમાં નહોતી
તેની યાત્રા બીજા છ મહિના સુધી મુલતવી રાખવી. તે તેની પાસેથી છટકી જવા માંગતી હતી

શક્ય તેટલી વહેલી તકે સાસરાની જગ્યા. દરમિયાન, તેણે એક ચેક-અપ માટે જવાનું નક્કી કર્યું
અને જો પેચ વિશે તેની શંકાઓ સાચી સાબિત થઈ, તો તે પણ શોધી કા .શે
કેવી રીતે સારવાર કરી શકાય છે.

અનુપમાએ લ્યુકોડર્માવાળા ઘણા લોકોને જોયા હતા, પરંતુ ભાગ્યે જ તેમને આપ્યા હતા
ક્ષણિક વિચાર. જોકે, હવે વસ્તુઓ જુદી હતી. તે ભગવાનને પૂછ્યું કે પાપ શું છે
તેણીને સજા થવાની પ્રતિબદ્ધતા હતી. જ્યાં સુધી તેણી યાદ રાખી શકતી હતી
ક્યારેય કોઈને ઈજા પહોંચાડવી નહીં. તો પછી શા માટે તેને શાપ આપ્યો હતો? તેમણે ભગવાન માટે પ્રાર્થના કરી
તેના ભય ખોટા સાબિત. અનુપમા જાણતી હતી કે તેણે ખૂબ સમજદાર હોવું જોઈએ, અને રાખવું જોઈએ
તેની સમસ્યા ગુપ્ત. પરંતુ તે બીજા કોઈ સિવાય ડ doctorક્ટરની મુલાકાત કેવી રીતે લઈ શકે
તે વિશે શોધવા? જ્યારે પણ તેણી બહાર જવાની ઇચ્છા કરતી, ડ્રાઇવર આવી ગઈ હતી
તેને કારમાં લઇ જવાની સૂચના આપી. અને જો તે ડ doctorક્ટર પાસે ગઈ, ડ્રાઇવર
તે ચોક્કસ તેની સાસુને જાણ કરશે. કે તેણી તેમના સલાહ કરી શકે છે
કુટુંબ ચિકિત્સક - તે પણ મોટી આપત્તિને આમંત્રણ આપશે.

અનુપમા આનંદ સાથે પણ તેની વ્યથા વહેંચી શકી નહીં. તે સતત ઉતરે છે
અને ભગવાનને પ્રાર્થના કરી કે તેણીને આ અગ્નિપરીક્ષાથી બચાવે. પરંતુ પેચ સતત વધતો રહ્યો,
તેના માટે ભવિષ્ય તેના માટે સ્ટોરમાં શું રાખે છે તેનાથી ડરીને બનાવે છે.

એક સાંજે, જ્યારે ગિરિજા ઘરે ન હતા અને રાધાક્ક તૈયાર થઈ રહ્યો હતો
ધાર્મિક પ્રવચનમાં હાજરી આપો, અનુપમાએ નક્કી કર્યું કે તે સમયનો યોગ્ય સમય છે
તેના ડ doctorક્ટર મુલાકાત માટે. તેણે કહ્યું, 'હું હોસ્ટેલમાં મારા મિત્રને મળવા માંગુ છું. હું
લાંબા સમયથી તેણીને મળી નથી. હું તેને જોઈશ અને જલ્દી જઇશ. '

રાધકકાએ પૂછ્યું, 'તમે કેવી રીતે જશો? હું કાર અને ડ્રાઈવર લઈ જઈશ. '

'ચિંતા કરશો નહીં. હું બસ કે takeટો લઇ શકું છું. '

'બસમાં ન જવું. Anટો લો અને અંધારા આવે તે પહેલાં પાછા આવો. '

અનુપમાને લાગ્યું કે જાણે તેણે પોતાને એક વિશાળ વેબમાંથી મુક્ત કરી દીધી હોય. તે તરત જ
એક ઓટો લીધો અને ટૂંક સમયમાં અંદરના એક પ્રખ્યાત ત્વચારોગ વિજ્ .ાની ડ Dr. રાવના ક્લિનિક પર પહોંચ્યો
શહેરનું હૃદય. સદ્ભાગ્યે, ડ doctorક્ટર અંદર હતા, અને અનુપમા રાહ જોતી બેઠી
તેનો વારો અન્ય દર્દીઓ જે તેની પહેલાં આવ્યા હતા સાથે.

ઘડિયાળ નિર્દયતાથી બહાર નીકળી ગઈ, અને અનુપમાને ચિંતા થવા લાગી કે તેણી
સમયસર ઘરે પહોંચી શકશે નહીં. તે શા માટે આશ્ચર્ય પામવા લાગી હતી
ડ doctorક્ટર ખૂબ લાંબો સમય લેતા હતા, જ્યારે તેમને બોલાવવામાં આવ્યા હતા. ડ doctorક્ટર વિશ્વાસ હતો અને
સહાનુભૂતિશીલ અને તેના આશ્વાસન આપનારા અવાજે તેના ડરને શાંત કર્યા. 'બેસો. ચિંતા કરશો નહીં.
મને કહો, શું સમસ્યા છે? '

અનુપમાએ એક ક્ષણ માટે સંકોચ કર્યો, પછી તેની સાડી ઉભી કરી જેથી તેનો પગ હોય
ખુલ્લું કર્યું, અને તેને સફેદ પેચ બતાવ્યો. ડ Rao. રાવે તેનો સોય અને સાથે પરીક્ષણ કર્યુ
ત્યાં સનસનાટીભર્યા નુકસાન ન હોવાનું જાણવા મળ્યું છે.

તેમનો ચહેરો અભિવ્યક્ત હતો કારણ કે તેણે કહ્યું, 'તમારી પાસે પાંડુરોગ છે.'
'ડ doctorક્ટર એટલે શું?' તે કંઈક હોઈ શકે છે તે વિચારીને અનુપમાને પૂછ્યું
નાની સમસ્યા.

'તે લ્યુકોડર્મા તરીકે પણ ઓળખાય છે.'

અનુપમા તેના આંસુઓના પ્રવાહને હવે વધારે રોકી શકી નહીં.

ડ Theક્ટર જાણતા હતા કે તેના જેવા નાના નાના પેચો ઘણાને બગાડે છે
લગ્ન, ઘણા હૃદય વિખેરાઇ, અનેક સગાઈઓ તૂટી. મોટા ભાગના દર્દીઓ જે
શીખ્યા કે તેમની પાસે લ્યુકોડર્મા છે જેની સામાજિક અસરો દ્વારા તેઓ ડૂબી ગયા હતા
તેમની તકલીફ. તેણે તેને રડતા અટકાવવાનો પ્રયાસ કર્યો નહીં - તેને લાગ્યું કે તે શ્રેષ્ઠ છે
તેના તનાવ અને ડરનો સામનો કરવાની રીત.

જ્યારે તેણીએ પોતાનું મનોરંજન પાછું મેળવ્યું, ત્યારે તેણે કહ્યું, 'આ એક અસાધ્ય નથી
શરત આજે બજારમાં નવી દવાઓ ઉપલબ્ધ છે. હું લખું તે પહેલાં

પ્રિસ્ક્રિપ્શન બહાર, હું તમારા કુટુંબ ઇતિહાસ થોડો જાણી શકો છો? કોઈ કરે છે
તમારા કુટુંબમાં પાંડુરોગ છે? '

'જ્યારે હું બાળક હતો ત્યારે મારી માતાનું નિધન થયું, તેથી હું જેને પૂછી શકું તેવું કોઈ નથી.
પરંતુ હું કુટુંબના કોઈના વિશે વિચાર કરી શકતો નથી કે જેને આ હતું. ડtorક્ટર, તે છે
વારસાગત? '

'જરુરી નથી. હજી સુધી કંઇ સાબિત થયું નથી. '

'ડોક્ટર, મારા પગ બળી ગયા હોવાથી આવું થયું?'

'ના. તે માત્ર એક સંયોગ હતો. આ પેચો કોઈપણ જગ્યાએ, કોઈપણ જગ્યાએ આવી શકે છે
ઉંમર. તેમના માટે કોઈ સમજૂતી નથી. કેટલીક સ્ત્રીઓ તેમને દરમિયાન પણ મળે છે
ગર્ભાવસ્થા

અનુપમાએ તેના આંસુ લૂછ્યા. 'ડોક્ટર, મને આ કેમ મળ્યું?' તેણીએ પૂછ્યું.

'તમારી પાસે તમારા પ્રશ્નનો જવાબ નથી — હકીકતમાં, કોઈ પણ તેનો જવાબ આપી શકશે નહીં. હું કરીશ
તમારા માટે એક પ્રિસ્ક્રિપ્શન લખો. પ્રયત્ન કરો અને જુઓ કે તે તમને મદદ કરે છે. '

'તને લાગે છે કે હું એક મહિનામાં સાજા થઈ જઈશ?'

'મને તમારી સાથે નિખાલસ થવા દે' ડ Dr રાવે કહ્યું. 'ત્વચાની સ્થિતિ ઠીક થતી નથી
દિવસોની બાબતમાં - સમય ફ્રેમ એક વ્યક્તિથી બીજામાં બદલાય છે. આપણે કરીશું
તેની ધરપકડ કરવાનો પ્રયાસ કરો અને જુઓ કે શું આપણે તેને વધુ ફેલાતા અટકાવી શકીએ છીએ. પણ હું નહિ કરી શકુ
તમને ખાતરી આપું છું કે તમે નિશ્ચિત સમયમાં બરાબર થઈ જશો. '

જવા નીકળતાં જ અનુપમાનું હૃદય ડૂબી ગયું.

તેની વેદનાને સમજીને ડ doctorક્ટરે ચાલુ રાખ્યું, 'હિંમત ન હારીશ. આ છે
રોગ નથી. તે ત્વચાના ખામીયુક્ત પિગમેન્ટેશનને કારણે થાય છે. હિંમતભેર તેનો સામનો કરો-
અસ્વસ્થતા અને તનાવ ફક્ત તેને વધારી શકે છે. '

'ડોક્ટર, તમે કૃપા કરીને મારી મુલાકાત ગુપ્ત રાખશો?' અનુપમાએ વિનંતી કરી
નીચા સ્વરમાં ડ doctorક્ટર.

'અલબત્ત, તે મારી ફરજ છે.' તેણે પ્રિસ્ક્રિપ્શન લખી અને તેણીને કહ્યું,
'આ દવા એક ઉપાય છે. તેને ફક્ત અસરગ્રસ્ત વિસ્તાર પર જ લગાવો. ઇન્ફ્રારેડ કિરણો છે સવારે સૌથી મજબૂત. આ atedષધિ પેચને દસ માટે સૂર્યની કિરણોને પ્રદર્શિત કરો મિનિટ. આ પ્રક્રિયા દર વૈકલ્પિક દિવસે પુનરાવર્તન કરો, અને પછી મારી પાસે પાછા આવો. '

પરામર્શમાં લગભગ એક કલાકનો સમય લાગ્યો હતો. તે હવે સમજી ગઈ હતી કે શા માટે ત્વચારોગ વિજ્ .ાનીઓએ દરેક દર્દી સાથે આટલો લાંબો સમય વિતાવ્યો હતો.

દિવસો પસાર થતાં અનુપમાની ભાવનાત્મક સ્થિતિ વધુ કથળી હતી સાવ નિરાશ. તે આનંદને તેની સ્થિતિ વિશે જણાવવામાં ડરતો હતો, અને

જો તે મટાડવામાં નહીં આવે તો તેના પરિણામોની ચિંતા. તેમણે અનુસર્યા ડ doctorક્ટરની સૂચનાઓ ખૂબ કાળજીપૂર્વક, પરંતુ તેનો કોઈ ઉપયોગ થયો ન હતો.

ડ doctorક્ટરે તેને આશ્વાસન આપવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો, અને તેને ધીરજ રાખવાનું કહ્યું હતું. અનુપમા આશ્ચર્ય. . .તેને અનંત ધૈર્ય હોત તો પણ તે તેની સમસ્યાઓ હલ કરે છે? શું આસપાસના લોકો વિશે? દર વખતે જ્યારે તેણીને ડ .ક્ટરની મુલાકાત લેવી પડતી ત્યારે તેણીએ જવું પડ્યું એક મોટો જૂઠો વણાટવો જેથી કોઈને અંદાજ ન આવે કે તેણી ક્યાં જઈ રહી છે. . અનુપમા હવે લાગ્યું જાણે તેના માથા ઉપર એક તીક્ષ્ણ તલવાર લટકતી હોય. તે હતી કોઈએ તેનું રહસ્ય શોધી કા ;શે તેવા ડરથી ભૂતિયા; અને સખત તેણી તેની સમસ્યા છુપાવવાનો પ્રયાસ કર્યો, તેમ તેમ છેતરપિંડીની જાદુ જેટલી મોટી થઈ. અને તેથી કર્યું પેચ

પેચને છુપાવવા માટે તેણે તેની સાડી પહેલા કરતા ઘણી ઓછી પહેરી લીધી. અને પરિણામે અમુક સમયે ચાલવું પણ મુશ્કેલ બન્યું હતું. તેણી હવે વેદના ભોગવી રહી હતી તેના કર્મને લીધે, તેણીએ તેના પાછલા જન્મમાં કંઇક કર્યું હોવાને કારણે? શું તેનું દુ someoneખ કોઈના શાપનું પરિણામ હતું? તેણી હવે બોલાવવા માટે ઉત્સુક નહોતી અપ આનંદ અથવા તેમને પત્રો લખો. તેના દુરૂપયોગથી તે બેભાન થઈ ગઈ અન્ય બધુ જ. તેણીને લાગ્યું કે જાણે તે કાળી ટનલમાંથી પસાર થઈ રહી છે દૃષ્ટિ કોઈ અંત હતો.

એક દિવસ પછી, થોડા દિવસો પછી, અનુપમાએ યોગ્ય જૂઠ બોલાવી અને ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો ડ .ક્ટરને મળો. ગિરિજા દૂર હતા અને રાધકકા તેની એકની મુલાકાત લેવા ગયા હતા મિત્રો, પરંતુ જ્યારે તેણી તેના ઘરે પહોંચી ત્યારે તેણે જાણ કરી કે તેનો મિત્ર બહાર હતો શહેરના. રાધાકકાએ માર્ગેથી બજારમાં થોડો કેસર લાવવાનું નક્કી કર્યું ઘરે, દૂધમાં ઉમેરવા માટે તે સુતા પહેલા પીતો હતો. જ્યારે તેણી રાહ જોતી હતી કારમાં ડ્રાઇવરને કેસરી લાવવા માટે, રાધકકાની નજર આકસ્મિક પડી ગઈ ડ Rao. રાવના ક્લિનિકની બહારનું બોર્ડ. રાધકકા તે પ્રભાવ હેઠળ હતા જે ત્વચારોગ વિજ્ .ાનીઓની મુલાકાત લીધી હતી તેમને વેનેરીઅલ રોગો હતા. તે ખૂબ જ વિચાર્યું દર્દીઓ તેના માટે અસ્વસ્થ હતા. તેણીએ જ્યારે જોયું ત્યારે તે દૂર જોવાની હતી

અનુપમા ક્લિનિકમાંથી બહાર આવી.

રાધાક્કને આંચકો લાગ્યો. તે વિશ્વાસ કરી શકતી ન હતી કે તેની વહુ છે આવી જગ્યાની મુલાકાત લેવી, અને તે પણ, તેના જ્ knowledgeાન વિના! તે હંમેશા હતી એક સાદી અને આધીન છોકરી તરીકે પુત્રવધૂનો વિચાર અનુપમા પાસે હતી તેને આત્મવિશ્વાસનો ભંગ કરીને, શબ્દ અથવા ખત દ્વારા કોઈપણ રીતે ક્યારેય તેને પાર ન કર્યો અવિશ્વસનીય.

જ્યારે ડ્રાઈવર તેના કામ પરથી પાછો ફર્યો, ત્યારે તેણે તેને ઘરે લઈ જવા કહ્યું તરત. રાધાકકાએ ગુસ્સે થઈને વિચાર્યું કે તેણે આગળ શું કરવું જોઈએ

પૃષ્ઠ 50

તેણીએ પાછા આવવાનો માર્ગ બનાવ્યો. તેણીનો કાલ્પનિક સ્વભાવ હતો અને તે લીધો નહીં તેના સખત નિર્ણય પર આવવાનું લાંબું છે.

અનુપમા થોડી વાર પછી ઘરે પહોંચી, શું રાહ જોઈ રહ્યું હતું તેનાથી સંપૂર્ણ અજાણ તેના ત્યાં. તે સીધો તેના રૂમમાં ચાલ્યો અને તેને આનંદનો એક પત્ર મળ્યો. તેમણે બ્રિટિશ થિયેટર વિશે લખ્યું હતું - સતત નવીનતાઓ અને નવા નાટકો જે દેશના વિવિધ ભાગોમાં લંડનમાં ગ્લોબ થિયેટરમાં યોજાયો હતો અને શેક્સપિયરનું જન્મસ્થળ, સ્ટ્રેટફોર્ડ-ઓબ-એવન.

> *અનુપમા, હું છું ખરેખર વ્યસ્ત ઉપાયની સાથે વર્કલોડ અંતે હોસ્પિટલ, પરંતુ જ્યારે હું જોઈ કંઈપણ સુંદર, સાંભળવા એક મીઠી ગીત, અથવા દુર્ગંધ એક અતિસુંદર ફૂલ મારા મન ઉડે પાછા માટે આભાર. હું છું ગણતરી દિવસો માટે તમારા આગમન.*

'અનુપમા!' રાધકકા નીચેથી બોલાવ્યા.

અનુપમા આનંદનો પત્ર વાંચવામાં એટલી ડૂબી ગઈ હતી કે તેણીએ તેને સાંભળ્યું નહીં.

> *અનુ, જીવન છે જેથી સુંદર અને રસપ્રદ. હું છું ખાતરી કરો કે તમે કરશે આનંદ દરેક મિનિટ ના તે. દ્વારા આ રીતે, કેવી રીતે છે avva? તેમણે શકે હોઈ કઠોર ખાતે વખત પરંતુ કૃપા કરીને નથી ગેરસમજ તેના. માટે મારા ભલા, તમારે તે બધાને અવગણવું જોઈએ . . .*

'અનુપમા!' રાધાક્કાનો અવાજ આ વખતે વધુ તીવ્ર હતો, અને અનુપમાએ તેમ શરૂ કર્યું તે તેના વિચારો કાપી. તેણીને અચાનક સમજાયું કે કંઈક ખોટું હતું.

'હા, હું આવી રહ્યો છું.' તેણે સીડી પર પહોંચતાં જ બોલાવ્યો.

રાધકકા સીડીના પગથિયે standingભો હતો. 'માં તમારા મિત્રનું ઘર છે બજાર? '

અનુપમા જવાબ માટે ગફલતભરી થઈ ગઈ.

'નીચે આવો!' રાધાક્કાનો આદેશ આપ્યો.

અનુપમાને ફક્ત નીચે પગથિયા પર પગ મૂકવાનું યાદ આવ્યું. તેના પગ કાં તો તેણીની સાડીના ગડીમાં ફસાઇ ગઈ, અથવા તીવ્ર ભયથી તે આંધળા થઈ ગયો — તે હારી ગઈ તેણી સીડી નીચે વળતી તરીકે તેના સંતુલન અને ચીસો.

તેની ચીસો ડ્રાઇવર, રસોઈયા, નારાયણ અને ગિરિજાને દોડી આવી. અનુપમા બેભાન થઈ ગઈ હતી, અને તેના કપાળ પરના કટમાંથી લોહી લટકાઈ ગયું હતું. તેણીના સાડી અવ્યવસ્થિત હતી, અને તે ખૂબ જ ભયાવહ રીતે છુપાવવા માટે જે સંઘર્ષ કરી રહી હતી તે હતી

હવે દરેક માટે જાહેર.
તે બધા તેના પગ પરના સફેદ પેચને જોઈને ઉભા હતા. રાધકકાએ કહ્યું નહીં કંઈપણ તેણી જાણે કોઈ દુર્ઘટના સર્જાઈ હોય, અને ગિરીજાને એક પ્રકારનો અનુભવ થયો દુષ્ટ સંતોષ. તેણીએ પોતાને વિચાર્યું, *તમે મને ખુલ્લા કરવા માંગતા હતા , પરંતુ હવે તમે આવે ખુલ્લી પડી ગઈ.*
નારાયણે કહ્યું, 'ઓહ, આ એક ખરાબ શુકન છે!'

કોઈએ અનુપમાની ચિંતા કરી ન હતી. ફક્ત કૂક થોડું પાણી લાવ્યો અને તેના ચહેરા પર છાંટ્યું. તેણીને ખરાબ રીતે ઈજા પહોંચી ન હતી અને જલ્દીથી સ્વસ્થ થઈ ગઈ હતી. .ંકવું તેની સાડીના અંત સાથેનો પેચ, તેણે દિવાલ સામે ઝુકાવ્યો અને બેસવાનો પ્રયત્ન કર્યો રાધકકાએ ફરી તેની પૂછપરછ શરૂ કરી.
'અનુપમા, મેં આજે તમને બજારે જોયું.'
'હા. હું ડ doctorક્ટરને જોવા ગયો હતો, 'તેણીએ નીચા અવાજમાં જવાબ આપ્યો.
'તો પછી તમે મને જૂઠું કેમ બોલાવ્યું? મને લાગ્યું કે તમે તમારા મિત્રને મળવા ગયા છો. '
અનુપમાએ કોઈ જવાબ આપ્યો નહીં.
'તમારી પાસે આ સફેદ પેચ ક્યારે છે?'
'થોડા દિવસ પહેલાંથી.'
'ઓહ! શું તમે ખરેખર લગ્ન પહેલા તે ન હતા? મને જુઠ ન બોલો. આનંદ ખૂબ નિષ્કપટ છે અને તમે તેનો લાભ લીધો હતો. તમે તેને લગ્નમાં ફસાવી છે તમે તેના પૈસા માટે. '
અનુપમાએ વિરોધ કર્યો, 'ના, તે સાચું નથી. મારી પાસે લગ્ન પહેલાં આ નહોતું. '
રાધકકાએ હવે પોતાનો ગુસ્સો નારાયણ તરફ વાળ્યો. 'નારાયણ, મને કહો. કર્યું જન્માક્ષરો ખરેખર સારી રીતે મેળ ખાય છે? '
'ચોક્કસ, અવ. જે કુંડળી *આપવામાં* આવી હતી તે સારી રીતે મેળ ખાતી હતી . . '
રાધકકા બડબડતાં બોલ્યા, 'કોણ જાણે છે, તે કદાચ કોઈ બીજાનું હોત!'
અનુપમાએ પણ પોતાનો બચાવ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો ન હતો. રાધાક્કાનો મૌખિક હુમલો હતો તેના કોર માટે હચમચી છોડી દીધી.
અનુપમા જે બન્યું હતું તે બાજુ કા brushવા માટે ખૂબ જ સંવેદનશીલ હતું. તે અસમર્થ હતી તે રાત ખાવા માટે, અને કોઈએ પણ તેને કોઈપણ રીતે ડિનર માટે બોલાવ્યો નહીં.
નારાયણ રાધકને કહેતા રહ્યા, 'આ એક ખરાબ રોગ છે. તે પ્રદર્શન કરી શકતી નથી હવે કોઈપણ પૂજા. તે તેના પાછલા જીવનના પાપનું પરિણામ હોવું જોઈએ. '
અનુપમાએ તેના ભાવિને ધ્યાનમાં રાખીને રાત વિતાવી. પછીની સવાર, અનુપમા રાબેતા મુજબ બગીચામાં ગઈ અને ચાંદીની ટોપલીમાં ફૂલો ભેગા કરી. લગ્ન પછી તરત જ, નારાયણના સૂચન પર, રાધકકાએ નિર્ણય લીધો હતો લક્ષ્મી દેવીને એક લાખ ફૂલો અર્પણ કરો. અને અનુપમાને સોંપવામાં આવી હતી દરરોજ પરીજાતનાં ફૂલો એકત્ર કરવાનું કામ.
જ્યારે તે ફૂલો લઈને પૂજા રૂમમાં ગઈ ત્યારે નારાયણે કહ્યું, 'આવો નહીં

અહીં અને બધું પ્રદૂષિત કરો. ' તેણે એકત્રિત કરેલા ફૂલો લીધા, ફેંકી દીધા
તેમને બહાર કા and્યા, અને તેને શુદ્ધ કરવા માટે ટોપલી પર થોડું પાણી રેડ્યું.
અનુપમા ડમ્બસ્ટ્રક હતી. તેણીને કારણે કેટલીક સમસ્યાઓની ધારણા હતી
દુ:ખ છે, પરંતુ તેણીને આ રીતે અત્યાચારી થવાની અપેક્ષા નહોતી. તે દિવસ સુધી,

---

નારાયણ હંમેશાં નમ્ર અને આધીન રહેતો હતો, અને તેણી સાથે વાત કરતો હતો
આદરપૂર્વક કારણ કે તે જાણતો હતો કે તેણી એક દિવસ રાધકના આવરણનો વારસો મેળવશે.
હવે કોઈએ તેની સાથે વાત કરવાની તસ્દી લીધી નહોતી. અગાઉ તેણીએ તેનું ભોજન લીધું હતું
તેની સાસુ અને ગિરિજા સાથે. પરંતુ હવે, સૂચિત રૂપે, તેના રૂમમાં ખોરાક મોકલવામાં આવ્યો હતો
કે નીચે તેનું સ્વાગત નહોતું.
બપોરે સુંદરકાકા આવ્યા અને અનુપમા તેની સાથે વાત કરતી સાંભળી શકી
રાધાક્ક. સામાન્ય રીતે, તેણીને મળવા નીચે ગયો હોત, પરંતુ તે જાણતી હતી
તેણી હવે આવકારશે નહીં.
'રાધા, મેં તમારા રસોઈયા દ્વારા ખરાબ સમાચાર સાંભળ્યા. તે ફક્ત ભયાનક છે! મને લાગ્યું
બપોર પછીનો સમય હોવા છતાં મારે આવવું અને તમને મળવું પડ્યું. મને લાગે છે
ભયંકર તે જાણીને કે તમે છેતરી ગયા છો. ' સુંદરકાકા જાણે બોલ્યા
જે કોઈ વ્યક્તિને શોક આપ્યો હતો તેના પ્રત્યે દુ .ખની રજૂઆત કરવા આવ્યો હતો.
'મને ખબર નથી પડતી શૂ કરુ. હું આનંદને કેવી રીતે કહીશ? ગરીબ છોકરો! તે છેતરવામાં આવ્યો હતો
તેની સુંદરતા દ્વારા. '
'રાધા, ધ્યાન રાખજે. શું તમે જાણો છો કે તે લ્યુકોડર્મા છે કે રક્તપિત્ત છે? તે
તે ચેપી હોઈ શકે છે, 'સુંદરકાએ ઉમેર્યું.
અનુપમા સ્તબ્ધ થઈ ગઈ. ડ Rao. રાવે તેમને સમજાવ્યું હતું કે ક્લિનિકલ હોવા છતાં
લ્યુકોડર્મા અને રક્તપિત્તનાં લક્ષણો સમાન હોઈ શકે છે, તે ખૂબ જ અલગ હતા
પ્રકૃતિ માં. તેમણે હાલમાં ઉપલબ્ધ દવાઓ સાથે પણ જણાવ્યું હતું
રક્તપિત્ત મટાડતો હતો. પરંતુ સુંદરકાકાની પસંદથી કોણ દલીલ કરી શકે?

દુeryખની અનુભૂતિ અનુપમાને ડૂબી ગઈ. તેણીને સમજાયું કે તેની સ્થિતિ છે
માત્ર એક જ દિવસમાં નોકર કરતા નીચા થઈ જાઓ. નોકર ઘરે જતો
અને દિવસનું કામ પૂરું કર્યા પછી સૂઈ જાઓ. પણ તે ક્યાં જઈ શકે? તેના પિતાને
ઘર? તે અશક્ય હતું. લક્ષ્મી નિવાસમાં તેણીને કદી સુખી ન હતી,
પરંતુ તે પહેલા દિવસ સુધી તેણીનું ઘર હતું. લાંબા સમય સુધી! એક ઘર, છેવટે,
ફક્ત ચાર દિવાલોથી બનેલી નથી-ત્યાં સ્નેહ અને પ્રેમ પણ હોવો જોઈએ.
તો જ્યાં તે ઘરે ક callલ કરી શકે તે સ્થળ ક્યાં હતું? તેણીને દયા ક્યાં મળશે
અને વિશ્વાસ? આનંદ સાથે? પરંતુ તે કેવી રીતે ઇંગ્લેન્ડ પહોંચશે? તેણીને ખબર નહોતી
કોઈપણ પ્રશ્નોના જવાબો જેણે તેને ઉપડ્યો હતો.
અનુપમાને હવે ઘરમાં કોઈ કામ કરવાની છૂટ નહોતી અને તે આવવા લાગી

અપમાનિત અને ગૂંગળામણ અનુભવો. આખું શહેર સંભવત her તેના વિશે વાત કરતું હતું

હવે. સુંદરકાકાએ પ્રકાશની ગતિ કરતા ઝડપથી સમાચાર ફેલાવ્યા હોત, અને અનુપમાને ખાતરી હતી કે લોકો દરેક પ્રકારની વાતો કહેતા હતા.

'તમે જાણો છો કે અનુપમા પાસે સફેદ પેચ છે? ગરીબ છોકરી!' 'તેણીએ વિચાર્યું એક સુંદરતા રાણી હતી. તેના અધિકાર સેવા આપે છે! '

અનુપમાને આનંદની પણ ચિંતા હતી. તે હજારો માઇલ દૂર હતો તેના તરફથી. તેણીને ડર હતો કે રાધકકા તેને ખાતરી કરશે કે તેની પાસે છે તેમના લગ્ન પહેલાં સફેદ પેચ. શું તે તેના અથવા તેની માતાને માનશે? એ હતો માત્ર એક જ જાણતું હતું કે તેણીના સમયે પેચ નથી લગ્ન.

આણંદ છે નથી જેમ આ લોકો. તેમણે છે એક ડૉક્ટર. ચોક્કસ, તેઓ કરશે સમજાવવા તેના માતા માટે જુઓ કારણ અનુપમા પોતાને વારંવાર જણાવ્યું હતું.

દરેક દિવસને એક વર્ષ જેવું લાગતું હતું - તેના દુ: ખનો કોઈ અંત નથી લાગતું. કેવી રીતે શું તે આ રીતે ચાલુ રાખી શકે?

અંત ખૂબ જ ઝડપથી આવ્યો. બીજા દિવસે સવારે તેના પહેલા માળના રૂમમાંથી, અનુપમાએ શમન્નાને લક્ષ્મી નિવાસમાં પ્રવેશ કરતા જોયા. તેમણે તેમને અપેક્ષા ન હતી જલ્દી તેના પિતાને મોકલો.

રાધકકા પહેલાથી ઓરડામાં હોવાથી અનુપમા દરવાજાની પાછળ stoodભી હતી અને જ્યારે શમન્નાએ તેની સાસુની સામે સોફાની ધાર પર બેઠક લીધી ત્યારે જોયું કાયદો.

'મને ગત રાત્રે તમારો તાર મળ્યો. પરંતુ નાઇટ બસ સર્વિસ આવતી નથી અમારું ગામ શહેરમાં, આજે સવારે મને પ્રથમ બસ લેવાની હતી. હું દિલગીર છું વિલંબ. અનુપમા સાથે બધુ બરાબર છે? '

'તેનાથી શું થઈ શકે? તે હાલે અને હાર્દિક છે. '

'આનંદમાંથી કોઈ સમાચાર છે?'

'તે ઠીક છે.'

'કંઈક ખોટું છે?' શામન્ના જાણતાં બેચેન હતો કે ટેલિગ્રામ કેમ છે તેમને તાકીદે સમન પાઠવ્યો હતો.

'કંઇ પણ ખોટું નથી, તે સિવાય તમે અમને ફસાવ્યા અને લાભ લીધો અમારી દેવતાની. તમે એક ગરીબ શાળાના શિક્ષક છો, અને તમારી દીકરી પણ આવી દેખાતી હતી નિર્દોષ. ડ Desક્ટર દેસાઇએ તમારા બધા માટે વચન આપ્યું હતું અને અમે તેના પર વિશ્વાસ કર્યો હતો. હોવા છતાં વરરાજાના કુટુંબ, અમે અમારા કિંમતે લગ્નનું આયોજન કર્યું કારણ કે આપણો આનંદ કહ્યું કે તે અનુપમાને પસંદ કરે છે. બદલામાં, તમે અમને એક અદભૂત પાઠ આપ્યો છે કૃતજ્ .તા, 'રાધકકાએ કટાક્ષરૂપે ટિપ્પણી કરી.

'કૃપા કરી મને કહો કે શું થયું. તમે જે કહેવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યા છો તે હું સમજી શકતો નથી મને. જો મેં કોઈ ભૂલ કરી હોય, તો મને માફ કરો. અનુપમા ખૂબ જ નાનો છે. તે માતા વિનાનું બાળક છે. જો તેણી ભૂલ કરે છે, તો માયાળુ તેને માફ કરો. તેના જેવી સારવાર કરો તમારી પોતાની પુત્રી. હું તે જોઈશ કે તેણી આજ્ientાકારી રીતે વર્તે છે, અને તમારી પાસે હશે ફરી ફરિયાદ કરવાનું કારણ નથી. કોઈ શંકા નથી કે આપણે ગરીબ છીએ, પરંતુ અમે પ્રયત્ન કર્યો નથી તમે ઠગ ભગવાન આપણો સાક્ષી છે. '

'જો એમ હોય તો, જે બન્યું છે તે સમજાવવા માટે તમારા સાક્ષીને ફોન કરો. તમારી પુત્રી હતી એક સફેદ પેચ જે તમે છુપાવ્યો હતો જેથી આનંદ તેની સાથે લગ્ન કરશે. '

શમન્ના ચોંકી ગઈ. 'શું! અનુ પાસે સફેદ પેચ છે? તે સાચું નથી! કોઈ નહી અમારા કુટુંબમાં ક્યારેય તે રોગ થયો છે. તમારે ભૂલ કરવી જ જોઇએ. '

'તમે કહો છો કે હું જૂઠું બોલી રહ્યો છું? તો પછી હું તમને બતાવીશ. અનુપમા! ' રાધાક્ક ચીસો પાડ્યો.

શમન્નાએ પણ તેને બોલાવ્યો. ભારે હૃદય અને લીડિન પગલાઓ સાથે, દરવાજાની પાછળથી અનુપમા નીકળી. તેના પિતા કાળજી લીધેલા, આઘાતજનક દેખાતા અને ચિંતિત; તેના સાસુનો ચહેરો શાંત અને નિર્દય હતો.

નમ્રતાથી બોલતાં શમન્નાએ કહ્યું, 'અનુ, તારી સાસુ કહે છે કે તારી પાસે છે સફેદ પેચ. શુ તે સાચુ છે?'

અનુપમાએ કોઈ જવાબ આપ્યો નહીં. તેના પિતાએ સવાલ પુનરાવર્તિત કર્યો હતો પરંતુ તે હજી પણ રહી ગઈ મૌન.

હતાશ થઈને તેણે અવાજ ઉઠાવ્યો, 'અનુ, તારી સાસુ કહે છે કે આપણે છીએ ખોટા. મને સત્ય કહો!'

અનુપમાએ તેના પિતા અને સાસુ તરફ જોયું. તેણે બતાવવા માટે તેની સાડી ઉંચકી લીધી પેચ બોલતાની સાથે જ, 'અપ્પા, તે સમયે આ જેવું કંઈ નહોતું લગ્ન. આ પેચ ફક્ત એક મહિના પહેલા દેખાયો હતો. '

રાધાક્ક વિજયી લાગ્યો, 'તમારી પુત્રીને તમારી સાથે પાછો લઈ જાઓ; તેણી જરૂર છે જ્યાં સુધી તેણી સંપૂર્ણ સ્વસ્થ ન થઈ જાય અને મારો દીકરો પાછો આવે અને મોકલે નહીં ત્યાં સુધી પાછા ન આવવું તેણીના. અમને છેતરવામાં આવ્યા છે, અને હું આનંદને આ વિશે જણાવીશ. ' તે વળ્યો અનુપમા તરફ અને કહ્યું, 'હું આશા રાખું છું કે મેં હમણાં જ જે કહ્યું છે તે તમે સમજી ગયા છો. ખાતરી કરો કે અમે તમને બધી કિંમતી ભેટો તમારા ઓરડામાં આપી છે, અને જ્યારે તમે જાઓ ત્યારે જ તમારું લેવાનું લે. '

શમન્નાએ રાધક સાથે વિનંતી કરી, 'કૃપા કરી તેના પર કૃપા કરો. સજા ના કરો તેના આ જેમ. તમે હવે તેની માતા છો. ' તેની આંખોમાં આંસુ સાથે તે સ્પર્શ કરવા માટે gotભો થયો તેના પગ.

રાધકકા તેને આગળ અપમાનિત કરશે તે જાણીને અનુપમા ગયા
તેના પિતા અને તેને રાધાકકાના પગથી પડતા અટકાવ્યા. 'અપ્પા, કંટાળો નહીં કર
તમારી જાતને ખૂબ. મારા લગ્ન પહેલાં મને આ તકલીફ નહોતી, અને તે જ છે
સત્ય. અહી રાહ જુઓ. . .હું એક ક્ષણમાં પાછો આવીશ. '

અનુપમા તેના રૂમમાં ગઈ, તેની સાથે જોડાયેલી થોડી વસ્તુઓ એકઠી કરી,
આનંદનો એક ફોટોગ્રાફ ઉપાડ્યો અને જ્યાં શમન્નાની પ્રતીક્ષા કરી ત્યાં પરત આવી
તેણીના. તેણીએ તેનો હાથ તેના હાથમાં લીધો, અને શાંતિથી તેની બેગ પકડી, બહાર નીકળી ગયો
ઘર. તેણીને તેના હૃદયમાં ખબર હતી કે આ તે છેલ્લી વખત હતો જ્યારે તેણી આ જોશે
ઘર અથવા તેના લોકો. . .પણ તે એક વાર પણ પાછું જોયું નહીં.

પાંચ

સબકાકા આખી સવારે ઘરની બહાર પેસ કરી રહ્યો હતો. રાધાક્કાનો
ગુપ્ત સંદેશાએ તેને ખૂબ પરેશાન કરી દીધી હતી. તેના હૃદયમાં, તે જાણતી હતી
અનુપમા મુશ્કેલીનિવારક નહોતી. પરંતુ પછી તેના સાસુ-સસરાએ તે કેમ મોકલ્યો હતો
તાર? તે મદદ કરી શકતી નહોતી, પરંતુ લાગે છે કે કંઈક ગંભીર રીતે ખોટું હતું.

બપોરનો સમય હતો જ્યારે સબક્કાએ તેના પતિ અને અનુપમાને સામે જોતા જોયા
સળગતી ગરમીમાં ઘર. Deepંડી નિસાસો સાંભળીને શમન્ના ચૂપચાપ ગઈ
અને ઘરની બહાર વરંડા પર બેઠો. તે ગટર અને સૂચિહીન દેખાતો હતો.
અનુપમા એક શબ્દ વગર અંદર ચાલ્યો ગયો. સબકક્કાને ખબર ન હતી કે શું થઈ રહ્યું છે
ચાલુ; તે જાણવા માંગતી હતી કે અનુને કેમ આડેધડ રીતે ઘરે મોકલી દેવાયો. તે
શમન્ના કંઇક બોલવાની રાહ જોતી હતી, પરંતુ તેણે તેની સામે કંટાળાજનક વળતર આપ્યું હતું
દિવાલ.

'તમે કેમ આટલું નકામું લાગે છે? તેણીએ સાસરિયાઓ સાથે ઝઘડો કર્યો છે? '

કોઈ જવાબ મળ્યો ન હતો.

'તને શું વાંધો છે?'

'હું ભૂખ્યો છું' શમન્નાએ અંતે કહ્યું. 'જાઓ અને અમારા માટે થોડો ખોરાક તૈયાર કરો. હું
સવારથી પાણીનો એક ટીપું પણ નહોતો. '

'તેઓ કેવા પ્રકારના લોકો છે? ત્યારબાદ તમે પહેલીવાર તેમની મુલાકાત લેવા ગયા હતા
લગ્ન અને તેઓએ તમને એક ગ્લાસ પાણી પણ નથી આપ્યું? નંદાની નજર જુઓ
ભાવિ સાસરામાં! તેઓ ખૂબ જ દયાળુ અને વિચારશીલ છે. મેં તમને શરૂઆતથી જ કહ્યું હતું
આપણા સામાજિક સ્તરે જોડાણ શોધવા માટે. '

'હવેથી શરૂ ન કરો! હું પછી તમારી સાથે વાત કરીશ, 'શમન્નાનું હૃદય ભારે હતું. તેમણે
અનુપમાની ચિંતા હતી અને તે એક સાથે પોતાનાં દુ shareખ વહેંચવા માંગતો હતો
સહાનુભૂતિપૂર્ણ સાથી જે થોડા પ્રોત્સાહક શબ્દો કહેશે. તે નં
સાબક્કાની સતાવણી સાથે વ્યવહાર કરવાનો મૂડ.

સબક્કાએ અનુપમાને ધ્યાનથી જોયું - તેનો ચહેરો નિસ્તેજ અને તેની આંખો હતી
સોજો. તેથી, તેણે તારણ કા .્યું, છોકરી અને તેની વચ્ચે કંઈક ખોટું થયું હતું
સાસરામાં લંચ પછી, શમન્નાએ તેને આખી વાર્તા સંભળાવી.

સબકકાને અનુપમા માટે ક્યારેય કોઈ સ્નેહની લાગણી નહોતી થઈ. યુવતી જીવતી હતી તેના પતિની પહેલી પત્ની, તે સ્ત્રી જેણે શમન્નાની વહેંચણી કરી હતી પ્રેમ સબકકા તેના જીવનમાં પ્રવેશતા પહેલા. પણ તેના હ્રદયમાં તે જાણતી હતી કે અનુપમા કોઈને ક્યારેય છેતરવું નહીં. સબકકા કરુણા અને બધાથી ઘેરાયેલા નહોતા માતા વિનાનાં બાળકોએ અનુપમા સિવાય, તેમની સહાનુભૂતિ વ્યક્ત કરી. દુર્ભાગ્યે, અનુ સુંદર અને બુદ્ધિશાળી હતી જ્યારે તેની પોતાની પુત્રીઓ નહોતી. અને માત્ર ત્યારે સબક્કાએ વિચાર્યું હતું કે તેણી તેનાથી છુટકારો મેળવશે, તે બદનામી કરીને ઘરે પરત ફરી હતી. તેણીના નંદાના લગ્નની વાતોને આ કૌભાંડથી અસર થઈ શકે છે. અનુ કેટલો સમય હતો તેમની સાથે રહેવા માટે? તે કાયમ ત્યાં રહેશે? જોવાનો વિચાર તેણીનો ચહેરો દરરોજ સબક્કાને વધુ અસ્વસ્થ કરે છે.

'તમે તેને અહીં કેમ લાવ્યા? તમારે તેણીને તેના સાસરિયાઓ સાથે છોડી દેવી જોઈએ. તેઓ સમૃદ્ધ છે અને તેણીની સારવાર પરવડી શકે છે. તે ક્યાં સુધી અમારી સાથે રહેશે? તમે કરી શકો છો અહીં આવતાં પહેલાં બધું સમાધાન કરી લીધું છે. '

'કેમ આવી વાત કરો છો? જ્યારે તેઓ ત્યાં હોય ત્યારે હું તેને કેવી રીતે છોડી શકું વર્ચ્યુઅલ રીતે તેને ઘરની બહાર ફેંકી દીધી? તેણીને ઘરે લાવવી મારી ફરજ હતી. દ્વારા ભગવાનની કૃપા, જો તેણી ઝડપથી મટાડશે તો તે પાછો ફરી શકે છે. અમે આનંદને જણાવીશું. તે છેવટે ડ doctorક્ટર છે, તેણી તેની સારવાર માટેની વ્યવસ્થા કરશે. '

'આ ગામ છે. બધા જ અમને પૂછશે કે અનુપમા કેમ ઘરે પરત આવી છે, અને સત્ય ટૂંક સમયમાં બહાર આવશે. એકવાર લોકોને ખબર પડે કે તેની પાસે લ્યુકોડર્મા છે, મારી બંને પુત્રીઓનું ભાવિ જોખમમાં મુકશે. અને આનંદ કોણ જાણે છે પાછા? '

શમન્નાને શું બોલવું તે ખબર નહોતી. સાબક્કામાં જે કંઇક સત્ય હતું કહેતા હતા, પરંતુ એક પિતા તરીકે, જ્યારે તેણી તેની પુત્રીને કેવી રીતે પાછળ રાખી શકે સાસુ-સસરા તેના પર ખૂબ ક્રૂર હતા?

તેણે પરાજિત અવાજમાં કહ્યું, 'હું અનુપમાને આનંદને લખવા અને પૂછવાનું કહીશ તેને શું કરવું જોઈએ. તે દરમિયાન તેને અહીં રોકાવા દો. '

અનુપમા તેમની વાતચીત સાંભળવામાં મદદ કરી શક્યા નહીં. તેણી સમજી ગઈ આનંદે એકલા તેના ભાવિની ચાવી રાખી હતી. તેણી પણ પીડાદાયક રીતે જાણે છે કે તેણી પૈસા નહોતા.

તે ગામથી આનંદને બોલાવવાની કોઈ રીત નહોતી, તેથી તેણે લખવાનું નક્કી કર્યું તેના બદલે તેને અને તેના જવાબની રાહ જુઓ.

પ્રિય આનંદ, તેણીએ લખ્યું

દ્વારા હવે તમે જ જોઈએ છે સાંભળ્યું 'ન્યૂઝ' વિશે મને. પરંતુ હું માંગો છો માટે કહો તમે સત્ય.

ભૂતકાળમાં બે મહિના છે આવી સૌથી ભયાનક ની મારા જીવન. તે શરૂ સાથે એક લાઇવ કોલસો ઘટી લક્ષ્મી પૂજા પર મારા પગ પર . એક થોડા દિવસો પછી ઘા પ્રેયસી, હું જણાયું એક નાના સફેદ પેચ ત્યાં અને ત્યારથી હું હતી નથી ખબર શું કરવા શું વિશે તે હું સાથે પરામર્શ ડૉ રાવ ખાતે ત્વચા ક્લિનિક માં શહેર. તેમણે પુષ્ટિ કે તે હતી leukoderma.

હું છું લેતી સારવાર સૂચવવામાં દ્વારા ડૉ રાવ. કૃપા કરીને એવું ન વિચારો કે મેં આ બાબત છુપાવી છે તમારી માતા પાસેથી હું ન હતી કહેવું કોઈને વિશે મારા શરત કારણ કે હું આવી હતી ભયભીત અને અસ્વસ્થ. પરંતુ તમારા માતા વિચારે છે કે હું આવી છે હતા પેચ ત્યારથી પહેલાં અમારા લગ્ન. તે છે સહમત છે કે હું છુપાવી તે થી તમે અને બનાવટ તમે માત્ર લગ્ન મને. પરંતુ તમે જાણો છો કે તે નથી સાચું. હું ક્યારેય પણ સપનું છે કે તમે કરશે માંગો છો કોઈને જેમ મને; હું હતો હંમેશા વાકેફ ના તમે ભૂંસી નાખતા પહેલા અમારી વચ્ચેના તફાવત .

આણંદ, તમે જાણો છો , હું નહોતી નથી હોય પેચ જ્યારે અમે મળ્યો લગ્ન કર્યા. કૃપા કરી તમારી માતાને કહો કે હું છે નથી છેતરતી તમે. હું છું રહેતા સાથે મારા પિતા માં ગામ. પરંતુ કેવી રીતે લાંબા કરી શકો છો હું રહેવા અહીં કારણ કે એક વધારાના બોજ પર મારા પિતા?

કૃપા કરીને ખાતરી કરો વ્યવસ્થા માટે મને માટે જોડાવા તમે કારણ કે ટૂંક સમયમાં કારણ કે શક્ય. મારા વિચારો છે હંમેશા તમારી સાથે

હું નહિ કરી રાહ જોઈ આતુરતાથી માટે તમારા પ્રતિસાદ.

હંમેશાં તમારું,
અનુ

અનુપમા માટે ગામમાં જીવન ખૂબ જ મુશ્કેલ હતું. સબક્કા એક અભણ હતો અને જૂની પે fashionીની સ્ત્રી જે માને છે કે સફેદ પેચો ખરાબ નસીબ લાવે છે અને ચેપી હતા. તેથી, તે અનુપમા સાથે અણગમો અને તેમ છતાં અનુપમાની સાથે વર્તે છે સાબક્કાને તેની બિમારીની પ્રકૃતિ સમજાવવા પ્રયત્નશીલ, તે નિષ્ફળ ગઈ તેણીને ખાતરી કરો.

દિવસો વીતી ગયા અને આણંદ તરફથી કોઈ જવાબ ન મળ્યો. રાત્રે, અનુપમા કરશે તેની બારી પાસે બેસો અને તારાઓ તરફ નજર નાખો, તેના પર આનંદની પ્રતિક્રિયા વિશે આશ્ચર્યચકિત પત્ર તે અસ્વસ્થ થઈ ગયો હશે; તેણીને સમજાયું કે તે માટે થોડો સમય લાગશે તેને જે બન્યું તેની સાથે આવવું. પરંતુ અનુપમાને વિશ્વાસ હતો તે જલ્દી જ તેને જવાબ આપશે.

પપન્નાએ અનુપમાને કહ્યું, 'તમારે દરરોજ મને પૂછવાની જરૂર નથી. હું જાણું છું કે તમે છો તમારા પતિના પત્રની રાહ જોવી. જે દિવસે મને મળશે, તે હું તમારી પાસે લઈ જઈશ. '

હમણાં સુધીમાં, ગામના દરેકને ખબર હતી કે અનુપમા પાસે સફેદ પેચ છે જેના કારણે તેના સાસરિયાઓએ તેને પાછો મોકલ્યો હતો, અને તે તેના પતિ પાસે નહોતી તેણીને લેખિત તેને લઈને અનેક અફવાઓ ઉઠી હતી. દુર્ભાવનાપૂર્ણ વાર્તાઓ, જે હતી ગામમાં ફેલાયેલી, અને અનુપમા, પણ સત્યનું એક નિશાન નથી

વ્હીસ્પરવાળી ગપસપ સાંભળવામાં મદદ કરશો નહીં. ગામલોકોએ સબકકાને તમામ પ્રકારના પૂછ્યા

તેના વિશે પ્રશ્નો.

'અનુપમા અહીં કેવી રીતે આવી? તે તહેવારની મોસમ નથી. . ' અથવા, 'અનુપમા છે કૌટુંબિક રીતે કે તે ઘરે આવી છે? ' અથવા, 'અમે કોઈને જોયું નથી તેણીના ઇનૌલ્સ 'કુટુંબ તમારી જગ્યાએ આવે છે.'

સબક્કા તેના જુઠ્ઠાણાઓ સાથે સંઘર્ષ કરશે. 'ઓહ, તે હમણાં જ અહીં આવી છે બદલો. તે થોડા મહિનામાં તેના પતિ સાથે જોડાવા ઇંગ્લેન્ડ જઈ રહી છે. '

આ બધા દ્વારા, બધાથી છુપાયેલા, અનુપમાના પગ પર સફેદ પેચ ફેલાવતા રહ્યા. તે જેટલું ફેલાય છે, તેટલું અનુપમાની આત્મા ડૂબી ગઈ. આ દવાઓ જે તેણી નિયમિતપણે લેતી હતી તેનો પેચ પર કોઈ અસર નહોતી. મહિનાઓ વીતી ગયા, અને હજી પણ આનંદ તરફથી કોઈ સમાચાર આવ્યા નથી. પહેલા અનુપમા પાસે હતી વિચાર્યું કે પત્ર ખોવાઈ ગયો છે અને આનંદને મળ્યો નથી. તેથી તેણે એક લખ્યું થોડા વધુ પત્રો, પરંતુ હજી સુધી કોઈ જવાબ મળ્યો નથી.

અંતે, પપન્ના અનુપમા માટે એક પત્ર પહોંચાડવા માટે ઘરેથી આવી હતી. તે દોડી ગઈ દરવાજો, પ્રસન્ન, આનંદ તેને ભૂલી ગયો ન હતો! તે સન્માન આપવા જઇ રહ્યો હતો તેમના લગ્ન સમયે તેણે જે વ્રત લીધા હતા.

પરંતુ જ્યારે તેણે સામાન્ય અંતર્દેશીય પત્ર જોયો ત્યારે અનુપમાની આશા ડૂબી ગઈ. તે સુમિત્રાના હતા. બહાદુરીથી તેના આંસુ ગળી જતા, તે અંદર ગયો અને ખોલ્યો પત્ર.

તે સારા સમાચાર વહન. સુમિત્રા લગ્ન કરી રહી હતી અને છોકરાનું નામ હતું હરિ પ્રસાદ. તે બોમ્બેમાં સેલ્સ એન્જિનિયર હતો અને સુમિત્રાએ તેનો આગ્રહ રાખ્યો હતો અનુપમા લગ્નમાં હાજરી આપે છે.

એક ક્ષણ માટે તે સુમિત્રાની ખુશીમાં પોતાની મુશ્કેલીઓ ભૂલી ગઈ. અને પછી તેને સમજાયું કે તે લગ્ન માટે જઈ શકતી નથી. તે ફક્ત આપશે લોકો તેના વિશે વાત કરવાની તક.

તેણીને એક દિવસ યાદ આવ્યો, જ્યારે તેણી અણધારી રીતે નીચે આવી ગઈ હતી સુમિત્રાનું ઘર. તેઓ સુમિત્રા અને તેના માટે જોડાણ નક્કી કરશે તેવી આશા રાખી રહ્યા હતા માતા અનુપમાને જોઈને ખૂબ જ પરેશાન થઈ ગઈ હતી. તેવું અનુપમા સાથે લાગ્યું ત્યાં સુમીને નકારી કા sureવાની ખાતરી હતી. તે પછી, તેની સુંદરતાએ તેને શ્રેષ્ઠ ધમકી આપી હતી મિત્રની ખુશી. હવે, તેની ત્વચાની સમસ્યાનો પ્રભાવ પડછાયા પર પડ્યો હતો સમારોહ, કારણ કે તેણીને ખાતરી હતી કે ત્યાંના કેટલાક રૂthodિવાદી લોકો કહેશે, 'કેમ શું તમે આ છોકરીને આવા શુભ પ્રસંગ માટે આમંત્રણ આપ્યું છે? '

અનુપમામાં આવી ડંખવાળા ટીકાઓનો સામનો કરવાની તાકાત નહોતી. સુમિ તેના માટે બહેન જેવી હોવા છતાં, તેણે લગ્નમાં ભાગ ન લેવાનું નક્કી કર્યું. પણ

પછીની રાત્રે, તેણે સુમિની ખુશી માટે પ્રાર્થના કરી: *તમારા પતિને એક માણસ થવા દો જે ફક્ત તમારા પર ખુશીઓ અને પ્રેમનો વરસાદ કરશે. તે છે સારી નથી છે એક સમજ પતિ કરતાં એક જે છે ફક્ત ઉદાર અને શ્રીમંત.*

લગ્ન એ એક જુગાર છે. પરિણામ શકતા નથી કરી આગાહી અગાઉથી. શોધવી અધિકાર મેચ છે એક બાબત ની તક. હું હતો કમનસીબ માં આ. મે તમને હોઈ વધુ ભાગ્યશાળી.

અનુપમા મ્યુઝ કરી. . .માસુનર અથવા પછી તેની બહેનો પણ લગ્ન કરીને જતાં દૂર તેમના પોતાના પરિવારો શરૂ કરવા માટે. તેમની સાથે શેર કરવા માટે તેમની પાસે એક સાથી હશે સુખ અને દુ ,ખ, અને તેઓ બાળકો હશે. પરંતુ તેણીની જિંદગી જેવી હશે કબ્રસ્તાન તરીકે મૌન. તેણીને આશ્ચર્ય થયું કે તે ક્યાં ખોટી ગઈ છે. તે શા માટે હતી સજા થઈ રહી છે? શું આ અગ્નિપરીક્ષાથી કોઈ બચ્યું ન હતું? જાણે તેવું લાગ્યું ભગવાન તેની પ્રાર્થના માટે બહેરા કાન ફેરવી હતી.

હજી આનંદ તરફથી કોઈ શબ્દ આવ્યો ન હતો.

શું તે, કદાચ, લખવા માટે ખૂબ અસ્વસ્થ હતો? અથવા, તેણે રાધાક્કાનો જવાબ મોકલ્યો હતો સરનામું? શું તેણીએ રાધકકાને તેના બધા પત્રો ગામ તરફ રીડાયરેક્ટ કરવા કહેવું જોઈએ? ના, તે નિરર્થક કસરત હશે. પરંતુ તે પછી તેણીને તેના પત્રોમાં તે યાદ આવ્યું આનંદે તે પરબીડિયાના પાછળના ભાગમાં સાચો વળતર સરનામું લખ્યું હતું. તે ડો. દેસાઇ વિશે વિચાર્યું કે જેઓ તેઓને સાથે લાવ્યા હતા. જોકે હવે તે અંદર હતો દિલ્હી તે ચોક્કસ જાણતો હશે કે આનંદ ક્યાં છે અને તે શું કરી રહ્યો છે. શું તેણીએ પોતાને માટે ત્રીજા વ્યક્તિને પૂછવાના અપમાનને આધીન થવું જોઈએ પતિનું સરનામું? અનુપમા સારી રીતે જાણતી હતી કે વચ્ચેના સંબંધો પતિ અને પત્ની એકદમ ખાનગી હતા. પરંતુ હવે, સંજોગો હતા તેને મદદ માટે કોઈ બહારના વ્યક્તિને પૂછવા દબાણ કર્યું. અનુપમાએ તેની શંકાઓ બાજુ પર મૂકી અને લખ્યું દેસાઇને ડો.

મોડી સાંજે, અનુપમા ઘરે એકલી હતી ત્યારે પટકાયો હતો દરવાજા. સાબક્કા મંદિર ગયો હતો, તેના પિતા બજાર ગયા હતા, અને તેની બહેનો કોઈ કાર્યમાં ભાગ લેવા પડોશીના ઘરે હતી. અનુપમા હતી ફક્ત એટલું જ જાગૃત છે કે શુભ પ્રસંગો પર તેણીનું હવે સ્વાગત નથી, અને લોકોએ તેને આમંત્રણ આપ્યું હતું ત્યારે પણ તેણી ક્યાંય જવાની ના પાડી હતી.

જ્યારે અનુપમાએ દરવાજો ખોલ્યો, ત્યારે તેણે બહાર બે માણસો standingભા જોયા. તેઓ અનુપમાને ઉપર અને નીચે જોયું, જાણે તેણી તેની તપાસ કરી રહી હોય, અને તેને લાગ્યું અત્યંત અસ્વસ્થતા. 'મહેરબાની કરીને અંદર આવો. અપ્પા કોઈપણ પાછા આવશે 'હવે મીનીટ,' તેણે કહ્યું, અને તેઓને પીવા માટે થોડું પાણી લાવ્યા.

બંનેમાંથી મોટાએ તેને પૂછ્યું, 'તમે મોટી દીકરી છો?'

'હા,' તેણીએ જવાબ આપ્યો. જ્યારે અજાણ્યા લોકોએ આગળ કશું કહ્યું નહીં, ત્યારે તે ગઈ રસોડામાં.

જ્યારે સબક્કા ઘરે પાછો ગયો અને મુલાકાતીઓને જોયો, ત્યારે તેણી દૃષ્ટિથી ઉત્સાહિત થઈ. તે અંદર ગઈ અને અનુપમાને પૂછ્યું, 'તમે તેમને શું ઓફર કર્યું? શું તમે જાણો છો તેઓ કોણ છે? તેઓ આપણા નંદાના ભાવિ સાસરામાં છે! ' તે ખુશીથી ઉતાવળ કરી

તેમના માટે કેટલાક નાસ્તા તૈયાર કરવા માટે દૂર.
અનુપમા તેના ઓરડામાં સરકી ગઈ, તે જાણીને કે સબકકા નહીં માંગે તેના મહેમાનોની આસપાસ.
શમન્ના થોડી મિનિટો પછી નંદા અને વસુધા સાથે જોડીને પહોંચી. નંદા શાંતિથી રસોડામાં તેની માતાની મદદ કરવા ગયા.
'મને માફ કરશો કે હું તમને ઘરેથી નહોતી આવતો કે તમને યોગ્ય રીતે પ્રાપ્ત કરી શકું. અમે તમને ઓળખતા નહોતા આજે આવી રહ્યા હતા. કૃપા કરીને આજે રાત્રે અમારી સાથે રહો. હું તમને પહેલાં મળવા માંગતો હતો અને લગ્નની તારીખને ઠીક કરો, પરંતુ કેટલીક સમસ્યાઓ આવી અને હું પકડ્યો. તમારી પાસે — ચા અથવા કોફી શું હશે? '
વૃદ્ધે તેને રોકવાનો ઇશારો કર્યો. બીજી વ્યક્તિ જે તેનો ભાઈ હતો કહ્યું, 'માસ્ટરજી, અમે હમણાંથી પડોશમાં હોઈએ છીએ, તેથી અમે જોવા આવ્યા તમે. આપણે જલ્દીથી પાછા જવું પડે તેમ હોવાથી અમે રાત્રિભોજન માટે રહી શકતા નથી. '
તેઓએ ચા પીધી અને શમન્ના તેઓની સાથે બસ-સ્ટોપ પર ગયા.
સબકકાએ પછીના કેટલાક દિવસો પુત્રીના લગ્નની તૈયારીમાં ગાળ્યા. તેણીના અનુપમાના લગ્ન માટે જે કંઇપણ કરવાની જરૂર છે તેનો માનક પ્રતિસાદ હંમેશાં હોત, 'તે આપણી પહોંચની બહાર છે.' પરંતુ નંદાના લગ્ન માટે, તેણી નહોતી કોઈપણ ખર્ચ બાકી. અનુપમાએ નિસાસો નાખ્યો. તેણીને એક પતિ મળ્યો હતો જે દૂર હતો કંઈપણ ઉપર તેણી માટે મહત્વાકાંક્ષી હતી. પરંતુ તે તેની પહોંચથી સરકી ગયો હતો.

થોડા દિવસો પછી, પપન્ના બે પત્રો લાવ્યા, એક અનુપમા માટે અને બીજું શમન્ના માટે. ડ Des. દેસાઇએ તેમને કહેવા માટે લખ્યું હતું કે તે ઈંગ્લેન્ડ ગયો હતો પાછલા મહિને, અને ત્યાં આનંદને મળ્યો હતો. જ્યારે અનુપમાએ સરનામું જોતાં ડો દેસાઈએ આપી હતી, તે ચોંકી ગઈ. તે તે જ સરનામું હતું જેનો તેણી પાસે હતો તેના બધા પત્રો લખ્યા. આનો પ્રભાવ પણ સ્પષ્ટ હતો — આનંદની પાસે હોવી જ જોઇએ તેણીના પત્રો પ્રાપ્ત થયા પરંતુ જવાબ ન આપવાનું પસંદ કર્યું છે.
અનુપમા તેના પિતા શું કરે છે તે જોવા તરફ વળ્યા. શમન્ના પડી ભાંગી હતી તેમને મળેલ પત્ર વાંચ્યા પછી. અનુપમાને આશ્ચર્ય થયું કે આ શું પત્ર છે તેણીને થોડું પાણી લેવા દોડી ગઈ.

પત્ર નંદાના સંભવિત સાસરિયાઓનો હતો.

અમે હતી સાંભળ્યું એક અફવા કે તમારા મોટા પુત્રી છે leukoderma અને કારણ કે ના કે તેના પતિ તેને છોડી ગયો છે. અમે હતી ન માને તે અને હતી આવે માટે જુઓ માટે જાતને. અમે હવે ખબર છે કે તે હતી માત્ર એક અફવા છે પરંતુ એક હકીકત. અમે નથી નથી માંગો છો એક પુત્રી ઈન કાયદો જેની બહેન છે સફેદ પેચો. કારણ કે તમે છે વાકેફ અવર્સ છે એક ખૂબ જ રૂઢિચુસ્ત કુટુંબ અને કોઈએ કરશે સ્વીકારી આ જોડાણ. . .કદાચ આ જોડાણ કરી છે ન મળ્યા સાથે ભગવાન બ્રહ્મા માતાનો મંજૂરી.

કૃપા કરીને કરી શકતા નથી ગેરસમજ આપણને પરંતુ અમે કરી રહ્યા ફરજ પડી માટે કૉલ બંધ લગ્ન.

આ સમાચાર બધાને આંચકો લાગ્યો અને અનુપમાએ માથું ઝુકાવ્યું
શરમ. ના અવાજથી ઘર માં પલટાયેલી ભયંકર સિલેન્સ તૂટી ગઈ હતી
નણંદના સૂઈ ગયા. સબ્ક્કાનો ગુસ્સો જ્વાળામુખીની જેમ ફૂટી ગયો; જો તેણી પાસે હોત
શિવની ત્રીજી આંખની શક્તિ, અનુપમા રાઈ થઈ ગઈ હોત.

'તેણીના કારણે જ તેઓ લગ્નને રદ કરવા માગે છે. કોઈ અર્થ નથી
આ વિશે રડવું; તમારે જવું પડશે અને તેમને જાણ કરવી પડશે કે અનુપમા અને નંદા છે
સાવકી બહેનો, વાસ્તવિક બહેનો નહીં. તેમને કહો કે અનુપમાને આ દુ inherખ વારસામાં મળી છે
તેની માતા પાસેથી, અને તેમને ખાતરી કરો કે તેઓને કોઈ ચિંતા કરવાની જરૂર નથી
નંદા. '

અનુપમાને ખબર હતી કે સબકકાએ તેની માતા વિશે જે કહ્યું હતું તે સાચું નથી.
પરંતુ જો કોઈ નિર્દોષ જૂઠાણું નંદને લગ્ન કરવામાં મદદ કરી શકે, તો તેને વાંધો નહીં.
અનુપમા નણ્ડને કારણે તેની પીડા સહન કરી શકે તેમ નહોતી. તેણે નીચામાં કહ્યું
અવાજ, 'અપ્પા, કૃપા કરીને તેણીએ કહ્યું તેમ કરો. જો તમે તે કરીને જોડાણને પુનર્જીવિત કરી શકો,
મારાથી વધુ સુખી કોઈ નહીં હોય. '

શમન્ના નિરાશાથી ભરેલી હતી, પરંતુ તે પછીના સવારે જવાની સંમતિ આપી.
આખો દિવસ ઘરની નર્વસ અપેક્ષાની સ્થિતિમાં હતો. શમન્ના પાછો ફર્યો
સાંજે, ડાઉનકાસ્ટ જોઈ. તેઓએ તેમને નિખાલસ રીતે કહ્યું હતું, 'તમે કહો છો
આ કારણ કે તે તમને અનુકૂળ છે, પરંતુ અમે અમારા પુત્રની સાથે કોઈ તકો લેવાની ઇચ્છા રાખતા નથી
ભવિષ્ય આપણે હંમેશાં વધુ સારું જોડાણ મેળવી શકીએ છીએ. '

નંદાના લગ્ન રદ કરવામાં આવ્યા હતા, અને અનુપમાને આ માટે દોષી ઠેરવવામાં આવ્યા હતા
કમનસીબી. આ વખતે અનુપમા રડી નહીં — આંસુઓ બાકી નહોતા
તેની અંદર.

શમન્નાને રાતોરાત વય લાગતો હતો; તે પહેલા કરતા પણ શાંત થઈ ગયો. ભાગ્ય
તેની સામે કાવતરું ઘડી રહ્યું હતું, હવેથી તેમના જીવનમાં કંઇપણ બરાબર નથી. ના અંત સુધીમાં
મહિનામાં, તેઓ બીજા ગામમાં સ્થાનાંતરિત થયા હતા, તેમના કરતા વિપરીત નહીં
રહે છે. ઘટનાઓના આ વળાંકથી પ્રોત્સાહિત, શમન્ના અને તેના પરિવાર જલ્દીથી
નવા ગામમાં સ્થાયી થયા.

અનુપમા તેના પિતાના ઘરે પરત ફર્યાને એક વર્ષ થઈ ગયું હતું. પહેલાં
નવા ગામમાં જતા, અનુપમાએ પપન્નાને પોતાનું નવું સરનામું આપ્યું, અને
તેને વિનંતી કરી કે તેના પત્રોને તાત્કાલિક રીડાયરેક્ટ કરો. ભલે તે ભાનમાં આવી ગઈ હોય
નહિંતર, તેણીને હજી પણ આશા હતી કે આનંદ એક દિવસ તેના માટે આવશે. ત્યારથી
શમન્ના ગામમાં નવી હતી, કોઈ પણ તેની પાસે ખાનગી માટે સંપર્ક કરતો ન હતો
ટ્યુશન્સ હજુ સુધી. જિંદગી એક સંઘર્ષ બની ગઈ હતી, અને સબક્કાએ તેની બધી હતાશાઓનો ભોગ લીધો
અને અનુપમા ઉપર ગુસ્સો. 'તમારા સાસરાવાળા ધનિક છે. શા માટે તેઓ કેટલાક મોકલી શકતા નથી
તમારા જાળવણી માટે દર મહિને પૈસા? તમે હોત તો સારું થાત
અહીં આવીને અમારા બોજોમાં ઉમેરો કરવાને બદલે તેમની સાથે રહ્યા. '

પરંતુ અનુપમા પોતાને પૂછીને પોતાનું અપમાન કરવા લાવી શક્યું નહીં
પૈસા માટે સાસરિયાઓ. સાબક્કા નિશ્ચિતપણે માને છે કે તેઓ જે કંઇ ખર્ચ કરશે
અનુપમા એક સાવ કચરો હતો; તેણે અનુપમાને એ હકીકત માનવાની ના પાડી
દિવસભર ઘરના કામમાં મદદ કરી.

અનુપમાએ એક શિક્ષક તરીકેની નોકરી લેવાની ઇચ્છા કરી હતી, પરંતુ તે માટે તેને એક શિક્ષકની જરૂર હતી
બી.એડ્. ડિગ્રી. તેથી તેણે શહેરમાં જવાનો સંકલ્પ કર્યો - ત્યાંથી તે આપવાનું શરૂ કરશે
ટ્યુશન્સ, અને વધુ અભ્યાસ કરવા માટે પૂરતી કમાણી.

જો તે ક collegeલેજમાં હતી ત્યારે જ તેણીએ ત્વચા રોગનો કરાર કર્યો હતો, તો પછી
આનંદે તેની સાથે લગ્ન કર્યા ન હોત અને તેણીએ બધું ગુમાવ્યું ન હોત. તે
તેણીના શિક્ષણને ચાલુ રાખી શક્યા હોત અને નોકરી લઈ શક્યા હોત, બધા વિચારોને એક બાજુ રાખ્યા હતા
તેના બદલે તેના કુટુંબ પર બોજો બનવાને બદલે લગ્ન.

નાના સફેદ પેચે તેની કારકિર્દી તેમજ તેના લગ્નને પણ બગાડ્યા હતા.

એક વિદ્યાર્થી તરીકે, તે હંમેશાં એવા નાટકોમાં અભિનય કરતી હતી જેનો અંત ખુશ હતો. તે
સુમિત્રાને કહેશે, 'મારે દુ: ખદ નાયિકા, સુમી નહીં ભજવવી. હું ઇચ્છું છું
પ્રેક્ષકોને આનંદ, આનંદ, જાદુઈ પરિવર્તન બતાવો જે પ્રેમ કરે છે અને
સુંદરતા લાવી શકે છે. હું સુખી અંતમાં માનું છું! '

પરંતુ વાસ્તવિક જીવન જુદી સાબિત થઈ હતી - તે તે મુશ્કેલ રીતે શીખતી હતી
જીવન હંમેશાં સુખનો ફુવારો નહીં, પણ દુ ratherખ અને દુ: ખનું મિશ્રણ હોય છે.
તેના જીવનનું નાટક ફક્ત શરૂ થયું હતું, અને તેને જોવા સિવાય તેની પાસે કોઈ વિકલ્પ નહોતો
અંત સુધી.

સુમિત્રા તેના લગ્ન પછી બોમ્બે જઇ ગઈ હતી. તે અનુપમા વિશે જાણતી હતી
સમસ્યા અને તેના એક પત્રમાં તેણે લખ્યું,

પ્રિય અનુ,

*હું જાણું છું તમે છે અત્યંત દુ: ખી ત્યાં અને હું માંગો તમે કરવા આવે અને રોકાણ સાથે અમને મદદ બોમ્બે
માટે કેટલાક સમય. તેના બદલે ઓફ બેઠક પર ઘર અને પીલાં પર તમારા ભાવિ માં કે ગામ આવે માટે
આ મેગા સિટી. હું છું ખાતરી કરો કે તમે કરશે વિચાર એક નોકરી; પણ હું એક મળી ! હું છે ચર્ચા આ સાથે હરિ; તેથી
તમારે ચિંતા કરવાની જરૂર નથી . માણો હિંમત અને નથી નથી ગુમાવી તમારા ધીરજ.*

પ્રેમ, સુમી.

કરો છો ગુમાવી તમારા ધીરજ, સુમી લખ્યું હતું, પરંતુ કેવી રીતે કરી શકે છે અનુપમા ગુમાવી નથી
તેણીની ધૈર્ય જ્યારે તેની આસપાસના દરેક લોકો તેની સાથે આવા તિરસ્કાર સાથે વર્તે? આ
ફક્ત તે જ તેણી તેના નિરાશાને તેનાથી ભરાઈ રહી હતી તે હતી
ક્યારેય આપ્યા વિના તેના તમામ દુર્ભાગ્યને દૂર કરવાનો સંકલ્પ.

સાવંત્રી, સ્કૂલ આયહ, દરરોજ શાળાની ચાવી છોડી દેતી
શમન્નાનું ઘર. એક સાંજે, તે અનુપમાને એક બાજુ લઈ ગઈ અને કહ્યું, 'હું કરી શકું?

તમને કંઈક સૂચવે છે? '
'શું?'
'આપણા ગામની દેવી ખૂબ શક્તિશાળી છે. તે ક્યારેય નિષ્ઠાવાન ભક્તને નકારે છે
પ્રાર્થના. જો તમે રોજ સવારે એકવીસ માટે સફેદ ફૂલોથી તેની પૂજા કરો છો
દિવસો તમારો રોગ અદૃશ્ય થઈ જશે. '

'સાવંત્રી, મેં વિવિધ દેવી-દેવતાઓને વિવિધ મંદિરોમાં પ્રાર્થના કરી છે. હું
દરગાહો અને ચર્ચોમાં ગયા છે, પરંતુ મને કંઈ મદદ કરી નથી. '

સાવંત્રીએ મંતવ્યો, 'આ એક અલગ દેવી છે. તમે કેમ પ્રયત્ન કરી શકતા નથી? '

અનુપમા ચૂપ રહી. લોકોએ તેની હાલત માટે સૂચવેલ ઉપાય હોવા છતાં
દરેક સમયે અને પછી, તે શાંતિથી અને અવિચારી રીતે ફેલાતું હતું.

શમન્ના અને સબક્કા નંદના ભવિષ્ય વિશે ચર્ચા કરી રહ્યા હતા. 'જો તમે ચાલુ રાખો
તે વિશે કંઇ કરવાથી, મારી પુત્રીઓ અપરિણીત મૃત્યુ પામશે. તમે કેમ પ્રયાસ નથી કરી રહ્યા
તેમના માટે પતિ શોધવા માટે? ' સબક્કાએ તેના પતિને વિનંતી કરી.

'કોણ કહે છે કે હું પ્રયત્ન કરી રહ્યો નથી? હું વિશ્વનાથના પરિવારને ચાર વાર મળ્યો છું
પહેલેથી જ. તેઓએ કહ્યું કે તેઓ અમને છે કે કેમ તે થોડા દિવસોમાં જ જણાવી દેશે
મહાગઠબંધનને આગળ વધારવામાં રુચિ છે, પણ મારે હજી તેમની પાસેથી સાંભળવું બાકી છે. '

'કુલકર્ણીના પરિવારનું શું?'

'તેઓ વિશ્વનાથથી પણ ખરાબ છે. તેઓએ મને તરત જ કહ્યું કે તેઓ
જાણતા હતા કે શા માટે અગાઉની સગાઈ તૂટી ગઈ હતી અને તેઓ ઇચ્છતા નથી
અમારા પરિવાર સાથે જોડાણ. '

'આ બધું અનુપમાને લીધે જ થયું છે,' સબકાકાએ ભડક્યું.

શામન્ના તેને પથરાયેલી બધી મુશ્કેલીઓથી કંટાળી ગઈ હતી. તેણે એક વેદનામાં કહ્યું
અવાજ, 'મારે શા માટે પિતા છોકરીઓ હતી? તેઓ મારી આસપાસ મિલસ્ટોન બની ગયા છે

ગરદન. અનુને ઘરે કેમ પાછો ફર્યો ત્યારથી મારી ચિંતાઓ બમણી થઈ ગઈ છે
અહીં રહી? હું જલ્દીથી નિવૃત્ત થવાની છું; હું આપણા બધાને કેવી રીતે રોકી શકું? '

શમન્નાના શબ્દોએ અનુપમાના હૃદયને ગરમ સ્કીવરની જેમ વીંધ્યું હતું. તે
સતત તેના પિતાનો ભાર ઓછો કરવાની રીત શોધવાનો પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ તેનો કોઈ ફાયદો થયો નહીં. તે
ક્યારેક તેના પગની નીચેની જમીન ખુલીને તેને ગળી જાય તેવી ઇચ્છા કરે છે.
પરંતુ તે સીતા નહોતી, પૃથ્વીમાંથી જન્મેલી, તેને ફરીથી તેના ગણોમાં લઈ જવા માટે; તે હતી
ગરીબ શાળા શિક્ષકની સામાન્ય પુત્રી.

તેના માટે એક જ વિકલ્પ બચ્યો હતો. તે ભગવાનને એક છેલ્લી વાર પ્રાર્થના કરશે
સાવંત્રીએ સૂચવ્યું હતું તેમ ગામની દેવી. તેમણે અસંખ્ય વિશે વિચાર્યું
તેણીએ મુલાકાત લીધેલા મંદિરો, અનેક પ્રકારની દવાઓનો તેમણે પ્રયાસ કર્યો હતો, સંતો તેણી

માટે પ્રાર્થના કરી હતી, અને તેણે જે વ્રત લીધું હતું. ગામની દેવી એક હોત
તેને મટાડવા માટે? તેણીને ખબર ન હતી, પરંતુ તે એક ઉપાય માટે એટલી ભયાવહ હતી કે તે હતી કંઈપણ અજમાવવા માટે તૈયાર. બીજે દિવસે સવારે, તે વહેલી upભી થઈ, સ્નાન કરી અને મંદિરમાં તેની મુલાકાત માટે સફેદ ફૂલો એકત્રિત કર્યા.

તેના વાળને કાંસકો કરતી વખતે, અનુપમાએ અરીસામાં જોયું અને તેનાથી કંટાળી ગઈ આંચકો તેના હાથ પર એક નાનો સફેદ પેચો દેખાયો હતો. તે માટે મૃત્યુ ઘૂંટણિયું હતું તેના સુખ; તેણીએ ઇલાજની બધી આશાઓ છોડી દેવી જોઈએ તેવું નિશાની. તેણીને લાગ્યું કે જાણે તેણે ચોરને ઘરમાં ચોરી કરીને પકડ્યો હતો. પેચો ફેલાય ઝડપથી તેના બાકીના શરીર પર. . .અને તેની સાસુના ઘરના દરવાજા કાયમ માટે બંધ રહેશે.

આંસુએ તેના દ્રષ્ટિને અસ્પષ્ટ કરી દીધી, કેમ કે તેના હૃદયમાં દુ: ખ છવાયું હતું. શું વાત હતી હવે મંદિર માં જવું છે? તેણે રડવાનું શરૂ કર્યું, પરંતુ ત્યાં કોઈ આત્મા ન હતો તેણીને આશ્વાસન આપો. તે લાંબા અને મુશ્કેલ રસ્તા પર એકલા મુસાફરી જેવી હતી.

અનુપમાએ તેના પિતાને હલાવતા સાંભળ્યા. તેણી નહોતી ઇચ્છતી કે તે જાણ કરે કે તેણી હતી રડતી હતી, તેથી તેણીએ જે ફૂલો ખેંચ્યાં હતાં તે લઈ લીધાં અને ચૂપચાપ બહાર નીકળી ગયા ઘર.

ગામની દેવીનું મંદિર બે ટેકરીની ટોચ પર હતું ઘરથી કિલોમીટર. સવારના તે સમયે, ફક્ત લોકો જ બહાર હતા ભક્તો જે મંદિર જતા હતા. થાકી ગયા, અનુપમા ધીરે ધીરે કરી તેના માર્ગ ઉપર, તેના આસપાસનાથી સંપૂર્ણ અજાણ. તે થોડો સમય હતો તેણીએ તેણીની આગળ બે મહિલાઓને ચાલતા જોયું. તેઓ આમ બોલતા હતા મોટેથી કે અનુપમા તેમને કોઈ મુશ્કેલી વિના સાંભળી શકે.

'શારદા, તમે આ વ્રત કેમ લીધું?' વૃદ્ધ મહિલાએ તેના સાથીને પૂછ્યું.

'મારા પતિને officeફિસમાં થોડી સમસ્યાઓ હતી. તેનો બોસ ખૂબ કડક છે અને ઇચ્છે છે તેને ટ્રાન્સફર કરો. કોઈએ મને કહ્યું કે જો હું દેવીને પ્રાર્થના કરું છું અને તેને એ સાડી, ટ્રાન્સફર રદ થશે. '

'ઓહ, હું ક્યારેય જાણતો નહોતો કે દેવી એટલી શક્તિશાળી છે.'

તેની હાલની અસ્વસ્થતામાં પણ અનુપમા કડક હાસ્યથી સ્મિત આપી. કરી શકે છે દેવી દરેકની ઇચ્છાઓને સંતોષે છે - તેના સફેદ પેચો મટાડવો, ટ્રાન્સફર રદ કરો, નિ: સંતાનને બાળકો આપો, અને બીજું શું ખબર? કેવી રીતે દેવી શકે આવી અનંત ઇચ્છાઓ પૂરી કરવી?

વાતચીત આગળ વધી.

'ઇન્દિરા, માર્ગ દ્વારા, તમે મને ક્યારેય લગ્ન વિશે કશું કહ્યું નહીં.'

'ઓહ, તે કલ્પિત હતું. ગિરિજા જાતે દેવી લક્ષ્મીની જેમ દેખાતા હતા. અને વરરાજા. . તે ખૂબ જ ઉદાર છે! તે તેની officeફિસમાં ખૂબ જ ઉચ્ચ પદ પર કામ કરે છે. રાધાક્કને ખરેખર આશીર્વાદ છે, પણ એક વસ્તુ માટે. '

'તેમને લક્ષ્મીના આશીર્વાદ છે. તેઓને કઈ સમસ્યાઓ થઈ શકે છે?'

'જીવન કદી પરિપૂર્ણ નથી, શારદા. ભગવાન દરેકને તેમના દુ:ખનો ભાગ આપે છે, અન્યથા તેઓ તેમના વિશે વિચારવાનું બંધ કરી દેશે. રાધાક્કના કિસ્સામાં તે તેનો પુત્ર છે, આનંદ. '

આનંદનું નામ સાંભળીને અનુપમાની શ્વાસ પકડી અને એક ક્ષણ માટે, તેણી પોતાની ચિંતાઓ ભૂલી ગઈ કારણ કે તે વૃદ્ધ મહિલાની ચાલુ રહેવાની રાહ જોતી હતી.

'એવું લાગે છે કે તે ખૂબ જ ગરીબ પરંતુ સુંદર છોકરી સાથે પ્રેમમાં પડી ગયો છે અને તેના લગ્ન કર્યા છે.'

'તમે તેને જોયો છે?'

'ના. ઘરે લગ્નની સમસ્યા હોવાથી હું લગ્ન માટે ન જઇ શક્યો. તે લાગે છે કે આનંદને તે છોકરી એટલી ગમી ગઈ કે તેના પિતાએ તેનો લાભ લીધો, અને રાધાકકાએ પોતાના ખર્ચે લગ્ન પ્રદર્શન કરવા પડ્યા હતા. '

'છોકરીના પરિવાર માટે કેટલું ભાગ્યશાળી છે!' યુવાન સ્ત્રી sneered.

'વાર્તા ત્યાં પૂરી થતી નથી. છોકરી પાસે સફેદ પેચો હતો, જે તેની પાસે હતો દરેકથી છુપાયેલ. રાધકકાને ખબર પડી તે ક્ષણે, તેણે દીકરીને મોકલી- સાસરામાં પેકિંગ. હવે તે આનંદ માટે નવી દુલ્હનની શોધ કરી રહી છે. '

'તે તે માટે સંમત છે?'

'અલબત્ત. નહીં તો રાધાક્ક કેમ કન્યાની શોધ કરશે? પ્રથમ વખત, તેઓ ઘરે અજાણ્યા કુટુંબની કન્યા લાવ્યા, અને જુઓ શું થયું. તે ફરીથી છેતરાઈ જવા માંગતી નથી. તેથી, આ સમયે, તે એકની શોધમાં છે તેના પોતાના વર્તુળમાં જોડાણ. '

અનુપમા ચોંકી ગઈ. તે ક્ષણ સુધી, તેના એક ભાગને ખાતરી હતી કે આનંદ હજી પણ તેને પ્રેમ કરતો હતો અને તેણીને તે ન લખવાના સારા કારણો હતા. હકીકત માં તો તેણે ફરીથી લગ્ન કરવા માટે સંમતિ આપી હતી એટલે કે તેણી તેને રાગની જેમ છોડી દેવા માટે તૈયાર હતી અને તેના જીવન સાથે આગળ વધો. તેથી, જ્યારે તેમણે 'ત્યાં સુધી સાથે રહેવાની વાત કરી હતી મૃત્યુ અમને ભાગ પાડે છે 'તેમના શબ્દો કોઈ સત્ય ધરાવે છે. અનુપમાએ ઘણી ભૂમિકાઓ નિબંધિત કરી હતી સ્ટેજ પર — સંયુક્ત, વસાવદત્ત, નૂરજહાં અને અસંખ્ય અન્ય. તે કરશે પાત્રોમાં એટલા ડૂબી જાઓ કે, નાટકો યોજાયા પછી, તેણી હજી પણ સંવાદો યાદ હશે. પરંતુ આનંદ, જે ક્યારેય સ્ટેજ પર ન હતો, વાસ્તવિક જીવનમાં તેને વટાવી ગઈ હતી! આનંદ ડ doctorક્ટર હતો; તે વિશે વધુ જાણતા હતા મોટા ભાગના લોકો કરતાં 'રોગ'. તો પછી તે શા માટે આવી રીતે વર્તે છે? શું જો તેની માતા અથવા તેની બહેન કોઈ દુ્ખનો શિકાર થઈ ગઈ હોત તો? તેણે તેણીની જેમ તેણીનો નાશ કર્યો હોત? તે કદાચ હશે તેમની સાથે સહાનુભૂતિ અનુભવી અને તેમની સંભાળ લીધી, પરંતુ જ્યારે તે તેની પોતાની પત્ની હતી, જે સ્ત્રીને તેણે પ્રેમ કરવાનો દાવો કર્યો હતો, તેણે તેણીનો ત્યાગ કર્યો હતો. નિયમો હતા ભિન્ન. . .અને સમાજ તેની વર્તણૂક પર સવાલ ઉઠાવશે નહીં. પરંતુ તે પછી, તેનો પરિવાર આ જેવી સમસ્યા ક્યારેય અનુભવી ન હતી; તેઓનો અર્થ જાણતો ન હતો

દુ sufferingખ કે ગરીબી, તેઓ મુશ્કેલીઓ, દુ sorrowખ અને ની કલ્પના કરી શક્યા નહીં
તેની સ્થિતિમાં કોઈની નિરાશા.

શારદાના અવાજથી અનુપમા તેના વિચારોથી મશ્કરી થઈ ગઈ.

'પણ શું તેણે તેની પહેલી પત્નીને છૂટાછેડા આપી દીધા છે?'

'ઓહ, તેઓ છેલ્લા ત્રણ વર્ષથી છૂટા થયા છે. તે કોઈ સમસ્યા નથી. તે ગરીબ પરિવારમાંથી છે. રાધાક્ક તેને થોડા પૈસા ચૂકવશે, અને તે હશે બાબતનો અંત. તેણીને ટેકો આપવા માટે કોઈ નથી, તેથી તેણીમાં હિંમત નહીં હોય તેના સાસરિયાઓ સામે લડવા માટે. જ્યારે યુવતીનો પતિ તેની ચિંતા કરતો નથી, તો કેમ બીજા કોઈની કાળજી લેવી જોઈએ? શારદા, તને કોઈ સારી છોકરીની ખબર છે? '

'હું કોઈને ઓળખતો નથી. આ ઉપરાંત, મેં સાંભળ્યું છે કે રાધાક્ક ખૂબ હોઈ શકે છે પ્રબળ, તેથી હું કોઈની ભલામણ કરવા માંગતો નથી. અને, છેવટે, આ હશે બીજા લગ્ન. બાય ધ વે, આનંદ કેવી રીતે જોશે? '

'ઓહ, તે આવા ઉદાર છોકરો છે, પરંતુ દેખીતી રીતે ખૂબ જ કમનસીબ છે. માટે માફ કરશો તેને. તે તેની બહેનનાં લગ્ન માટે આવ્યો છે અને ટૂંક સમયમાં પાછો ફરશે. '

આનંદ ભારત આવ્યો હતો પણ તેણે સંપર્ક કરવાની તસ્દી લીધી નહોતી! કેવી રીતે તે આટલો નિર્દય રહ્યો છે? અનુપમાને અચાનક ખૂબ થાક અને તેના પગથિયા અનુભવાયા પથરાયેલું. તે બે દિમાગમાં હતી - તેણીએ મંદિરમાં જઈને તેને પ્રસાદ આપવો જોઈએ પ્રાર્થના, અથવા માત્ર ઘરે પાછા? દેવી હવે તેના માટે કંઇ કરી શકે?

પૃષ્ઠ 69

સૂર્ય પર્વતની પાછળ ઉગ્યો અને તેની ગરમ કિરણો ધુમ્મસને વિખેરવા લાગી, અનુપમાએ તેના વિચારો તેના ભવિષ્ય તરફ વળ્યા. ખરેખર પ્રેમ કરનાર કોઈ નહોતું તેના માટે તેણીને પરેશાન કરવા માટે પૂરતું છે.

એક નાનપણની યુવતી તરીકે તે ક્યારેય તેની માતાના સ્નેહને જાણતી ન હતી. તેના પિતા, જે આત્મવિશ્વાસ નહોતો, તેની બીજી પત્નીના હાથમાં કઠપૂતળી હતી. ફક્ત તેના દાદી તેને પ્રેમ કરતા હતા, પરંતુ તેમના મૃત્યુ પછી અનુપમા અનિચ્છનીય રીતે મોટી થઈ ગઈ હતી. આનંદને મળવાથી તેના જીવનમાં ફરીથી આનંદ થયો. તેણીએ વિચાર્યું કે તેણે બધાને વરસાદ કર્યો છે તેના પર તેના પ્રેમ, અને તે પણ બદલામાં તેને પ્રેમ કરી હતી.

તેને અચાનક સમજાયું કે તે પહાડની ટોચ પર પહોંચી ગઈ છે. આખું તેના નીચે ગામ ફેલાયેલું. મંદિરની નજીક એક ledડાને નજરઅંદાજ કરતો એક કાંટો હતો ખીણ. જો ત્યાંથી કોઈ કૂદી પડે, તો તે મરી જશે. મંદિર લોકોને ત્યાં ન જવાની ચેતવણી આપતા અધિકારીઓએ એક બોર્ડ લટકાવ્યું હતું.

અનુપમા મંદિરની બહાર પથ્થર પર બેસી ગઈ. તેણે શું જોવું પડ્યું આગળ? કાંઈ નહીં! તે જીવે ત્યાં સુધી તેને સેંકડો સામનો કરવો પડતો સમસ્યાઓ; અને તેણી તેના પિતા પર ભારણ અને તેની બહેનો માટે નિષેધ હશે. સબક્કાની તાનાઓ ફક્ત તેના દુ .ખમાં વધારો કરશે. અનુપમા એક જ જોઈ શકતી તેની બધી સમસ્યાઓ હલ કરવાની રીત. તે નજરે જોતી હતી - તે માત્ર થોડા પગથિયાં જ હતી દૂર, અને મૃત્યુ રાહ જોઈ રહ્યું હતું. હવે જેની જરૂર હતી તે થોડી હિંમત-પછીની હતી

બધા, તેણી માટે શું જીવવું હતું? તેણીએ તેના વિશે જેટલું વિચાર્યું, વધુ અપીલ કરતું લાગે છે. તે કલ્પના કરી શકે કે લોકો શું કહેશે. 'ઓહ, ગરીબ અનુપમા, તેની પાસે સફેદ પેચ હતો, તેથી તેણે પોતાને મારી નાખ્યો. ' અથવા, 'કમનસીબ છોકરી ડુંગર પરથી સરકી ગયો. ' અથવા, 'ગરીબ છોકરી, તેના પતિએ તેને નકારી કા else્યો, બીજું શું કરી શકે તે કરે છે? ' અથવા, 'તેનો પતિ તેને છોડીને ગયો. તેણીને કોઈ અફેર હોવું જોઈએ અને તેમાં પ્રવેશ કરવો જ જોઇએ મુશ્કેલી. જેથી તેણે આત્મહત્યા કરી લીધી હતી. કેવી શરમજનક છે! '

પરંતુ તેણી એકવાર મરી ગઈ પછી તેનાથી કેવી ફરક પડે? તેનાથી કંઇપણ નુકસાન ન થતું. કરશે કોઈ પણ તેના માટે દિલગીર છે? તેની ચૂકી? તેના પિતા કદાચ થોડા શેડ કરશે આંસુ અને પછી તેના વિશે ભૂલી જાઓ. તે માત્ર કુદરતી હતું. સુમી ચોક્કસપણે અનુભવે છે ઉદાસી અને થોડા સમય માટે રડવું. પરંતુ તેણીનો પોતાનો પરિવાર હતો, અને અનુપમા જલ્દીથી આવી જશે માત્ર એક મેમરી બની જાય છે. આનંદ? એકવાર તે ગયા પછી તેને રાહત થશે.

તેણીનું મન હવે બનેલું હતું. પરંતુ હજી પણ તે પોતાને ખસેડવા માટે લાવી શક્યો ન હતો. કોઈ અદ્રશ્ય શક્તિ તેનો પીઠ પકડી રહી હતી. અનુપમાએ ગિરિજા અને તેના વિશે વિચાર્યું છૂટક નૈતિકતા. પૈસા અને તેની માતાના ટેકાથી તેણે ધનિક સાથે લગ્ન કરી લીધાં કુટુંબ અને સમાજના આદરણીય સભ્ય હતા. આચાર, દેખાવ અને સ્વભાવમાં, ગિરિજા કરતાં અનુપમા સારી હતી, પણ એક નાનો સફેદ પેચો તેને તેની તરફ ધકેલી રહ્યો હતો

મૃત્યુ. શું આ મેળો હતો? તેણીનો દોષ નહોતો કે તેની પાસે સફેદ પેચો છે. તો પછી શા માટે શું તેણીએ મરવું પડ્યું? ભલે તેણી મરી ગઈ, પણ કોઈની પરવા ન હતી. મોટા પાયે સમાજ કરશે આનંદની બાજુ લો અને તેની સાથે સહાનુભૂતિ રાખો.

છેવટે તેણે વાસ્તવિક આનંદની શોધ કરી હતી. તેમણે તેની સુંદરતાને પ્રેમ કર્યો હતો અને તેના માટે તેની સાથે લગ્ન કર્યાં. જો તેણીની સુંદરતા કોઈપણ રીતે હોત તો તે તેને સ્વીકારવા તૈયાર ન હતો વિવાહિત. લોકો તેને દયા કરશે અને તે તેના માટે અસહ્ય હશે.

તેણીએ એવા પતિ માટે કેમ મરી જવું જોઈએ જેણે તેની કાળજી પણ લીધી ન હતી? તેમ છતાં તે સંઘ વિશે વાત કરી હતી કે જે ફક્ત મૃત્યુ પામી શકે છે, તે એક નાનો સફેદ પેચો હતો કે તેમને ભાગ પાડ્યો હતો!

તેમણે સેંકડો લોકોની સામે, તેમના લગ્નના વ્રત લીધા હતા અગ્નિની હાજરી. છતાં, તેણે તેણી સાથે દગો કર્યો હતો અને તેણે કરેલી પ્રતિબદ્ધતા તેણીના.

તેણીએ તેના એક નાટકની એક પંક્તિ યાદ કરી, 'ભગવાન શા માટે મજબૂત હાથ આપતા હતા અને માણસ માટે સિંહની હિંમત? ' 'જેથી તે અસહાય મહિલાઓને, બચાવી શકે dgressedખી અને ત્યજી દેવાયું, 'આ એક જવાબ હતો. પરંતુ આનંદ ઉપર પહોંચવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો પ્રસંગ અને તેની સહાય માટે આવે છે.

સ્વાભાવિક રીતે, વ્યક્તિએ કોઈની માતાનો આદર કરવો જોઈએ. પરંતુ જ્યારે તેણી ખોટી હતી, તે હતી પુત્રની ફરજ નહીં કે તેની સામે standભા રહેવું અને તેને કહો કે તેણે બનાવેલું છે ભૂલ? અનુપમાને પહેલી વાર સમજાયું કે રાધક અને આનંદ હતા તદન સમાન. ફરક માત્ર તેમનો લિંગ અને ઉંમર હતો. આનંદ આજ્ .ાકારી હતો

કારણ કે તેની પાસે તેની માતા સામે toભા રહેવાની હિંમત નહોતી. પણ, કારણ કે તે પોતે પણ તેના જેવો જ હતો!

અનુપમાના વિચારો દોડતા હતા. તે અસ્વસ્થતા અનુભવવા લાગી હતી તેણીએ લીધેલા નિર્ણય સાથે. તે સમજવા માટે તે વ્યવહારુ હતી તે વિચાર કરી રહી હતી તે યોગ્ય ઉપાય નહોતો. જો તે થાય તો કૂદકો લગાવ્યો પણ મરી ગયો નહીં? તે જીવન માટે અપંગ થઈ શકે છે, અને ખરાબ હશે કરતાં તેણી હવે હતી. તેના નિર્ણયથી તેની બહેનો માટે સરળ બનશે નહીં લગ્ન કરો અથવા તેના પિતાનો બોજો ઓછો કરો. અનુપમાએ પોતાને શાંત કરી નિર્ણય કર્યો ઘરે પાછા ફરવા માટે.

તેણે ફરીથી ખીણ તરફ નીચે જોયું, અને તેને એક અલગ પ્રકાશમાં જોયો. સુર્ય risંચો થયો હતો; અસંખ્ય જંગલી ફૂલો ખીલવા તૈયાર થઈ ગયા હતા; ખોરાકની શોધમાં પક્ષીઓ તેમના માળામાંથી ઉડાન ભરતા હતા. જીવન મળવાનું શરૂ થઈ ગયું હતું તેના માટે નવો અર્થ.

અનુપમા પગથિયા ઉપર ચડી ગઈ. ગમે તે સંજોગો પોતાને માં, તે એક પડકાર હેડ ઓન પર પહોંચી, અને જીતશે. તે હવે તૈયાર હતી વિશ્વનો સામનો કરવા માટે, તેના પોતાના પગ પર standભા રહેવા માટે અને નવું જીવન નિર્માણ કરવાનો સંકલ્પ છે પોતાને. તેમણે પાછા જોવામાં અને દેવી પ્રાર્થના, *આપો મને હિંમત માટે જીવંત શું થાય છે તે કોઈ વાંધો નથી !* અને ઘરે ચાલવા માંડ્યા.

અનુમામા ઉપર ચાલતી વખતે શમન્ના કંઇક લખવામાં મગ્ન હતી તેને કહ્યું, 'અપ્પા, હું અહીં કંટાળી રહ્યો છું. મારે બોમ્બે જવું છે અને રોકાવું છે સુમી સાથે. '

તેનો અવાજ બોલ્ડ અને મક્કમ હતો. શમન્નાએ આશ્ચર્યથી માથું .ંચું કરીને પૂછ્યું તેણી, 'તમે ક્યારે પાછા આવશો?'

'હુ નથી જાણતો. કદાચ, થોડા મહિના પછી. ' તે તેના હૃદયના હૃદયમાં જાણતી હતી કે તે ક્યારેય પાછો નહીં આવે.

૭

અનુપમાએ ચિંતાની લાગણી સાથે દાદર રેલ્વે સ્ટેશનના પ્લેટફોર્મ પર પગ મૂક્યો અને તંગ. તે પહેલાં બોમ્બે ક્યારેય નહોતી ગઈ, અને તેણીએ આશ્ચર્યચકિત કર્યું હતું વિશાળ ભીડ. એક ક્ષણ માટે તેણીને આશ્ચર્ય થયું કે શું બેંકમાં ભૂલ કરવામાં આવી છે સુમિની મદદ પર એકલા, હવે તેણે આટલું મોટું પગલું ભરવાનું નક્કી કર્યું હતું. તેણીની પાસે કપડાંની થોડી સૂટકેસ અને તેના કેટલાક કપડાં લઈને આ અજાણ્યા શહેરમાં આવો પ્રિય પુસ્તકો. તે પ્લેટફોર્મ પર અવિરત stoodભી હતી, તેણે સુમીને જોયું અને લાગ્યું રાહત મોજા તેના પર ધોવા.

'સુમી! તમને જોઇને મને આનંદ થયો. બોમ્બે મને ડરાવે છે. '

'તેથી જ મેં વિચાર્યું કે હું તમને પ્રાપ્ત કરવા સ્ટેશન પર આવીશ. હું રજા પર છું આજે, 'સુમિત્રાએ કહ્યું કે, જ્યારે તે અનુપમાને લોકલ ટ્રેનમાં ચ .ી ગઈ.

અનુપમા માટે ભાષા, લોકો, સમાજની સદસ્યતા માટે બધું નવું હતું હવા. . દરેક વસ્તુ. તેઓ વર્સોવા પહોંચ્યા ત્યાં સુધી તેણીની મિત્રની નજીક જ અટકી ગઈ જ્યાં સુમિત્રા પાસે એક નાનો સિંગલ બેડરૂમ એપાર્ટમેન્ટ હતો. તે હતી તરીકે ટેવાયેલું ગામની ખુલ્લી જગ્યાઓ, અનુપમાને ફ્લેટ અને તેની આજુબાજુ મળી ગીચ, જોકે તેમાં બધી આધુનિક સુવિધાઓ હતી.

સુમિત્રાએ રવિવારની રજા સાથે અઠવાડિયામાં છ દિવસ કામ કર્યું હતું. તેનો પતિ એક હતો એન્જિનિયર, અને તેની સાપ્તાહિક રજા ગુરુવારે હતી. 'અનુ, તમે લેવાનું બંધ કરી દીધું છે તમારા લગ્નના ત્રણ વર્ષ પછી તમારી જાતની સંભાળ. હવે તમે અહીં છો,

તમારે આને તમારા ઘરની જેમ માનવું જોઈએ. હું ઇચ્છું છું કે તમે અહીં આરામ કરો; અમે તમારી સંભાળ રાખીશું, ' સુમિત્રાના અવાજમાં લાગણીનો આરોપ લગાવ્યો હતો.

અનુપમા તેના મિત્રના પ્રેમથી એટલી હદે ભરાઈ ગઈ હતી કે તે ભાગ્યે જ કરી શક્યો હતો બોલો. લાંબા સમયથી કોઈ તેની સાથે એટલી કોમળતાથી બોલ્યું ન હતું.

'સુમી, કૃપા કરીને મને વહેલી તકે નોકરી અપાવવાનો પ્રયત્ન કરો. હું માટે નિષ્ક્રિય કરવામાં આવી છે છેલ્લા ત્રણ વર્ષ, અને હું પાગલ છું. અપ્પાને ઘણી આર્થિક ચિંતાઓ છે અને હું નોકરી જ લેવી જોઈએ જેથી હું તેનો ટેકો આપી શકું. '

'ચિંતા કરશો નહીં. હરિ સાથે વાત કરીશ. તે તમને મદદ કરશે. અનુ, તે આનંદની ફરજ નથી તમને ટેકો આપવા માટે તમને કેટલાક પૈસા મોકલવા માટે? ડ Desક્ટર દેસાઈ તેને ઓછામાં ઓછું આ કહી શકતા નથી? '

'સુમી, મારે કોઈને પૈસા ન જોઈએ જે મને પ્રેમ નથી કરતો. ભગવાન કરશે મારા માટે પ્રદાન કરો. મારી પાસે મારું શિક્ષણ છે, અને તે મને ખવડાવશે. '

'અનુ, તારી સાસુ બહુ ધાર્મિક અને ગૌરવપૂર્ણ છે. તેણીને ખબર નથી જો માનવતાનું મૂળભૂત ગુણવત્તા ગેરહાજર હોય તો આ વસ્તુઓ નકામી હશે? કેવી રીતે શું તે તમારી સાથે આટલી ખરાબ વર્તન કરી શકે છે? ' સુમિત્રાનો ગુસ્સો પહેલા, દરેક શબ્દ સાથે વધ્યો અનુપમાએ તેને શાંત પાડ્યો.

'સુમી, ચાલો તેમના વિશે વાત ના કરીએ. હું અટકી રહેવાને બદલે આગળ જોવા માંગું છું ભૂતકાળ માં.'

'બરાબર. તમે કેવા પ્રકારની નોકરી માંગો છો? તમે એક બનવા માટે ખૂબ હોશિયાર છો મારા જેવા સામાન્ય કારકુન. '

'સુમી, મને જે ગમતું અથવા ન ગમતું તે મહત્વનું નથી. હું પસંદ કરવા માટે પોસાય નહીં. કોઈપણ કામ મારા દ્વારા સારું છે! '

'મને આ વિશે ભયાનક લાગે છે. જ્યારે અમે નાટકો અને સાહિત્યના શોખીન હતા અભ્યાસ કરતા હતા. તમારા જેવા વ્યક્તિએ ક inલેજમાં લેક્ચરર હોવું જોઈએ. '

અનુપમા હસી પડી. 'હવે બધુ ભૂલી જા. મારું જીવન હવે નાટક બની ગયું છે. '

તેઓએ તેમનું ભોજન લીધું હતું અને પ્રવાસ પછી કંટાળી ગયેલી અનુપમા સૂઈ ગઈ હતી થોડી વાર. જ્યારે તે જાગી ગઈ, ત્યારે તેણે સુમિત્રાને તેના પતિ હરિ સાથે વાત કરતા સાંભળ્યા. તેણીની પરિસ્થિતિને કારણે તેણીને થોડી અસ્વસ્થ લાગ્યું, પરંતુ તેમ છતાં તેમનું અભિવાદન કર્યું એક સ્મિત સાથે.

'અનુ, આ હરિ પ્રસાદ છે, એટલે કે શ્રી સુમિત્રા!'

હરિએ તેને જોઇને આશ્ચર્યચકિત કર્યું. સુમિના વર્ણનમાંથી, તે હતી અનુપમાએ એક સામાન્ય છોકરી તરીકે કલ્પના કરી હતી જેના ચહેરા પર સફેદ પેચો છે અને શરીર. પરંતુ તે છોકરી જેણે તેની સામે standingભી રહી જોઈ હતી તે ખૂબ જ સુંદર હતી. તે એક સ્વર્ગીય દ્રષ્ટિ પૃથ્વી પર નીચે આવવા જેવી હતી. અનુપમાની તુલનામાં, સુમિત્રા પહેલા કરતાં સાદી દેખાતી હતી.

તેણે અનુપમાને નમ્રતાથી અભિવાદન કર્યું. હરિના ચહેરા પર અનુપમાનું સ્મિત તૂટી પડ્યું

પૂજનીય ત્રાટકશક્તિ. ઘણા છોકરાઓ દરમિયાન તે જ અભિવ્યક્તિ સાથે તેને જોશે
તેના કોલેજના દિવસો. પરંતુ તેણીએ પોતાને શાંત પાડ્યો; એકવાર પેચો તેના ચહેરા પર દેખાયો
વસ્તુઓ તદ્દન અલગ હશે.

'મને તમારી સાથે રહેવા દેવા બદલ હું તમારો આભાર માનું છું. સુમીએ કહ્યું તમે મદદ કરીશ
મને બોમ્બેમાં નોકરી મળે છે. '

'ઓહ, તે કોઈ સમસ્યા નહીં હોય. બોમ્બેની આ તમારી પહેલી યાત્રા હોવાથી, કેમ
તમે પહેલા થોડીક ફરવાનું નથી કરતા? એલિફoriaન્ટા ગુફાઓ, વિક્ટોરિયા પર એક નજર નાખો

ટર્મિનસ, બોરિવિલી પાર્ક, અને તેથી વધુ. કૃપા કરીને તમારી જાતને આરામ આપો
ઘર.'

જોકે હરિના શબ્દોથી અનુપમાને આશ્વાસન મળ્યું હતું, પણ તે કંઈક અંશે અનુભવે છે
અસ્વસ્થ. સુમિત્રા તેણીની મિત્ર હતી, પરંતુ જો તે ચાલુ રહે તો હરિને કેવું લાગે
કેટલાક સમય માટે ત્યાં રહેવા માટે?

એક મહિનો વીતી ગયો. તેણી અને સુમિત્રાએ આસપાસ અને આજુબાજુની કેટલીક જગ્યાઓની મુલાકાત લીધી હતી
બોમ્બે, અને હરિ પણ પ્રસંગે તેમની સાથે આવ્યા હતા. જોકે તે ખૂબ હતો
તેના માટે સરસ, અનુપમા હંમેશા સભાન રહેતી કે તે તેમના ઘરે મહેમાન છે,
અને લાગ્યું કે જો તે વહેલી તકે બહાર નીકળી જાય તો તે શ્રેષ્ઠ રહેશે.

હરિ અને સુમિત્રા વહેલી સવારે theફિસ જવા નીકળ્યા અને પાછા ફર્યા
મોડી સાંજે. અનુ આ દરમિયાન ઘરનાં બધાં કામ પૂરા કરી લેતી. માં
તેણીનો મફત સમય, તે વર્સોવા બીચ પર બેસતી અને તેના વિચારોને રઝળપાટ દેતી.

એક દિવસ હરિ highંચા ભાવમાં ઘરે આવ્યો. 'અનુપમા, મારો એક મિત્ર બોલાવ્યો છે
ગોપાલ આથ્રે. એવું લાગે છે કે તેની કાર્યાલયમાં કારકુનીની જગ્યા ખાલી છે. . જો તમે છો
રસ, અમે આવતીકાલે એક ઇન્ટરવ્યુ માટે જઈ શકે છે. '

અનુપમાએ હસીને કહ્યું, 'તે ઉત્તમ સમાચાર છે.'

'પણ તમારે દરરોજ કિલ્લા વિસ્તારમાં જવું પડશે.'

'ઘણા લોકો મુસાફરી કરે છે, હું શા માટે અપવાદ હોવું જોઈએ?'

બીજા દિવસે અનુપમા મિસ્ટર આથ્રેની .ફિસ ગઈ. તે ચિંતાતુર હતી
નોકરી મેળવો જેથી તે સુમિ પર હવે બોજ ન બને. 'કૃપા કરીને, ભગવાન,' તેણી
પ્રાર્થના, 'કૃપા કરીને મને કોઈક રીતે આ નોકરી મળી રહે.'

તે મુલાકાતીઓના ઓરડામાં રાહ જોતી હતી અને રિસેપ્શનિસ્ટ એ બહાર કા aડતી વખતે જોયું
તેના પર્સમાંથી નાનો અરીસો અને તેની લિપસ્ટિકને સ્પર્શ કર્યો. અનુપમાએ ક્યારેય નહોતું કર્યું
નાટકોમાં અભિનય કરતી વખતે થોડા પ્રકાશ સ્પર્શ સિવાય કોઈપણ મેક-અપનો ઉપયોગ કર્યો હતો. તે
માન્યું કે તે મેક-અપ નહીં પણ અવાજનો અભિવ્યક્તિ અને મોડ્યુલેશન છે
જેણે ભૂમિકા ભજવતાં જીવનમાં શ્વાસ લીધા. તેણી તેના બધા જ્યાં આશ્ચર્ય
આશાઓ અને સપના ચાલ્યા ગયા હતા. તેના સૌથી અસ્પષ્ટ ક્ષણોમાં પણ તેણે ક્યારેય જોયું ન હતું
પોતે કારકુની તરીકે નોકરી શોધી રહ્યો હતો.

રિસેપ્શનિસ્ટ, ડollyલીએ પૂછ્યું, 'શું તમે છો?'
અનુપમા? '

અનુપમાએ હા પાડી, અને અંદર જવા કહ્યું.

અંદર ત્રણ લોકો હતા. મોટા ભાગના વરિષ્ઠ લોકોએ તેમને કહ્યું, 'તમારું
લાયકાત ખૂબ પ્રભાવશાળી છે, પરંતુ આ કારકુની પોસ્ટ છે. તેમાં ઘણું બધું શામેલ છે
પુનરાવર્તિત કાર્ય. જો તમને ખાતરી છે કે તમે તેને લેવા માંગતા હો, તો તમે કાલે જોડાઓ. '

પૃષ્ઠ 76

અનુપમા ખૂબ ખુશ હતી. તેણીએ તેમનો આભાર માન્યો અને ચાલ્યા ગયા.

'ગરીબ છોકરી!' ગોપાલ આથ્રેએ જણાવ્યું હતું.

'તમે શું કહેવા માગો છો? તે ખૂબ જ સુંદર અને બુદ્ધિશાળી છે. '

'મારો મિત્ર હરિ મને કહેતો હતો કે તે લ્યુકોડર્મા છે અને તેનો પતિ
તેને છોડી દીધી છે. '

'પણ અમે કોઈ પેચો જોઈ શક્યા નહીં.'

'કોઈપણ રીતે, જ્યાં સુધી તે કાર્યક્ષમ છે ત્યાં સુધી તે આપણી ચિંતા કરતી નથી. જો તમે જુઓ
કાળજીપૂર્વક, દરેકને કોઈ ને કોઈ સમસ્યા હોય છે. આપણે ચિંતા ન કરવી જોઈએ
આવી વસ્તુઓ. '

જ્યારે તેનો પહેલો પગાર મળ્યો ત્યારે અનુપમાની આંખોમાં આનંદના આંસુ ભરાયા. તે
તેણીએ તેના પિતાને કેટલાક પૈસા મોકલવાનું ફરજ માન્યું હતું. તે પણ ઓફર કરે છે
સુમિત્રાએ તેના ખર્ચો પૂરા કરવા માટે પૈસા આપ્યા, પરંતુ હરિએ જ તેને અટકાવતાં કહ્યું,
'હું તમારી પાસેથી પૈસા કેવી રીતે લઈ શકું? જો મારી બહેન મારી સાથે રહેત, તો હું કરીશ
તેણી પાસેથી પૈસા લે છે? તમે મારા માટે એક બહેનની જેમ છો. તમે અમારા ઘરે રહી શકો છો
તમે ઇચ્છો ત્યાં સુધી. '

આર્થિક સ્વતંત્રતા સાથે, અનુપમાનો આત્મવિશ્વાસ ખીલવા લાગ્યો. તે
તેની સાથે કામ કરતી ઘણી છોકરીઓ સાથે મિત્રતા બની હતી. તેઓ હતા
વિવિધ પૃષ્ઠભૂમિ અને તે પણ દેશના વિવિધ પ્રદેશોમાંથી, અને તેઓ
બોમ્બેના જુદા જુદા ભાગોમાં રહેતા હતા. તેમાંથી ક્યારેય તેની ત્વચા વિશે વાત નહોતી કરી
પેચો અથવા તેના ભૂતકાળ. અનુપમાએ પણ તેની સ્થિતિ અને દેખાવ સ્વીકારવાનું શરૂ કરી દીધું હતું
તે બહાર. તેના જીવનનો અંધકારમય સમય હવે તેની પાછળ હતો. તે અને ડollyલી
દરરોજ સાથે મળીને કામ પર જતા અને તેઓ સારા મિત્રો બન્યા
સમય સમય પર.

અનુપમાને સતત પોતાનું આવાસ લેવાની જરૂરિયાત અનુભવાતી. સુમી
અને હરિ તેની સાથે ખૂબ સૌમ્ય હતા, પરંતુ તેમને ડર હતો કે આવી નિકટતા શકે
દુhaખ માં અંત.

તેણીએ તેના બધા મિત્રોને વિનંતી કરી હતી કે તે રહેવા માટે એક સ્થળ શોધવા માટે મદદ કરે. પરંતુ, અત્યાર સુધી,
તેણીને તેના માધ્યમની અંદરની કોઈ પણ વસ્તુ શોધી શક્યા ન હતા.

જ્યારે અનુપમાને તેનો દીપાવલી બોનસ મળ્યો ત્યારે તેણે સુમી માટે રેશમની સાડી ખરીદી અને હરિ માટે ચાંદીની વાટકી. તેણીએ તેમને ભેટો આપી ત્યારે, હરિએ એમ કહીને વાંધો ઉઠાવ્યો તેઓ ખૂબ ખર્ચાળ હતા. અનુપમાએ એમ કહીને તેને ચૂપ કરી દીધો, 'આ એક ભેટ છે

પૃષ્ઠ 77

દીપાવલી માટે તમારી બહેન. ' તેઓએ જે રીતે મદદ કરી તેના માટે તે ખૂબ આભારી છે તેના જરૂરિયાત સમયે.

એક દિવસ, ડોલી officeફિસ પર આવ્યો ન હતો. તેણી સગાઇ કરી હતી અને સ્થળાંતર કરી રહી હતી લગ્ન પછી Australiaસ્ટ્રેલિયા જતા, અનુપમાએ વિચાર્યું કે તે કદાચ તેની સાથે વ્યસ્ત છે લગ્ન માટે તૈયારીઓ. પરંતુ જ્યારે તેણીએ તેના ઘરે ફોન કર્યો ત્યારે તેણીને જણાવ્યું હતું કે ડollyલી એક અકસ્માત સાથે મળી હતી અને તેણીને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. અનુપમાએ તરત રજા માટે અરજી કરી અને હોસ્પિટલમાં દોડી આવી. બહાર હોસ્પિટલનો ઓરડો, ડollyલીની વૃદ્ધ માતા, મેરી, થોડા લોકોથી ઘેરાયેલા રડતાં બેઠા મિત્રો. તેનો મોટાભાગનો પરિવાર ગોવામાં હતો, અને ડollyલી તેની એકમાત્ર પુત્રી હતી.

જ્યારે અનુપમાએ ડ anythingક્ટરને મળી કે કંઈપણ જરૂરી છે કે કેમ તે શોધવા માટે, તેમણે કહ્યું, 'તમારા મિત્રને લોહીની જરૂર છે. આ દિવસોમાં એડ્સની ઘટના એટલી વધારે છે કે આપણે કોઈ જાણીતા વ્યક્તિના લોહીને પ્રાધાન્ય આપો. કદાચ કોઈ સંબંધી મદદ કરી શકે? ડollyલી ખૂબ લોહી ગુમાવ્યું છે; તેને વહેલી તકે રક્તસ્રાવની જરૂર છે. '

ક્ષણે જ્યારે તેઓએ સાંભળ્યું કે લોહીની જરૂર છે, ડોલીના મુલાકાતીઓ શાંતિથી ઓગળી ગયા દૂર અનુપમાએ ડ doctorક્ટરને કહ્યું, 'ડોક્ટર, જો મારું બ્લડ ગ્રુપ સુસંગત છે તેના, હું મારું લોહી આપવા તૈયાર છું. ' તે એક ક્ષણ માટે ખચકાઈ, 'હું પીડાઈ છું લ્યુકોડર્મા - તે તેની કોઈપણ રીતે અસર કરશે? '

'બરાબર નહીં! રક્ત ચલણ દ્વારા લ્યુકોડર્મા પસાર કરી શકાતા નથી. '

અનુપમા ડ bloodલી જેવા જ બ્લડ ગ્રુપ સાથે સંકળાયેલી હતી. લોહી આપ્યા પછી, તે ગઈ હતી અને ડollyલીની માતાને મળી હતી અને વચન આપીને ઘરે જવા માટે સમજાવતી હતી રાત સુધી ડોલી સાથે રહો. તેણી પાસે હોવા વિશે કંઇ બોલ્યો નહીં તેનું રક્તદાન કર્યું.

ડોલી હોસ્પિટલ છોડી ત્યાં સુધી અનુપમા તેની મદદ માટે દરરોજ તેની સાથે રહી. ડollyલી કૃતજ્ .તાથી ભરાઈ ગઈ. અનુપમા નો હાથ પકડી તેણે કહ્યું, 'અનુ, તમે મારા માટે જે કર્યું તે માટે હું તમારો આભાર કેવી રીતે આપી શકું?'

અનુપમાએ તેને અટકાવ્યો, 'તમે કંઈક સરસ કર્યું હોવા છતાં વાત ન કરો. તમને થોડું લોહીની જરૂર હતી અને હું તે તમને આપી શક્યો. બસ, બસ. '

Chandફિસમાં અનુપમાની એક સાથી ચંદ્રિકા લગ્ન કરી રહી હતી, અને

અનુપમાએ લગ્નમાં ભાગ લેવા અડધો દિવસનો રજા લીધી હતી. તે જાણતી હતી કે હશે
નાના-નાના લગ્નોથી વિપરિત જ્યાં સુધી તેણીએ ભાગ લીધો હતો જ્યાં તહેવારો છે

ઘણીવાર ત્રણ દિવસ માટે ચાલુ રાખ્યું. ચંદ્રિકાના લગ્ન ટૂંકા અને સરળ હશે
વિધિ. અનુપમા તેમાં હાજરી આપીને ખૂબ ઉત્સાહિત હતી; લાંબા સમય પછી, તેણી હોત
ફરીથી ડ્રેસિંગમાં રસ લીધો. તે દાદર બજાર ગઈ અને ખરીદી કરી
લગ્નના સભામાં ઘસી જતાં પહેલાં ચાંદીનો બાઉલ.

તે એક બિનસલાહભર્યું લગ્ન હતું. અનુપમાએ એક ખૂણામાં બેસીને બધાનું નિરીક્ષણ કર્યું
તે ચાલુ હતું. પ્રતિબંધિત, તેના વિચારો તેના પોતાના લગ્નમાં પાછા ગયા. શું
સંપત્તિ અને ભવ્યતાનું પ્રદર્શન! હ hallલમાં કેટલા પૈસા ખર્ચાયા,
ફૂલો, સજાવટ અને કેટરિંગ! તેણીને લાગ્યું જાણે તે એક સ્વપ્ન હતું.
તે બધા ખર્ચનો શું ઉપયોગ હતો? લગ્નજીવનની વાસ્તવિક સફળતા આધારીત છે
તેના જેવા સુપરફિસિયલ પરિબળો પર નહીં, પરંતુ પ્રેમ અને પરસ્પર સમજણ પર
પતિ અને પત્ની વચ્ચે.

લગ્નના ભોજન બાદ અનુપમા સીધી ઘરે ગઈ. તેણીએ ધાર્યું હોત
ઘરને સામાન્ય રીતે લ lockedક કરી દેવામાં આવતું હતું, દિવસના તે સમયે, દરેક જણ હતા
કામ. પરંતુ તેના આશ્ચર્યથી તેણીને ઘરે હરિ મળી.

અનુપમાએ પોતાનું પર્સ ટેબલ પર રાખ્યું અને પૂછ્યું, 'તમે ઘરે કેવી રીતે આવશો?'

હરિએ તેના પર હસીને જવાબ આપ્યો, 'આજે હું ટૂર પર નીકળી રહ્યો છું, અને હું આવ્યો
મારો સામાન એકત્રિત કરવા માટે. '

અનુપમાએ વિચાર્યું ન હતું કે હરિ અંદર હોવાથી તેના વિશે કંઇક અસામાન્ય છે
વેચાણ વિભાગ. તે બેડરૂમમાં ગઈ અને તેની પાછળનો દરવાજો બંધ કર્યો,
પરંતુ તેને લ notક નથી કર્યું. તેણીએ નવી સાડીમાંથી બહાર નીકળવાનું શરૂ કર્યું, જ્યારે, અચાનક, તે
હાથની જોડી તેને પાછળથી પકડીને અનુભવી. તેણીને તરત જ સમજાયું કે તે કોણ છે
હતી અને ગભરાઈ ગઈ હતી. તેને ખબર ન હતી કે શું કરવું. ખૂબ મુશ્કેલી સાથે તેણી
વળીને જોયું, અને હરિએ તેને જોતાં જોયું. તેણે વિચાર્યું અનુપમાએ જોયું
તેની નવી સાડીમાં અદભૂત. અનુપમા ખૂબ ગુસ્સે હતી પણ હરિએ વિચાર્યું તે
તેના ક્રોધમાં તે વધુ સુંદર દેખાતી હતી.

'હરિ, તમે આવું કામ કેવી રીતે કરી શક્યા?' અનુપમા કંટાળી ગઈ.

'અનુપમા, તારી સુંદરતાએ મને પહેલી વાર જોયાની ક્ષણથી જ મને આકર્ષિત કરી દીધી છે.
મારા સપનામાં જે દેખાય છે તે તમે જ છો. તમે શા માટે તમારા મૂર્ખ પતિની રાહ જોઈ રહ્યા છો?
શું તમને લાગે છે કે તે ક્યારેય તમારી પાસે પાછો આવશે? તેના બદલે તમે તમારી યુવાનીનો વ્યય કરી રહ્યા છો
તે માણી. અનુ, આપણે કોઈને જાણ કર્યા વિના સાથે રહી શકીશું
તે વિશે. હું તમારી સંરક્ષણ આપીશ, ગમે તે સંજોગો. '

અનુપમા હવે એટલી ગુસ્સે થઈ ગઈ હતી કે તેનો ચહેરો કિરમજી થઈ ગયો, અને તે ના રહ્યો
શું કહેવું તે જાણો. હરિએ સંમતિ તરીકે તેનું મૌન લીધું, અને તે ચાલુ રાખ્યું, 'અનુ,
તમારી સરખામણીમાં, સુમી એક ભેંસ જેવી લાગે છે — મને તેણી નીરસ અને અપ્રાસકારી લાગે છે. હું

મને કેવું લાગે છે તે કહેવા માટે ઘણા લાંબા સમયથી રાહ જોતા હતા, અને આજે મને તે મળી
તક. અનુ, યાદ રાખજે, હું તે જ હતો જેને તને નોકરી મળી. તમે આભાર માનશો નહીં
હું તેના માટે? '

હરિ ફરી અનુપમા માટે પહોંચ્યો. પરંતુ તેણીએ હિંમત ભેગી કરી અને થપ્પડ મારી દીધી
સખત તેનો ચહેરો.

'તમારે પોતાને શરમ આવવી જોઈએ. તમે મને તમારી બહેન કહે છે. . .વિલ
તમે તમારી બહેન સાથે આવું વર્તન કરો છો? મેં હંમેશા સુમીને પોતાનો જ માન્યો છે
બહેન અને હું ચોક્કસપણે તેણીને તમારા સુધારણાના ગુણો વિશે કહીશ. મારી બહાર નીકળો
માર્ગ; મારે બહાર જવું છે. '

હરિ સ્તબ્ધ થઈ ગયો, પણ તે દરવાજા સામે ઝૂકતો રહ્યો. 'માત્ર
કારણ કે હું કહું છું કે તમે મારી બહેન છો તમે મારી બહેન નહીં બની શકો. મેં કહ્યું હતું કે ગેરમાર્ગે દોરવું
સુમી. હું તમને પહેલાં ક્યારેય મળ્યો ન હતો, તમે મારી બહેન કેવી રીતે બની શકો? અનુ,
તમને યાદ છે કે તમારી પાસે લ્યુકોડર્મા છે, નહીં? આનંદ કદી આવશે નહીં
તમારી પાસે પાછા, ન તો કોઈ બીજું તમારી સાથે લગ્ન કરવા માંગશે. ચાલો આપણે અમારો સમય બગાડી નહીં
એવી દલીલ કરે છે કે જ્યારે આપણે એકબીજાની કંપનીમાં આવી આનંદ મેળવી શકીએ. કોઈ નહીં કરે
અમને ક્યારેય શંકા કરો. '

'મને જવા દો!' અનુપમાએ બૂમ પાડી.

'અનુ, તું મારા જેવા વૈવાહિક જીવનના આનંદની ભૂખે છે. જો તમે નહીં કરો
હું કહું છું તેમ કરવા માટે સંમત થાઓ, હું સુમીને તમારી વિરુદ્ધ કરીશ. હું તેણીને ખાતરી આપીશ કે તમે હતા
મને પીછો. તે કોઈપણ દિવસે, તેના મિત્ર ઉપર તેના પતિ ઉપર વિશ્વાસ કરશે. '

દરવાજા પર જોરથી પટકાતાં ક્ષણભર હરિનું ધ્યાન ભંગ થઈ ગયું. તક જપ્ત,
અનુપમાએ શિકાર કરનારા હરણની જેમ ઉડાન ભરી અને દરવાજો ખોલ્યો. એક આધેડ
સેલ્સવુમન બહાર stoodભી રહી. 'મેડમ, અમારી કંપની લિક્વિડ સાબુ બનાવે છે. તે છે
બજારમાં જાણીતું નથી કારણ કે અમે જાહેરાત કરી શકતા નથી, પરંતુ જો તમે
અમારા સાબુથી કંઈપણ સાફ કરો. . '

સામાન્ય સંજોગોમાં અનુપમાએ ના પાડી દીધી હોત, પરંતુ આજે તેને લાગ્યું
કે ઈશ્વરે આ સ્ત્રીને તેના બચાવ માટે મોકલ્યો હતો. તેણે તેને અંદર બોલાવી. 'કૃપા કરીને બેસો
નીચે, 'તેણીએ તેના પર્સમાંથી વીસ રૂપિયા લેતા કહ્યું. 'મને એક બોટલ આપો.'

સેલ્સવુમન ખૂબ ખુશ હતી. માફીથી તેણે કહ્યું, 'મારી પાસે કંઈ નથી
બદલો. '

'ઓહ! વાંધો નહીં! ' અનુપમાએ કહ્યું. રાહત થતાં તે ઘરની બહાર નીકળી ગઈ
વેચાણ સ્ત્રી સાથે.

હરિ ત્યાં જ stoodભી રહી, તેને રોકવા માટે શક્તિવિહીન.

અનુપમા વર્સોવા બીચ પર ગઈ અને ત્યાં બેઠી. તે એક રાજ્યની હતી
આંચકો તે એક ગરમ અને ભેજવાળા દિવસ હતો; ખૂબ ઓછા લોકો બીચ પર હતા.
અનુપમા બેકાબૂ રડવા લાગી. તેને લાગ્યું કે જાણે તે ચ .ી રહી છે
મદદ માટે એક દોરડું વળગી રહેલો તીવ્ર પર્વતનો ચહેરો, અને પછી જોયું કે દોરડું હતું
સાપ માં ફેરવાઈ. તેણીને પોતાને ઘટીને લાગ્યું ...

તેણીએ અનુભવેલી નિર્જનતા અને નિરાશાની સમાન ભાવના અનુભવી
જ્યારે તેણીએ પ્રથમ વખત તેના શરીર પર સફેદ પેચ જોયું હતું, અને ડરથી હુમલો કર્યો હતો
અને પીડા. હવે તે શું કરશે? તે સુમી સાથે રહીને કેવી રીતે રહી શકે?
તે ખળભળાટ મચાવનારા શહેરમાં તે બીજે ક્યાં જઇ શકે? અનુપમાની હોશ હતી
સુન્ન અને તેનું મન ખાલી તેણે આનંદનો વિચાર કર્યો; તે તેના માટે જવાબદાર હતો
વેદના. જ્યારે તેણીને તેની સૌથી વધુ જરૂર હોય ત્યારે તેણે તેણીનો ત્યાગ કર્યો હતો. અને હરિ,
જેમના પર તેણીએ મોટા ભાઈ તરીકે જોયું હતું, તેના દ્વારા તેને ખૂબ જ નુકસાન પહોંચાડ્યું હતું
ક્રિયાઓ. તેના શબ્દો હજી પણ તેના મગજમાં ગૂંજી રહ્યા છે, તેના તાજી દુ freshખનું કારણ બને છે. એવું લાગતું હતું
કે ભગવાન પણ તેને છોડી દીધી હતી. શું તેની પાસે ત્રાસ અને પરીક્ષણ માટે બીજું કોઈ નહોતું?

સૂર્ય ડૂબી રહ્યો હતો અને ઘણાં યુગલો આનંદ માટે બીચ પર પહોંચ્યાં હતાં
સાંજની પવન. અનુપમાને અચાનક સમજાયું કે તે ત્યાં બેઠો હતો
કરતાં વધુ છ કલાક. તેણે હવે પાછા જવું પડ્યું. તેણીએ તેની હિંમત વધારી, અને
અનિચ્છાએ તેના પગલા ઘરે શોધી કા .્યા.

અનુપમા ફ્લેટમાં ગઈ ત્યારે સુમિ રસોઈ બનાવતી હતી. જલદી તેણે જોયું
અનુપમાના નિસ્તેજ ગાલ, સોજી ગયેલી આંખો અને ઉદાસી ચહેરો, તેણીએ બૂમ પાડી, 'અનુ, શું?
થયું? તમે સ્વસ્થ નથી? કેવું હતું લગ્ન? '

અનુપમાએ કોઈ જવાબ આપ્યો નહીં.

'જાઓ અને થોડી વાર આરામ કરો. હું એક કલાકમાં રસોઈ પૂરી કરીશ. હરિ સ્ટેશનની બહાર છે;
તેણે એક નોંધ મૂકીને કહ્યું કે તે એક અઠવાડિયામાં પાછો આવશે. '

અનુપમાએ સુમિની વર્તણૂકથી અનુમાન લગાવ્યું કે તે જે છે તેનાથી અજાણ છે
થયું. તે ભારે હૃદયથી અંદર ગઈ, અને તેના પલંગ પર સૂઈ ગઈ. સુમી
રસોડામાં ગયા બેક, *અનુપમા છે કદાચ ઉદાસી કારણ કે લગ્ન*
યાદ તેના ના તેના પોતાના લગ્ન.

બીજા દિવસે સવારે અનુપમા કામ પર જવા માટે ડોલીના ઘરે ગઈ, અને
તેણીને તેના મેક-અપને લાગુ કરવામાં વ્યસ્ત મળી.

'અનુ, શું સુખદ આશ્ચર્ય છે! તમે અહીં કેવી રીતે વહેલા આવશો? બધું છે
બરાબર? '

અનુપમાને શું બોલવું તે ખબર નહોતી. પાછલા દિવસની ઘટનાએ આંચકો આપ્યો હતો તેના, પરંતુ તેણી આ વિશે કોઈને કહી શક્યા નહીં. તેણે દરવાજો બંધ કરીને શરૂ કરી રડતાં રડતાં કહ્યું, 'ડોલી, શું તમે કૃપા કરી મને વર્કિંગ વુમન હોસ્ટેલમાં એક ઓરડો મળી શકશો? હું એક અઠવાડિયામાં જોઈએ છે. '

હરિ તેના પ્રવાસથી પાછો આવે તે પહેલાં અનુપમા બહાર નીકળવાની ઇચ્છા રાખતી હતી.

'અનુ, શું થયું? કેમ આવી સ્થિતિમાં છો? '

'ડોલી, કૃપા કરીને મને કંઈ પૂછશો નહીં. હું પેઇંગ-ગેસ્ટને પોસાય નહીં બોમ્બે જેવા શહેરમાં આવાસ. પરંતુ તમે ઘણા લોકોને જાણો છો. . કૃપા કરીને કોઈક રીતે મને મદદ કરો. '

'અનુ, મને ખાતરી છે કે હું તમને કેટલાક ગોવા ક્રિશ્ચિયન સાથે રહેવાની વ્યવસ્થા શોધી શકું છું કુટુંબ. પણ તમે અહીં કેમ નથી રોકાતા? મારી મમ્મી અને હું અહીં એકલા લોકો જ છીએ; તમે બહારના ખંડમાં રહી શકશો. તમારે તમારા પોતાના ખોરાકને રાંધવા પડશે, જોકે, આપણે માંસાહારી છીએ. '

અનુપમા રાજી થઈ ગઈ. Sollyલીની માતા નાની વસાહતી શૈલીની માલિકીની હતી બાંદ્રા માં એકદમ વિશાળ બગીચો સાથે બંગલો. તે તેને ખૂબ પહેલાં આપવામાં આવ્યું હતું, તેના લગ્ન સમયે, સ્થાવર મિલકતના ભાવ ખગોળશાસ્ત્રના ન હતા. ઘર કંઈક અંશે દોડતી હાલતમાં હતું. ઘણા બિલ્ડરો, જેની ઇચ્છા છે તેને તોડી નાંખો અને એક શોપિંગ સંકુલ અથવા રહેણાંક એપાર્ટમેન્ટ બનાવો, હતા ઘર વેચવા માટે ડોલીની માતા પર દબાણ લાવ્યું હતું પરંતુ તે વેચવા તૈયાર નહોતી મિલકત.

ટૂંકા ગાળા માટે અનુપમાની સાથે રહેવું એ ડોલી માટે કોઈ સમસ્યા નહોતી.

'Sollyલી, હું તમારો આભાર માનવા માટે કેવી રીતે જાણતી નથી,' અનુપમાએ કૃતજ્ .તાથી કહ્યું.

હરિ એક અઠવાડિયા પછી ઘરે પાછો ગયો, અને સુમીને રાત્રિભોજન મળી. ઘર શાંત હતો. તેણે જોયું કે ટેબલ બે માટે નાખ્યો હતો. 'કેમ મૂક્યો છે? માત્ર બે પ્લેટો બહાર? અનુપમા ક્યાં છે? ' તેણે તેની પત્નીને પૂછ્યું.

'ઓહ! તે આજે સવારે નીકળી હતી. તેને બાંદ્રામાં પી.જી. મેં પ્રયત્ન કર્યો તમારા પરત આવે ત્યાં સુધી રાહ જોવા માટે તેને સમજાવવા માટે પરંતુ તેણે કહ્યું કે તે તમને મળશે ઓફિસ પછી. હું તેણીને ખૂબ યાદ કરીશ પણ એક રીતે તે સારું છે કે તેણી પહેલાં બહાર નીકળી ગઈ હતી મારી ડિલિવરી મારી માતા બાળકની મદદ કરવા માટે આવી રહી હતી અમારા બધાને સમાવવા મુશ્કેલ બન્યાં છે. '

હરિ ખૂબ અસ્વસ્થ હતો. 'તમે કેમ આગ્રહ ન કર્યો કે તે અમારી સાથે થોડો જ રહે લાંબી? ' તેણે લગભગ બૂમ પાડી.

સુમિત્રાએ શાંતિથી જવાબ આપ્યો, 'હરિ, સમજવાનો પ્રયત્ન કરો. તમે પહેલાથી દ્વારા સહાય કરી છે તેની નોકરી મેળવવી. તે લગભગ એક વર્ષ અમારી સાથે રહી. તમને નથી લાગતું કે મને ખરાબ લાગ્યું જ્યારે તેણી નીકળી? પરંતુ જીવનમાં ભાગો અનિવાર્ય છે. હું જાણું છું કે તે એક બહેન જેવી હતી તમે, પણ જો તે તમારી પોતાની બહેન હોત તો પણ તે અમારી સાથે રહી શક્યો ન હતો કાયમ માટે. અનુપમા ખૂબ સંવેદનશીલ વ્યક્તિ છે; તે ન હોત અનિશ્ચિત અમારી સાથે રહેવાનું આરામદાયક છે. મેં તેણીને કહ્યું છે કે તે હંમેશાં આવકાર્ય છે અહીં

હરિ હજી પણ અસ્વસ્થ હતો અને સુમી ઉપર માર માર્યો, 'તમે ભયંકર રસોઈયા છો. આ ખોરાક અસ્પષ્ટ છે. ' તે થાળીમાં હાથ ધોઈને gotભો થયો.

સુરી સમજી શક્યો નહીં કે હરિને કેમ આટલું મુશ્કેલ કરવામાં આવી રહ્યું છે. તેણીએ પ્રયત્ન કર્યો તેને mollify. 'હું દિલગીર છું. મેં બે વાર મરચું ઉમેર્યું હશે. ચાલો હું તમને થોડીક લાવીશ ખાંડ અને ચૂનો. કૃપા કરીને નારાજ ન થાઓ. '

તેણીને જાણવાની કોઈ રીત નહોતી કે સમસ્યાનું મૂળ કારણ તે નથી મરચું પાવડર, પરંતુ કંઈક અલગ. હરિ બહુ સારી રીતે જાણતો હતો કે અનુપમા જ્યારે તે આજુબાજુમાં હતો ત્યારે ફરી ક્યારેય તેના ઘરે પ્રવેશ કરશે નહીં, અથવા તેની પાસે તેની સાથે મુલાકાત કરશે ઓફિસ.

અનુપમાની વાત કરીએ તો તે દિવસો નચિંત હતા અને તેણે પોતાને જેટલો આનંદ માણ્યો હતો તે કરી શકે છે. તેણી અને Dollyલી ખૂબ સારી રીતે મળી અને તેના દ્વારા તે મળ્યા જીવનના વિવિધ ક્ષેત્રમાં ઘણા લોકો. જોકે, હાલમાં જ અનુપમાએ શરૂઆત કરી દીધી હતી ઓફિસ પર કંટાળો આવે છે. કારકુની તરીકેની તેની નોકરીએ તેની પ્રતિભાનું પોષણ નહોતું કર્યું અને સર્જનાત્મકતા અને તેના માટે પૂરતી પડકારજનક ન હતી. તેણીએ અનુભવવાનું શરૂ કર્યું હતું પરિવર્તનની જરૂર છે, પરંતુ તેણી નોકરી છોડી શકે તેમ નથી.

એક દિવસ ડોલીએ તેને કહ્યું, 'અનુ, એ.એ.માં સંસ્કૃત વ્યાખ્યાન માટે ખાલી જગ્યા છે વિલે પાર્લેમાં કોલેજ. ફાધર સેબેસ્ટિયન ત્યાંના આચાર્ય છે. યાદ રાખો, તમે મળ્યા હતા અમારા ક્રિસમસ પાર્ટીમાં તેને? તમે કેમ પોસ્ટ માટે અરજી નથી કરતા? '

'હું કેવી રીતે કરી શકું? મને ભણાવવાનો કોઈ અનુભવ નથી. '

'પરંતુ તમે ભાષા સારી રીતે જાણો છો, અને આને મદદ કરવી જોઈએ. અને તે કહેતો નથી તમે અનુભવી ન હોવાને લીધે તમે કોઈપણ જગ્યાએ અરજી કરી શકતા નથી. હું પણ કરીશ ફાધર સેબેસ્ટિયન સાથે વાત કરો. '

અનુપમા ખચકાટ સાથે ઇન્ટરવ્યૂ પર ગઈ. દેખીતી રીતે, ત્યાં ઘણા ઓછા હતા પદ માટે ઉમેદવારો. ઇન્ટરવ્યુ પેનલ પર ત્રણ લોકો હતા, ફાધર સેબેસ્ટિયન સહિત. તેઓ તેના શૈક્ષણિક રેકોર્ડથી પ્રભાવિત થયા હતા. એક તેમાંથી પૂછ્યું, 'અનુપમા, તમારી શૈક્ષણિક શ્રેષ્ઠતા માટે તમારા પ્રમાણપત્રોની ખાતરી આપે છે. પરંતુ તમે છેલ્લા વર્ષથી કારકુની તરીકે કામ કરી રહ્યા છો. એક વિચાર્યું હશે

કે તમારી લાયકાત સાથે તમે સંશોધન અથવા કોઈ શિક્ષણ આપવાનું પસંદ કર્યું હોત
નોકરી. તમે કારકુની નોકરી કરવાનું કેમ પસંદ કર્યું? '

અનુપમાએ ખચકાટ મચાવ્યો, અને પછી નીચા સ્વરમાં તેણે જવાબ આપ્યો, 'મારી પાસે થોડી વ્યક્તિગત હતી
સમસ્યાઓ. '

ફાધર સેબેસ્ટિયનને નોકરીનું સ્વરૂપ સમજાવ્યું. 'આ ફક્ત એક જ નહીં બને
વ્યાખ્યાન કામ. અમારી ક collegeલેજમાં એક ખૂબ સારું સાંસ્કૃતિક કેન્દ્ર છે. અમે શોધી રહ્યા છીએ
કોઈ એવી વ્યક્તિ જે વિદ્યાર્થીઓને અમારી સંસ્કૃતિથી વાકેફ કરશે, અને તેમને પ્રોત્સાહિત કરશે
ઇન્ટરકોલેજિયેટ ઇવેન્ટ્સમાં ભાગ લેવો; સંસ્કૃત સાથે પરિચિત કોઈ છે
રમે છે, અને અમારા થિયેટર કાર્યક્રમોમાં ભાગ લેવા તૈયાર છે. આપણી ક collegeલેજ છે
એકદમ મોટું, તેથી તમારે ખરેખર સખત મહેનત કરવી પડશે. '

અનુપમા ખુશ થઈ ગઈ. 'ચોક્કસ બાપ! મને નાટકોનું દિગ્દર્શન કરવાનું ગમશે. '
અનુપમાને હવે કોઈ હિરોઇન - વ્હાઇટ પેચોની ભૂમિકા ભજવવાની આશા નથી
તેના હાથ પણ આવરી લીધા.

ડollyલીના લગ્ન એક મોટી ઘટના હતી. તે તેના બધા સાથે બાંદ્રા ચર્ચમાં યોજાયો હતો
હાજરીમાં ગોવા અને Australiaસ્ટ્રેલિયાના પિતરાઇ ભાઈઓ. લગ્ન પછી, ડોલીની
માતા ગોવા ગઈ, અને ડ Dલી તેના પતિ સાથે મેલબોર્ન જવા રવાના થઈ.

છેલ્લા કેટલાક મહિનાઓથી અનુપમા તેમના પરિવારનો એક ભાગ બની હતી, અને
જ્યારે અનુપમાને વિદાય આપી ત્યારે ડollyલીની આંખો આંસુઓથી ભરાઈ ગઈ. 'અનુ, મારી
માતા અને હું આ મકાન વેચવા નથી અથવા બિલ્ડરને વિકસાવવા માંગતા નથી, બરાબર
હવે. આ બંગલો યુગથી અમારા પરિવાર સાથે છે, અને અમે તેને જાળવી રાખવા માંગીએ છીએ
શક્ય હોય ત્યાં સુધી. મને મારા પિતરાઇ ભાઈઓ પર વિશ્વાસ નથી, પણ મને તમારા પર પૂરો વિશ્વાસ છે.
તમે ઇચ્છો ત્યાં સુધી અહીં રહો અને તેની સંભાળ રાખો. તમારે મને કોઈ આપવાની જરૂર નથી
ભાડુ

તે અવિશ્વસનીય હતું! કોઈ દસ્તાવેજો પર હસ્તાક્ષર કરવાના નહોતા, અને પૈસા પણ નહોતા
બદલી. એકલા વિશ્વાસના આધારે, ડollyલી તેને તેમની કિંમતી સોંપતી હતી
ઘર! અનુપમા ઉત્સાહથી સંમત થઈ. 'ડollyલી, ઘર હંમેશા રહેશે
તમારા માટે રાહ જોઈ જ્યારે પણ તમે ઇચ્છો કે મારે ત્યાંથી જવું હોય, ત્યારે મને અગાઉથી જ કહો, 'તેણી
તેણીએ ડોલીને વિદાય આપી હતી તેમ કહ્યું.

અનુ તેની જૂની નોકરી છોડીને કોલેજમાં જોડાયા પછી થોડા સમય માટે ઉદાસ હતી. તે
તેના સાથીદારોને ચૂકી ગયા, પરંતુ એક વ્યાખ્યાન તરીકે તે ટૂંક સમયમાં આત્મવિશ્વાસ અને સ્વયં બની ગઈ.
ખાતરી આપી તેણીએ તેનું મંગલસૂત્ર કા .ી નાખ્યું હતું - તે તેના પર વજનમાં હતું
ભારે, એક કરતા વધુ રીતે.

તેના પ્રત્યે સભાન થયા વિના, તરંગો પર નજર રાખવા માટે દરિયા કિનારેની મુલાકાત હતી

અનુપમાની દિનચર્યાનો એક ભાગ બની જાઓ. તે સાથે ભટકવું પસંદ હતું
બાંદ્રા દરિયાકિનારો, અનંત તરંગો કાળા સામે અથાક તોડીને જોતો
ખડકો, બાકીની બધી બાબતોથી અજાણ.

સુમિએ એક બાળક છોકરાને જન્મ આપ્યો. હરિને થોડા અઠવાડિયામાં કોલ્હાપુર બદલી કરાઈ હતી
પછીથી. અનુપમા સુમિ અને બાળકને ત્યાં જતા પહેલા મળવા ગઈ, અને આપી
બાળક સોનાની સાંકળ. સુમિ તેને જોઈને ખૂબ જ આનંદિત થઈ અને બાળકની બૂમરાણમાં ફસાઈ ગઈ
કાન, 'જુઓ, તમારી કાકી તમને મળવા આવી છે.'

અનુપમા 'કાકી' શબ્દથી સંકોચો. *હું છું નથી તમારા કાકી. હું ફક્ત તમારો છું
માતાનો શ્રેષ્ઠ મિત્ર.*

સાત

ચોમાસાના પ્રકોપથી બોમ્બેમાં મારપીટ કરવામાં આવી રહી હતી. આકાશ વાદળછાયું હતું, અને અવિરત વરસાદને કારણે શહેરના ભાગો કાપી નાખ્યા હતા. Sasantક્ટર વસંતને આશ્ચર્ય થયું આસપાસમાં કેટલું highંચું પાણી વધ્યું હતું, અને બારીમાંથી જોયું.

તે સવારથી ઓપરેશન થિયેટરમાં વ્યસ્ત હતો. ઇમરજન્સી કેસો અને તેની અન્ય ફરજોએ તેને એટલું કબજો જમાવી રાખ્યો હતો કે તે તેની પાસે રાખવાનું ભૂલી ગયો હતો લંચ. રાત્રિભોજન માટે લગભગ તે સમય હતો જ્યારે તે તેની ખંડમાં પાછો આવ્યો. તે બોમ્બે સેન્ટ્રલ સ્ટેશન અને અંતરમાં તેની વધતી ભીડ જોઈ શકતો હતો. જેમ સામાન્ય રીતે લોકો લોકલ અને આઉટટેશન ટ્રેનોને પકડવા દોડી આવ્યા હતા. વરસાદ હતો ઉનાળાની સળગતી ગરમીથી મોટી રાહત મેળવી, જોકે તે પણ ખાસ કરીને શહેરની ઝૂંપડપટ્ટીમાં પાયમાલી .ભી કરી. માં નાના પથ્થર પર વસંત બીટ સખત તેના રાત્રિભોજન દ્વારા અડધી રીતે સબ્જી, અને વિન્સ્ડ. તે ખાતા થાકી રહ્યો હતો દરરોજ તે જ વસ્તુ - જાડા ચપટીઓ જે ચાવવું મુશ્કેલ હતું, સાથે દહીં ખાંડ, દાળ કે ખૂબ ચીકણું, શાકભાજી અને વધુ મસાલા સાથે ગ્રેવી, અને તે ભાત પત્થરો લેવામાં વગર રાંધવામાં આવ્યા હતા! તેમણે આવી રહી હતી ઘણા વર્ષોથી તે જ રાત્રિભોજન કે તેણે તેના વિચારને નફરત કરવાનું શરૂ કર્યું સાંજનું ભોજન. તે તેની માતાની રસોઈ માટે તડપતો હતો, પરંતુ તે તેનાથી આગળ હતું હવે પહોંચો.

તૂટેલી વિંડો-પેનમાંથી વરસાદી પાણી આવવાનું ચાલુ થયું. તે રચના એ ખાબોચિયું અને તેના પગ સામે લ lapપ. ઠંડા વરસાદના પાણીએ તેને તેની યાદ અપાવી બાળપણ, ઉનાળા પછી પ્રથમ ફુવારો ઉભા. બાળકો તરીકે, તેઓ માન્યું હતું કે પ્રથમ વરસાદમાં ભીના થવાથી તેમને સારા નસીબ મળશે અને સારા સ્વાસ્થ્ય. પરંતુ તેની માતા, તુન્ગકા, તેમની સાથે સહમત ન હતી. 'વસંત, અંદર આવો. ભીનું નહીં. તમે શરદી પકડશો. '

તેણીએ એવા રોગો વિશે ખૂબ ચિંતા કરી હતી જે ક્યારેય ત્રાટકતા નથી. પરંતુ હજુ પણ, ઓગળવું તેની માતાના પ્રેમ અને સંભાળ હેઠળ, તે હંમેશાં તેના શબ્દોનું ધ્યાન રાખે છે અને અંદર ગયો હતો.

દરવાજાની કઠણકથી તેની યાદ તાજી થઈ. 'હા, અંદર આવ.'

'ડ Docક્ટર, એક ઇમર્જન્સી કેસ હમણાં જ લાવવામાં આવ્યો હતો,' એ પરિષદે જાહેર કર્યું કોઈપણ લાગણી વગર.

વસંતે તેની ડિનર પ્લેટ તરફ જોયું અને કહ્યું, 'હું એક મિનિટમાં ત્યાં આવીશ.' જ્યારે તે હાથ ધોઈ રહ્યો હતો, બોમ્બે સેન્ટ્રલ ઘડિયાળ આઠ વાગ્યું. તેણે દાન આપ્યું તેનો સફેદ કોટ અને કટોકટી ખંડ તરફ પ્રયાણ કર્યું. બહેન પાર્વતી અમ્મૂ મળી તેને ER ની બહાર. તેણીએ તેની તરફ જોયું અને આશ્ચર્યજનક રીતે કહ્યું, 'કેવી રીતે આવે છે તમે ફરીથી ફરજ પર છો, ડ doctorક્ટર? ડોક્ટર સત્ય ક્યાં છે? '

વસંત ER માં જતા પહેલા હસ્યો.

વસંતની જેમ સત્ય પણ કર્ણાટકનો હતો. તેઓ એકબીજાને માટે જાણીતા હતા છેલ્લા ત્રણ વર્ષ, પરંતુ તેમનો જીવન પ્રત્યેનો અભિગમ ખૂબ જ અલગ હતો.

'ઓહ, વસંત! તમે જીવનનો આનંદ માણતા નથી. તમે ageષિ હોવું જોઈએ! હું રવિવારે ફરજ પર છું, પણ મારે થોડી તાકીદનું કામ છે. કેવી રીતે એક્સચેંજ વિશે? તમે રવિવારે મારા માટે standભા રહો અને હું મંગળવારે તમારી પાળી લઈશ. '

તેણે વસંતના જવાબની રાહ પણ જોઇ નહોતી. તેણે માની લીધું હતું કે વસંત કરશે સંમત થાઓ, અને આનંદથી તેના માર્ગે ચાલ્યા ગયા.

તેમની વચ્ચે સન્ડે ડ્યુટી એક્સચેંજ એકદમ સામાન્ય હતું. વસંત જાણતો હતો 'તાત્કાલિક કાર્ય' દ્વારા સત્યનો અર્થ શું છે તે ખૂબ જ સારું છે. તે તેની સાથે આસપાસ ફરતો જુનિયર, ડ Vid.વિદ્યા, લિબર્ટી પર મૂવી જુએ છે અથવા મરીન ડ્રાઇવથી નીચે જ છે.

વસંત ઈઆર પર પહોંચતાંની સાથે જ એક પોલીસ કોન્સ્ટેબલ તેની પાસે આવ્યો. 'ડોક્ટર, એક અકસ્માત થયો છે. આ મહિલા તરફનો રસ્તો ક્રોસ કરી રહી હતી બોમ્બે સેન્ટ્રલ જ્યારે એક ટેક્સી રેડ લાઇટ કૂદીને તેને પછાડી. તે તેના ન હતી દોષ; તે ઝેબ્રા ક્રોસિંગ પર હતી. ટેક્સીવાળા ભાગ્યા પણ અમે પકડી લીધા હવે પછીના સિગ્નલ પર તેની સાથે અને તે હવે લ locks-અપમાં છે. ' કોન્સ્ટેબલ ચાલ્યો ગયો એવી માહિતી આપવી જે વસંતને કોઈ રીતે ઉપયોગી ન હતી.

વસંત તેની સામે બેભાન મહિલા પર ધ્યાન આપી રહ્યો હતો. તે તેના પ્રારંભિક વીસીમાં હોઈ લાગ્યું; તેના સુંદર ચહેરો લાંબા કાળા દ્વારા દોરવામાં આવ્યો હતો વાળ. તેના પર તેના ઘરેણા નહોતા. તેની નારંગી સુતરાઉ સાડી લોહીથી છુટી હતી, અને તેના ઘાયલ પગમાંથી લોહી હજી વહેતું હતું. વસંતે તપાસ માટે હાથ ફેરવ્યો તે અને સફેદ પેચો નોંધ્યું. એક ક્ષણ તેમણે વિચાર્યું માટે, *શું એક ડાઘ પર આ સુંદર પોટ્રેટ!*

અને તે પછી, તેની અંદરના ડ doctorક્ટરની જવાબદારી સંભાળતાં, તેમણે તેની તપાસ આગળ વધારી તેના ઇજાઓ હદ. તે જલ્દીથી તેની સારવાર કરવામાં એટલો મગ્ન થઈ ગયો કે તે હારી ગયો બધા સમય ટ્રેક. થાકેલા, ઓરડામાં પાછો ગયો ત્યાં સુધીમાં વરસાદ પડ્યો હતો કંઈક અંશે ઉપર અને ઓરડામાં અભદ્ર અને અસ્વસ્થતા થઈ ગઈ હતી. તેણે ચાલુ કર્યું પ્રકાશ અને તેનું અધૂરું રાત્રિભોજન જોયું - તે તેના કરતા પણ વધુ અસ્પષ્ટ લાગતું

પહેલાં. તેને કંઈપણ ખાવાનું મન ન થયું હોવાથી તેણે તેના ચક્કર પર જવાનું નક્કી કર્યું તેના બદલે

પાર્વતી અમ્મૂ કેસ શીટ લખી રહી હતી પણ તે તરત જ તે અટકી ગઈ વસંત જોયો. 'ડોક્ટર, મારી પાસે તે છોકરીનું પર્સ છે જે અકસ્માતની સાથે મળી હતી.'

'હું તેની સાથે શું કરીશ? પોલીસને આપો. '

'મારી પાસે હોત, સિવાય કે કોન્સ્ટેબલ બાકી છે. પરંતુ ત્યાં એક વધુ દબાણ છે સમસ્યા — મારે તેની દવાઓ માટેની સૂચનાઓ આપવી પડશે, અને ત્યાં કોઈ નથી

દર્દી.'

'તે સ્થિતિમાં, તેણીના પર્સમાં કોઈ ફોન નંબર છે કે નહીં તે જુઓ અને તેમને ક callલ કરો ઉપર

'ડોક્ટર, હું તેનો પર્સ ખોલી શકતો નથી. જો કંઇક ખોવાઈ જાય તો મને દોષી ઠેરવવામાં આવશે. ફક્ત તમારે અથવા કોન્સ્ટેબલએ તે કરવું જોઈએ. '

પાર્વતી અમ્મુ પર્સ કા .ી ટેબલ પર મૂકી. બસ પછી કોન્સ્ટેબલ દોષિત જોઇને ચાલ્યો ગયો. 'સોરી, ડ doctorક્ટર, મારે બહાર જવું પડ્યું, અને અટકી ગયો ટ્રાફિકમાં. '

'હવે વાંધો નથી. કૃપા કરીને પર્સ ખોલો અને જુઓ કે તમે તેને શોધી શકો છો સંપર્ક વિગતો.'

પર્સમાં એક નાનો અરીસો, કાંસકો, કેટલાક પેશીઓ, બિંદીનું પેકેટ, એ કીઓ, અત્તર અને કેટલાક પૈસાના નાના ટોળું. તેણીના સરનામાંનો કોઈ ચાવી ન હતી, અથવા કોઈપણ સંપર્ક નંબરો. કોન્સ્ટેબલ ચીડિયા લાગ્યો; છોકરીનું સરનામું અંદરથી શોધી કા .વું વરસાદ વરસાવવો એ સરળ કામ ન હતું. તેણે અનુમાન લગાવ્યું કે તે છોકરી નથી ખૂબ શ્રીમંત અને સંભવત. શહેરના ઘણા મધ્યમ વર્ગમાંથી એક સ્થાનો. 'ડ Docક્ટર, તેના પર્સમાં એક નાનું પુસ્તક છે, પણ હું તે સમજી શકતો નથી ભાષા

'ભાસા નાટક ચક્ર. તે સંસ્કૃત નાટકોનો સંગ્રહ છે, એમ વસંતે કહ્યું.

'ઓહ, તમે આ ભાષા જાણો છો?' કોન્સ્ટેબલ ખુશ હતો, કારણ કે તેને લાગ્યું કે તે કદાચ તેની નોકરી સરળ બનાવો. 'આ શુ છે?'

'તે મારી માતૃભાષા કન્નડ છે.'

તેણે પહેલું પૃષ્ઠ ખોલી અને માલિકનું સરનામું વાંચ્યું. અનુપમા, નંબર 46, પાલી હિલ રોડ, બાન્દ્રા.

વસંતે જ્યારે હોશ ફરી આવી ત્યારે નર્સને દર્દીને જાણ કરવા જણાવ્યું કે તેનું પુસ્તક તેની સાથે હતું, અને તે બીજા દિવસે તેણીને ફરીથી જોશે.

એકવાર તે તેના રૂમમાં પાછો ગયો, તેણે પુસ્તક વાંચવાનું શરૂ કર્યું અને, આમંત્રણ વિનાનું, તેનું વિચારો તેના નાના દિવસો તરફ વળ્યા. તેમને તેમના પિતા રમન્ના અને

તેનો deepંડો અવાજ. રમન્ના એક સ્કૂલ ટીચર હતી, અને દરરોજ સાંજે જમતી વખતે તે બેઠા બેઠા *જૈમિની ભરતની* જૂની કન્નડ કવિતાઓ *સંભળાવતો* ગામમાં હનુમાન મંદિરની સામે. નજીકથી સરસ પવન લહેરાઈ તળાવ સાંજની શાંતિમાં વધારો કરશે, અને ગ્રામજનો તે સાંભળશે રptપ ધ્યાન સાથે તેને. વસંતને હજી એક કવિતા યાદ આવી:

જીવનમાં કોઈ પણ વસ્તુમાં પૂર્ણતા નથી.
ગંગા નદીમાં પણ કાળા સાપ છે.
સુંદર સરસ્વતીમાં જેટ-બ્લેક કર્લ્સ છે;
ચંદ્રનો કાળો ડાઘ છે
કારણ કે પ્રકૃતિમાં પણ પૂર્ણતા શક્ય નથી.

તેણે અનુપમા વિશે ક્ષણભર ક્ષણ માટે પાછા ફરતા પહેલા વિચાર્યું પુસ્તક.

તે હજી *ભસા નાટક ચક્રનો* કન્નડ અનુવાદ વાંચતો હતો , ત્યારે સત્ય અંદર ચાલ્યો ગયો. તેની સાંજ સ્પષ્ટપણે સારી ગઈ હતી કારણ કે તે ખૂબ highંચાઈએ હતો કલાકની આયુષ્ય હોવા છતાં આત્માઓ. તે વસંતની સામે બેઠો અને બોલ્યો, 'હાય, બોસ! કામ કેવું હતું? હું આશા રાખું છું કે તમારી પાસે ઘણા મુશ્કેલ દર્દીઓ ન હતા? ખરેખર, તેનો વિચાર કરવા આવો, રવિવાર સામાન્ય રીતે દુર્બળ દિવસ હોય છે. '

'હા, સત્ય, તે બધું મુશ્કેલ નહોતું. હું ભાગ્યશાળી હતો. ' તે વસંતની હતી ખાસ કરીને કંટાળાજનક દિવસોમાં પણ માનક પ્રતિસાદ.

'કેમ? કોઈ વિશેષ દર્દી છે કે કોઈ વીઆઇપી છે? ' સત્ય આંખ મીંચી ગયો.

'એવું કંઈ નથી. મને એક રસપ્રદ પુસ્તક મળી. બસ, બસ. '

વસંતના જવાબથી સત્ય નિરાશ થઈ ગયો. 'એમાં આટલું મહાન શું છે? જો તમે મને પૂછ્યું હતું, હું તમારા માટે અમુક પુસ્તકો મેળવી શકત. તે તે પુસ્તક છે રસપ્રદ કે જેણે તમને તે આપ્યું? '

'સત્ય, હું તારા જેવો નથી. લેડી લક લોકો તરફ એક નજર પણ છોડતી નથી મારા જેવું!'

'વસંત, આવી વાતો પણ ના કરો. તમે સંન્યાસીની જેમ જીવો છો અને તેથી જ તમને કંઇ ઉત્તેજક થતું નથી. મને સાંભળો. . .અમે પૂરતા કરતા વધારે છે અમારા બે વચ્ચે અનુભવ. ચાલો આ નોકરીમાંથી રાજીનામું આપીએ અને એક ક્લિનિક શરૂ કરીએ અંધેરીમાં આપણા પોતાના. ત્યાં બધા સમૃદ્ધ ઉદ્યોગપતિઓ સાથે, અમે ઝંખના કરીશું પૈસા જરાય નહીં. '

વસંત તેના પર કોઈ ટિપ્પણી કરવા માંગતો ન હતો. 'સત્ય, મને લાગે છે કે વિદ્યા તને બોલાવે છે,' તેણે બારીમાંથી જોતાં કહ્યું.

સત્યએ હસીને કહ્યું, 'આ વિષય બદલવાનો પ્રયત્ન ન કરો. તો પણ, હું જાણું છું તમને ખાનગી વ્યવહારમાં રસ નથી. પૃથ્વી પર તમે આ કેમ વાંચો છો? આજે, બજારમાં પૂરતી ડીવીડી છે અને લોકો પાસે સમય પણ નથી તે જોવા માટે. અમ. . . બીજું કોણ પણ તમે આ ભાસા, હસા, વાંચવા માંગો છો, ચંદ્રહાસ. . '

'સત્ય, કૃપા કરીને બધુ મજાક ન કરો. જો તમે વિશે કંઈપણ જાણતા હોત સંસ્કૃત અને તેનું સાહિત્ય, તમને પણ આ પુસ્તક વાંચવામાં આનંદ થશે. '

'સૂચન બદલ આભાર. વસંત, સમજવાની કોશિશ કરો કે ભાષા પ્રેમ પણ મહત્વપૂર્ણ છે. પરંતુ તમે તેને સમજી શકશો નહીં, અને ન તો તમે પણ સમજી શકશો ધંધો સમજો! '

'હા, સત્ય, તમે સાચા છો! મને સમજાતું નથી. હું જીવનમાં વધુ જોઉં છું.
ભાવનાત્મક રીતે જેમાં હું વ્યવસાય સમજી શકતો નથી. મારા માટે, લાગણીઓ અને ભાવના મહત્વપૂર્ણ છે. જો પૈસાના ખર્ચ પર હોય તો મને પરવા નથી. '

દરવાજા પર પછાડ્યો અને વિદ્યા અંદર ગઈ. સત્યે નીચે મૂક્યો ચર્ચા અને તેની સાથે છોડી દીધી.

પછીની સાંજે તેના રાઉન્ડ દરમિયાન, જ્યારે વસંત અનુપમાની પાસે ગયો બેડ પર, તેણે બે છોકરીઓને તેની બાજુમાં બેઠેલી જોઇ, નરમાશથી વાતચીત કરી.

વસંતને જોઈને અનુપમા મૌન થઈ ગઈ. જોકે વસંત વાચાળ ન હતો સ્વભાવથી, તેણે અનુપમાને પૂછ્યું, 'તમને કેવું લાગે છે?'

અનુપમાએ તેમને કન્નડમાં જવાબ આપ્યો, 'હું ઠીક છું, આભાર, ડ thankક્ટર.'

'તમે કેવી રીતે જાણો છો કે હું કન્નડ બોલું છું?' વસંતને પૂછ્યું.

'ફરજ બજાવતી નર્સે મને કહ્યું કે તમે મારું પુસ્તક લઈ ગયા છો; ત્યારે મને ખબર હતી. ' અનુપમા સમજાયું કે તે લાંબા સમય પછી કન્નડ બોલી રહી છે.

'મેં હજી તમારું પુસ્તક વાંચવાનું પૂરું કર્યું નથી. આવા વાંચવામાં થોડો સમય લાગે છે સાહિત્ય

'કૃપા કરીને જ્યાં સુધી તમે ઇચ્છો ત્યાં સુધી રાખો. તે મારું પુસ્તક છે. '

વસંતે હવે તેનું ધ્યાન તેના પગ તરફ વાળ્યું. 'હવે કેવું દુ painખ છે?'

'મારો પગ ઘણો દુખે છે.'

'હા, એટલા માટે કે તમારી પાસે ફ્રેક્ચર છે. એકવાર પ્લાસ્ટર આવે તે પછી તે બરાબર થઈ જશે જગ્યા માં. હું કેટલીક ગોળીઓ લખીશ જે હું તમને નિયમિતપણે લેવાનું ઇચ્છું છું પીડા વસંતે પ્રિસ્ક્રિપ્શન લખીને ચાલ્યા ગયા.

પાછળથી તે રાત્રે, વસંતે પુસ્તકનું વાંચન ચાલુ રાખ્યું, અને તેના પર વિચાર કર્યો માર્જિનમાં લખેલી નોંધ તેઓએ જ્ knowledgeાનની depthંડાઈ બતાવી કે આશ્ચર્ય થયું તેને. બીજી વસ્તુ જે તેને આશ્ચર્યમાં મૂકી હતી તે હકીકત એ હતી કે જોકે ઘણા યુવાન છોકરીઓ દિવસ દરમિયાન તેની મુલાકાત લેતી હતી, અનુપમા આખી રાત એકલી હતી. તે કરી શક્યો નહીં પોતાની જાતને તે વિશે કંઈપણ પૂછવા માટે લાવો કારણ કે તે તેના સ્વાભાવિક વિરુદ્ધ હતો.

બીજા દિવસે અનુપમાએ તેને ચિંતાતુરતાથી પૂછ્યું, 'ડોક્ટર, મારે કેટલો સમય લેવો છે હ inસ્પિટલમાં રહો? '

'ઓછામાં ઓછા થોડા દિવસો માટે. તમારા મૂલ્યાંકન પછી હું તમને છૂટા કરીશ પ્રગતિ. ' અનુપમા નો ચહેરો પડ્યો.

'આજે તારી બહેનો કેમ નથી આવી?' તેમણે પૂછ્યું, કરવાનો પ્રયાસ કરી તેને વિચલિત કરો.

'તેઓ મારી બહેનો નથી. હું એક કોલેજમાં પ્રોફેસર છું. તેમાંથી કેટલાક મારા છે

સાથીદારો અને કેટલાક મારા વિદ્યાર્થીઓ '
'તમે આસામની છો?' વસંત તેના પગની તપાસ કરી રહ્યો હતો.

'હા.'

'તમારા પરિવારનું શું?'

વસંતે દુ painખ અને દુ griefખની અભિવ્યક્તિ પકડી કે તેના ચહેરા પર લહેરાઈ ગઈ.

'મારી પાસે કંઈ નથી.'

વસંતે તેની તપાસ કરવાનું બંધ કરી દીધું. તેણે તેના મોટાભાગના દર્દીઓને આવા રેન્ડમ પૂછ્યા પ્રશ્નો, વધુ ધ્યાન આકર્ષિત કરતાં વધુ કારણ કે તે વધુ જાણવાની ઇચ્છા રાખે છે તેમના વિશે. પરંતુ, આજે તેને લાગ્યું કે તેના પ્રશ્નોએ અનુપમાને દુ: ખી કર્યું છે.

'માફ કરજો જો મેં તમને દુ .ખ પહોંચાડ્યું હોય.'

'ના, ડ doctorક્ટર, મેં વાસ્તવિકતા સ્વીકારવાનું શીખી લીધું છે.'

સત્ય તેના દર્દીઓમાં વસંત સૌથી વધારે છે તે જોવામાં મદદ કરી શક્યો નહીં અનુપમા સાથે વાત કરવામાં આરામદાયક છે, અને તેણીએ તેની સાથે વધુ સમય વિતાવ્યો હતો.

'આજે તમારા વિશેષ દર્દી કેવી છે?' તેણે પછી વસંતને ચીડવ્યો.

'હું જાણતો નથી કે તમે જેની વાત કરી રહ્યાં છો,' વસંતે ટૂંક સમયમાં જવાબ આપ્યો.

'હું તે દર્દી વિશે પૂછું છું કે જેણે તમને કન્નડ પુસ્તક આપ્યું હતું.'

'સત્ય, તેની મજાક ન કરો. જો તેણી આ સાંભળે છે, તો તેણીને અસ્વસ્થતા અનુભવાશે. તેણીના જીવનમાં પહેલેથી જ પૂરતી પીડા થઈ ચૂકી છે. લ્યુકોડર્મા ધરાવતા લોકોને લાગે છે આપણા સમાજમાં આક્રોશ જેવા છે કારણ કે આપણે તેમના પર ધ્યાન આપીએ છીએ. જોકે તે માત્ર છે જેને "કોસ્મેટિક" રોગ કહેવામાં આવે છે, તે આપણા સમાજે હજી સ્વીકાર્યું નથી. '

'માફ કરજો, વસંત, મારો અર્થ કંટાળાજનક અવાજ કરવાનો નહોતો. તે અદભૂત સુંદર છે; પરંતુ થોડા સફેદ પેચોએ દૂધમાં લીંબુના ટીપાની જેમ તેની સુંદરતા બગાડી છે. '

'હું ખરેખર સમજી શકતો નથી કે લોકો આવા દર્દીઓને કેમ નીચે જોવે છે. મેં કામ કર્યું ત્વચારોગવિદ્યા વિભાગમાં એક વર્ષ માટે. લ્યુકોડર્માવાળા લોકો એ તેમની ત્વચાના રંગદ્રવ્યમાં ઉણપ, તે બધુ જ છે. તેઓ અન્યથા છે સંપૂર્ણપણે સામાન્ય. કોઈએ સાબિત કર્યું નથી કે તે વારસાગત છે; તે ચોક્કસપણે નથી ચેપી, અને ઘણીવાર યોગ્ય સારવારથી લોકો સંપૂર્ણપણે સાજા થઈ ગયા છે. મેં જાતે બનતું જોયું છે. '

'ચાલ, વસંત, મેં ફક્ત તે જ કહ્યું જે અન્ય લોકો સામાન્ય રીતે અનુભવે છે. સામાન્ય રીતે, આવા લોકો લગ્ન બજારમાં છૂટી ગયા છે. ભલે માતાપિતામાંના કોઈને લ્યુકોડર્મા હોય, વરરાજા અથવા કન્યા આવા જોડાણ પર વિચાર કરતા પહેલા બે વાર વિચાર કરશે. તમે છો એક આદર્શવાદી. આવી છોકરી સાથે લગ્ન કરશો? '

ત્યાં સુધીમાં વિદ્યા વોર્ડના બીજા છેડે પહોંચી ગઈ હતી અને સત્ય ઉતાવળ કરતો હતો તેના તરફ.

વસંતે સત્યની ટિપ્પણી પર ગુંચવણભરી વાત કરી અને પછી તેને નકારી કા .ી. *મારા લગ્ન! ચાલો મને પાર કે પુલ જ્યારે હું આવો નથી તે* !

અનુપમા હવે ચાલવા માટે સક્ષમ હતી, અને તેણીને પછીથી રજા આપવામાં આવી હતી
દિવસ. તેણી સારી દર્દી હતી, અને ડ sincereક્ટરની સલાહનું નિષ્ઠાપૂર્વક પાલન કરી હતી,
તેથી તેની પ્રગતિ ઝડપી રહી હતી. દરરોજ તે ધીમે ધીમે તેના ઓરડામાંથી ચાલતી
વસંતની ઓરડાઓ પર જાઓ અને પછી પાછા જાઓ, કારણ કે તેણીને ચાલવાની પ્રેક્ટિસ કરવાનું કહેવામાં આવ્યું હતું
થોડું.

તેણી જ્યારે હોસ્પિટલમાંથી નીકળી રહી હતી, ત્યારે વસંતે તેને કહ્યું, 'તું હવે ઠીક છે. બનાવો
ખાતરી કરો કે તમે સારું ખાશો અને તમે ઝડપથી સ્વસ્થ થશો. '

તેણીએ તેનું બિલ ચૂકવ્યું અને વસંતનો આભાર માન્યો, 'ડ doctorક્ટર, આભાર, તમારી પાસે જે બધું છે તે માટે
મારા માટે કર્યું. તમે કરેલા બધા માટે હું પૂરતો આભાર વ્યક્ત કરી શકતો નથી.
કન્નડ ફરી બોલવામાં સમર્થ હોવાને કારણે મને ઘેર ઘણું બધુ લાગ્યું. '

તેમનો આભાર માનવાની આદત ન હોવાથી વસંતને થોડી શરમ અનુભવાઈ
નકામું. તેણે કહ્યું, 'જો તમે ખરેખર મારો આભાર માનવા માંગતા હો, તો તે નાટક જોવા માટે મને આમંત્રણ આપો
તમે દિગ્દર્શન કરી રહ્યા છો. '

અનુપમા આશ્ચર્યચકિત થઈ ગઈ, 'તમે તે વિશે કેવી રીતે જાણો છો?'

'સત્યે મને કહ્યું. એવું લાગે છે કે તમારા દ્વારા નિર્દેશિત નાટકોમાંથી એક એવોર્ડ મળ્યો છે.
માટુંગા ખાતે કન્નડ સંઘમાં તેની ઘોષણા કરવામાં આવી હતી. અમે અવારનવાર ત્યાં જઇએ છીએ. '

'બધા અર્થ દ્વારા. ખરેખર હું દશેરા ઉત્સવ માટે એક નાટકનું દિગ્દર્શન કરી રહ્યો છું. કૃપા કરી
આવો. હું આમંત્રણ મોકલીશ. '

'અમારામાંથી બે જણા આવશે, પરંતુ કૃપા કરીને પાસ મોકલો નહીં. મારે ટિકિટ ખરીદવી છે. ના
પરફોર્મિંગ કળા નિ: શુલ્ક જોવી જોઈએ. '

'એન્ટ્રી મફત છે, તેથી ટિકિટની ચિંતા ન કરો. તમારી પત્નીને લાવો. '

વસંત દિલથી હસી પડ્યો. 'હું હજી પણ અપરિણીત છું. મારી પાસે પણ કોઈ નથી, જેમ
તમે. હું સત્ય સાથે આવીશ. તે મારો રૂમમેટ છે. '

અનુપમાને થોડી અસ્વસ્થતા અનુભવાઈ અને કહ્યું, 'માફ કરશો, ડ doctorક્ટર.'

'તમે માફી કેમ માગો છો? તમે ક્યારેય મને કશું પૂછ્યું નહીં. મેં તમને કહેવાનું પસંદ કર્યું
મારા વિશે.'

અનુપમા પણ આ સમયે સત્ય સાથે સારી રીતે પરિચિત થઈ ગઈ હતી. તેણીએ કહ્યુ
ગુડબાય, તેને તેનું વિઝિંગ કાર્ડ આપ્યો અને કહ્યું, 'સંપર્કમાં રહો.'

થોડા મહિના પછી, સત્ય અને વસંત અંદર તેમના સાથીના લગ્નમાં ભાગ લેવા ગયા
બાંદ્રા. જ્યારે અનુપમાને ત્યાં જોયો ત્યારે તેઓ બંને આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા. તેણીની પાસે
સંપૂર્ણપણે પુન recoveredપ્રાપ્ત અને ખુશ દેખાઈ.

'હેલો ડ doctorક્ટર, તમને મળીને ફરી આનંદ થયો,' અનુપમાએ હસીને કહ્યું.

સત્યે ખુશીથી તેની સાથે વાતચીત શરૂ કરી, 'મળવું હંમેશાં સરસ હોતું નથી
ડોક્ટરો! તેઓ એક માંદગી અને શસ્ત્રક્રિયાની યાદ અપાવે છે.

અનુપમા અસંમત, 'ના, ડોકટરો હંમેશા મને સેવા અને આશાની યાદ અપાવે છે!'

વસંત ખલેલ પાડ્યો, 'તમે અહીં કેમ આવો?'

'દુલ્હન મારી વિદ્યાર્થી છે.'

'વર એ અમારો સાથી છે,' સત્યે તેને કહ્યું.

લગ્ન સમારોહ અને બપોરના ભોજન વચ્ચે બે કલાકનો વિરામ હતો.

'મારું ઘર નજીકમાં છે. મારે જવું જોઈએ અને કંઈક તપાસો. કૃપા કરીને આવો અને બપોરના ભોજન પહેલાં ચાનો કપ લો, 'અનુપમાએ આગ્રહ કર્યો.

વસંત તેને વધુ સારી રીતે જાણવાની ઇચ્છા ધરાવતો હતો અને તરત જ સંમત થઈ ગયો.

'હવે નથી. આપણે બીજા કોઈ સમયે આવીશું, 'સત્યએ કહ્યું, જેનો કોઈ મૂડ નહોતો પોતાની જાતને પ્રેરણા.

'તમે કેમ આગળ નથી જતા? અમે અડધા કલાકમાં આવીશું. ' તે વસંત હતો આગેવાની લીધી જોકે તે તેમના માટે અસામાન્ય હતું.

'તમે મારું ઘર કેવી રીતે શોધી શકશો? તમે ઇચ્છો તો હું પછી જઇ શકું. '

'ચિંતા કરશો નહીં, સત્ય પ્રકાશ અહીં છે. અમે અમારો રસ્તો શોધીશું. ' સત્ય હતો વસંતની ઉત્સુકતાથી આશ્ચર્ય થયું, જોકે તે જાણતો હતો કે શું ચાલી રહ્યું છે. એકવાર

અનુપમા ચાલ્યો ગયો, તેણે તોફાની સ્મિત સાથે પૂછ્યું, 'વસંત, આપણે કેમ જઇ રહ્યા છીએ ભૂતપૂર્વ દર્દીનું ઘર? '

'અહીં બેસીને સમયનો બગાડ કરવાને બદલે આપણે પણ જઈશું. ઉપરાંત, તે છે એક સારી વ્યક્તિ. મારી માતાએ હંમેશા મને કહ્યું કે મારે માટે પ્રયાસ કરવો જોઈએ જ્યારે કોઈની પાસેથી કોઈની જરૂર ન હોય ત્યારે લોકોને મળો. તો જ ચાલશે સંબંધો વિકસે છે. '

વસંતને લગ્નમાંથી બહાર કા beforeતા પહેલા સત્યે અનિચ્છા બતાવી
હોલ

'જ્યારે હું ખૂબ પૈસા કમાઉ છું ત્યારે હું પાલી હિલમાં ઘર ખરીદવા માંગું છું. તે જ જીવન માં મારા એક મિશન. અહીં રહેતા બધા ધનિક અને પ્રખ્યાત લોકોને જુઓ; તેઓ કાં તો ફિલ્મ સ્ટાર્સ અથવા બિઝનેસ મેગ્નેટ. બોમ્બેના મોટાભાગના ભાગોથી વિપરીત, તે હજી કેટલાક બંગલા અને ઝાડ બાકી છે. તમારું શું છે, વસંત? તમે ક્યારેય વાત નહીં કરો તમારા ભવિષ્ય વિશે. '

'મારા ભવિષ્યનું શું? તમે જાણો છો કે અપ્પા એ દ્વારા કરડેલા પછી હડકવાને લીધે મૃત્યુ પામ્યા હતા અમે રહેતા હતા ત્યાં ગામમાં કૂતરો. તે ઘટના મને હવે પણ પરેશાન કરે છે. જો માત્ર ગામમાં એક સારું ક્લિનિક અને ડ doctorક્ટર હોત, અપ્પા રહેતા હોત.

હું અહીં થોડો અનુભવ મેળવવા માંગું છું, પછી પાછા જાઉ છું અને મારો પોતાનો ક્લિનિક શરૂ કરું છું ગામડું. પૈસા ક્યારેય મારા માટે આકર્ષણ નથી રાખતા. હું વધુ મેળવીશ

બોમ્બેમાં રહીને અને aપ્પા જેવા લોકોને બચાવવાથી સંતોષ
ઘણા પૈસા કમાવવા. '

'વસંત, તમારે આ સ્વપ્ન સાકાર કરવા માટે ઘણી મૂડીની જરૂર નથી?'

'ખરેખર નથી. મારી પાસે મારું પોતાનું ઘર છે, જેને હું ક્લિનિકમાં રૂપાંતરિત કરીશ. મારી પાસે કેટલાક પૈસા બચાવ્યા અને મારી પાસે કેટલીક જમીન પણ છે. હું મેનેજ કરીશ. તે સરળ જીવન હશે વધારે પૈસા નથી. '

'દવાઓ અને નર્સિંગનું શું?'

'હું અમીરોને ચાર્જ લગાવીશ, અને તે પૈસાથી હું ગરીબો માટે દવાઓ ખરીદીશ.'

'લગ્નનું શું? શું તમારી યોજનાઓમાં તે સુવિધા છે? જો તમારી પત્ની
તું લગ્ન કર્યા પછી આવી જિંદગીને ના પાડે છે? '

'સત્ય, હું જોખમથી વાકેફ છું. તેથી જ હું હજી પણ અપરિણીત છું. હું લગ્ન કરીશ
ત્યારે જ જ્યારે હું તે સ્ત્રીને શોધીશ જે મારી યોજનાઓને ટેકો આપવા માટે સંમત થશે. '

ત્યાં સુધીમાં તેઓ અનુપમાના ઘરે પહોંચી ગયા હતા.

તે એક સુંદર, વ્હાઇટવોશ કરેલો બંગલો હતો, જેમાં એક સુંદર, સુઘડ બગીચો હતો. ત્યાં નાળિયેરનાં ઝાડ, જામફળ અને કેરીનાં ઝાડ અને આગળ ફૂલોના પલંગ હતા

ઘર, ખૂણામાં એક ક્રોસ સાથે. પર ઘરનું નામ લખેલું હતું
ગેટપોસ્ટ: મેરી વિલા.

અનુપમા તેમની રાહ જોતી હતી.

ઘરનો આંતરિક ભાગ, જે વ્યવસાયીના સ્વાદને પ્રતિબિંબિત કરતો હતો, તે જ હતો
બહારની જેમ સરળ. એક ફૂલદાનીમાં તાજા કાપેલા ફૂલો, કેન્દ્રના ટેબલને શણગારે છે.

સત્યે ટિપ્પણી કરતાં કહ્યું, 'આ મેં અત્યાર સુધી જોયેલાં એક સુંદર ઘર છે.

'આ મારા મિત્રનું ઘર છે. તેણીના લગ્ન પછી Australiaસ્ટ્રેલિયા ગઈ હતી અને
મને ઘરની સંભાળ રાખવા અને પરેશાન ન થવાનું કહીને મને ચાલુ રાખવા કહ્યું
ભાડું. ઘરને બે ભાગમાં વહેંચવામાં આવ્યું છે. હું એક ભાગમાં રહું છું અને
અન્ય લ .ક થયેલ છે. ડોલીની માતા થોડી વારમાં અહીં આવે છે અને ત્યાં જ રોકાઈ જાય છે. '

'તમે અહીં ક્યાં સુધી રહી શકો છો?'

'જ્યાં સુધી આપણી વચ્ચે પરસ્પર પ્રેમ, સ્નેહ અને વિશ્વાસ છે. હું એ માપી શકતો નથી. '

'જો તમે જગ્યા ખાલી કરવાનો ઇનકાર કરો તો શું થાય છે?'

'મારે એવું કંઈક શા માટે રાખવું જોઈએ? જો આપણે એવી વસ્તુઓ રાખીશું જે ન હોય
આપણા સંબંધમાં, આપણે ભીખારી કરતા પણ ખરાબ છીએ. વિશ્વાસનો ભંગ અને માનમાં નિષ્ફળતા
કોઈની પ્રતિબદ્ધતા એ સૌથી ખરાબ પાપો છે જેના વિશે હું વિચારી શકું છું. '

અનુપમાને સમજાયું કે, અર્ધજાગૃતપણે તે આનંદ અને વિશે વિચારી રહ્યો હતો
તેનો દગો અને તેના શબ્દો અકુદરતી નિષ્ઠુર લાગ્યાં.

વસંત તેની પુસ્તકાલયની તપાસ કરવામાં વ્યસ્ત હતો જ્યારે સત્ય અને તેણી વાત કરી. 'અનુપમા, તમારી પાસે પુસ્તકોનો દુર્લભ સંગ્રહ છે. મેં લખેલ અશ્વગોશા વિશે સાંભળ્યું છે

પ્રખ્યાત *બુદ્ધ ચરિતા માનસા.* લોકો કહે છે કે તે પહેલું નાટક હતું
ભારતીય સાહિત્ય. '

'હા ડોક્ટર. બીજા ઘણા નાટ્યકારો હોઈ શકે, પણ આપણે એવું નથી કરતા
તેમના કોઈપણ કામ છે. અશ્વગોષા વિશે મને જે મોહિત કરે છે તે તે છે કે
વ્યક્તિ જે તેની માતા સાથે ઓળખાવે છે, અન્ય લોકોની જેમ તેમના સાથે ઓળખે છે
પિતા

'સત્ય, કંટાળો આવે છે?' વસંતે પૂછ્યું.

'તે મારા માટે ગ્રીક અને લેટિન હોવા છતાં, હું તેનો આનંદ લઈ રહ્યો છું.'

'ડ Docક્ટર,' અનુપમાએ વસંતને કહ્યું, 'સંસ્કૃત મારો વિષય છે, તેથી હું તેને યોગ્ય રીતે જાણું છું
સારું. તમે તેમાં એટલા સારી રીતે નિપુણ કેવી રીતે છો? બહારના કોઈને મળવું એટલું અસામાન્ય છે
વર્ગખંડ જે ભાષાના શોખીન છે. '

'એનું એક કારણ છે. મારા પિતા અમારા ગામમાં સંસ્કૃત શિક્ષક હતા.
હું જ્યારે બાળક હતો ત્યારે મેં મારા પિતાનું પઠન સાંભળીને તે શીખી લીધું
ઉત્તમ નમૂનાના. મને ભાષામાં ક્યારેય કોઈ formalપચારિક સૂચના મળી નથી. મારો પ્રેમ

સંસ્કૃત મારા માતાપિતાની યાદો સાથે જોડાયેલું છે. આજે, તે બંને ગયા છે, પરંતુ હું
હજી સંસ્કૃત ક્લાસિક વાંચવાનું ચાલુ રાખો. '

બધા પણ ટૂંક સમયમાં તેમના માટે લગ્નની ઉજવણીમાં પાછા ફરવાનો સમય આવી ગયો. જેમ
તેઓ બહાર નીકળ્યા હતા, અનુપમાએ કહ્યું, 'તમારે કોઈ પુસ્તકો, કોઈ પણ લેવાની જરૂર હોય તો
સમય, કૃપા કરીને મને જણાવો. તે જ એક વસ્તુ છે જે હું પ્રદાન કરી શકું છું. '

સોમવારનો દિવસ દર્દીઓનો દિવસ હતો, અને હોસ્પિટલમાં દરેક વ્યસ્ત હતા. જેમ બધા માં
સરકારી હોસ્પિટલો, તે ઓપીડીને અંકુશમાં રાખવું ખૂબ મુશ્કેલ હતું
ભીડ.

અચાનક તેણે સાંભળ્યું ત્યારે વસંત તેના વિભાગમાં જવાનો ઇરાદો ધરાવતો હતો
કોઈએ તેને બોલાવ્યો, 'હાય, વસંત!'

તે સીમાને તેની પાસે લહેરાતો જોઈ રહ્યો. તેને આશ્ચર્ય થયું; સીમા હતી
અમેરિકામાં હોવાનું માનવામાં આવે છે.

'હેલો, સીમા,' તે પાછો ફર્યો.

'તમે કેમ છો, વસંત?'

'હું મજામાં છું તમે કેમ છો?'

'હું કેવી રીતે જોઈ શકું?' સીમાએ હસતાં હસતાં પૂછ્યું.

વસંતે તેની તરફ જોયું. તે ઉત્તમ બની ગઈ હતી અને થોડું વજન ઉતાર્યું હતું.
ગ્લેમરસ સીમા હવે વધારે ફેશનેબલ લાગી રહી હતી! તેના સ્ટાઇલિશલી
સુવ્યવસ્થિત વાળ, સંપૂર્ણ રીતે સંચાલિત નખ અને પારદર્શક શિફ .ન સાડી ઉન્નત
તેના અભિજાત્યપણું.

વસંતે ટિપ્પણી કરી, 'તમને અહીં જોઈને મને આશ્ચર્ય થાય છે.'
'મારી બહેનનાં લગ્ન થઈ રહ્યાં છે અને પપ્પાએ ભારપૂર્વક કહ્યું હતું કે મારે અહીં ઓછામાં ઓછું આવવું જ જોઇએ માસ. તો હું અહીં છું. ' તેણે પોતાની બેગ ખોલી અને લગ્નનું આમંત્રણ ખેંચ્યું.

'તમારા પરિવારનું શું?' વસંતે પૂછ્યું કે તેણે તેણી પાસેથી આમંત્રણ લીધું હતું.

'ઓહ! મારું બાળક ઠીક નથી - તે છ મહિનાનો છે, અને અમારા બધા પ્રયત્નો છતાં, તેને મચ્છરોએ કરડ્યો છે. મારા પતિ તેની સંભાળ રાખે છે. વસંત, નહીં લગ્ન ચૂકી. તમારે આવવું જ જોઇએ. '

'જો તે દિવસે હું ફરજ પર નથી, તો હું ચોક્કસ આવીશ. લગ્ન ક્યાં છે? '

'તાજ પર. મારી બહેનનાં સાસુ-વહુઓ ખૂબ જ ધનિક છે અને તેઓએ આગ્રહ કર્યો હતો કે લગ્ન ખૂબ જ ભવ્ય હોઈ હતી. જો તમે ફરજ પર છો, તો કૃપા કરીને તેમાંથી બહાર નીકળો અને આવો. '

'હું પ્રયત્ન કરીશ.'

પૃષ્ઠ 97

'વસંત, તમે થોડો બદલાયો નથી. તમે ત્રણ વર્ષ પછી કોઈ મિત્રને મળી રહ્યા છો. તમે મને ચા માટે ઘરે આમંત્રણ પણ નહીં આપો? '

'સોરી, સીમા, મારે ઘર નથી. જો તમે ઇચ્છો તો હું તમને લક્ષ્મી પાસે લઈ જઈ શકું છું ભવન, અમારું મનપસંદ ક collegeલેજ સમય છે. '

સીમા ગભરાઈ ગઈ. 'ચાલ વસંત, હવે હું ત્યાં કેવી રીતે ખાઇ શકું? તે ખૂબ ગંદા છે, અને બોમ્બેમાં તમામ પ્રકારના ચેપ ફેલાય છે! '

'પણ તને ત્યાં જમવાનું બહુ ગમતું.'

'ત્યારે તે જુદું હતું.'

'બરાબર. હું તને પછી સારી રેસ્ટ restaurantરન્ટમાં લઈ જઈશ. '

'હવે હું ખરીદી અને લગ્નની તૈયારીઓમાં ખૂબ જ વ્યસ્ત છું. હું તમને કહીશ જ્યારે હું મુક્ત છું અને તમે મને લઈ જઇ શકો. '

'તમને યુ.એસ. માં રહેવું અને કામ કરવું ગમે છે?'

'ઓહ વસંત, હું ત્યાં ઘણા પૈસા કમાઉ છું. સાથે, મારા પતિ અને હું પૈસા ટંકશાળ જો તમારા જેવા તેજસ્વી વ્યક્તિ હોત, તો તમે આવક કરી શક્યા હોત ઘણું. તમે ભારતમાં તમારો સમય બરબાદ કરી રહ્યા છો. '

'મને એવું નથી લાગતું, સીમા. તમે અહીં વાસ્તવિક દુનિયા જોઈ નથી; તે જરૂર છે આપણાં જેવા લોકો. બીજી ઘણી બાબતોની જેમ, ચાલો અસંમત થવાની સંમતિ આપીએ. '

વસંતના ખાતામાં જતાં તેઓ સીમા હસી પડ્યાં. 'માર્ગ દ્વારા, તમે ક્યારે લગ્ન કરી રહ્યા છો? '

'મને હજી સુધી યોગ્ય છોકરી મળી નથી.'

સીમા અને વસંત ક collegeલેજમાં ક્લાસમેટ હતા. સીમા મહત્વાકાંક્ષી હતી છોકરી જે હંમેશાં વસંત માટે નરમ ખૂણે રહી હતી. એકવાર, તેણીએ વ્યક્ત પણ કરી હતી વસંત સાથે લગ્ન કરવાની તેની ઇચ્છા, પરંતુ શરત પર કે તે અમેરિકા સ્થાયી થયો. જ્યારે તે તેના મનનો સાચો વલણ સમજાયું હતું, તેણીએ ઝડપથી પોતાનો વિચાર બદલીને લગ્ન કરી લીધા હતા

યુ.એસ. માં કોઈક, અને ત્યાં સ્થાયી થયા. વસંતે આનો ક્યારેય ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો
કોઈપણ. તેમને લાગ્યું કે સીમાએ સાચો નિર્ણય લીધો છે.

તેઓ તેમના વિભાગની બહાર રોકાયા. 'વસંત, હું તને ફરી ક્યારે જોઈશ?'

'જ્યારે હું તમારી બહેનના લગ્નમાં આવું છું.'

તેણીને ખાતરી નહોતી કે તે આવશે અને તેના વિચારોની સંવેદના આપતાં વસંતે કહ્યું,
'જો હું તમારા લગ્નમાં આવી શકું તો હું તમારી બહેનના લગ્નમાં પણ આવી શકું છું.
શું હું હવે જઇ શકું? મારા દર્દીઓ રાહ જોઈ રહ્યા છે. '

રવાના થતાં પહેલાં સીમાએ હસતાં હસતાં વિદાય લીધી.

પૃષ્ઠ 98

જ્યારે વસંત તેના ઓપીડી દર્દીઓ સાથે સમાપ્ત કર્યા પછી તેના રૂમમાં પાછો ફર્યો, ત્યારે તે હતો
સત્યને પલંગ પર પડેલો જોઈને આશ્ચર્ય થયું. સામાન્ય રીતે, તે માં ન હોત
તે સમયે ઓરડો. જ્યારે તેણે તેની તરફ ઉત્સુકતાથી જોયું તો તે જોઈને તે આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયો
સત્યની આંખો લાલ હતી અને તેનો ચહેરો સોજી ગયો હતો. જ્યારે તેણે તેના કપાળને સ્પર્શ્યું, તે
ગરમ બર્નિંગ હતું.

'સત્ય, શું થયું? તમને તાવ છે! '

જવાબ આપવાને બદલે સત્ય રડવાનું શરૂ કર્યું.

'સત્ય, ઘરેથી કોઈ ખરાબ સમાચાર છે? તમારા માતા પિતા કેમ છે?'

તો પણ, સત્યે જવાબ આપ્યો નહીં. તેની નજર ટેબલ પર કેન્દ્રિત હતી. તેના પર એ
લાલ મખમલ પર સોનામાં બંધાયેલા પત્રોવાળા સુંદર લગ્નનું આમંત્રણ
પૃષ્ઠભૂમિ કે સમૃદ્ધતા exude લાગે છે. તે વિદ્યાના લગ્નનું કાર્ડ હતું.

વસંતને આશ્ચર્ય થયું. તેણે હંમેશાં વિચાર્યું હતું કે વિદ્યા અને સત્ય મળશે
પરણિત. હવે તે સમજી શક્યું કે સત્ય શાની સ્થિતિમાં હતો તે શા માટે છે. કંઈ નથી
વસંતે કહ્યું હતું કે સત્યને કોઈ આશ્વાસન મળશે.

'આ ક્યારે બન્યું?' વસંતે હળવેથી પૂછ્યું.

'આજે. તેણે મારા સહિત બધાને આમંત્રણ આપ્યું. '

'સત્ય, તને લાગે છે કે તે પારિવારિક દબાણમાં લગ્ન કરી રહ્યો છે?'

'ના. મને એવું નથી લાગતું. છોકરો ડ doctorક્ટર છે. તેના માતાપિતા પણ ડ doctorsક્ટર છે
યુ.એસ. એક સારો કેચ. અને વિદ્યાને કંઇક કરવા માટે દબાણ કરી શકાય નહીં, એકલા રહેવા દો
પરણિત. '

'પણ તે તમારી સાથે આ કેવી રીતે કરી શકે?'

'વસંત, હું અવ્યવહારુ અને ભાવનાશીલ રહ્યો છું. વિદ્યા ચોક્કસપણે વધુ છે
ગણતરી. તેણે વસ્તુઓ ઉપર વિચાર કર્યો છે. મારી પાસે કઈ સંપત્તિ છે - એક નાનું ઘર
મૈસુરમાં, મારી ત્રણ બહેનોના લગ્ન કરવાની અને શિક્ષિત કરવાની જવાબદારી
મારો ભાઈ?'

'તમે વિદ્યા સાથે આ બધી ચર્ચા કરી હતી?

'હા. તેણી કહેતી કે તે કોઈ સમસ્યા નહીં હોય. પરંતુ તે પછી, તે આ છોકરાને મળ્યો જે છે
વધુ લાયક. હું માનું છું કે ત્યાં સુધી તેણી તેના સમયની શોધ કરી રહી છે જ્યાં સુધી તે યોગ્ય ન મળે
મેચ

'સત્ય, આના વિષે કંઇક અર્થ નથી. તે સારું છે કે જ્યારે તે સમાપ્ત થયું
કર્યું; લગ્ન પછી દુ hurtખ પહોંચાડવા કરતાં હવે બહુ સારું. '

પછીના કેટલાક દિવસો સુધી સત્યે ભાગ્યે જ કંઇ ખાધું. તેણે હતાશ થઈને કર્યું
ખૂબ વાત નથી. એક દિવસ તેને ઉલટી થવાની શરૂઆત થઈ, અને જ્યારે આ થોડો સમય ચાલુ રહ્યો,
સત્ય ચિંતાતુર બન્યો. રક્ત પરીક્ષણ દ્વારા પુષ્ટિ મળી છે કે તે કમળોથી પીડાઈ રહ્યો છે.

નિદાનથી તેની આત્મા વધુ ઓછી થઈ. જો કે તે કોઈ ગંભીર રોગ ન હતો,
દર્દીને સારા ખોરાક, સંભાળ અને આરામની જરૂર હોય છે. સત્ય પાસે જવા નહોતો માંગતો
મૈસૂર, પરંતુ બોમ્બેમાં તેના કોઈ નજીકના મિત્રો કે સંબંધીઓ નહોતા
જેને તે રહી શકે. તે હોટલનો ખોરાક જે તે બધા સાથે ખાતો હતો
ચોક્કસપણે પ્રશ્ન બહાર.

વસંત એક સૂચન લઈને આવ્યા. 'અમે રસોઈ કરી શકે તેવા કોઈને કેમ પૂછતા નથી
તમને ડબ્બા મોકલવા માટે જેથી તમે જ્યારે હોવ ત્યારે ઘરે રાંધેલા ખોરાક મેળવી શકો
સ્વસ્થ થવું? ' આ સમય સુધીમાં, વસંત અનુપમાના નાટકોમાં ભાગ લેવાનું શરૂ કરી દીધું હતું
બોમ્બેના વિવિધ સ્થળોએ નિયમિતપણે; અને તેણીએ તેની પુસ્તકાલયની પણ ખૂબ મુલાકાત લીધી
ઘણી વાર. તેમની કેઝ્યુઅલ ઓળખાણ હવે એક ગા deep મિત્રતામાં ફેરવાઈ ગઈ હતી. તેમણે
કોઈ શંકા નથી કે તે હવે તેને મદદ કરી શકશે. છેવટે, તેણીની પાસે મોટી હતી
વિદ્યાર્થીઓ અને મિત્રોનું નેટવર્ક.

'સત્ય, મને એક આઈડિયા છે. હું અનુપમાને એવી કોઈની શોધ માટે કહીશ કે જે રસોઈ બનાવી શકે
"આહાર" ભોજન અને તેને અહીં મોકલો. અમે તેના માટે ચૂકવણી કરીશું. મને ખાતરી છે કે અનુપમા સમર્થ હશે
અમારી મદદ કરવા માટે. '

સત્યના જવાબની રાહ જોયા વિના તેણે તરત જ અનુપમાને ફોન કર્યો.

તેને સાંભળ્યા પછી અનુપમાએ જવાબ આપ્યો, 'વસંત, મારી પાસે બીજું એક સૂચન છે.
મારી દાસી, સકકુબાઈ મારી સાથે રહે છે; તે એક સારી સ્ત્રી છે. જો સત્ય પાસે કંઈ નથી
વાંધો, તે આવીને આપણા આગળના રૂમમાં રહી શકે છે. હું યોગ્ય ભોજન રસોઇ કરી શકું છું
તેના માટે, અને સક્કુબાઈ દિવસ અને રાત તેની સંભાળ રાખશે. અલબત્ત, હું આગ્રહ નહીં રાખું
આના પર. જો તમે હજી પણ ખોરાકને તમારા રૂમમાં મોકલવા માંગતા હો, તો હું બનાવીશ
પૂછપરછ કરો અને કોઈ એવી વ્યક્તિને શોધી કા .ો કે જે આ ખોરાક પૂરો પાડી શકે. '

વસંતે ક્યારેય આવી ઉદાર offerફરની અપેક્ષા નહોતી કરી અને કહ્યું, 'હું પાછો આવીશ
તમે સત્ય સાથે બોલ્યા પછી. '

સત્ય theફર સ્વીકારવામાં ખચકાતો હતો. 'વસંત, હું પણ તેને ઓળખતો નથી
જેમ તમે કરો છો. હું તેના પર આ રીતે કેવી રીતે લાદી શકું? હું સકકુબાઈ ચૂકવી શકું છું, પણ શું
અનુપમા વિશે? હું આ acceptingફર સ્વીકારવા વિશે ખૂબ જ બેડોળ લાગું છું. '

બહિષ્કૃત સત્ય હવે વધારે ગંભીર બની ગયો હતો. વિદ્યાની આંચકો

બદનામીએ તેમનો દૃષ્ટિકોણ બદલી નાખ્યો હતો.

'સત્ય પર આવો. તે અમારી મિત્ર છે અને, જ્યાં સુધી હું જોઈ શકું છું, આ શ્રેષ્ઠ છે વિકલ્પ. તમે ત્યાં કાયમ રહેશો નહીં, અને અમે હંમેશાં તરફેણ કરી શકીએ છીએ અનુપમાને કોઈક રૂપમાં. જ્યાં સુધી હું જાણું છું, તેણી વ્યક્તિની સ sortટ નથી બદલામાં કંઈપણની અપેક્ષા રાખે છે. '

પૃષ્ઠ 100

સત્ય બોમ્બે સેન્ટ્રલથી અનુપમાના બાંદ્રા ઘરે જવા માટે સંમત થયા. તે ઓરડાને સ્વચ્છ અને વ્યવસ્થિત રાખ્યો હતો. તેણીએ પલંગ પર છાપેલ શીટ ફેલાવી હતી એક ખૂણામાં કેટલાક તાજા ફૂલો સાથે ફૂલદાની મૂકી. ની દુનિયા હતી સત્યના ઓરડા અને આ એક વચ્ચેનો તફાવત!

અનુપમાએ સત્યની સંભાળ જાણે કે તે તેના પરિવારનો ભાગ છે. એકવાર, તેના તાપમાન ખૂબ highંચું ગયું અને તે આખી રાત તેની બાજુમાં જાગૃત રહી. બીજા દિવસે, સત્ય તેને અનુપમામાં omલટી કરી, તે પહેલાં તેણીને મદદ કરી શકે બેસિન. રૂમમાં દુર્ગંધ ભરાઈ ગઈ અને સત્યને ખૂબ જ શરમ આવી. પણ અનુપમાએ નારાજ કે અસ્વસ્થ થવાનું કોઈ નિશાની બતાવી નથી. તેણીએ ફ્લોર સાફ કર્યો અને નહ્યા પછી ફ્રેશ થઈને પાછા આવ્યા.

જ્યારે સત્યે જે બન્યું તેના માટે માફી માંગી ત્યારે તેણે કહ્યું, 'સત્ય, એવું ના અનુભવો માફ કરશો. દર્દી એ બાળક જેવું છે. . કોઈ પર આધારીત. જ્યારે મેં મારો પગ તોડ્યો, તમે, વસંત અને નર્સોએ મારી પુન recoveryપ્રાપ્તિ માટે કંઇક શક્ય કાર્ય કર્યું. હું નથી કંઇ જુદું કરી રહ્યું છે. '

સત્ય એક અઠવાડિયા રોકાવાનો હતો પરંતુ તેણે તેમનું પ્રસ્થાન મુલતવી રાખ્યું હતું. દરમિયાન ત્યાં જ તેમનો સત્ય અનુપમાનું નિરીક્ષણ કરી રહ્યો હતો. તે હંમેશાં તેના વિશે વિચારતો હતો એક સુંદર પણ કમનસીબ સ્ત્રી તરીકે; અને તેણે તેણીને દયા આપી હતી. પણ હવે તેને લાગ્યું અલગ રીતે. તેણે જોયું કે તેણી હંમેશાં ખુશખુશાલ હતી, અને મદદ માટે હંમેશાં તૈયાર રહેતી હતી; તેણી તેના શરીર પરના સફેદ પેચો વિશે ઓછામાં ઓછી થોડી ચિંતા કરતી ન જણાતી હતી તેની સુંદરતા બગાડી.

સત્યએ અર્ધજાગૃતપણે અનુપમા અને વિદ્યાની તુલના કરવાનું શરૂ કર્યું. વિદ્યા માટે, ભૌતિક સુવિધાઓ અને સુંદરતા ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ હતી. બીજાને મદદ કરવી હતી કંઈક તે સમયના બગાડને ધ્યાનમાં લેશે. તે હંમેશાં સ્વ રહી હતી કેન્દ્રિત. *હતી વિદ્યા વંચિત ના નરમ લાગણીઓ,* તેમણે ફરી અને ફરી આશ્ચર્ય. તે આકસ્મિક રીતે પોતાનું મન કેવી રીતે બદલી શકે, જાણે કે તે કોઈ ડ્રેસ બદલતી હોય અને કોઈ બીજા સાથે લગ્ન કરો, જ્યારે તે તમામ વિરોધનો સામનો કરવા તૈયાર હતો ઘર તેની સાથે લગ્ન કરવા માટે?

અનુપમાને ખબર હતી કે સત્ય શાંત અને વધારે શાંત બની ગયું છે તેના સંબંધ અચાનક સમાપ્ત થઈ ગયા હતા. તેથી તેણીએ તેની સાથે બધા વિશે વાત કરવામાં સમય પસાર કર્યો વિવિધ પ્રકારની વસ્તુઓ, તેના તૂટેલા પ્રણયથી તેના મનને કા .વા માટે.

'સત્ય, ડ doctorક્ટર હોવા છતાં પણ તમે એક સામાન્યને લઈને કેમ ચિંતિત છો?
આ જેવી બીમારી? '
'અનુપમા, ક્યારેક અજ્oranceાન આનંદ છે. પરંતુ આપણે, ડોકટરો તરીકે, ઘણું બધું જાણીએ છીએ
રોગ અને માંદગી વિશે કે આપણે ભયભીત થવામાં મદદ કરી શકતા નથી

ક્યારેક ક્યારેક. મૈસુરની મારી બહેનો તમામ અસરો અથવા તે સમજશે નહીં
હું જેટલું કરું છું તેટલું તેમના વિશે ચિંતા કરો. તમે જાણો છો, અનુપમા, જ્યારે પણ હું તમારી સામે જોઉં છું,
હું મારી બહેન સંધ્યા વિશે વિચારું છું - તે આ રીતે મારી સંભાળ રાખત. '
'સત્ય, કોઈ પણ મનુષ્ય બીજાની મદદ કરે તે રીતે મેં તમને મદદ કરી છે;
વધુ કંઇ અને કંઇ ઓછું નહીં. મને સંબંધોમાં ફસાઈ જવાનું પસંદ નથી
સગવડ. હું કોઈની 'બહેન' અથવા 'કાકી' બનવા નથી માંગતો. જ્યારે બે માણસો કરી શકે છે
મિત્રો બનો અને બે સ્ત્રી મિત્રો બની શકે, ચોક્કસ પુરુષ અને સ્ત્રી પણ હોઈ શકે
ફક્ત મિત્રો.'
સત્યને તેના આડઅસરભર્યા જવાબથી તે પછાડ્યો હતો. તે તેના માટે ખૂબ જ અસ્પષ્ટ હતું.
તેણે તેની તરફ જોયું અને સમજાયું કે કોઈકે તેને અંદરથી કોઈને deeplyંડે દુ .ખ પહોંચાડ્યું હતું
તેના જીવન.

તે અનુપમાના ઘરે સત્યનો અંતિમ દિવસ હતો. તે પછી, તે તેની પાસે પાછો જતો
અસ્વસ્થ ઓરડો અને લક્ષ્મી ભવનમાં પીરસવામાં આવેલ તેલયુક્ત ખોરાક ખાય છે. તેમણે જોઈ શકે છે
તેની વિંડોમાંથી બાંદ્રા દરિયા કિનારે, જેમ તેણે અનુપમા વિશે વિચાર્યું. તેને ખબર હતી
તેણીના વિશે કંઈ નથી. ભલે તે પરિણીત હોય કે અપરિણીત, અથવા તેણી હતી
કોઈપણ સંબંધીઓ. બે અઠવાડિયા દરમિયાન તેણી તેના ઘરે રહી હતી, ફક્ત તેના વિદ્યાર્થીઓ
અને મિત્રોએ તેની મુલાકાત લીધી હતી. તે જાણતું હતું કે તે કર્ણાટકની છે, તેનાથી વધુ કંઇ નહીં.
કેટલીકવાર તેણી તેના ભૂતકાળની વાત વિશે વિચારતો પણ તે ક્યારેય નહોતો
આવું કરવા માટે પોતાને લાવવા માટે સક્ષમ.
અનુપમા આવીને તેની બાજુમાં બેઠી. તેણે સત્ય તરફ જોયું અને કહ્યું, 'ભૂલી જાઓ
ભૂતકાળ, સત્ય, ભવિષ્ય વિશે વિચારો. નવું જીવન શરૂ કરો. '
સત્ય દુ: ખી હસતાં બોલ્યો, 'અનુપમા, તને અને વસંતને ખબર નથી
તે પ્રેમમાં પડવાનું છે અને પછી તમે જેને પ્રેમ કરો છો તે ગુમાવો. પ્રેમ એક કિંમતી છે
લાગણી અને જ્યારે તે ખોટા વ્યક્તિ પર વેડફાય છે, ત્યારે તમે બની જાવ છો
ભાવનાત્મક રીતે સુખી. ફક્ત એવા લોકો જે ખૂબ નસીબદાર હોય છે અને સાથે પ્રેમમાં આવે છે
એક જ વ્યક્તિ સાથે લગ્ન કરો. '
અનુપમાએ કોઈ જવાબ આપ્યો નહીં. થોડા સમય પછી તેણે કહ્યું, 'તમે મારા વિશે ખોટું છો,
સત્ય. હું જાણું છું કે પ્રેમમાં ગુમાવવું તે શું છે. હું એક સમયે કોઈના પ્રેમમાં હતો. અમે મળી
પરણ્યો, પણ પછીથી મારા પતિએ મને છોડી દીધો. '
સત્યને પછાડ્યો હતો.

અનુપમાએ ચાલુ રાખ્યો. 'જ્યારે હું ક collegeલેજમાં હતો, ત્યારે મેં કહેવાતા નાટકમાં અભિનય કર્યો *મહાશ્વેતા.* આનંદ મને સ્ટેજ પર જોયો અને મારા પ્રેમમાં પડ્યો. છતાં પણ

અમારી સ્થિતિમાં તફાવત, અમે લગ્ન કરી લીધાં. હું ગરીબ પરિવારનો છું અને મારો સાસુ શરૂઆતથી જ મારા પ્રત્યે ઉદાસીન હતી. અમારા મહિના પછી લગ્ન, આનંદ વધુ અભ્યાસ માટે વિદેશ ગયો, અને હું તેની સાથે જોડાવા જઇ રહ્યો હતો જ્યારે મેં મારા પગ પર સફેદ પેચ વિકસાવી. મારી સાસુની ઉદાસીનતા તેણીએ પહેલાં મારા પર આ તકરાર હોવાનો આરોપ લગાવતા ક્રૂરતામાં પરિવર્તન કર્યું લગ્ન. તેણે કહ્યું કે મેં આનંદને છેતર્યો હતો અને તેને મારી સાથે લગ્ન કરવા માટે ફસાવી હતી, અને મને ઘરની બહાર કા castો. મેં મારા પતિને ઘણા પત્રો લખ્યા પણ તે ક્યારેય નહોતો જવાબ આપ્યો. તેમણે મહાશ્વેતાને હિરોઇન તરીકે પ્રેમ કર્યો હતો. પરંતુ જ્યારે વાસ્તવિક જીવનમાં હું આ સફેદ પેચ વિકસાવી, અને તે એક વાસ્તવિક મહાશ્વેતા, વ્હાઇટ વન બન્યો, તે તેને સંભાળી શક્યા નહીં. આ મહાશ્વેતા તેમને સ્વીકાર્ય ન હતા. તમે જેમ જુના કપડાં ફેંકી દો અને નવા ખરીદો, મારા સાસરિયાઓએ તેને ફરીથી લગ્ન કર્યા. સુધી આ દિવસે, કોઈએ મારા વિશે ચિંતા કરી નથી. તમારું જીવન મારા કરતા ચોક્કસપણે સારું છે. તમારે તમારા તારાઓનો આભાર માનવો જ જોઇએ કે તમે ફક્ત પ્રેમમાં જ નિષ્ફળ થયા છો, લગ્નમાં નહીં. લગ્ન જીવનભરની કટિબદ્ધતા છે, અને તેનાથી થતી પીડાને હું ખૂબ સારી રીતે જાણું છું જ્યારે કોઈ તે પ્રતિબદ્ધતાનું સન્માન કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે. '

સત્યને લાગ્યું કે જાણે કોઈ વાર્તા સાંભળી રહ્યો હોય. પરંતુ, દુર્ભાગ્યે, સફેદ અનુપમાના હાથ પર પેચ લાગ્યું.

અનુપમાએ ચાલુ રાખ્યો. 'આનંદની એક બહેન છે. ગિરિજાનું ગુપ્ત પ્રણય હતું માત્ર મને જ ખબર હતી. પરંતુ, આજે તેણીએ ધન અને પદની વ્યક્તિ સાથે લગ્ન કર્યા છે. કોણ કહે છે જીવન ન્યાયી છે? જીવનની અસ્પષ્ટતાને સમજવું અને તેને ઉકેલવું વધુ સારું છે આપણી પોતાની સમસ્યાઓ જે રીતે અમને યોગ્ય લાગે છે. હું તે પુનરાવર્તિત શીખી છું સફળતા વ્યક્તિને ઘમંડી બનાવે છે, જ્યારે પ્રાસંગિક નિષ્ફળતા વ્યક્તિને બનાવે છે વધુ પરિપક્વ. '

'અનુપમા, આ બધા દર્શન તમને કોણે શીખવ્યું?' સત્યે પૂછ્યું.

'મારા અનુભવોએ મને આ શીખવ્યું છે. મને તે હિંમતનો ખ્યાલ આવ્યો છે અને આત્મવિશ્વાસ એ જીવનની વાસ્તવિક સંપત્તિ છે. શિક્ષણ તમારી તકો સુધારી શકે છે સફળતા, પરંતુ આખરે તમારે એકલા જીવનનો સામનો કરવો પડશે. હું કોઈ ગુરુ પર આધારીત નથી ન તો હું કોઈ ફિલસૂફી વાંચું છું. મારો અંત conscienceકરણ મારા ગુરુ છે અને તે મને સારી રીતે માર્ગદર્શન આપે છે. '

સત્યે હિંમત ઉપાડીને પૂછ્યું, 'અનુપમા, હું તમને એક વ્યક્તિગત પૂછું છું પ્રશ્ન. જો તમે જવાબ આપવા માંગતા ન હોવ તો મને વાંધો નહીં. પરંતુ હું ઉત્સુક છું - કરું છું તમે વારંવાર આનંદ વિશે વિચારો છો? '

'હું ક્યારેક કરું છું, પણ મારે તેને ભૂલી જવું છે. વસ્તુઓ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું તે વધુ સારું છે જે મને આત્મવિશ્વાસ અને સુખ આપે છે. મને ઇતિહાસ, સાહિત્ય અને નાટક ગમે છે. હું છું મારા વિદ્યાર્થીઓ મારા જેવા હોવાથી તેઓ ખૂબ જ પસંદ કરે છે. હું માનું છું કે જ્યારે વિદ્યાર્થીઓ

શિક્ષકને પ્રેમ કરો, તેઓ પણ આ વિષયને પ્રેમ કરવાનું શીખે છે. એક શિક્ષક કાયમ યુવાન છે હૃદય. ઇતિહાસે મને એક મહાન પાઠ શીખવ્યો છે. એવા લોકો કે જેમણે કિલ્લા બનાવ્યા અને ઘણા જીત્યા રજવાડાઓ આજે યાદ નથી. હું મારું કામ નથી કરતો જેથી કોઈક મને યાદ રાખવું જોઈએ; હું તે કરું છું કારણ કે તે મને સંતોષ અને સંતોષ આપે છે. '

'અનુપમા, તમે પોતાને કમનસીબ માનો છો?'

'ના, સત્ય. ઝાડ પર ખીલેલા હજારો ફૂલોમાંથી ફક્ત થોડી ઇચ્છાઓ રીંછ ફળ. અને તે થોડા ફળોમાંથી જંતુઓ અને ખિસકોલી કેટલાક ખાશે. આ વૃક્ષ પોતાને માટે કંઈપણ રાખતું નથી. શું તેનો અર્થ એ છે કે ઝાડનું જીવન છે વ્યર્થ? મારા મહાન મિત્રો અને સારા વિદ્યાર્થીઓ છે, અને હું આર્થિક છું સ્વતંત્ર. હું ન તો ભૂતકાળની ચિંતા કરું છું, કે ન તો ભવિષ્ય વિશે. હું સ્વીકારું છું જીવન જેવું આવે છે અને મને કોઈ અફસોસ નથી. '

આઠ

સવારની પવન આનંદદાયક હતી પણ હવામાં એક નિપ હતી. આનંદને વીંટાળ્યો એ તેના ગળામાં સ્કાર્ફ, ડર છે કે હવામાન તેને ઠંડી આપે છે, અને પછી એ ઉધરસ.

માં જીવન, દરેક નિર્ણય છે એક બાજુ અસર, પણ તેમણે mused, *અને અમે જોઈએ હંમેશા ગણતરી સારી અને છેતરપિંડીંઓ ના એક ખાસ કોર્સ ઓફ ક્રિયા પહેલાં લેતી એક નિર્ણય. પણ કોઈક રીતે. . .* આનંદ નિસાસો. તેનું મન જીદપૂર્વક યાદ કરતું રહ્યું તેમણે ભૂલી ગયેલી વસ્તુઓ, ભૂલી જવા માટે સભાન પ્રયાસ કર્યા. તેણે પ્રયત્ન કર્યો તેના નિર્ણયોને તર્કસંગત બનાવવો, પરંતુ તેનું મન સતત ઉથલપાથલમાં હતું.

સામાન્ય રીતે, તે તેના બગીચામાં તેની સવારની ફરવા નીકળ્યો, જે ફેલાયેલો હતો એકર જમીન. ત્યાં ઘણા બધા ફળના ઝાડ અને ફૂલ-પથારી હતા જે સંયુક્ત હતા સુગંધ પવનની લહેરમાં ફરે અને આખા ઘરને સુગંધિત કરતી. ક્યારે ગિરિજા તેની બાઈ પુત્રી સાથે, માળી મુલાકાત માટે બેંગ્લોરથી આવી હતી વિવિધ છોડમાંથી ફૂલો ખેંચી લીધાં અને તેના પહેરવા માટે તેમને લટકાવી દીધા વાળ. રાધકકાને હવે તે બધી બાબતોમાં રસ ન હતો; તે વૃદ્ધ થઈ ગઈ હતી, અને સંધિવાએ તેના શરીરને લંગડાવી દીધું હતું.

અને અનુપમાનું શું? પરીજાતા પહોંચતાં આનંદનાં વિચારો અટકી ગયાં વૃક્ષ. તેની નીચેની જમીન તેના સુંદર અને નાજુક ફૂલોથી .ંકાયેલી હતી. રાધકકા હંમેશા કહેતા, 'ભગવાન કૃષ્ણને તેમના પ્રસન્ન કરવા માટે આ ફૂલ લાવ્યું છે રાણી, રૂક્મિણી. ' જ્યાં સુધી આનંદની વાત હતી ત્યાં સુધી પરીજા હંમેશા યાદ કરાવતી અનુપમા ની.

જ્યારે તે ઇંગ્લેન્ડ ચાલ્યો ગયો હતો, ત્યારે તેનું હૃદય ભારતમાં હતું. આનંદ ખૂબ હતો સ્વભાવથી મહત્વાકાંક્ષી. તેને જવાથી નિરાશ કરવાની કોશિશમાં અનુપમા પાસે હતી કહ્યું, 'અમે હમણાં જ લગ્ન કર્યાં છે. તમારે હવે ઇંગ્લેંડ કેમ જવું પડશે? અમે પહેલેથી જ અમારી પાસે જે સંભવત need જરૂર પડી શકે તે બધું છે. ઉપરાંત, માતા વૃદ્ધ થઈ રહી છે; અમે તેની નજીક રહેવું જોઈએ. ' આનંદે તેને કહ્યું હતું, 'અનુ, તને જીવન સમજાતું નથી. જો તમે ઇંગ્લેન્ડ જઇને ડિગ્રી મેળવો, પછી અહીંના લોકો તમારો આદર કરશે. અને, છેવટે, તે ફક્ત ત્રણ વર્ષ માટે છે. ' તેની માતાની ઇચ્છા અને તેની પત્નીની વિનંતી નહોતી ઓછામાં ઓછા તેમને અસંતુષ્ટ.

ઇંગ્લેન્ડમાં આનંદની નલિની પાઠક સાથે મુલાકાત થઈ હતી. તે બોમ્બેની ડોક્ટર હતી, જેણે માન્યું હતું કે, તેની ન્યાયી ત્વચા, લીલી આંખો અને વાળના વાળથી તે ખૂબ જ હતી સુંદર. જોકે આનંદે વિચાર્યું કે તે અનુપમા પરનો પેચ નથી. નલિની હતી જ્યારે તેણે તેની સાથે મૈત્રીપૂર્ણ બનવાનો કોઈ પ્રયાસ ન કર્યો ત્યારે તેને નુકસાન થયું. તે તેની પાસે પહોંચી હતી એક સાંજે કહ્યું, 'આનંદ, તમારી સાથે વાત કરવા માટે તમારી પાસે થોડો સમય નથી સાથીઓ? '

'ના, મને ભાગ્યે જ કોઈ ફ્રી ટાઇમ મળે છે.'

'આ આપણા જીવનનો શ્રેષ્ઠ સમય છે. અમે યુવાન છીએ અને અમારી પાસે કોઈ નથી જવાબદારીઓ; આપણે હવે આપણી જાતને માણવી જોઈએ. '

'તે સાચું છે, નલિની. પરંતુ આ સમય માટે અમારા અભ્યાસ અને બિલ્ડ કરવા માટે છે કારકિર્દી.' આનંદ તેનો શોર્ટ કાપીને ચાલ્યો ગયો.

તે અનુપમાના આવવાની આતુરતાથી રાહ જોઈ રહ્યો હતો. પછી, નલિની કરશે વાસ્તવિક સુંદરતાનો અર્થ સમજો. તે પછીના દિવસો માટે ખુશ લાગશે અનુપમા સાથે વાત કરવી અથવા તેણી તરફથી કોઈ પત્ર મેળવવો. તે તેને લાવી શક્યો હોત તેની સાથે, પરંતુ તેની માતા તેના પગ નીચે મૂક્યો હતો. 'આનંદ, મેં છોકરીને સ્વીકારી લીધી છે તમે પસંદ કર્યું છે, અને તેણીએ મારી શરત સ્વીકારી લેવી જોઈએ. તે પછી જ જઈ શકે છે લક્ષ્મી પૂજા સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ થઈ છે. ના કહીને મને દુ Don'tખ ન પહોંચાડો. '

આનંદ તેની માતાની અરજીનો ઇનકાર કરી શક્યો નહીં. તેમણે માત્ર સંમતિ આપી ન હતી ગડબડી વગર જોડાણ પણ સમગ્ર લગ્નનો ખર્ચ ઉઠાવ્યો હતો.
જો તે તેના માટે ન હોત, તો તે ક્યારેય તેની સ્વપ્નવાળી છોકરી સાથે લગ્ન કરી શક્યો ન હોત. તે બે મહિનાનો પ્રશ્ન હતો. તે તેના સમયને બાઈડ આપતો અને કોઈક રીતે પસાર થતો અલગ. આનંદની પાસે અણી જતા ટોર્નેડોની અપેક્ષા કરવાની કોઈ રીત નહોતી તેમના જીવન દ્વારા.

તેની શરૂઆત રાધાકક તરફથી મળેલા નસીબ પત્રથી થઈ હતી. તે છતાં ફક્ત થોડીક લાઇનો સમાયેલી, તેનાથી તેનું હૃદય તૂટી ગયું

તમારું પત્ની અનુપમા છે એક સફેદ પેચ પર તેના પગ, જે તે હતી ગુપ્ત થી દરેકને. તે લાગે તે કરી છે કરવામાં આવી લેતા સારવાર ગુપ્ત થી પહેલાં લગ્ન. ગિરિજા હતી પણ તે શંકા . હવે તે ગયો છે ચાલ્યા માટે તેના પિતાના સ્થાને. હું છે બોલાય માટે ડૉક્ટર અને તેમણે કહે છે કે તે શકે લેવા એક લાંબા સમય માટે ઇલાજ તેના. તેમણે જ જોઈએ પૂર્ણ સારવાર પહેલાં આવતા પાછા. આ હાજરી ના એક સ્ત્રી સાથે એક સફેદ પેચ છે નથી સ્વીકાર્ય દરમિયાન શુભ પ્રસંગોએ જેમ કારણ કે લક્ષ્મી પૂજા; હું કરશે નહિં જોખમ શુદ્ધતા ના ઘરગથ્થુ. તે છે મારા વિશ્વાસ અને માન્યતા.

આનંદ વ્યગ્ર હતો. તેણે પત્ર ઘણી વખત વાંચ્યો, કલ્પના કરવામાં અસમર્થ અનુપમા સફેદ પેચોથી બદલાઈ ગઈ. અનુપમાનો પત્ર તેની પાસે જ પહોંચ્યો દિવસ. તેણે અનિચ્છાએ તેને ખોલ્યું - જેમાં તેણીની વાર્તાનું સંસ્કરણ છે.

આનંદની સુંદરતા માટે હંમેશાં નબળાઇ હતી. તે હંમેશા માટે તેમને પ્રેરણા બધું શ્રેષ્ઠ પસંદ કરો. તેના પરિવારની આર્થિક સ્થિતિ ફક્ત સેવા આપી હતી તેના દુષ્ટતાને પ્રોત્સાહિત કરવા. તેના મિત્રો ઘણી વાર મજાક કરતા હતા, 'હે આનંદ, તમારા કપડાં પસંદ કરવામાં તમને આટલો સમય લેવાનું ધ્યાનમાં લેતા, તમે કોઈને કેવી રીતે શોધી શકશો લગ્ન કરવા? તમે લગ્ન કરો ત્યારે કદાચ તમે વૃદ્ધ થઈ જશો. આપણે ન પણ કરી શકીએ તમારી કન્યાને બિલકુલ જોવાની તક મળશે. '

પરંતુ આનંદે તેના કોઈ પણ મિત્ર પહેલા લગ્ન કરી લીધાં હતાં, અને તેની કન્યા હતી પડોશમાં સૌથી સુંદર છોકરી. તેના મિત્રો પણ થોડી ઈર્ષ્યા કરવામાં આવી હતી તેના સારા નસીબ. 'અભિનંદન, આનંદ. તે તમારા બધા માપદંડોને પૂર્ણ કરે છે, 'તેઓ કહ્યું હતું. ત્યારે આનંદને લાગ્યું હતું કે તે પૃથ્વીનો ભાગ્યશાળી માણસ છે. અનુપમા તે ફક્ત તેની પત્ની જ ન હતી, તેણી તેના ગૌરવની સૂચિ હતી.

જ્યારે આનંદને પ્રથમ જાણ થઈ કે તેણીને લ્યુકોડર્મા છે, ત્યારે તે ભરાઈ ગયો બળવો ડ doctorક્ટર તરીકે તે જાણતું હતું કે તે હંમેશા ઉપચારકારક હોતું નથી. જો તે ન કર્યું સારવાર માટે જવાબ, તે તેના ચહેરા પર ફેલાય, તેના લાલ હોઠ, તેના સુંદર આંગળીઓ. . દરેક જગ્યાએ. તેણી કલ્પના કરશે નહીં કે તે કેવી દેખાશે. ત્યાં તે કંઇ કરી શકતો ન હતો, અને તેણીએ તેના વિશે જેટલું વિચાર્યું, તે આ નીચ તેની કલ્પના બની. તેના મિત્રો શું કહેશે? 'ઓહ! ગરીબ તરફ જુઓ આનંદ. તે એક સરળ શર્ટ પસંદ કરવા માટે ખૂબ જ સમય લે છે, અને જો શર્ટ શરૂ થાય છે નિસ્તેજ, તે કાardsી મૂકે છે. તે તેની પત્ની સાથે શું કરશે? ' કેટલાક કહે છે, 'સેવા આપે છે આવા સંપૂર્ણતાવાદી હોવા માટે તેને યોગ્ય. '

ત્યાં સુધી આનંદે તેમના જીવનમાં ક્યારેય નિષ્ફળતાનો અનુભવ કર્યો ન હતો. જીવન હંમેશા હતો તેના માટે ગુલાબનો પલંગ. કેટલાક લોકો તેને નસીબ માનતા હતા, પરંતુ તેની માતા માનતા હતા કે તેણીની પ્રાર્થનાઓનું પરિણામ હતું. માં પ્રથમ વખત નિરાશા નો સામનો કરવો તેમના જીવન, તેમણે જોયું કે તે તેનો સામનો કરવામાં અસમર્થ છે. તેની માતા આનંદથી વિપરીત ખાતરીપૂર્વક જાણતા હતા કે અનુપમાના પગ પર સફેદ પેચ ન હતો તે પહેલાં લગ્ન. *હું માંગો છો અનુપમા હતી હતી આ શરત પહેલાં અમે મેળવ્યો લગ્ન. વસ્તુઓ કરશે છે કરવામાં આવી છે, જેથી અલગ અલગ પછી.*

તે નલિની પાઠકને થોડા દિવસો પછી કોલેજથી પાછા ફરતી વખતે મળી હતી. તેણીએ કહ્યુ, 'ઓહ આનંદ, તમે પહેલેથી જ પરીક્ષાઓની તૈયારી શરૂ કરી દીધી છે?'

આનંદે કોઈ જવાબ આપ્યો નહીં. તે જીવનની પરીક્ષાઓ વિશે વિચારમાં ખોવાઈ ગયો હતો, જે દૂર હતી વધુ મુશ્કેલ. *એકવાર તમે નિષ્ફળ તે છે અંત. આ છે માત્ર જીવન અમે હોય તેવા જાણે માટે ખાતરી કરો કે જો એક છે પુનર્જન્મ? અમે કરી શકો છો આનંદ અથવા નાશ અમારા જીવન. બધું છે માં અમારા પોતાના હાથ,* આણંદ mused. તેણે નિર્ણય લેવો પડ્યો. અનુપમા પાસે હતી

ઘરે વિનંતી કરેલી દૂષિત વાતોથી બચવા માટે તેને ઇંગ્લેન્ડમાં જોડાવા દેવાની વિનંતી કરી. પરંતુ જો તેણી અહીં તેની સાથે જોડાય છે, તો ત્યાં અન્ય લોકો પણ વાત કરશે.

નલિની પાઠક કહેશે, 'આનંદ, મને અનુપમા વિશે ખૂબ દુ: ખ થયું છે. મને લાગે છે કે તે સારા ત્વચારોગ વિજ્ .ાની પાસે જવું જોઈએ. ' દરેક કલ્પનાશીલ શબ્દ દુ:pulખદાયક હતો.

અનુપમાનો પત્ર કેટલાક અઠવાડિયા પહેલા આવ્યો હતો, પરંતુ આનંદે તેનો જવાબ આપ્યો ન હતો. આનંદે તર્કસંગત બનાવવાનું શરૂ કર્યું. *અનુપમા છે કરવામાં આવી રહી ગણવામાં આવે છે દ્વારા શ્રેષ્ઠ ડૉક્ટર. હું કરીશ રાહ જુઓ અને જુઓ શું થાય છે. ત્યાં છે કોઈ રસ્તો હું કરી શકો છો કૉલ avva અને પૂછો તેના માટે લઇ અનુપમા પાછા. તેમણે છે જૂના જમાનાનું, અને એકવાર તે બનાવે અપ તેના મન, તે નહીં બદલો. અને માં આવા એક પરિસ્થિતિ કે તે છે સારી છે કે અનુપમા છે સાથે તેના માતા-પિતા તેના બદલે કરતાં avva. હું ખાતરી કરો કે અનુપમા કરશે કાબુ કોઈપણ અવરોધોનો તે સામનો કરે છે. કર્યું તે ન વેચવા એક હજાર રૂપિયાની ટિકિટ માટે એક અજાણી વ્યક્તિ જેમ મને? અને હતી તે ન હોય હિંમત માટે ઊભા માં ફ્રન્ટ ઓફ હજારો ની લોકો અને ઘડવાની દ્રશ્યો ના દુ: ખ, ના ઉત્કટ વગર લાગણી બેડોળ? તે શ્રેષ્ઠ છે જો તે સંભાળે હાજર પરિસ્થિતિ પર તેના માલિક છો. હું નહિ લખવા માટે તેના પછી કેટલાક સમય, એક વખત દરેક ગયું છે શાંત નીચે. તેમણે કરશે પણ લાગે સારું વિશે તે.*

તે દરમિયાન, તેણી પાસે તેના પિતાની પાસે ભીખ માંગતી એક પત્ર મળ્યો પુત્રી સુખ. આનંદે તેના અજાત બાળકો વિશે વિચાર્યું. જોકે તે હતી આ રોગ વારસાગત હતો તેવું સાબિત થયું નથી, તે જોખમ લઈ શક્યું નહીં. જો તેના બાળકોને પણ અસર થઈ, પછી તેનું રાજ્ય શમન્ના જેવું જ હશે. તે અપમાનના વિચારથી આનંદ ધ્રુજાયો. ઠંડા અંગ્રેજીમાં પણ શિયાળો, તેણે પરસેવો શરૂ કર્યો. વાસણમાંથી બહાર નીકળવાનો એકમાત્ર રસ્તો હતો તેને વાળવું ધ્યાન.

આનંદે હોસ્પિટલમાં વધારાની ફરજો સંભાળીને પોતાને કામમાં લીન કરી દીધા. તેમણે ભૂલી ગયાં કે ક્યાંક, એક લાચાર યુવતી તેના નિર્ણયની રાહ જોતી હતી હજારો માઇલ દૂર એક ગામમાં.

આનંદને તેની માતાના પત્રો આવતા જ રહ્યા. જ્યારે તેઓ તેના પોતાના પર રહેતા હતા આરોગ્ય અને પરિવારના સમાચાર પહોંચાડ્યા, ત્યાં ક્યારેય કોઈનો ઉલ્લેખ થયો નથી અનુપમા. તેણે તેની માતાને ઓછી વાર લખવાનું શરૂ કર્યું, પરંતુ તેણીને ફોન કરશે જ્યારે એક વખત. ભારત તેના માટે ખરાબ યાદોનો પર્યાય બની ગયો હતો. અનુપમાના પત્રો આવ્યા - આંસુઓ, મુશ્કેલીઓ અને તેમના વિશેની માહિતીથી ભરેલા રોગની પ્રગતિ. થોડી વાર પછી તેઓ આવવાનું બંધ કરી ગયા.

પછી ગિરિજાના લગ્ન નક્કી થયા. આનંદ લગ્નના દિવસો પહેલા ઉડ્યો હતો

મહેમાનની જેમ. તેની માતાએ તેને ઘણા લોકો સાથે અનૌપચારિક રીતે રજૂ કરવા માટેનો મુદ્દો બનાવ્યો લોકો, અને તે જલ્દીથી તેના ઇરાદાથી વાકેફ થઈ ગયો.

એકવાર ગિરીજા તેના સાસુ-સસરા માટે નીકળી ગઈ હતી ત્યારે તેની માતાએ આ મુદ્દો ઉઠાવ્યો હતો. 'આનંદ, હું તમારી ચિંતા કરું છું. હવે જ્યારે ગિરીજાએ સારા લગ્ન કર્યા છે, હું તમને ઇચ્છું છું સમાધાન પણ કર. '

આનંદે જવાબ આપ્યો નહીં.

'છેલ્લી વાર, કેટલાક અજાણ્યા લોકોની પૃષ્ઠભૂમિ જેની અમને ખબર ન હતી માટે સૌંદર્યનો ઉપયોગ થતો હતો તમને ફસાવી. આ વખતે તમારે કોઈ જાણીતા પરિવારમાં લગ્ન કરવા જોઈએ. '

આનંદ હજી ચૂપ રહ્યો.

'અનુપમાએ ઘરેથી નીકળ્યા પછી પણ એકવાર અમારો સંપર્ક કરવાનો પ્રયાસ કર્યો નથી. કદાચ તે તમારી સાથે રહેવા માંગતી નથી. મેં સાંભળ્યું છે કે તેણી છૂટાછેડા અને ગુનાહિત માંગે છે. ગરીબ છોકરી! ચાલો આપણે ન્યાયી રહીએ અને તેના માટે કંઈક ચૂકવીએ. તેમ છતાં તેણીએ અમને છેતર્યા, હું તૈયાર છું કે અવગણવા માટે. પરંતુ હું નથી ઇચ્છતો કે તમે અનિશ્ચિત રાહ જુઓ. '

ત્રાસથી આનંદ તેની બેઠક પરથી ઉભો થયો. રાધકકા ચાલુ જ રહ્યા. 'તમે કરવા માંગો છો? સંન્યાસી બનો? અમારું કુટુંબ વધવું જોઈએ અને અમારું વંશ ચાલુ રહેવું જોઈએ. અમે ખૂબ મિલકત છે. હું ઇચ્છું છું કે મારા પૌત્રો પણ તેના વારસામાં આવે. '

આનંદને તેના શબ્દો તેના દ્વારા વીંધ્યા, પણ તેને શું બોલવું તે ખબર નહોતી. રાધાકકા ગયા તે દિવસે તેની આંખોમાં આંસુ હતા, 'આનંદ, હું ક્યારે તને જોઇશ ફરી?'

'ખૂબ જ ટૂંક સમયમાં.'

'શું હું આગળ જઈશ અને તમારા માટે કોઈ છોકરી શોધી શકું?'

'મને તેના વિશે વિચાર કરવા દો.'

જોકે આનંદ કોઈ મક્કમ જવાબ આપ્યા વિના ચાલ્યો ગયો, રાધકકાએ માની લીધું કે તે એક હા.

આનંદે સફળતાપૂર્વક પોતાની ડિગ્રી પૂર્ણ કરી અને ઇંગ્લેંડમાં પ્રેક્ટિસ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું થોડીવાર માટે. એક દિવસ, એક દંપતી તેની હોસ્પિટલમાં આવ્યું. પત્ની ક્રutચનો ઉપયોગ કરતી હતી અને પતિ તેને મદદ કરી રહ્યો હતો. તેના હાથમાં એક બાળક પણ હતું. તેમણે સમજાવ્યું, 'મારી પત્નીએ કાર અકસ્માતમાં પગ ગુમાવી દીધી હતી. હવે તે બીમાર છે, અને બાળક ચીડિયા છે. તેથી જ અમે અહીં છીએ. '

આનંદે શાંતિથી પત્નીની તપાસ કરી તો પતિ વાતો કરતો રહ્યો. 'અમે ભગવાન- લોકો ભયભીત. તેથી જ આપણે તેને દરેક બાબતમાં સાક્ષી બનાવીએ છીએ. મારી લગ્નની પ્રતિજ્ .ા મેં શપથ લીધા હતા કે આપણે મૃત્યુ સુધી સાથે રહીશું. તે મારી ફરજ છે જ્યારે પણ મુશ્કેલી પડે ત્યારે તેની મદદ કરવા માટે. '

આનંદ તેના શબ્દોથી સ્પર્શી ગયો. પશ્ચિમમાં પણ, જ્યાં છૂટાછેડા સરળ હતા, આ વ્યક્તિએ તેની પ્રતિબદ્ધતાને કારણે તેની અપંગ પત્નીની સંભાળ લેવાનું પસંદ કર્યું હતું તેમણે કરેલા લગ્નના વ્રતને. આનંદે અનુપમાનો વિચાર કર્યો. તેમણે, પણ, હતી

અગ્નિ અને આશીર્વાદ આપવા આવેલા તમામ મહેમાનોની સામે અનેક વચનો આપ્યા
લગ્ન સમારોહ દરમિયાન તેમને. હવે તેઓ છૂટા પડી ગયા હતા, પરંતુ મૃત્યુ દ્વારા નહીં.
તેણે યોગ્ય કામ કર્યું હોત? તેની માતા આગ્રહ કરતી રહી કે તેણે ફરીથી લગ્ન કરવા જોઈએ.
તેણે બીજી સ્ત્રી સાથે સમાન વચનો આપવાના રહેશે. શું હતું
ખાતરી કરો કે આ લગ્ન ચાલશે? આટલા લાંબા સમય સુધી એકલા રહ્યા, તેમણે
કોઈ બીજાની રીતને વ્યવસ્થિત કરવામાં મુશ્કેલી અનુભવે છે. તે મળ્યો ન હતો
પોતાની પસંદગીની છોકરી સાથે લગ્ન કર્યા પછી ખુશી; શું તે ખુશ હશે?
તેની માતા દ્વારા લગ્નની ગોઠવણ?

આનંદ કેટલાક મહિનાઓ પછી પોતાના વતનમાં એક પ્રથા સ્થાપવા માટે ભારત પાછો ગયો.
લક્ષ્મી નિવાસના વિસ્તૃત વિસ્તારમાં હવે ફક્ત ત્રણ જ લોકો હતા—
આણંદ, રાધકકા, જે નીચે પડી ગયો હતો અને તેનો હિપ તૂટી ગયો હતો, અને તેના સહાયક,
નારાયણાચાર.

જ્યારે રાધાક્કને સમજાયું કે આનંદ ફરીથી લગ્ન કરવા તૈયાર નથી, ત્યારે તે ખૂબ જ હતો
ઉદાસ. તેણીએ રડ્યા અને થોડા દિવસ ઉપવાસ કર્યા, પરંતુ કંઇ બહાર ન આવતાં તે અટકી ગઈ
તે. તેથી, તેણે એમ કહીને પરિસ્થિતિ સાથે પોતાને સમાધાન કરી દીધું, 'હું તેનું ભાગ્ય બદલી શકતો નથી.
જે થવાનું હશે તે થશે જ.' પરંતુ, અંદરથી તે ખૂબ જ અસ્વસ્થ રહી. એકમાત્ર
ગિરિજા તેની પુત્રી સાથે ગયા ત્યારે ઘરમાં પરિવર્તન આવ્યું.

આનંદને તેના ઘરમાં શાંતિ મળી ન હતી. તેને સતત એ ની યાદ અપાતું
ભૂતકાળમાં કે તે ભૂલી જવા ઈચ્છે છે. તેમ છતાં અનુપમા કે કોઈનો કોઈ પત્તો લાગ્યો ન હતો
ઘરમાં તેના સામાનની, તે હકીકત એ છે કે તેણી ત્યાં બે માટે રહી હતી
મહિના આનંદમાં ચિડિયાપણું અને તકલીફનું કારણ હતું. તેણે અંદર જવાનું નક્કી કર્યું
ભોંયતળિયે ગિરિજાનો ઓરડો.

તે તેના પુસ્તકો ડ્રોઅર્સની છાતીમાં ગોઠવી રહ્યો હતો, જે ખરીદ્યો હતો
બેંગ્લોરમાં તેના પિતા દ્વારા. તે રોઝવૂડની બનેલી હતી અને ઉત્કૃષ્ટ રીતે રચિત હતી. એ
જ્યારે તે તેમને ડ્રોઅરમાં મૂકી રહ્યો હતો ત્યારે તેના હાથમાંથી થોડા પુસ્તકો પડી ગયા. જ્યારે તે
તેમને ઉપાડવા માટે નીચે વળેલું, તેણે પાછળ એક નાનો ડ્રોઅર જોયો, જે ન હતો
સામેથી દેખાય છે. વિચિત્ર, તેણે તેને ખુલ્લું ખેંચ્યું, અને તેને એક પત્ર અને વિવિધતા મળી
તે કાગળ બીટ્સ.

પત્ર કેમ ત્યાં રાખ્યો હતો? શું તે કોઈ મહત્વપૂર્ણ પત્ર હતો, અથવા તે ધરાવે છે
રહસ્યો? આનંદે તે વાંચવાનું શરૂ કર્યું.

મારા પ્રિયતમ ગિરિજા,

ગઈકાલે રાત્રે જ્યારે તમે મારા ઓરડામાંથી જતાં હતા, ત્યારે મને લાગે છે કે તમારી ભાભી, અનુપમાએ તમને જોયો છે.
તેણી આપણા સંબંધોથી વાકેફ હોઈ શકે. હું તમારી સાથે બેલુરમાં વિતાવેલા સમયની હંમેશા કદર કરીશ.

હલેલીડ, જ્યારે તમે મારી સાથે હોવ ત્યારે મને ખૂબ આનંદ મળે છે. અમુક સમયે મને લાગે છે કે આપણે આ રીતે જીવવું જોઈએ
કાયમ માટે. પરંતુ હું મારી પરિસ્થિતિથી વાકેફ છું, અને હું જાણું છું કે તમે સમૃદ્ધ પરિવારમાં જન્મ લીધો છે
એક ચોક્કસ જીવનશૈલી માટે વપરાય છે, અને એક શ્રીમંત માણસ સાથે લગ્ન કરવા માંગો છો. હું તમારી સાથે સંમત છું - જ્યાં સુધી આપણે છીએ અહીં, આપણે આપણા દિવસો ખુશીથી પસાર કરવા જોઈએ. પછીથી, આપણે બધા એકબીજાને મળતા નથી. આપણે કરીશું કદાચ એક બીજા માટે અજાણ્યા. આજે રાત્રે 8 વાગ્યે આવશો?

પ્રેમાળ તમારો,
વિજય.

આનંદ સ્તબ્ધ થઈ ગયો.

ગિરિજા કોઈ તારાઓવાળી કિશોર ન હતી જેને કોઈએ બળજબરીથી દબાણ કર્યું હતું. તે પહેલા, ફક્ત મનોરંજન માટે છુપા સંબંધોમાં સહભાગી બન્યા હતા તેના લગ્ન! તેની પોતાની બહેન - તે માને નહીં. પણ તેણે ક્યારેય જોયું ન હતું તેણે અનુપમાને છોડી દીધા પછી બીજી એક મહિલા પર, જ્યારે ત્યાં કોઈ કમી નહોતી તકો.

ઘરમાં જન્મેલી અન્ય સ્ત્રીઓમાંથી કોઈ પણ નહીં, અને તે પણ જેણે કુટુંબમાં લગ્ન કર્યા હતા, ક્યારેય આવું વર્તન કર્યું હતું. તેણે વિચાર્યું ગિરિજા. ત્યાં તેની કઈ ગેરંટી હતી કે તેણી અને તેના બોયફ્રેન્ડ મળ્યા નથી લગ્ન પછી પણ? તેમ છતાં તે જાણતો હતો કે તે આંચકો લાગશે રાધકકા, તેણે વિચાર્યું કે તેને તેના પ્રણય વિશે કહેવું શ્રેષ્ઠ રહેશે. તેણે આશા વ્યક્ત કરી ગિરીજા તેમની માતાની સલાહને નકારી કા ofવાને બદલે તેને નકારી કા .શે.

રાત્રિભોજન વખતે, જ્યારે રાધકકાએ આનંદનો ચિંતાતુર ચહેરો અને હાથમાં એક પત્ર જોયો, તેણે પૂછ્યું, 'તે કોનો પત્ર છે?'

'તે ગિરિજાની છે. કોઈને વિજય કહે છે. '

રાધાક્કાનો ચહેરો તેના દુ: ખને દર્શાવે છે. 'આપણે શા માટે આ વિશે વાત કરવી જોઈએ હવે? ચાલો ભૂતકાળને ભૂલીએ. '

'ના, અવ. મારે શું થયું તે જાણવા માંગું છું, 'આનંદ મક્કમ હતો.

રાધકકાએ deeplyંડે નિસાસો મૂક્યો, 'તમે વિજયને યાદ નથી કરતા, જે આપણામાં રહ્યા હતા થોડા સમય માટે હાઉસહાઉસ? તે ગિરીજાનો ક્લાસમેટ હતો. તે તેના અભ્યાસમાં સારો હતો, પણ ખૂબ જ ગરીબ પરિવારમાંથી. તેના પિતા રસોઈયા હતા. વિજય થોડી વિચિત્ર નોકરી કરશે અમારા માટે. ગિરિજા તેની સાથે મૈત્રીપૂર્ણ હતા. '

'બસ આટલુજ? તેના કરતા ઘણું વધારે હોવું જોઈએ. '

'હા. જ્યારે મને ખબર પડી, મેં વિજયને વિદાય આપ્યો અને એ શોધવાનું શરૂ કર્યું ગિરિજા માટે છોકરો. આજે તેણીએ ખુશીથી લગ્ન કર્યા છે. '

'જો ગિરિજા અને વિજય એક બીજાને ચાહતા હોત, તો તમારે તેમના લગ્ન કરી દેવા જોઈએ. પણ અનુપમા ગરીબ પરિવારમાંથી હતી પણ તમે મને તેની સાથે લગ્ન કરવાની છૂટ આપી. '

'તે જુદું હતું. આનંદ, તમારે જીવનમાં વ્યવહારિક બનવાનું શીખવું જોઈએ. તમે કરી શકો છો ગરીબ પરિવારમાંથી પુત્રવધૂને તમારા ઘરે લાવો; પરંતુ ક્યારેય તમારા મોકલો નહીં ગરીબ પરિવારની પુત્રી. હું ગિરિજા જેવી રાજકુમારી સાથે કેવી રીતે લગ્ન કરી શકું

વિજય જેવા ભિખારી? અથવા લોકોને કહ્યું કે મારી પુત્રીના સસરા એક રસોઈયા છે? તેઓએ શું કહ્યું હોત? સમાજમાં આપણી સ્થિતિ વિશે વિચારો! '

'પણ ગિરિજા તેને ચાહતા હતા.'

'ના, ગિરિજા તેને ચાહતા ન હતા. જ્યારે મેં તેને કહ્યું કે હું એકની શોધમાં જાઉં છું તેના માટે વરરાજા ખૂબ ખુશ હતો. '

આનંદ તેની માતાના મનની કાર્યો સમજવામાં અસમર્થ હતો. તેમણે હંમેશાં એમ માનવામાં આવ્યું હતું કે તેની માતા એક રૂ orિવાદી સ્ત્રી છે, પરંતુ તદ્દન નિર્દોષ. માટે પ્રથમ વખત, તેને સમજાયું કે તેણીની તેની છાપ ખોટી હતી, કે તેણી હતી વ્યવહારિક અને તકવાદી.

'આનંદ, તને આ વિશે કોણે કહ્યું? તે અનુપમા હતી? '

'તમે તેના વિશે કેમ વાત કરો છો?'

'કારણ કે ફક્ત તેણી મારા સિવાય, તેના વિશે જ જાણતી હતી.'

અચાનક અનુપમા એક અલગ જ પ્રકાશમાં તેની પાસે દેખાયો. તેની શંકાઓ અને તેણે જે રીતે તેની સાથે વર્તાવ કર્યો હતો તેના વિશે ગેરસમજ ફરી વળી. હા, અનુપમા તેણીએ બાહ્ય સૌન્દર્યને વિક્ષેપિત કરનારી એક કટોકટીનો સામનો કર્યો હતો, પરંતુ તે હજી હતી શુદ્ધ હૃદય પર. તેણી ફક્ત એક શ્વેતને કારણે દૂર થઈ ગઈ હતી પેચ બીજી તરફ, ગિરિજા, જેની પહેલાં જબરદસ્ત અફેર હતું લગ્ન, સમાજ અને ઘરે ઉચ્ચ સન્માન રાખવામાં આવ્યું હતું.

અનુપમાની કમનસીબી માટે આનંદને જવાબદાર લાગ્યું. શા માટે તેણે તેની મંજૂરી આપી હતી ન્યાયીપણાની ભાવના અને તેના ચુકાદાને એટલી હળવા બનાવવાની કે તે પાછો ફરી ગયો જ્યારે તેને તેની સૌથી વધુ જરૂર હતી? શા માટે તેણે સન્માન કરવાનું ટાળ્યું હતું જ્યારે તેણે તેણી સાથે લગ્ન કર્યા હતા ત્યારે તેણે વ્રત લીધા હતા? તેણે આ બધું કેમ ધારણ કર્યું હતું વર્ષો, કે તેની માતા સાચી હતી? અપરાધ અને શરમની deepંડી લાગણી તેના પર વ્યાપી ગઈ મન.

મેં જે કંઇ કર્યું તે ખોટું હતું, પરંતુ જે સમય હું ગુમાવ્યો તે હોઈ શકતો નથી પુન .પ્રાપ્ત. જો કે, મારે કરેલી ભૂલોને સુધારવા અને ભવિષ્યનું આકાર આપવું જ જોઇએ

યોગ્ય રીતે. હું અનુપમાને મને માફ કરવા વિનંતી કરીશ. હું જાણું છું તેનાથી તેણી ઘણી શ્રેષ્ઠ છે નૈતિકતા, બુદ્ધિ અને આચરણમાં. નવા મળેલા સંકલ્પ સાથે તે upભો થયો.

તેનો ચહેરો જોતાં રાધકકાએ તેને પૂછ્યું, 'તમે ક્યાં જાવ છો?'

'હું અનુપમાને ફરીથી મારા જીવનમાં પાછો લાવવાની છું. હું માત્ર આશા છે કે તે પણ નથી મોડું

તે દીપાવલી હતી, અજવાળોનો તહેવાર. આખા બોમ્બેની આપ-લે થતી હોય તેવું લાગી રહ્યું છે ભેટો, ખૂબ મોટી માત્રામાં મીઠાઇઓનો વપરાશ, અને પાર્ટીઓ ફેંકવું.

સત્ય મૈસુર જવા રવાના થયો હતો જ્યાં તેની માતા અને બહેનો આતુરતાથી રાહ જોઈ રહ્યા હતા તેના માટે. અનુપમાએ તેને તેના પરિવાર માટે ભેટો ખરીદવામાં મદદ કરી હતી. જ્યારે તેણે પ્રયત્ન કર્યો હતો તેને ગિફ્ટ તરીકે સાડી ખરીદો, તેણે તે સ્વીકારવાનો ઇનકાર કરી દીધો હતો.

'સત્ય, મારી પાસે જીવનમાં જોઈએ છે તે બધું છે, અને તે માટે હું ખૂબ આભારી છું. ક્યારે મને કંઈક જોઈએ છે જે હું તમને પૂછીશ. '

વસંતે કુશળતાથી દખલ કરી હતી, 'સત્ય, અનુપમા માટે ઘણાં ફટાકડા ખરીદો અને હું તેમને દીપાવલીની રાત્રે સળગાવવામાં મદદ કરીશ. '

વસંતનો પરિવાર ન હતો કે જેની સાથે તે તહેવારની ઉજવણી કરી શકે, અનુપમાએ તેને ઘરે આમંત્રણ આપ્યું.

'વસંત, કૃપા કરીને રાત્રિભોજન માટે રોકાઈ જાઓ. મેં મારા વિદ્યાર્થીઓને પણ બોલાવ્યા છે. '

વસંતે રાજીખુશીથી તેનું આમંત્રણ સ્વીકાર્યું. તે હતો તે ઘણો સમય થયો હતો દીપાવલીની ઉજવણી કરી. તેના બાળપણમાં કેટલું જુદું રહ્યું હતું! છતાં પણ તેઓ ગરીબ હતા, તેઓએ ઉત્સાહ અને ઉત્સાહ સાથે ઉજવણી કરી હતી તેની સાચી ભાવના સાથે રાખવું. તેની માતા તેને વહેલી તકે આરામથી તેલ-સ્નાન કરાવતી સવારે તેનો વિરોધ હોવા છતાં. અને પછી તે માટે મીઠાઈ તૈયાર કરશે તહેવાર. તેમ છતાં તેઓ પાસે પૈસાની ખરીદી કરી શકાય તેવી આરામની કમી હતી, તેમ છતાં ગરીબી તેમના સુખ પર કોઈ પડછાયા ન હતી.

વસંત દીપાવલી પર મેરી વિલા ખાતે વહેલી પહોંચ્યો. એનો સંગ્રહ ખરીદ્યો હતો અનુપમા માટે ભેટ તરીકે બર્નાર્ડ શોના નાટકો. તે, હળવા અને ખુશખુશાલ દેખાતી હતી સામાન્ય તેણીને જોતા તેને આશ્ચર્ય થયું કે શું તેને ક્યારેય કોઈ દુ: ખનો અનુભવ થયો હોય. તેનો ચહેરો હંમેશાં સંતોષથી ઝગમગતું - તે જાણે તે ભાગ્યશાળી લોકોમાંની એક હતું બધા સમય ખુશ હતા.

'વસંત, તારે મને કોઈ ભેટ ખરીદવી ન જોઈએ.'

'મારી માતાએ મને મિત્રને મળવા માટે ક્યારેય ખાલી હાથે નહીં જવું શીખવ્યું.'

અનુપમાનું મન અચાનક તેની માતા પાસે ફરી ગયું. તેણી પાસે એક પણ નહોતું તેના ફોટોગ્રાફ. જો તે જીવે હોત, તો તેણી કદાચ તેની સલાહ આપી હોત વસંતની માતાની જેમ જ.

વસંત સુંદર રજનીગંધા, મેરીગોલ્ડ અને બ્રહ્માંડ તરફ જોઈ રહ્યો હતો તેના બગીચામાં મોર. તે બધા સંવાદિતામાં સાંજની પવનમાં નાચતા હતા એક બીજાની સાથે; અને છતાં, તે બધા ઘણા અલગ હતા. તેણે અનુપમા તરફ જોયું અને, તેના મૌનને ધ્યાનમાં લેતા કહ્યું, 'કોઈની માતાને ભૂલી જવી મુશ્કેલ છે, તેવું નથી?'

દુર્ભાગ્યે, અનુપમાએ જવાબ આપ્યો, 'મારી પાસે મારી માતાને જાણવાની લક્ઝરી ક્યારેય નહોતી. તે માતાના પ્રેમને બદલવું અશક્ય છે. '

તેના પિતા સાથે, તે હંમેશાં પ્રેમ કરતાં હંમેશાં ફરજનું બંધન રહ્યું છે. જ્યારે તે

બોમ્બેમાં નોકરી મળી ગઈ હતી. તેણે અડધો પગાર તેના પિતાને મોકલ્યો હશે. પરંતુ તે હતી
ઘરે પાછા જવાનું ક્યારેય ન લાગ્યું. તેણીએ તેની મુશ્કેલીઓ તેની સાથે ક્યારેય શેર કરી ન હતી
ક્યાં તો. તેના પિતાને તેના વિશે મિશ્ર લાગણીઓ હતી. તે ખુશ હતો કે અનુપમા હતી
આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર અને સ્થાયી થયા હતા. પરંતુ તે એક જુનો જમાનાનો હતો
વ્યક્તિ; અને તેને લાગ્યું કે તેણીએ તેના પતિ પાસે પાછા જવું જોઈએ. તે માનતો હતો કે એ
સ્ત્રીનું અંતિમ અભયારણ્ય તેણીના સાસરાવાળાં ઘરનું હોવું જોઈએ - એકલી સ્ત્રીઓ હતી
સમાજમાં માન નથી. શમન્નાને ચિંતા હતી કે લોકો ગપસપ કરશે
તેના અને તે તેના પર અસર કરશે. તેણે આનંદને આજીજી કરવા માટે તેને વારંવાર પત્ર લખ્યો હતો
તેને પાછા લઈ જવું, અને તેની સાથે અસ્વસ્થ થવું નહીં. અનુપમાને આવી સલાહ મળી
તે સહન કરતી ભાવનાત્મક આઘાત પછી અસ્વસ્થ. તે હોવા છતાં, તે જાણતી હતી
કે શમન્નાએ તેની deeplyંડે કાળજી લીધી.

એક દિવસ, ગામમાંથી એક તાર આવ્યો - શમન્ના હૃદયથી મરી ગયો હતો
હુમલો. તેના મૃત્યુ સાથે, તેના ભૂતકાળ સાથેની છેલ્લી કડી તૂટી ગઈ હતી. કેટલીકવાર,
તેણીને લાગ્યું કે કદાચ તેની સમસ્યાઓ અને તેણીની જીવનશૈલી તેના કારણે થઈ છે
અસહ્ય તણાવ અને આખરે તેનો હાર્ટ એટેક. પરંતુ અનુપમા અસમર્થ હતી
રુદન. હવે તેના પિતાના ઘરે પાછા આવવાનો કોઈ અર્થ નહોતો
ગયો અનુપમાએ કેટલાક પૈસા મોકલ્યા, જેને તેણે ખૂબ જ મુશ્કેલીથી બચાવી લીધું હતું
તેના પિતાનો અંતિમ સંસ્કાર.

અચાનક, તેણીને સબ્ક્કાનો ચાર પાનાનો પત્ર મળ્યો.

> *જીવનમાં, વ્યક્તિએ જે કહે છે તે બાબતોને ગંભીરતાથી લેવી જોઈએ નહીં. હું તમને કઠોર હોઈ શકે છે,*
> *પરંતુ તે ફક્ત ઘરે તનાવને કારણે હતું. જ્યારે તમે સારા કુટુંબમાં લગ્ન કર્યાં, ત્યારે અમે*
> *તમે સારી રીતે પતાવટ કરશે વિચાર્યું. પરંતુ જ્યારે બાબતો ખોટી પડી, ત્યારે આપણે ઘણી સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડ્યો.*
> *કૃપા કરીને તે બધી વસ્તુઓ ભૂલી જાઓ. બોમ્બે એક મોટું શહેર છે અને તમારે એકલતા અનુભવું જ જોઇએ. જો તમે ઇચ્છો, તો હું કરીશ*
> *તમને સાથ રાખવા માટે નંદાને મોકલો. હું મારી માતાની જગ્યાએ પાછો જાઉં છું. મારો ભાઈ મદદ કરશે*
> *મને મારી દીકરીઓ માટે યોગ્ય જોડાણ મળે છે. તમારી બહેનોનો હવે પિતા નથી અને તમે,*

> *સૌથી મોટો હોવાને કારણે, તેના જૂતામાં પગ મૂકવો જોઈએ અને તેમની સંભાળ રાખવી જોઈએ. તમારી આર્થિક મદદ ખૂબ છે*
> *તમારી બહેનોના લગ્ન માટે આવશ્યક છે . . .અને તેથી તે ચાલુ રહ્યું.*

અનુપમાને ઘૃણા થઈ ગઈ. એ જ વ્યક્તિ જેમણે અનુપમાની વાત કરી હતી એ
કેવી રીતે સારી રીતે જાણીને, અન્ય બાબતોમાં 'ખરાબ શુકન' અને 'અસ્વીકૃત પત્ની'
તે ટિપ્પણીઓથી તેણીને નુકસાન પહોંચાડશે, આજે તેણીને મદદ માટે પૂછતી હતી. તેના બધા જીવન,
સબક્કાએ અનુપમાને ટોણો માર્યો હતો અને તેને રડવાનો અવાજ ઉઠાવ્યો હતો. પરંતુ હવે તે કમાતી હતી,
તે અચાનક મહત્વપૂર્ણ બની ગઈ હતી. અનુપમાને બીમાર લાગ્યું. પરંતુ ક્યાંક, deepંડા
અંદર, તેને લાગ્યું કે તેણીની સાવકા બહેનો પ્રત્યેની ફરજ છે. તેણીએ મોકલવાનો નિર્ણય કર્યો
પૈસા જેમ તેણી પાસે હતી જ્યારે તેના પિતા જીવિત હતા, પરંતુ કરવાનું કંઈ નથી
સબક્કા અને તેની પુત્રી સાથે. ભાવનાત્મક રૂપે, તેઓ તેમના માટે કંઇ અર્થ કરતા નથી.

આનંદની વાત કરીએ તો તેણે પણ પોતાની ક્રિયાઓ બતાવી હતી કે ભાવનાત્મક બંધન છે
બધા ખૂબ સરળતાથી તોડી શકાય છે. *હું ખરેખર એકલો છું* .

'અનુપમા, તમે શું વિચારી રહ્યા છો?' વસંતનો અવાજ અનુપમાના અવાજમાં તૂટી ગયો

રીવરી.
'તમે સુંદરતા કેવી રીતે વ્યાખ્યાયિત કરો છો?' તેણીએ પૂછ્યું.
તેના અચાનક સવાલથી વસંત ચોંકી ગયો. 'હું કોઈ ફિલોસોફર કે કલાકાર નથી, તેથી આ વિષય પર મારો અભિપ્રાય અવ્યવસ્થિત છે. '
'તો પણ, મારે તમારું અભિપ્રાય જોઈએ છે,' અનુપમાએ આગ્રહ કર્યો.
'કુદરતે મને બધુ શીખવ્યું છે જે હું સૌન્દર્ય વિશે જાણું છું. આ ફૂલો જુઓ, અનુપમા, તેઓ ઘણા બધા રંગો અને સુગંધમાં આવે છે; સાથે આકાશમાં વાદળી તેના અસંખ્ય શેડ્સ; અને પક્ષીઓ દરેક એક બીજા કરતા અલગ. ના કલાકાર કેનવાસ પર પ્રકૃતિના વાઇબ્રેન્ટ રંગો ફરીથી બનાવી શકે છે. અમને લાગે છે કે આપણે બધા જાણીએ છીએ સુંદરતા વિશે, પરંતુ આપણે જે સમજીએ છીએ તે છે કે બાહ્ય સુંદરતા ટૂંકાયેલી છે. પણ મોટામાં મોટા લોકો જેમ જેમ મોટા થાય તેમ તેમ બદલાય છે. પરંતુ કુદરતની સુંદરતા છે કાયમી.
'એકવાર હું મારા મિત્રો સાથે theફ ફૂલોની ખીણમાંથી પસાર થઈ હતી હિમાલય. ખીણની તીવ્ર સુંદરતાએ મને સમજાયું કે કેવી રીતે મૂર્ખ માણસ માણસો સૌંદર્ય પ્રસાધનો સાથે કૃત્રિમ સુંદરતા લેવાનું છે.
'કોઈની સુંદરતા કોઈના સ્વભાવમાં જોવા મળે છે. એક સારો માનવી જે છે અન્ય લોકો માટે દયાળુ, જે વ્યક્તિની મુશ્કેલીઓ સમજવાનો પ્રયત્ન કરે છે અને તેમની જરૂરિયાતની ઘડીએ તેમની પાસે પહોંચવું એ વાસ્તવિક સુંદરતા છે. આવા લોકોને જોઈએ હંમેશાં સન્માન અને સન્માન રાખો. ' તેની જુસ્સાદાર ભાષણથી પણ આશ્ચર્ય થયું વસંત. તેણે અનુપમાની આંખોમાં ફ્લિકર જોયું, પણ તે જાણતી ન હતી કે તે હતી

આનંદ વિશે વિચારવું. આનંદ તેજસ્વી, તીક્ષ્ણ અને બુદ્ધિશાળી હતો, પણ ખૂબ અપરિપક્વ! આ પ્રકારની દ્રષ્ટિએ તેણે ક્યારેય સુંદરતાનો વિચાર કર્યો ન હતો.
બસ, ત્યારે જ અનુપમાના વિદ્યાર્થીઓએ તેમના બધા વિચારો પાછા ધકેલી દીધાં ભૂતકાળમાં, તે તેમને વધાવવા stoodભી થઈ.
'વસંત, આ વિનુતા, શશી, રેખા છે. . '
'મ'મ, આપણે ડોક્ટર વસંતને ઓળખીએ છીએ. જ્યારે તમે હતા ત્યારે અમે તેને મળ્યા હતા હોસ્પિટલ
અનુપમાએ હસીને વસંતને લાગ્યું કે જાણે એક હજાર દીવડાઓ પ્રગટાવવામાં આવી હોય ઓરડો.

આનંદ પહેલી વાર તેના સસરાના ઘરે જઈ રહ્યો હતો. પરંતુ તેના બદલે ખુશીની લાગણી છે, તે શરમ અને અપરાધથી ખાય છે. તે જાણતો હતો શમન્ના એક શિક્ષક હતા જે એક નાનકડા ગામમાં રહેતો હતો, પરંતુ તેણે ક્યારેય વિચાર્યું ન હતું

તેમને ત્યાં મુલાકાત લીધી
પહેલા તેણે શમન્નાને તેની પ્રતિક્રિયા જાણવા માટે લખવાનું વિચાર્યું હતું, તે પહેલાં અનુપમાને પાછો લાવવા ગામ જવું. પરંતુ ત્યારબાદ તે વિલંબ કરવા માંગતો ન હતો આગળ કોઈ બાબત, તેમણે અનુપમાની માફી માંગવા માટે રૂબરૂ જાવવાનું નક્કી કર્યું. એ હતો સારી રીતે જાણે છે કે તેણી કદાચ તેને તરત માફ નહીં કરે, પરંતુ તે નક્કી છે તેને તેની સાથે ઘરે પરત આવવા સમજાવ્યા.

વિચારમાં ખોવાઈ જતાં, તેણે પોતાની કાર કાદવના પાટા પર ચલાવી, જે ગામ તરફ દોરી ગઈ. સ્કૂલની સામે જ તે અટકી પડતાંની સાથે જ ગામના સ્કૂલનાં બાળકો તરત જ તેના આગમનની જાણ હેડમાસ્તરને કરી.

મુખ્ય શિક્ષક ચોંકી ઉઠ્યા હતા. એજ્યુકેશન ઈન્સ્પેક્ટર પણ હંમેશા આવ્યાં હતાં સ્કૂટર, અને તે પણ વર્ષમાં એકવાર તેને અગાઉની જાણ કર્યા પછી. ઉપરાંત, તેમણે તાજેતરમાં જ શાળાની મુલાકાત લીધી હતી, અને તેનું નિરીક્ષણ સમાપ્ત થઈ ગયું હતું અને તેની સાથે કરવામાં આવ્યું હતું.

પછી કોણ છે આ નવી મુલાકાતી અને શું છે તે કરી અહીં? આશ્ચર્ય હેડમાસ્ટર. તે શ્રીમંત દેખાતા, સહેજ ગ્રે-પળિયાવાળા વાળ તરફ કુતુહલથી જોતો માણસ જે તેની સામે .ભો હતો.

ધીરે ધીરે આનંદે કહ્યું, 'હું શમન્ના માસ્ટરને મળવા માંગું છું.' તે ખૂબ દેખાતો હતો અસ્પષ્ટ આસપાસના વિસ્તારમાં અસ્વસ્થતા. બધા બાળકો તેની તરફ ડોકિયું કરી રહ્યા હતા વિંડો દ્વારા.

હેડમાસ્તરે નમ્રતાપૂર્વક ખુરશીને તેના ખુલ્લા હાથથી ધોળી અને કહ્યું નીચે બેસો. તેમણે કહ્યું, 'હું તાજેતરમાં જ જોડાયો હતો. અહીં શમન્ના માસ્ટર નથી. તેમણે

કદાચ ક્યાંક સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવી હતી. '

બસ ત્યારે જ તેના એક સાથીએ આવવાનું કહ્યું, 'શમન્ના માસ્ટરની બદલી હુણાસે ગામમાં થઈ ગઈ હતી. '

આનંદને એટલી ઉતાવળ થઈ કે તે જતા પહેલા તેમનો આભાર માનવાનું પણ ભૂલી ગયો. તે કદાચ બીજી ત્રણ કલાકની ડ્રાઇવનો અર્થ હોત, પરંતુ તે મળવા માટે ઉત્સુક હતો તે દિવસે જ અનુપમા. તેને આશ્ચર્ય થયું કે અનુપમાની પ્રતિક્રિયા ક્યારે હશે તેણીએ તેને આટલા વર્ષો પછી જોયો. તે ગુસ્સે થશે અથવા આશ્ચર્ય થશે, અથવા કદાચ ખુશ પણ? છેવટે, તેનો પતિ તેના માટે પાછો ફર્યો હતો.

જ્યારે તે ગામની શાળા નજીક આવ્યો, ત્યારે તેનું હૃદય અપેક્ષાએ ધબકવા લાગ્યું. તે જાણતો હતો કે વાસ્તવિકતા તેનાથી ખૂબ અલગ હોઈ શકે છે કલ્પના કરી હતી. જ્યારે તે તેના લક્ષ્યસ્થાન પર પહોંચ્યો ત્યારે તે અચકાતો, આશ્ચર્યચકિત થઈને તેનું શું હતું સસરા કહેતા. શું તે તેને તિરસ્કારથી જોશે અને તેને એ કહેશે કાયર? તેણે પાછા જવાનું વિચાર્યું, પણ એક ક્ષણ માટે જ.

માટે ભૂલ કરવી છે માનવ, માટે માફી દૈવી, પરંતુ છે હું erred કે બિંદુ ઓફ ક્ષમા? હું કરશે પુરવાર સાથે અનુપમા માટે માફ મને. પછી બધા અમે છે બધા માનવ અને આ જીવનનો એક ભાગ છે .

તે પોતાની કારમાંથી નીકળીને સ્કૂલ officeફિસ ગયો. આ એક મોટી શાળા હતી
જેની પહેલા તેમણે મુલાકાત લીધી હતી તેના કરતાં. Officeફિસના રૂમમાં બીજું કોઈ નહોતું
કંઇક લખવામાં વ્યસ્ત હતા તે કારકુન કરતા.

આનંદે તેને નમ્રતાથી પૂછ્યું, 'હું શમન્ના માસ્ટરને મળી શકું? જ્યાં તેનું છે
ઘર?'

કારકુને તેની તરફ વિચિત્ર રીતે જોયું અને જવાબ આપ્યો, 'તું તેને મળી શકતો નથી.'

'કૃપા કરીને તેને કહો કે આનંદ અહીં છે. મને ખાતરી છે કે તે આવશે. '

'તમે તેનાથી કેવી રીતે સંબંધિત છો?' કલાર્કની જિજ્ .ાસુ આંખો તેનામાં કંટાળી ગઈ.

'હું તેનો જમાઈ છું.'

'વિચિત્ર. તમે તમારા પોતાના કુટુંબ વિશે કંઇ જાણતા નથી? '

આનંદ કારકુનીથી અધીરા બની રહ્યો હતો. 'કૃપા કરી મને કહો કે તે ક્યાં છે. હું
ઉતાવળમાં છું. '

'થોડા વર્ષો પહેલા તેનું અવસાન થયું.'

આનંદ ચોંકી ગયો. સમાચાર તદ્દન અણધારી હતા, પરંતુ તે આવી ગયો હતો
અનુપમાને મળો અને તે તે સમયે તે વધુ મહત્વનું હતું.

'તેના પરિવારનું શું?'

'મને તેમના વિશે વધારે કંઈ ખબર નથી,' કારકુને ઉદાસીનતાથી જવાબ આપ્યો. 'તેમનું
પત્ની કેટલાક કાગળો પર સહી કરવા અને પગારની બાકી રકમ લેવા માટે એકવાર અહીં આવી હતી. તે

લાગે છે કે તે મિરાજ નજીક ક્યાંક તેના ભાઈ સાથે રહે છે. '

તેથી અનુપમા તેની સાવકી માતા અને બહેનો સાથે મિરાજમાં હતી, આનંદે વિચાર્યું
પોતે.

'તને ખબર છે કે તેની પુત્રી અનુપમા ક્યાં છે?'

કારકુને તેના કામ ઉપરથી જોયું. તેને લાગ્યું કે તે કંઈક એવી ઠોકર ખાઈ ગયો છે
તેના હ્યુમડ્રમ જીવનમાં મસાલા ઉમેરવાનું વચન આપ્યું - એક પતિ કે જેને ખબર પણ ન હતી
તેની પત્નીનું ઠેકાણું! 'તો તમે અહીં તમારી પત્ની વિશે પૂછપરછ કરવા આવ્યાં છો?'

'હા.' શ્રીમંત અને જાણીતા ડ Dr.આનંદને એક નાનકડી વ્યક્તિ દ્વારા અપમાનિત કરવામાં આવી રહ્યું હતું
કારકુન પરંતુ આનંદને ખબર હતી કે તેમને અનુપમા વિશે કોઈ માહિતી મળશે નહીં
કારકુની પાસેથી જો તેણે પોતાનો ગુસ્સો રાખ્યો ન હતો.

'શમન્ના માસ્ટર ક્યારેય બીજાઓ સાથે ભળ્યા નહીં, તેથી મને ખરેખર ઘણું ખબર નથી
તેના વિશે. અને તે અહીં આ શાળામાં લાંબા સમય સુધી ન હતો, પરંતુ મને લાગે છે કે હું તમને મદદ કરી શકું છું.
રાવ માસ્ટર તેનાથી સહેજ પરિચિત હતા. હું તેને બોલાવી શકું છું, પરંતુ તે કદાચ નહીં બોલાવે
ક્યાં તો વિગતો જાણો. '

આત્મગૌરવ અનુભવતા, કારકુન રાવ માસ્ટરની શોધમાં ગયો. આનંદ ડૂબી ગયો
એક રિકીટી ખુરશી માં અને રાહ જુઓ. તે હકીકત છે કે તે કરવામાં આવી હતી દ્વારા મોર્ટિફાઇડ હતી
કોઈ અજાણી વ્યક્તિ પાસેથી તેની પત્ની વિશે શોધવાની ફરજ પડી.

રાવ માસ્ટર officeફિસના રૂમમાં આવ્યા અને તેમની તરફ સહાનુભૂતિથી જોયું,

'શમન્ના ખૂબ પરેશાન માણસ હતો. તે ક્યારેય.તેના પરિવાર વિશે વાત કરશે નહીં, અને
જો આપણે તેમ કરીશું, તો તેની આંખોમાં આંસુ ભરાઈ જશે. તેથી અમે ભાગ્યે જ વ્યક્તિગત વિશે વાત કરી
વસ્તુઓ. એક અફવા હતી કે તેની પુત્રીના સાસરિયાઓએ તેને પાછો મોકલ્યો કારણ કે તેણી
થોડો રોગ થયો. કેટલાક કહે છે કે તે ઘર છોડી ગઈ છે અને એક અલગ જગ્યાએ ગઈ છે અને
અન્ય લોકો માને છે કે તેણે આત્મહત્યા કરી છે. કંઈક દુ: ખદ થયું હશે
તેણીના.'

હૃદયથી ત્રાસી ગયેલા આનંદે શાળાને ઝાંઝવા માં મૂકી દીધી. તેને ખબર નહોતી કે તે ક્યાં છે
અનુપમા હતી, અથવા તો તે જીવિત હતી કે મરી ગઈ હતી. કોઈ જાણતું ન હતું
તેને શું થયું હતું. પરંતુ એક વાત સ્પષ્ટ થઈ. જ્યારે તેણે તેણીનો નિર્જન કર્યો હતો
તેણીને તેની સૌથી વધુ જરૂર હતી અને તેનાથી તે જે પણ માટે નૈતિક રીતે જવાબદાર બન્યું
દુર્ઘટનાએ તેને ઘેર્યું હતું. જો તેણીએ તેની માતાની ઇચ્છાને આંધળા રીતે પાલન ન કર્યું હોત,
તેના લગ્ન અને અનુપમાને તેના પર લગ્ન કરવાને બદલે તક આપી હતી
રોગ, તેમણે પોતાના કુટુંબ હોઈ શકે છે. પરંતુ તેણે તે બધું અંદર ફેંકી દીધું હતું
સુંદરતા ની શોધ. અપરાધ આનંદ અને તેની આંખો આંસુ સાથે કંટાળી ગયો.
તેણે કરેલા પાપ માટે કોઈ મુક્તિ નહોતી. તેની પાસે ક્યારેય ન હોત
તે જીવતા હતા ત્યાં સુધી માનસિક શાંતિ.

પૃષ્ઠ 119

આનંદનો પસ્તાવો નિષ્ઠાવાન હતો, પણ વરસાદ વરસાદ પછી આવવાનું જેવું હતું
ઘાસ સુકાઈ ગયું હતું.

અનુપમાએ જવાબ આપતી મશીન પર વસંત માટે સંદેશ મૂક્યો હતો. 'વસંત, આઇ
તમારી સાથે કંઈક મહત્વપૂર્ણ અને વ્યક્તિગત વિશે વાત કરવા માંગુ છું. તમે આવી શકે છે
આજે સાંજે છ વાગ્યે મારું ઘર? '

વસંતને આશ્ચર્ય થયું કે તે શું હોઈ શકે, પરંતુ અંદરથી ક્યાંક તે રોમાંચિત થઈ ગયો.
સત્યે સંદેશ પણ સાંભળ્યો હતો, પરંતુ અસ્પષ્ટ રીતે, મજાક કરી નહોતી
તે વિશે. તેણે હવે જીવનને જુદા જુદા દ્રષ્ટિકોણથી જોયું. તેણે વસંતને કહ્યું, 'હું
અનુપમાને ખૂબ માન. તે આવી સંતુલિત વ્યક્તિ છે. બધી અવરોધો સાથે પણ
તેની સામે સ્ટ .કડ, તે હંમેશાં આશાવાદી છે. જીવન તેની સાથે ખરાબ વ્યવહાર કરે છે અને આપે છે
તેના ઘણા આંચકા, પરંતુ તે કડવી ક્યારેય નથી. '

'તેથી જ હું તેને ક્યારેય કમનસીબ માનતો નથી, સત્ય. તે નરમ હૃદય ધરાવે છે પરંતુ
મન મહાન તાકાત. જેણે પણ તેની સાથે લગ્ન કર્યા તે ખરેખર ભાગ્યશાળી હશે. '

સત્ય હસ્યો અને તેની સાથે સંમત થઈ ગયો.

જ્યારે વસંત અનુપમાના ઘરે પહોંચ્યો, ત્યારે તે તેણીમાં તેની રાહ જોતો હતો
વરંડા એક સરસ પવન ફૂંકાયો સમુદ્રમાંથી.

અનુપમાએ કહ્યું, 'વસંત, મારી થોડી ઇચ્છા છે. અને માત્ર તમે જ મને પરિપૂર્ણ કરવામાં સહાય કરી શકો છો
તે. હું એકલો જ નહીં કરી શકું. '

'આ શુ છે?' વસંત ષડયંત્રમાં હતો.
'બોમ્બેમાં આંતરરાષ્ટ્રીય તબીબી પરિષદ છે. તે પછી, ત્યાં એ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ. આયોજક શ્રી મોજવાની છે અને હું જાણું છું કે તે તમારો છે દર્દી. મારી ક college *લેજમાં* થિયેટર જૂથ *સ્વપ્ના વસાવડુતા* કરવા માંગે છે કાર્યક્રમના ભાગ રૂપે. શ્રી મોજવાની કહે છે કે લોકો આને સમજી શકશે નહીં તે સંસ્કૃત છે જેમ ભજવે છે. પરંતુ અમે અંગ્રેજીમાં ભાષ્ય આપીશું. તમે કરી શક્યા તેને વિનંતી કરો કે ઓછામાં ઓછું અમારું નાટક જોવામાં આવે અને પછી નક્કી કરો કે તેમાં શામેલ કરવું કે નહીં? જો તેને લાગે કે તે ખરેખર યોગ્ય નથી, તો તે હંમેશાં તેને નકારી શકે છે. તમે કૃપા કરીને કરશે? અમારી વતી તેની સાથે વાત કરો? '

વસંત નિરાશ થયા. તેણે આશા વ્યક્ત કરી હતી કે તેણી વધુ વ્યક્તિગત રાખવા માંગે છે તેની સાથે વાતચીત.

'તમને કોણે કહ્યું હતું શ્રી મોજવાની મારા દર્દી છે?'

'સત્ય.'

પૃષ્ઠ 120

'અનુપમા, હું મારા દર્દીઓની સારવાર કરું ત્યારે બદલામાં કંઈપણની અપેક્ષા કરતો નથી. કે હું નથી લાગે છે કે તેઓ હંમેશા માટે મને બંધાયેલા લાગે છે. કેટલાક લોકો ઈચ્છતા નથી એકવાર તેઓ ફી ભરવાનું પૂર્ણ કરી લે ત્યારે ડ .ક્ટર સાથે કંઈ લેવાનું છે, પરંતુ શ્રી મોજવાની વાત જુદી છે. તે દ્ર firmપણે માને છે કે મેં તેને લાંબી ચેપ મટાડ્યો અને હંમેશાં મને મદદ કરવા આતુર છે. હું ચોક્કસપણે તેને એક શબ્દ મૂકીશ પરંતુ નિર્ણય તેનો રહેશે. હું ફક્ત બે જ લોકોને ઓળખું છું જે હંમેશાં મદદ માટે પ્રયત્નશીલ હોય છે અન્ય, અને તે તેમાંથી એક છે. '

'બીજી વ્યક્તિ કોણ છે?'

'તું, અનુપમા. તમે સત્યની જે રીતે દેખભાળ કરી, તે પ્રેમ જે તમે બતાવો છો વિદ્યાર્થીઓ અને એક કલાકાર તરીકેની તમારી deepંડી પ્રતિબદ્ધતા. . . બીજું કોઈ જેવું ન હોઈ શકે તમે તેના માટે વસંતની પ્રશંસા દરરોજ પ્રબળ બની - તેણીએ તેના માટે કહ્યું હતું એક તરફેણમાં પરંતુ કોઈ બીજા વતી. તે ખરેખર એક અસાધારણ સ્ત્રી હતી સહાનુભૂતિશીલ, સંભાળ રાખનાર અને જરૂરી કોઈની પણ સેવા આપવા આતુર. તેણીએ ખૂબ લીધું દરેકના આનંદમાં આનંદ, અને તે ખરેખર એક દુર્લભ ગુણવત્તા હતી. કદાચ, ત્યાં તેના જેવી બીજી કેટલીક સ્ત્રીઓ હતી, પરંતુ તેના સંભાવનાઓ શું હતા તેમને મળ્યા, વસંત આશ્ચર્ય.

તેણે તે જ ક્ષણે કંઈક એવું અવાજ કરવાનું નક્કી કર્યું કે જેના માટે તે હૃદયમાં હતું થોડી વાર. 'અનુપમા, હું તમને કંઈક પૂછવા માંગું છું. . '

'પેલું શું છે?'

'હું મારા માસ્ટર કરવા બોમ્બે આવ્યો હતો અને ત્યારથી અહીં કામ કરું છું થોડો અનુભવ મેળવો. હવે મારે મારા ગામ પાછા જવું અને લોકોની સેવા કરવી છે ત્યાં. તે મારું સ્વપ્ન છે. શું તમે મારા જીવનનો ભાગ બની શકશો અને મારું સ્વપ્ન પૂર્ણ કરી શકશો?

શું તમે ભવિષ્યમાં મારી ખુશી અને દુ shareખ વહેંચશો? '
અનુપમા થોડી વાર માટે ડમ્બસ્ટ્રક stoodભી રહી. તેણી પાસેથી આની ક્યારેય અપેક્ષા નહોતી
વસંત. જ્યારે તેણીની આંખો આંસુઓથી ભરાઈ ગઈ ત્યારે તે ખૂબ જ હસી પડ્યો.
'વસંત, શું બોલો છો? તમે મારા વિશે શું જાણો છો? શું તમે પરિચિત નથી?
મારી હાલત? માત્ર એક અઠવાડિયા પહેલા, મારા કાન પર એક નવી પેચ દેખાઇ. મારો રોગ
હવે કોઈપણ ઇલાજની બહાર છે. થોડાં વર્ષોમાં મારો ચહેરો પણ સફેદ થઈ જશે.
ત્યારે તમને કેવું લાગશે? '

'અનુપમા, સત્યએ મને તમારા ભૂતકાળ વિશે કહ્યું. ડ doctorક્ટર હોવાને કારણે હું તેનો સ્વભાવ જાણું છું
આ રોગ છે, અને તે મને પરેશાન કરતું નથી. હું તમારા આંતરિક માટે વધુ પ્રશંસા કરું છું
તમારી શારીરિક સુંદરતા કરતા ગુણો. '

'તમારા લોકો મારા વિશે શું વિચારશે, અથવા તમે તે વિશે વિચાર્યું નથી?'

'અન્ય લોકો શું વિચારે છે તેની મને પરવા નથી. હું મારા જીવન સાથે શું કરવા જઇ રહ્યો છું તે નક્કી કરું છું. જો
તમે ચિંતિત છો કે લ્યુકોડર્મા વારસાગત હોઈ શકે છે, તો પછી, તેથી ઘણા અન્ય છે
ડાયાબિટીઝ અને હાયપરટેન્શન જેવી સમસ્યાઓ. તમારો સમય લો અને શું વિચારો
મેં કહ્યું છે. હું અહીં બીજા બે મહિના રહીશ. હું આદર આપવાનું વચન આપું છું
તમે જે પણ નિર્ણય લો. ' વસંતને છીંક આવે છે અને ઠંડા વરસાદની જેમ થોડું કાપવામાં આવે છે
પવન બિલિંગ પડધા દ્વારા અંદર wafted.

ગંભીર વાતચીત પરથી અનુપમાનું ધ્યાન તરત જ દૂર થઈ ગયું
તેઓ આવી રહી હતી. 'વસંત, તમે સ્વેટર કેમ નથી પહેરતા?' તેણીએ પૂછ્યું.

'મારી પાસે એક નથી,' તેણે જવાબ આપ્યો, 'મારે માટે સ્વેટર ગૂંથવા માટે મારી પાસે કોઈ નથી, અને હું પણ છું
મારા માટે એક ખરીદવાનું ક્યારેય યાદ નથી. તેથી મેં મારી જાત સાથે સમાધાન કર્યું છે
દર શિયાળામાં ઠંડીનો અનુભવ કરવો. ' વસંત હસી પડ્યો અને પછી તેની રજા લઈ ગયો.

આનંદ એકમાં આંતરરાષ્ટ્રીય તબીબી પરિષદમાં ભાગ લેવા બોમ્બે હતો
નરીમાન પોઇન્ટમાં ફાઇવ સ્ટાર હોટેલ્સ.

દિવસનું સત્ર પુરૂ થયા પછી તેણે ઓબેરોય હોટલ સામે થોભો કર્યો
સમુદ્ર તરફ જોવું. અંતમાં, તે પોતાને લાંબી સ્થિતિમાં ડૂબતો જોવા મળ્યો હતો
દુhaખ. શરમ અને અપરાધની અનુભૂતિ હંમેશાં તેના પર ચિત્તભ્રષ્ટ થતી, અને તેને છોડી દેતી
લાચાર લાગે છે. *હું હતી નથી કરવું યોગ્ય વસ્તુ છે, કારણ કે હું હતો , અપરિપક્વ* તેમણે
ક્યારેક પોતાને આશ્વાસન આપવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

જ્યારે તે સમુદ્ર તરફ .ભો રહ્યો, ત્યારે કોઈએ તેના ખભાને પાછળથી ટેપ કર્યું.

તે તેના મિત્ર ડ Prakash. પ્રકાશ આપ્ટે હતા. પ્રકાશ તેની સાથે ઇંગ્લેન્ડમાં હતો અને
હવે તે બોમ્બે સ્થાયી થયો હતો જ્યાં તે અને તેની પત્ની નિર્મલા એક માલિકીની હતા
નર્સિંગ હોમ.

'હાય આનંદ, હું તમને અહીં મળવાની ક્યારેય અપેક્ષા કરતો નથી! તમે ક્યાં રહો છો? '
આનંદને જોઇને આનંદ થયો. 'હું અહીં ઓબેરોયમાં જ રહ્યો છું. કેવી રીતે
તમે છો? '

'તું ઘરે આવીને રાત્રિભોજન માટે અમારામાં જોડાશે તો હું તમને કહીશ.' આનંદ હસી પડ્યો અને
સંમત.

આનંદ અને પ્રકાશ જલ્દીથી વાતચીતમાં ડૂબી ગયા. તાજેતરની
શસ્ત્રક્રિયા, પરિસંવાદો, તેમના સમકાલીનોમાં નવીનતાઓ — પ્રકાશ સ્વતંત્ર હતો
તે બધા વિશે, અને આનંદ તેમ છતાં, વાતચીત ટૂંકવામાં અસમર્થ હતો
તેના રૂમમાં પાછા જવા અને આરામ કરવા માંગતા હતા.

'હે આનંદ, આજે સાંજે ટાટા થિયેટરમાં એક સંસ્કૃત નાટક છે. ચાલો
જાઓ, 'પ્રકાશ આગ્રહ કર્યો.

કોઈ નાટક માટે જવાનો વિચાર આનંદને ડરી ગયો. તે પછી ઘણા વર્ષો થયા હતા
તેણે છેલ્લે એક નાટક જોયું હતું. જ્યારે તે ઇંગ્લેન્ડની મુલાકાતે ગયો, ત્યારે તે હવે ગયો નહીં
શેક્સપિયરિયનમાંથી કોઈપણ નાટક કે જેને તે એક વખત ગમ્યું હતું. કંઈપણ સાથે જોડાયેલ છે
થિયેટર તેમના માટે વર્જિત બની ગયું હતું. નાટકો અનિવાર્યપણે યાદોને પાછા લાવ્યા
અનુપમા, તેના લગ્ન, તેના રોગ, દગો અને તેમના છૂટાછેડા.

આનંદની આંતરિક હાલાકીથી અજાણ, પ્રકાશે જીદ કરી, 'આનંદ, ચાલો ચાલો.'

'તમે કહો છો કે નાટક સંસ્કૃતમાં છે. . '

'પણ ભાષ્ય અંગ્રેજીમાં હશે. તે કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા મૂકવામાં આવી રહી છે
અને આપણે તેમને પ્રોત્સાહન આપવું જ જોઇએ. જર્મન પ્રતિનિધિઓ પણ જોવાની યોજના બનાવી રહ્યા છે
રમત. આપણે પણ ભારતીયો તરીકે જવું જોઈએ. ટાટા થિયેટર કોઈપણ જેટલું સારું છે
ઇંગ્લેંડ. '

આનંદ પાસે પ્રકાશ સાથે જવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નહોતો.

સભાગૃહ પહેલાથી જ લોકોથી ભરેલું હતું. ની ગણગણાટ
પડદાની પાછળનો અવાજ બોલવાનું શરૂ થતાંની સાથે વાતચીત ધીરે ધીરે નિસ્તેજ થઈ ગઈ,
'પ્રિય મિત્રો, આજે અમે અહીં દ્વારા લખાયેલા શ્રેષ્ઠ નાટકોમાંથી એકની રચના કરવા માટે આવ્યા છીએ
પ્રખ્યાત નાટ્યકાર *ભાસા , સ્વપ્ના વસાવદુત્તા .* '

વર્ષો ઓગળી જતા આનંદને બીજો એક અવાજ યાદ આવ્યો: *પ્રિય
મિત્રો, આજે આપણે છે અહીં માટે કરે નાટક* મહાશ્વેતા. *થીમ આવ્યું છે કરવામાં આવી
લેવામાં માંથી નવલકથા* Kadambari, *લેખિત દ્વારા બના ભથ્થા.*

આનંદને અશાંત અને ખલેલની લાગણી થવા લાગી. તે ઈચ્છતો હતો કે અવાજ બંધ થઈ જાય;
પરંતુ ટિપ્પણી ચાલુ. . .

'ભાસા તેમના સમયના પ્રખ્યાત કવિઓમાંના એક હતા. તેમને સ્માઇલ ઓફ કહેવાતા
દેવી સરસ્વતી. એમ કહેવામાં આવે છે કે તેના બધા નાટકો અગ્નિમાં ફેંકી દેવામાં આવ્યા હતા પરંતુ
સ્વપ્ન વસાવદત્ત સળગાવવામાં આવ્યો ન હતો કારણ કે તે સોના જેટલું શુદ્ધ હતું. . '

આનંદ ભાષ્ય પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી શક્યો નહીં. તે ખરેખર અનુપમાની હતી અવાજ અથવા તેની કલ્પના તેના પર યુક્તિઓ રમતી હતી?

પ્રકાશ બોલ્યો, 'તમે તે સાંભળ્યું છે? તે કેટલી સુંદર રીતે સમજાવી રહી છે બધું! મેં તને કહ્યું હતું. . '

'લેડી કોમેન્ટ્રી આપી રહી છે?'

'તે વિલે પાર્લેની ક collegeલેજની સંસ્કૃત લેક્ચરર છે. દર વર્ષે તે દિશામાન કરે છે રમે છે અને પ્રથમ ઇનામ મેળવે છે. અને મોટી વાત એ છે કે ફક્ત તેના વિદ્યાર્થીઓ જ તેમાં કાર્ય કરે છે નાટકો, વ્યાવસાયિકો નહીં. '

'તેણીનું નામ શું છે?' આનંદનો અવાજ અપેક્ષામાં કંપાયો.

'મને લાગે છે કે તેને અનુરાધા કહે છે. મારો કઝીન તેનો વિદ્યાર્થી છે. તે યુવાન લાગે છે કલાકારો હંમેશાં તેના નાટકોમાં અભિનય કરવાની તક શોધતા હોય છે. તે જેટલું સારું છે બોલિવૂડમાં બ્રેક મળતાં તેઓ કહે છે! ' પ્રકાશને હસી પડ્યો.

આ ખુલાસો મેલ્લીફ્યુસ, સારી રીતે મોડ્યુલેટેડ અવાજમાં ચાલુ રહ્યો. 'ધ ઉદાર ઉદયન એ સમૃદ્ધ વત્સા દેશનો રાજકુમાર છે. તેની પાસે એક છે અનુકરણીય વિદ્યાર્થી, રાજકુમારી વસાવદત્ત. તે ખૂબ જ સુંદર છે, બુદ્ધિશાળી અને સારા સ્વભાવની છોકરી. તેઓ પ્રેમમાં પડે છે અને લગ્ન કરે છે. સારા માટે રાજ્યના, ઉદયનને કહેવામાં આવ્યું છે કે તેણે મગધ રાજકુમારી સાથે લગ્ન કરવા જ જોઈએ, પદ્માવતી; પરંતુ તેણે ના પાડી. પરંતુ, તેના પતિ અને તેનાની સુધારણા માટે સામ્રાજ્ય, વસાવદત્ત એક અફવા ફેલાવે છે કે તે જંગલની આગમાં મરી ગઈ છે. અનિચ્છાએ, ઉદયન પદ્માવતી સાથે લગ્ન કરવા સંમત થાય છે. જ્યારે વસાવદત્ત તેની મુલાકાત લે છે તેને સાંત્વના આપવા માટે તે સૂઈ રહ્યો છે, અને બીજા લગ્નને સ્વીકારવામાં તેને મદદ કરે છે. તેથી, *નાટકને સ્વપ્ના વસાવદત્તા* કહેવામાં આવે છે .

'કોઈપણ સમુદાય, જમીન અથવા જાતિમાં સ્ત્રી હંમેશાં તેના પતિને પ્રેમ કરે તેવું ઇચ્છે છે માત્ર તેના. સંપૂર્ણ રીતે પતિ હોવાનો વાસવદત્ત ખૂબ ભાગ્યશાળી હતો તેના માટે સમર્પિત. તે દિવસોમાં, એક રાજા ઘણી બધી સ્ત્રીઓ સાથે લગ્ન કરી શકતો હતો, પરંતુ ઉદયનાએ તે કરવાની ઇચ્છા નહોતી કરી.

'ભસાએ તેમના નાટકો લખ્યા તે વિશેનો ચોક્કસ સમય જાણી શકાયો નથી, પરંતુ ઇતિહાસકારો છે દાવો કરો કે તે કાલિદાસ પહેલાં અને અશ્વગોષા પછી આવે છે. '

પ્રકાશે કહ્યું, 'તેના જ્ knowledgeાનની .ંડાઈ જુઓ. નાટક જોયા પછી, તમને ખ્યાલ આવશે કે તે કેવા ઉત્તમ નિર્દેશક છે. '

આનંદને નાટકની ચિંતા નહોતી; તે ફક્ત તેના નિર્દેશકને જોવા માંગતો હતો, અને નાટક શરૂ થવા માટે અધીરાઈથી પ્રતીક્ષા કરી.

આખા નાટક દરમ્યાન પ્રકાશ તેની ચાલી રહેલ ભાષ્ય રાખતો હતો, 'જુઓ સેટ, કોસ્ચ્યુમ અને અભિનેત્રીઓ. શું તેઓ અસાધારણ દેખાતા નથી? '

એકવાર નાટક પૂરો થયા પછી ગાજવીજ વખાણ કરવામાં આવ્યાં. વિદ્યાર્થીઓ પર આવ્યા સ્ટેજ અને પ્રેક્ષકોને નમન. ખૂબ જ અંતે મહિલા હતી જે આવી હતી

આ નાટકની સફળતા માટે જવાબદાર છે, અને દરેક જણએ તેને એક ઉત્તેજના આપી છે.

ઝાકઝમાળમાં આનંદે અનુપમાને સ્ટેજ પર ચાલતી નજરે જોતી હતી વરસો પહેલા. તે પછી તે *મહાશ્વેતાની* નાયિકા રહી હતી . આ સમયે, તે ચાલુ હતી એક વાસ્તવિક 'મહાશ્વેતા' તરીકે મંચ. તેણીનો ચહેરો એ જ આત્મવિશ્વાસથી ચમક્યો, થિયેટર માટે સમાન ગૌરવ અને સમાન પ્રેમ.

પૃષ્ઠ 124

જ્યારે આનંદ તેના મિત્ર સાથે બહાર આવ્યો, ત્યારે પ્રકાશને તરત જ અનુભવ કર્યો કે આનંદ તેમના સામાન્ય સ્વ ન હતી. 'તું ઠીક નથી? ઘરે આવીને આરામ કરો. '

'આભાર, પ્રકાશ, પણ હું પાછો મારા રૂમમાં જતો. મને ગંભીર છે માથાનો દુખાવો

'તમને નાટક ગમ્યું નથી? આજકાલ સંસ્કૃત નાટક ભાગ્યે જ જોવા મળે છે. તેથી જ મેં તમને મારી સાથે લાવવાનો આગ્રહ કર્યો. માફ કરશો જો તમે તેનો આનંદ ન લીધો હોય. પણ તમને નથી લાગતું કે અનુરાધા એક મહાન ડિરેક્ટર છે? '

'પ્રકાશ, મને નાટક પર લઈ જવા બદલ આભાર. માર્ગ દ્વારા, ડિરેક્ટર નથી અનુરાધા. તે અનુપમા છે. '

'ઓહ, હું નામો યાદ કરવામાં સારો નથી. ઉપરાંત, અનુરાધા અથવા અનુપમા, કોઈપણ રીતે કોઈ તફાવત નથી. '

આનંદ માટે તે તફાવતની દુનિયા હતી. તેમણે પ્રકાશનું આમંત્રણ નકાર્યું રાત્રિભોજન. તેમનું મન વિરોધાભાસી લાગણીઓનું હુલ્લડ હતું. પ્રકાશ જતાની સાથે જ તે ઝડપથી બેક સ્ટેજ. સ્ટેજની સફાઇ કર્યા બાદ ઉપસ્થિતો બંધ રહ્યા હતા. તે હતી પહેલેથી મોડું. 'તમે મને અનુપમાનું સરનામું આપી શકશો?' આનંદે પૂછ્યું સુપરવાઈઝર.

'કઈ અનુપમા?'

'આજે નાટકનું દિગ્દર્શન કરનારી મહિલા.'

'તેઓ બધા નીકળી ગયા છે.'

'તમે મને તેનો ટેલિફોન નંબર આપી શકશો?'

સુપરવાઈઝર તેની તરફ શંકાસ્પદ રીતે જોયું. 'તમે કોણ છો? તમને શા માટે જરૂર છે તેનો નંબર? '

'હું તેનો સબંધી છું.'

'જો તમે તેના સબંધી છો, તો પછી તમને તેનો સરનામું કેવી રીતે નહીં આવે?'

આનંદ સંતોષકારક જવાબ લાવવામાં અસમર્થ હતો. પણ તેણે આટલું જોયું અસ્પષ્ટ થઈ ગયું કે સુપરવાઇઝરને તેના માટે દિલગીર લાગ્યું. 'કાલે સવારે આવો 11.30 અને મેનેજરને મળો અને તેની સાથે વાત કરો. હવે, જો હું વધુ સમય રહીશ તો હું કરીશ મારું છેલ્લું લોકલ વિરારથી ચૂકી ગયું. '

આનંદ થિયેટરની બહાર આવ્યો અને નરીમાન પોઇન્ટ પર સમુદ્ર તરફ જોતો .ભો રહ્યો. તેણે વ્યથા અને અફસોસની senseંડી લાગણી અનુભવી. અનુપમાને મળવામાં થોડા કલાકોનો વિલંબ

સરનામું તેને ખૂબ અસ્વસ્થ હતું. જ્યારે અનુપમાએ હતી ત્યારે શું પસાર કર્યું હતું
કોઈ પણ પૈસા, ટેકો, અથવા તેના તરફથી પત્ર વિના, એકલા જ સંઘર્ષ કરી રહ્યાં છો?
અનુપમા વિશે જેટલું તેણે વિચાર્યું, તે ગિલ્ટિયર છે. તેને યાદ આવ્યું
અનુપમાના નાટકની રજૂઆતના શબ્દો. *માં કોઇ સમુદાય, જમીન અથવા*

સભ્યપદ, એક સ્ત્રી હંમેશાં ઇચ્છે છે કે તેનો પતિ ફક્ત તેના માટે પ્રેમ કરે . . .
હું કદાચ તેને ક્યારેય પ્રેમ ન કરતો કારણ કે ઉદયન વસાવદત્તને ચાહતો હતો. જોકે તેણી પાસે બધા હતા
વસાવદત્તનાં ગુણો, મારી પાસે ઉદયનનું કંઈ નહોતું. . .
બીજા દિવસે આનંદ પાછા ટાટા થિયેટરમાં ગયો અને તેની કોલેજ મેળવી
સરનામું. તેણે ક treલેજને ભ્રાંતિથી બોલાવ્યો, અને કહેવામાં આવ્યું કે તે ચાલુ છે
રજા; પરંતુ તેને ખૂબ મુશ્કેલી વિના તેના ઘરનું સરનામું મળી ગયું. ફોન કરવાને બદલે
તેના, તેમણે એક ટેક્સી ગણાવી. '46, પાલી હિલ, બાન્દ્રા પશ્ચિમ, 'તેમણે કહ્યું.

અનુપમા આ નાટક પછીના સામાન્ય દિવસ પછીથી જાગી ગઈ. તે જોઈ રહ્યો હતો
તેના આગામી નાટકની શોધમાં આખો દિવસ પસાર કરવા માટે આગળ. તેની પાસે જે નાટક હતું
દિગ્દર્શકને એક ગૌરવપૂર્ણ સફળતા મળી હતી, અને તે તેના વિશે ખૂબ ખુશ હતી. સત્ય
અને વસંતે તેને હાર્દિક અભિનંદન આપ્યા હતા. મીડિયાએ પણ તેને શોધી કા .ી હતી, પરંતુ
તેણીએ વિદ્યાર્થીઓને પત્રકારો સાથે વાત કરવા સમજાવ્યા હતા જ્યારે તે પોતે હતી
પૃષ્ઠભૂમિમાં રહ્યા. તેણે વસંતને કહ્યું, 'આ *મારી* સફળતા નથી. તે
મારા વિદ્યાર્થીઓની મહેનત, ભાસાની નાટકીય પરાક્રમ અને
પ્રેક્ષકોની પ્રશંસા. શ્રીનો પરિચય આપવા બદલ હું તમારો આભારી છું
મોજવાની, વસંત. ' તેની લિમ્પીડ બ્રાઉન આંખો ઇમાનદારીથી ભરેલી હતી.
અનુપમાને ખબર હતી કે ક collegeલેજના વિદ્યાર્થીઓ માટે નાટક પસંદ કરવાનું સરળ નહીં હોય
કાર્ય. તેને ઇતિહાસ, પોશાક અને રીતરિવાજોના વિશેષ જ્ requireાનની જરૂર પડશે
આ સમયગાળો જેમાં નાટક સુયોજિત કરવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે ત્યાં હતી ત્યારે તેણી તેની શોધમાં ડૂબી ગઈ હતી
દરવાજા પર કઠણ હતી.
સક્કુબાઈ એ દિવસની રજા લીધી હતી. એમ માનીને કે તેના કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ આવ્યા હતા
તેને જોવા માટે અનુપમાએ બોલાવ્યો, 'કૃપા કરીને અંદર આવો.'
આનંદ અંદર ચાલ્યો ગયો.
અનુપમા હાથમાં કેટલાક પુસ્તકો પકડીને ફ્લોર પર બેઠી હતી. જ્યારે તે
તેણીએ તેના મુલાકાતીને જોયું, તેણીનું સ્મિત ઓછું થઈ ગયું અને તે ઉતાવળથી gotભી થઈ ગઈ. જોવાની આંચકો
આટલા વર્ષો પછી આનંદે તેનું અવાજ છોડી દીધું. તેણીના મૂળ નિયમો ભૂલી ગઈ
શિષ્ટાચાર અને તેના અતિથિનું સ્વાગત પણ ન કર્યું.
'મહેરબાની કરીને બેસો,' તેણે સોફા બતાવતા કહ્યું.
એકવાર, અનુપમાએ તેના પત્રો અને ટૂંકા જવાબો માટે પણ આતુરતાથી રાહ જોઈ હતી
તેમની પાસેથી દિલાસો આપતા એક શબ્દ માટે દિવસ અને રાત રડ્યા. 'આનંદ, કૃપા કરીને

આવો અને મને આ નરકથી લઈ જાઓ. . ' તેના સતત પ્રાર્થના કરવામાં આવી હતી. પણ ના

એક તેના બચાવમાં આવી હતી. હવે જ્યારે તે તેની સામે બેઠો હતો, તેણી નહોતી
શું કહેવું તે જાણો. તેને જાણવા મળ્યું કે તેને તેની પાસેથી કોઈ અપેક્ષાઓ નથી.

અનુપમા ઉદાસીથી હસ્યો. ત્યાં ઘણી બધી વસ્તુઓ હતી જે તેણી એકવાર ઇચ્છતી હતી
આનંદ ને કહેવું. તેણીએ તેનું મન, શરીર અને આત્મા તેને સમર્પિત કર્યું હતું, તેને પ્રેમ કર્યો હતો
અનામત વિના, અને બદલામાં તેણે તેણીને hurtડે ઇજા પહોંચાડી હતી.

દરેક સેકંડ ભારે ખેંચીને અને જૂના ઘા ફરીથી કાચા થઈ ગયા. અનુપમા
રાધાક્ક અને ગિરિજાની તેમના પ્રત્યેની ઉદાસીનતાને યાદ કરી; તેણીની લાચારી
એક ત્યજી પત્ની જેવું તેના પિતાના ઘરે પાછા મોકલવામાં આવ્યું હતું. તે
યાદ આવ્યું, મિનિટ વિગતવાર, તે ક્ષણો જ્યારે તેણીએ આત્મહત્યા કરવાનો વિચાર કર્યો હતો.
જાણે ગઈકાલે તે બધી વાતો થઈ ગઈ હોય.

અનુપમાના મૌનથી આનંદને ભારે અસ્વસ્થતા થઈ. સફેદ પેચો હતી
તેના સુંદર શસ્ત્ર પર દેખાયા, જે એક સમયે લીલા અને લાલ રંગથી શણગારેલા હતા
બંગડીઓ. તેની આંખો આત્મવિશ્વાસથી ચમકી; ત્યાં આત્મ-દયાની કોઈ નિશાની નહોતી
તેના આચરણ. અનુપમા જાણે લાંબી થઈ ગઈ.

ત્રાસદાયક મૌન તોડીને આનંદ બોલ્યો, 'કેમ છો, અનુ?'

અનુપમા આનંદ તરફ વળી. તે હજી ઉદાર હતો પણ તેણે વિચાર્યું કે તે જુએ છે
કંઈક અંશે જેડ હવે તેમની વચ્ચે અંતર હતું, અને તે લાગતું હતું કે એ
તેના માટે અજાણી વ્યક્તિ.

તેને તેના તરફથી કોઈ પ્રતિસાદ મળ્યો ન હોવાથી, તેણે ફરીથી પ્રયાસ કર્યો, 'અનુપમા, મેં જોયું
ગઈકાલે તમારું નાટક. તે વિચિત્ર હતું. '

શું તેણે તેણી સાથે સમાન શબ્દો કહ્યું ન હતું, જેણે તેને મોહિત કરી હતી અને જીતી લીધી હતી
નિર્દોષ હૃદય, ઘણા વર્ષો પહેલા?

'આભાર, ડ doctorક્ટર.'

તેના જવાબથી આનંદ નિરાશ થઈ ગયો, પરંતુ તેણે હજી એક વધુ પ્રયાસ કર્યો
તેણીને દોરો. 'તમારું સરનામું શોધી કા veryવું ખૂબ મુશ્કેલ હતું. કોઈ મદદ કરી શક્યું ન હતું
મને. . .મારે મારા લેવલનો શ્રેષ્ઠ પ્રયાસ કર્યો. . '

'તમે ક્યારે ઇંગ્લેન્ડથી પાછા આવ્યા છો?' તેમણે કાપી.

'બે વર્ષ પહેલાં. અનુપમા, કૃપા કરી મને માફ કરો. દરેક વ્યક્તિ ભૂલો કરે છે. '
આનંદ ઉભો થયો.

'કૃપા કરીને બેસો. તમે કઈ ભૂલ માટે માફી માગો છો? કૃપા કરી
યાદ રાખો કે યોગ્ય સમયે યોગ્ય વસ્તુ કહેવી એ એક બનાવે છે
વાતચીત અર્થપૂર્ણ. ભાષા એ એક સાધન છે જેનો આપણે પોતાને વ્યક્ત કરવા માટે ઉપયોગ કરીએ છીએ. તે છે
શું પ્રાણીઓ અમને અલગ પાડે છે. જ્યારે તમને પ્રથમ ખબર પડી ત્યારે તમે બોલ્યા હતા

મારી હાલત વિશે? શું મારો આ દોષ હતો કે મને આ સફેદ પેચ મળ્યો? તે મારી ભૂલ છે? કે હું એક ગરીબ માણસની દીકરી છું? હવે તમે અહીં છો, તો મને જવાબ આપો. '

આનંદને શું બોલવું તે ખબર નહોતી.

'તમે જાણતા હતા કે અમારા લગ્ન પહેલાં મને આ રોગ નથી. તમે કરી શકો છો તમારી માતાને કહ્યું છે. . .પણ તમે ના કર્યું. તમે ડરતા હતા કે હું હોઈશ આ રોગને કારણે ડિસફિગ્રેટેડ. તમારી માતા અને બહેન મને નાપસંદ કરતા હતા કારણ કે હું ગરીબ પરિવારનો હતો. તેઓ મને અને તમારા મૌનને છુટકારો મેળવવા માટે કોઈ બહાનું ઇચ્છતા હતા તેમને સંપૂર્ણ કવર પ્રદાન કર્યું. મેં એક ભોગ બન્યું કારણ કે તમે પસંદ કર્યું છે તમે જે વ્રત લીધાં છે તેનો અનાદર કરો. '

'અનુપમા, હું તમારા કોઈ પણ સવાલનો જવાબ આપી શકતો નથી. હું ફક્ત તમારી જ ભીખ માંગી શકું છું માફી

'કેમ? ઘરેલું પાલતુ પણ પ્રેમથી વર્તે છે અને જ્યારે હોય ત્યારે તેની સંભાળ રાખવામાં આવે છે અસ્વસ્થ. હું તમારી પત્ની, એકલી, ડરતી અને તારા પર સંપૂર્ણ નિર્ભર હતી. બધા હું ઇચ્છતો હતો કે તમારી પાસેથી થોડા પ્રકારની વાતો સાંભળવી. તેઓ મારા હોત તાકાત છે, પરંતુ તમે મને એક વાર પણ આશ્વાસન આપવાની તસ્દી લીધી નથી. '

આનંદને એમ કહેવાની હિંમત મળી, 'અનુપમા, અવવ જુનો છે. તે હતી ચિંતા છે કે જો આપણી પુત્રી હોય તો તેમનું ભવિષ્ય મુશ્કેલ બને.

'ડ doctorક્ટર હોવાને કારણે તમે એમ પણ કેવી રીતે કહી શકો કે, તેને બહાનું તરીકે વાપરવા દો? મારા પરિવારમાં કોઈને પણ આ રોગ ન હતો. તો પછી મને કેમ મળી? '

આનંદ શાંત હતો.

અનુપમાએ આગળ કહ્યું, 'તમે તમારી અજાત પુત્રીઓના ભવિષ્યની ચિંતા કરતા હતા. હું પણ કોઈની દીકરી છું; તમે મારા ભવિષ્યની ચિંતા કરી? તમે ક્યારેય નહીં માનવીની જેમ મારી સાથે વર્તે. હું ફક્ત એક સુંદર પદાર્થ હતો જેની તમે ઇચ્છા કરો છો ધરાવે છે અને ભૂલથી. જો હું જીવન પ્રત્યે તમારું વલણ જાણતો હોત, તો હું કહી શકત તમે બીજા કોઈ સાથે લગ્ન કરવા. ધારો કે તમને લ્યુકોડર્મા થઈ ગયો છે, તો શું તમને લાગે છે કે હું તમે બીજા કોઈ માણસ માટે છોડી ગયા હોત? લગ્ન જીવનભરની પ્રતિબદ્ધતા છે; *માટે સારી અથવા માટે ખરાબ, સુધી મૃત્યુ કરવું અમને ભાગ છે.* તમે મને જે કહ્યું તે તે ન હતું તમે ઇંગ્લેન્ડ જવા પહેલાં? તમે ડ doctorક્ટર હોવા છતાં, તમે ફક્ત કેવી રીતે જાણો છો કોઈ રોગની સારવાર માટે, દર્દીની ભાવનાત્મક જરૂરિયાતો તરફ ધ્યાન આપવું નહીં. '

તેના શબ્દોએ આનંદને વજન આપ્યો.

'તને ખબર છે કે તારી માતાએ મને કેમ પાછો મોકલ્યો? કારણ કે તે જાણતી હતી કે તમે તેણીને તેના વિશે ક્યારેય સવાલ નહીં કરે. હું ઘરે આવ્યો હતો તે એક અનિચ્છનીય રમકડું હતું કારણ કે તેના દીકરાએ તેના પર પોતાનું હૃદય સ્થાપિત કર્યું હતું. એકવાર તે નુકસાન થયું હતું, તેણીએ તેને ફેંકી દીધી હતી તે જાણીને કે તેનો દીકરો હવે તે માંગશે નહીં. હું તમને એક સરળ પૂછવા માંગું છું

પ્રશ્ન. ત્યાં શું બાંયધરી છે કે આવતીકાલે તમારા બાળકોને આ નહીં મળે
રોગ? '

'અનુપમા, મેં ફરીથી લગ્ન નથી કર્યા.'

'પણ મેં સાંભળ્યું કે તમે સંમત થયા હતા. . '

'અવવાએ મારાથી ફરી લગ્ન કરવા માટે ખૂબ પ્રયાસ કર્યા, પરંતુ મેં ના પાડી. તમે બધું
કહ્યું સાચું છે. હું તમને વિનંતી કરું છું કે ભૂતકાળને ભૂલી જાઓ. જો તમે સાથે રહેવા માંગતા નથી
પરંતુ, અમે ઇંગ્લેન્ડ પાછા જઈશું જ્યાં કોઈ અમને પરેશાન કરશે નહીં. ચાલો આપણે જીવનનો સામનો કરીએ
સાથે. '

'તમે કેવી રીતે સંભવત a બળી ગયેલા બીજને ઝાડમાં ઉગે તેવી અપેક્ષા કરી શકો છો? પતિ,
બાળકો, સ્નેહ, પ્રેમ. . .હવે બધા મારા માટે અપ્રસ્તુત છે. અમને બહુ મોડું થયું છે. હું
હવે ભોળા અનુપમા નથી જેની દુનિયા તમારી આસપાસ ફરે છે. હું જાણું છું
મારા લક્ષ્યો કયા છે અને હું ક્યાં આગળ વધી રહ્યો છું, અને મને કોઈની મદદની જરૂર નથી
મારા લક્ષ્ય સુધી પહોંચો. ભગવાન મારા પર ખૂબ દયાળુ રહ્યા છે. હું ભાગ્યશાળી રહ્યો છું
બોમ્બે જેવી જગ્યાએ રહેવા પૂરતું છે જ્યાં આ પાગલ ધસારો પણ માનવીય છે
તે બાજુ. મારી પાસે ઉત્તમ મિત્રો છે જેઓ મારા પર વિશ્વાસ કરે છે અને જો મને મદદ કરવામાં અચકાશે નહીં
હું મુસીબતમાં છું. મારા બધા વિદ્યાર્થીઓ મારા બાળકો જેટલા જ પ્રિય છે
રહી છે. તેમના બિનશરતી પ્રેમએ મને ક્યારેય મારા જેવા વિચારવા નથી દીધા
દોષી હું તે મહિલાઓ માટે દુ sadખ અનુભવવામાં મદદ કરી શકતી નથી જે હજી પણ દયામાં છે
તેમના પતિ અને સાસરાવાળા અને ભાવનાત્મક અને આર્થિક રીતે આશ્રિત છે
તેમના પર. જો તેઓ આ પ્રકારનું મેળવવા માટે પૂરતા કમનસીબ છે તો તેમનું ભાગ્ય શું હશે?
એક રોગ? હું ભાવનાત્મક અથવા ફાઇનાન્સિયલ સપોર્ટ અને માટે કોઈપણ પર આધારિત નથી
જેણે મને ખૂબ શક્તિ આપી છે. હું ભાગ્યશાળી હોવા બદલ ભગવાનનો આભાર માનું છું. '

આનંદે તેને શાંતિથી સાંભળ્યો, હજી આશા છે કે તે તેની સાથે પાછો જશે.

અનુપમાને સમજાયું કે તેનો નિર્ણય તેમને સ્પષ્ટ કરવાનો સમય આવી ગયો છે. 'તે
અમારા માટે હમણાં ભાગ લેવાનું સારું રહેશે અને ફરી એક બીજા સાથે વાતચીત ન કરો.
અમે આકસ્મિક રીતે મળ્યા, પરંતુ અમે એકબીજા માટે બનાવવામાં આવ્યા નથી. ચાલો એક સાથે ભાગ
સારી કૃપા. '

ત્યારે આનંદ સમજી ગયો કે અનુપમા સાથેની તેની આ છેલ્લી મુલાકાત હશે. તેમણે
તે એક ભયાવહ પ્રયાસ આપ્યો. 'અનુપમા, મેં જે કહ્યું છે તેના વિશે એકવાર વધુ વિચારો.
કૃપા કરીને મારી સાથે પાછા આવો. '

અનુપમાએ તેનાં પુસ્તકો ઉપાડ્યાં, 'તમે સારામાંથી સારા શિક્ષિત માણસ છો
કુટુંબ. પણ એક વસ્તુ છે જે તમે ન શીખી. ' તેણીએ તેને સતત જોયું.

'પેલું શું છે?'

'તમારે ક્યારેય કોઈ એવી સ્ત્રીને બોલાવવી જોઈએ નહીં કે જેને તમે તેના નામથી ઓળખતા નથી.'

આનંદે અનુપમાને ચાલતો જોયો.

વસંત ત્રણ અઠવાડિયાના ગાળામાં તેના ગામ જવા રવાના થવાનો હતો, તેથી તે ગયો અનુપમાનું ઘર તે જાણવા માટે કે તેણે તેના પ્રસ્તાવને સ્વીકારવાનું નક્કી કર્યું છે કે કેમ. તેમણે સામાન્ય રીતે એક શાંત અને એકત્રિત વ્યક્તિ હતી, પરંતુ તે સવારે, તેની અસ્વસ્થતા મળી તેને વધુ સારી. જ્યારે તેણે અનુપમા તરફ જોયું, તો તે શું હતું તે જાણવામાં અસમર્થ હતું તેના મનમાં ચાલે છે. એ જ સ્મિત, એ જ સિમ્પલ સુતરાઉ સાડી, સરખી સ્પષ્ટ ભૂરા આંખો. . .

'તમે થોડી ચા માંગો છો, વસંત?'

'ના અનુપમા, મારે તમારો નિર્ણય સાંભળવો છે.'

'મને માફ કરશો, વસંત, પણ મહેરબાની કરીને તમારો વિચાર ભૂલી જાઓ. મારે ફસાવવું નથી ફરીથી પતિ અને પરિવારના સમાન વર્તુળમાં. મારા ભૂતકાળમાં મને ખૂબ શીખવ્યું છે મૂલ્યવાન પાઠ. મારે મારો પોતાનો પરિવાર નથી જોઈતો. કૃપા કરીને તમારા ગામ પાછા જાઓ અને ત્યાં તમારું કાર્ય ચાલુ રાખો. જીવનમાં તે તમારો લક્ષ્ય છે. મારું જીવન અનુસરવું જ જોઈએ એક અલગ પાથ. મારા જેવા લોકો જે પૂર્વગ્રહો કરે છે તે હું ખૂબ સારી રીતે જાણું છું નાના ગામમાં સામનો કરવો પડે છે. બોમ્બે મારા હૃદયને ખૂબ પ્રિય થઈ ગયું છે; કોઈ મને યાદ કરાવતું નથી કે હું લ્યુકોડર્મા દર્દી છું. મને કોઈ ફરિયાદ નથી મારા જીવન વિશે અહીં. આ મારું વિશ્વ છે અને હું તેમાં ખૂબ ખુશ છું. '

'અનુપમા, તું કાયમ જુવાન નહીં રહે. તમારા જુનામાં કોણ તમારી સંભાળ રાખશે ઉંમર?'

'તમે ખરેખર વિચારો છો કે આપણે લગ્ન કરીશું અને બાળકો રાખીએ જેથી આપણી પાસે રહે કોઈ આપણી વૃદ્ધાવસ્થામાં આપણું ધ્યાન રાખે છે? તે બરાબર નથી. બીજાની પોતાની હોય છે જીવી પણ જીવે છે. '

'અનુ, તમારા નિર્ણયને બદલવા માટે સમજાવવા હું કંઈ કહી શકું તેમ નથી?'

'વસંત, હું તમારી મિત્રતા કે તમારા સ્નેહને ક્યારેય ભૂલીશ નહીં. કે તમે કરશે મારા રોગ અને પૃષ્ઠભૂમિ વિશે જાણ્યા પછી મારી સાથે લગ્ન કરવા માગો છો દયાળુ. પરંતુ મારે તે પ્રકારનું જીવન નથી જોઈતું. તમારે કોઈની સાથે લગ્ન કરવા જોઈએ તમારા જેવા, સરળ અને કરુણ હૃદય સાથે, પ્રાધાન્યમાં ડ doctorક્ટર, જે આ કરી શકે છે તમારા કામમાં પણ તમને મદદ કરશે. કૃપા કરીને યાદ રાખો કે જ્યારે પણ તમે આવો છો બોમ્બે, આ મહાશ્વેતા હંમેશા મિત્ર અને તેના ઘર તરીકે તમારું સ્વાગત કરશે તમારા માટે ખુલ્લું રહેશે. અમે સારા મિત્રો બની ગયા છે. ચાલો આપણે તેમ રહીએ, અને નહીં લગ્ન કરીને આપણા સંબંધોને જટિલ બનાવો. '

અનુપમાની આંખોમાં આંસુ ભરાઈ ગયા. તે અંદર ગઈ અને એક નાનો લાવ્યો પેકેટ જે તેણે વસંતને આપ્યું હતું.

'આ શું છે?' તેણે પૂછ્યું.

'તે સ્વેટર છે કે મેં તમારા માટે ગૂંથેલું છે. કૃપા કરીને ઠંડી દરમિયાન તેને પહેરો હવામાન મારી ચિંતા કરશો નહીં. સત્ય અહીં આવશે અને તે મારી સંભાળ લેશે. હું તમને તમારા કામમાં ખૂબ શુભેચ્છાઓ. '

અનુપમાએ હસીને વસંતે પોતાનો દુ: ખ છુપાવવા માટે સખત કોશિશ કરી. *હે ભગવાન! જો તેના પતિએ તેનું જીવન બરબાદ કરે તે પહેલાં માત્ર હું જ તેને જાણતો હોત , હું ગુમાવી ન શકત આ અમૂલ્ય રત્ન!*

દરવાજા પર કઠણ થવાથી તેઓ અવરોધાયા. અનુપમાની વિદ્યાર્થી વિનુતા થ્રેશોલ્ડ પર .ભા હતા. તેણે કહ્યું, 'હું અંદર આવી શકું છું, મ'મ?'

'અલબત્ત, વિનિતા.'

'મ'મ, અમે અમારા ક collegeલેજના દિવસ માટે એક નાટક પસંદ કર્યું છે.'

'કયું?'

'મ'મ, એવું લાગે છે કે તમે તમારા કોલેજના દિવસોમાં અને તે નાયિકા હતા દરેક વ્યક્તિ તમને ફરીથી તે ભૂમિકામાં જોવાનું પસંદ કરશે. તમને યાદ છે?'

' *મહાશ્વેતાને* હું કેવી રીતે ભૂલી શકું ?'

અનુપમાએ તેના મનમાં કોતરેલી રેખાઓનો પાઠ શરૂ કર્યો. . .

'રોહિણીથી ચંદ્રની જેમ, લક્ષ્મીથી નારાયણની જેમ, હું પણ એમનો. જેમ લતાના છોડ પર આધાર રાખે છે, હું તેના પર આધાર રાખું છું. હું તેના વિના જીવી શકતો નથી, અને માટે તેના માટે, હું બધું છોડી દેવા માટે તૈયાર છું. સમાજને ઈચ્છે તેવું કહેવા દો. હું મને પરવાહ નથી. . '

આ વખતે વિનુતા મુખ્ય ભૂમિકા ભજવશે, અને તે દિગ્દર્શિત કરશે વાસ્તવિક મહાશ્વેતા. પુંડારિકાની જેમ વસંત પણ અલગ થઈ જશે મહાશ્વેતા. . .પણ આ કિસ્સામાં, તે કાયમ માટે રહેશે.

જેમ જેમ તેઓ કહે છે, જીવન કલાનું અનુકરણ કરે છે.

અનુપમા હસી પડી. ફક્ત વસંત જ તે સ્મિતનો અર્થ સમજી શક્યા.

પોસ્ટસ્ક્રિપ્ટ

ઈન્ફોસિસ ફાઉન્ડેશનના ટ્રસ્ટી તરીકે મને ઘણા નાણાકીય લેખો મળવાનાં પત્રો પ્રાપ્ત થાય છે મદદ. સૌથી મુશ્કેલ ભાગ એ છે કે અસલી અરજ અને શંકાસ્પદ વચ્ચેનો તફાવત રાશિઓ.

એક સવારે, હું પત્રો દ્વારા જતો હતો ત્યારે, મારા સેક્રેટરીએ મને કહ્યું, 'મ'મ, ત્યાં લગ્નનું આમંત્રણ કાર્ડ છે જેમાં તેની સાથે એક વ્યક્તિગત નોંધ જોડાયેલ છે. તમે હાજરી આપશો? '

પહેલા મને લાગ્યું કે તે મારા એક વિદ્યાર્થીનું આમંત્રણ છે, પણ જ્યારે હું વાંચું છું કાર્ડ, હું લગ્ન કરી રહેલા કોઈપણ વ્યક્તિને યાદ કરવામાં અક્ષમ હતો. આ કાર્ડ સાથે જોડાયેલ નોંધ જણાવ્યું હતું કે, *મેડમ, જો તમે નથી નથી હાજરી અમારા લગ્ન, અમે ચાલશે તેને કમનસીબ માને છે.*

હું લગ્નની તારીખ સુધીમાં છોકરી અથવા છોકરાને મૂકી શક્યો ન હતો. પરંતુ જિજ્ઞity઼ાસાથી બહાર હાજર રહેવાનું નક્કી કર્યું. જેમકે મેં બીજા અંત તરફ મારો માર્ગ બનાવ્યો છે ભારે વરસાદને લીધે શહેર, મને લાગ્યું, 'કોઈ અજાણ્યા વ્યક્તિની હાજરી આપવી એ યોગ્ય છે લગ્ન? '

તે એક લાક્ષણિક મધ્યમવર્ગીય લગ્ન હતું, જે મંચથી ઉદારતાથી શણગારેલું હતું ફૂલો. ફિલ્મ સંગીત, જેનું કોઈ સાંભળતું ન હતું, તેના પર બ્લેરિંગ કરતું હતું વક્તા, જ્યારે બાળકો હોલમાં છુપાવતા-રમતા રમતા હતા. મહિલાઓ ખળભળાટ મચી ગયો બેંગ્લોર સિલ્ક સાડીઓ અને મૈસુર ક્રેપ્સ પહેર્યા વિશે.

મેં ડેઇઝ પર theભેલા દંપતી તરફ જોયું. હું હજી યાદ કરી શક્યો ન હતો તેમાંના કોઈપણ. ભીડની વચ્ચે ઉભો, કોઈને જાણ્યા વિના, હું શું કરવું તે ખબર ન હતી.

બસ, ત્યારે જ એક વૃદ્ધ વ્યક્તિ મારી પાસે આવ્યો અને નમ્રતાથી મને પૂછ્યું, 'તમે છો આ દંપતીને મળવું છે અને તેમનું અભિવાદન કરવા માંગો છો? '

મેં તેને ડેઇઝ પર અનુસર્યો, મારી જાતનો પરિચય કરાવ્યો અને દંપતીને ખુશહાલીની ઇચ્છા કરી લગ્ન જીવન. તેઓ ખૂબ જ ખુશ જણાતા હતા. વરરાજાએ વૃદ્ધ વ્યક્તિને જોવાનું કહ્યું મારા પછી. તે માણસ મને ડાઇનિંગ હોલમાં લઈ ગયો અને મને ખાવા માટે કંઇક લાવ્યો. પૂરતું છે, મેં મારી જાતને વિચાર્યું. આ કોણ છે એ જાણ્યા વિના હું ખાય નહીં લોકો છે.

જાણે તેણે મારી શંકાઓ અનુભવી, વૃદ્ધ સજ્જન હસતાં હસતાં બોલ્યાં,

'મેડમ, હું વરરાજાનો પિતા છું. મારો પુત્ર માલતી, કન્યા અને સાથે પ્રેમમાં પડ્યો
અમે લગ્નની ગોઠવણ કરી., સગાઈ પછી માલાતીએ લ્યુકોડર્મા સાથે કરાર કર્યો,
અને પરિણામે મારો દીકરો લગ્નનો સમર્થન આપતો હતો. અમે બધા ખૂબ જ દુ sadખી હતા. મે પુછ્યુ
તેમને માલતીને લ્યુકોડર્મા મળ્યું હોત તો તેઓ શું કરી શક્યા હોત
લગ્ન કર્યા, પણ તે સાંભળ્યું નહીં. તેના પરિવારને તેના ભવિષ્યની ચિંતા હતી. ત્યાં
કુટુંબમાં ખૂબ જ અપ્રિયતા હતી. ઘરે તણાવથી બચવા માટે,
મારો દીકરો વારંવાર પુસ્તકાલયની મુલાકાત લેવાનું શરૂ કર્યું. લગભગ એક મહિના પછી, તેણે મને કહ્યું કે તે
માલાતી સાથે લગ્ન કરવા તૈયાર હતો. અમે બધા આનંદથી આશ્ચર્ય પામ્યા હતા અને ખરા અર્થમાં હતા
ખુશ. ' મારી પાસે હજી પણ મારા પ્રશ્નનો જવાબ નથી. હું કેવી રીતે પૃથ્વી પર હતો
આમાં સામેલ છે? ટૂંક સમયમાં, વરરાજાના પિતાએ જવાબ આપ્યો.

'મેડમ, પાછળથી અમને ખબર પડી કે તેણે તમારી નવલકથા *મહાશ્વેતા* વાંચી. '
કહ્યું. 'તમારી નાયિકાની દુર્દશાએ તેને touchedંડો સ્પર્શ કર્યો. તેણે એક મહિનો લીધો અને
તે નક્કી કર્યું કે તે તમારી નવલકથાના માણસની જેમ બનવા માંગતો નથી જેણે તેને વહેવ્યો
પછીથી પસ્તાવાની જવાબદારીઓ. તમારી નવલકથાએ તેની વિચારસરણી બદલી નાખી. '

આખરે મેં ટુકડાઓ સાથે રાખ્યા.

ત્યારે વરરાજાના પિતા મારી પાસે પેકેટ લાવ્યા અને આગ્રહ કર્યો કે હું સ્વીકારું
ભેટ. જ્યારે હું ખચકાતો, તેણે મારા હાથમાં દબાવતાં કહ્યું, 'માલાતી પાસે છે
આ સાડી તમારા માટે ખરીદી છે. જો તમે સ્વીકારો તો તેણી ખૂબ ખુશ થશે. '

વરસાદ ભારે વધી ગયો અને હ theeલમાં પાણી છલકાઈ ગયું. વરસાદી ઝાપટા પડ્યાં હતાં
મારા ચહેરા પર, અને મારી રેશમની સાડી ભીની થઈ રહી હતી. પરંતુ કંઈપણ મહત્વનું નથી. હું હતી
આનંદ થયો કે માલાતી અને તેના પતિએ મને તેમની ઉજવણીનો ભાગ બનાવ્યો છે.
મારા જંગલી સપનામાં મેં ક્યારેય વિચાર્યું ન હતું કે મારા જેવા સામાન્ય વ્યક્તિ પણ આવું કરશે
કોઈકનું જીવન બદલી નાખો.

હું જ્યારે પણ તે સાડી પહેરીશ ત્યારે માલતીનો ઝળહળતો ચહેરો યાદ આવે છે તેવો તે દિવસ હતો
અને *મહાશ્વેતાનું* કવર . મારી પાસેની આ સૌથી કિંમતી સાડી છે.

શરૂઆત

વાતચીત શરૂ થવા દો ...

પેન્ગ્વીન અનુસરો Twitter.com@PenguinIndia

અમારી બધી વાર્તાઓ સાથે અદ્યતન રાખો યુ ટ્યુબ. / પેંગ્વિન ઇન્ડિયા

'પેંગ્વિન બુક્સ' ચાલુ છે facebook.com/PenguinIndia

લેખક વિશે વધુ જાણો અને
આ જેવી વધુ વાર્તાઓ શોધો પેંગ્વિનબુકસિન્ડિયા.કોમ

પેનગિન બુક

પેંગ્વિન ગ્રુપ દ્વારા પ્રકાશિત
પેંગ્વિન બુક્સ ઇન્ડિયા પ્રા. લિ., 11 કોમ્યુનિટી સેન્ટર, પંચશીલ પાર્ક, નવી દિલ્હી 110 017, ભારત
પેંગ્વિન ગ્રુપ (યુએસએ) ઇન્ક., 375 હડસન સ્ટ્રીટ, ન્યુ યોર્ક, ન્યૂ યોર્ક 10014, યુએસએ
પેંગ્વિન ગ્રુપ (કેનેડા), 90 એગલિંટન એવન્યુ પૂર્વ, સ્વીટ 700, ટોરોન્ટો, ntન્ટારિયો, એમ 4 પી 2 વા 3, કેનેડા (એ. પિયર્સન પેંગ્વિન કેનેડા ઇન્ક. ના વિભાગ)

પેંગ્વિન બુક્સ લિમિટેડ, 80 સ્ટ્રાન્ડ, લંડન ડબલ્યુસી 2 આર 0 સીઆર, ઇંગ્લેંડ
પેંગ્વિન આયર્લેન્ડ, 25 સેન્ટ સ્ટીફન્સ ગ્રીન, ડબલિન 2, આયર્લેન્ડ (પેંગ્વિન બુક્સ લિ.નો વિભાગ)
પેંગ્વિન ગ્રુપ (Australiaસ્ટ્રેલિયા), 707 કોલિન્સ સ્ટ્રીટ, મેલબોર્ન, વિક્ટોરિયા 3008, Australiaસ્ટ્રેલિયા (પિયરસનનો વિભાગ
Australiaસ્ટ્રેલિયા ગ્રુપ પ્રાઈ લિમિટેડ)
પેંગ્વિન ગ્રુપ (એનઝેડ), 67 olપોલો ડ્રાઇવ, રોઝેડલ, Aકલેન્ડ 0632, ન્યુઝીલેન્ડ (પીઅર્સન ન્યુનું વિભાગ
ઝિલેન્ડ લિમિટેડ)
પેંગ્વિન ગ્રુપ (દક્ષિણ આફ્રિકા) (Pty) લિ., બ્લોક ડી, રોઝબેંક Officeફિસ પાર્ક, 181 જાન સ્મટ્સ એવન્યુ, પાર્કટાઉન
ઉત્તર, જોહાનિસબર્ગ 2193, દક્ષિણ આફ્રિકા

પેંગ્વિન બુક્સ લિ., રજિસ્ટર્ડ icesફિસો: 80 સ્ટ્રાન્ડ, લંડન ડબલ્યુસી 2 આર 0 સીઆર, ઇંગ્લેંડ

ઇસ્ટવેસ્ટ બુક્સ દ્વારા પ્રથમ પ્રકાશિત (મદ્રાસ) પ્રા. લિમિટેડ 2005
પેંગ્વિન બુક્સ ઇન્ડિયા 2007 દ્વારા પ્રકાશિત

www.penguinbooksindia.com

આ સાહિત્યનું કામ છે. નામો, પાત્રો, સ્થાનો અને ઘટનાઓ ક્યાં તો લેખકની પેદાશ છે
કલ્પના અથવા કાલ્પનિક ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, અને કોઈપણ વાસ્તવિક વ્યક્તિ, જીવંત અથવા મૃત, ઘટનાઓ અથવા સાથે કોઈ સમાનતા છે
લોકેલ સંપૂર્ણ સંયોગ છે.

ISBN: 978-0-143-10329-5

આ ડિજિટલ આવૃત્તિ 2013 માં પ્રકાશિત થઈ.
ઇ-આઇએસબીએન: 978-9-351-18340-2